

દુસરી આરતી ઠાઠશ દેખ્યા, પરંતુ સંપુરણ પેખ્યા	॥ ૨ ॥
ત્રીસરી આરતી ત્રીન ગુણ ત્યાગ્યા, સતરામ્બ સખ ઘટમે જાગ્યા	॥ ૩ ॥
ચોથી આરતી ચીત લયા ચોખ્યા, ભરમ કરમકા ભાગ્યા ધોખ્યા	॥ ૪ ॥
પાંચમી આરતી પીયા ઘર આયા, શુભ પ્રતાપે ગગન જાગ્યા	॥ ૫ ॥
આરતી છોત મીટાયા, અગમ અગોચર ઘરમે પાયા	॥ ૬ ॥
સત્રમી આરતી સતજીત જાયા, અગમ તીરથકા પેડા પાયા	॥ ૭ ॥
ઠાઠમી આરતી જીઠ પસારા, રામ રામમે પરી થઈ પ્યારા	॥ ૮ ॥
નવમી આરતી નામ જપાયા, અનભે આપા અલખ લખાયા	॥ ૯ ॥
દશમી આરતી દેવદળ જાગ્યા, શુભ શીવકા સંરાય ભાગ્યા	॥ ૧૦ ॥
એકાદશમી આરતી સખ ઘટ દેખ્યા, સોહે સાહેબસો સજીમાં પેખ્યા	॥ ૧૧ ॥
બારમી આરતી બુધ પ્રકાશા, ભાણુ રામ્બ સતગુરુકા દાસા	॥ ૧૨ ॥

:o:

સાખી

ભાણુ કહે ભટકીશમાં, મથી બેને માંહી	
સમજીને સુધ રહેતો, કરવું નથી કાંધ	॥ ૧ ॥
જેએ એ ખીલે નહી, પરમેશ્વર પોતે	
અજાની તે આંધળો, અજાનો જાહેને જોતે	॥ ૨ ॥
સાચુ નામ સાહેબનું, જીહું નહી જરાય	
ભાણુકહે ભજી લેતો, ભારે કામજ થાય	॥ ૩ ॥

:o:

શ્રી રાપરની જગ્યાનું હુંક વૃતાંત.

:o:

વારાહીથી રાપર

પુજ્ય શ્રી ભાણુ સાહેબના પુત્ર અને શીષ્ય શ્રી ખીમસાહેબ વારાહી શહેરમાં રહેતા હતા. તેમને ગંગારામજી તથા મહાકદાસજી નાંમે બે પુત્ર હતા.

એક વખત ગંગારામજી મહારાજ તલાવ પર સ્નાન કરી પ્રાણાયામ કરી સમાધીમાં બેઠા હતા. તે વખતે વારાહીના જન્મ રાગના પુત્રે ગંગારામજીને બોધ હુંક કરે છે એમ માની અગ્નીનો ખોટારો બાંધ ઉપર રાખી દહને ત્યાંથી ચાલ્યો ગયો. ગંગારામજી મહારાજ સમાધીમાં હોવાથી બાંધ પર રાખેલી અગ્નીની ખબર તેઓને પડી નહી સમાધી ઉતર્યા પછી પોતે બાંધ પરબોધુતો દેવતા સાથેજમાં એક તસુ

ઉતરી ગયેલો જોઇ વારાહીનું પાણી હરામ કહી ત્યાંથી સીધા શેરખી રવીસાહેબ પાસે ખીમદાસ મહારાજની આજ્ઞા લીધા વીના આવ્યા ગયા. તે ખખર વારાહીમાં ખીમસાહેબને થતાં ગંગારામજીને તેડવા ખીમસાહેબ શેરખી પધાર્યા. ગંગારામજીને વારાહી આવવા ખીમદાસ મહારાજે ધણો અગ્રહ કર્યો પણ પોતે લીધેલી ટેકથી ડગ્યા નહી. પછી રવીસાહેબની આગ્યાથી દેશ વાગડમાં ગામ રાપર મધ્યે સંવત ૧૮૩૭ માં ખીમદાસજી મહારાજે જગ્યા ખાંધી ગંગારામજી સહીત રહેવા લાગ્યા.

સંવત ૧૮૫૭ માં ખીમદાસજી મહારાજ રાપરમાં સમાધીસ્થ થયા ને ગંગારામજી મહારાજ ગાદીપર ખીરાજ્યા, અને તેના નાના ભાઇ મલુકદાસજી અંતરમાં જગ્યા ખાંધી રહ્યા. સંવત ૧૮૮૩ માં ગંગારામજી મહારાજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા ને સુંદરદાસજી મહારાજ ગાદીપર ખીરાજ્યા.

મલુકદાસજીના કેશવદાસજી તથા પરશોતમદાસજી બન્ને પરણ્યા હતાં. પરશોતમદાસજી સંવત ૧૯૦૯માં લીલા પરનો અષ્ટમે ભાંગી શેરખી સમાધીસ્થ થયાં. કેશવદાસજીને સુંદરદાસજી તથા વલ્લભદાસજી નામે બે પુત્રો થયા. તેમાં સુંદરદાસજીને ગંગારામજી મહારાજે જોજો લીધી તેથી ગાદીના વારસ થયા.

સુંદરદાસજી સંવત ૧૯૩૧ ના આશાઠ વદ ૮ નાં રોજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા. સુંદરદાસજી મહારાજે પુજ્ય શ્રી મોરાર સાહેબની આજ્ઞાથી શ્રી ભાણુ પરચરીના છેલ્લા ચાર વીશ્રામ રવી ચરીતના રચ્યા. પરશોતમદાસજીના લાલદાસજી તથા હરીદાસજી અને મોહનદાસજી નામે ત્રણ પુત્રો થયાં તેમાં લાલદાસજીએ ખંભાલીડા શ્રી મોરાર સાહેબ પાસે દીક્ષા લઇ દેશ કુચ ગામ દુધમમાં જગ્યા ખાંધી રહ્યા.

મોહનદાસજી મહારાજ સુંદરદાસજી પછી ગાદીએ આવ્યા તે સંવત ૧૯૪૬ ના ફાગણ શુદ્ધ ૪ ને રોજ રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા ને અમરદાસજી મહારાજ ગાદીએ આવ્યા.

અમરદાસજી મહારાજ સંવત ૧૯૮૭ ના પોશ શુદ્ધ ૮ ને રાત્રીવારે રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા ને તેમના શીષ્ય રઘુવરદાસજી ગાદીએ આવ્યા.

રઘુવરદાસજી સંવત ૧૯૮૭ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૬ ને સુધવારે રાપર મધ્યે સમાધીસ્થ થયા ને સંવત ૧૯૯૦ ના ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૫ ને રાત્રીવારે અમરદાસજી મહારાજ પછવાડે મેજો કરીને અમરદાસજી મહારાજના શીષ્ય વસરામદાસજી ગાદીએ આવ્યા. તે હાલમાં રાપરની જગ્યાને લોકીવટ ચલાવે છે.

શ્રી જીમ સાહેબની વાણી.

શ્રી તામણી

સાખી

સદગુરુ કી પાભડ, પાપે પદ નીરધાર
સતસાહેબ સન્મુખ મળ્યા, ગરબ્યા ગગન અપાર ॥ ૧ ॥
આદી અંત મધ્ય ઓર નહીં, ભાણુ બતાયા બેદ
અર્ધર આપ ધર દેખીયા, જીમ ખાણુવાણુ નહી વેદ ॥ ૨ ॥

ચોપાઈ

સદગુરુ બેટીયા મોહે ભાણુ, ત્યાંથી મટી તાણુ વાણુ
સતસાહેબકા અવતાર, કરુણા કપીર હે કીરતાર ॥ ૧ ॥
ભવ સાગર ચલીયા છત, જાકું એસી હે પરતીત
સતગુરુ મળ્યા જાકું સોય, તાકું રામ દુર નહી હોય ॥ ૨ ॥
જાકું પ્રેમ પ્રીત અપાર, સોજન સહેજે ઉતરે પાર
સખ ધર જોલતાહે એક, રમતા રામ જાણુ વીવેક ॥ ૩ ॥
આપ ત્રીગુણી પાંચે તંત, એકસે હુવે આપ અનંત
શરણુ સદગુરુકા લીજે, લકતી નામકી કાજે ॥ ૪ ॥
સેવો સદગુરુ ચીતલાય, તોકું પ્રેમ ખ્યાલા પાય
કહાંસે આય શીર કહાં જાય, ગુરુગમ વીના ગોચા ખાય ॥ ૫ ॥
આપે જાણુ ખેલનહાર, આપે માંહી બાહર નીહાર
સતગુરુ સંત સાહેબ એક, ખોલી દષ્ટ ઉઘાડી દેખ ॥ ૬ ॥
સખમે સંત સેવા સાર, જાતે પતીત પાવે પાર
સખહી સગા કુડુંબ પરીવાર, સતગુરુ સંત વીના નહી સાર ॥ ૭ ॥
એ સખ જુઠં જાણુ જાણુ, સખ સદગુરુકા માન
આપા ટાળ ઓર અહંકાર, પાંચ પચીસ તીનુ માર ॥ ૮ ॥
હુંતું ટાળ હરખને શોક, કામહી કરોષ મેલો દોષ
આણો દીન દાસાતન, સેવા કરો મારી મન ॥ ૯ ॥
ગરીબી જ્ઞાનકી કીજે, દુરમતી દુર કરી દીજે
ભરમ કરમ મીટાડો દોય, માન ગુમાન દીજે ખાય ॥ ૧૦ ॥
દુખધા દુર કરો દીલ માંય, સંત કરી સુમીરો સતગુરુ સાંય
શીરતા કાયકું દેશ, પલ પલ હોત જમ હેશ ॥ ૧૧ ॥

- ચોરાસી લક્ષ્મી અવતાર, સો નહીં સુજતા જેમાર
ઉંચા પાંવ ઉંચા શીશ, તોહીન પાડતો તું ચીરા ॥ ૧૨ ॥
- એસા છોડયા ક્યું જુગદીશ, સુમીરણ કરે વીરવાવીર
નવ લાખ ફરે મહાજળ નીર, તાકી શુધ્ધી જુદ્યો વીર ॥ ૧૩ ॥
- દસલાખ ફરે પાંખીમાંય, એસા વીચારે મન માંય
અગીયાર લાખ કુરમહી કીર, સોતન આવતા નહી મીટ ॥ ૧૪ ॥
- વીરા લાખ ફરે સ્થાવરમાંહી, શીર શીર લાજ આવત નાહી
ત્રીશ લાખ પશુ પામર પેટ, તાણા જેમ ખાંધીનેટ ॥ ૧૫ ॥
- ચાર લાખ આપ માણસ માંય, નીશહીન મરે આવે જાય
સુણ નહી ગુરકી સાન, એકંતો પૃથ્વી માંહી ખાણ ॥ ૧૬ ॥
- દુણ પૃથ્વીપર ખાણ ત્રીણ જલમાં નીર્વાણ
ચોથી અધર ફરતી જાણ, એ અવતાર ચારે જાણ ॥ ૧૭ ॥
- ચારે ખાણ માંયલા જીવ, પલમે કેસે પાવે પાંવ
સદગુર મીલે સાચા સોય, તાકું સુકતી પલમે હોય ॥ ૧૮ ॥
- પાંચુ વાણ પાંચુ ખાણ, પાંચુ વેદ બેદ નીચાણ
પાંચુ જુગ પાંચુ તંત્ર, પાંચે ધંદ્રી પાંચે મંત્ર ॥ ૧૯ ॥
- શબ્દ ત્રીજુણ પાંચ વીસ્તાર, તામે છઠા ખેલણહાર
સતગુર સત સાહેબ સોય, જાકું મીલે પારજ હોય ॥ ૨૦ ॥
- સાચી સંતકી સગાધ, દુણ સખે પરલે જામ
પાંચ તીન અટ દશખાર, તામે રહે નાહી નીરધાર ॥ ૨૧ ॥
- દરીયા માંહી જુદ જુદ હોય, ઉપજે ખપે માંહી સોય
જેસે જલમે પ્રતીખીય, એસે માંહી ખાહેર સખ ॥ ૨૨ ॥
- જેસે રેનકા સપતા, સખ તજ રામકું જપતા
સતગુર કહ્યા તોકું સાર, નાની કમલકા ગ્રહે તાર ॥ ૨૩ ॥
- અજંપા જાપ સહેજે સાદ, સાધ મટે સખ ઉપાધ
એસા સહેજ જોગ સંમરથ, બોલે શબ્દ માંહી અદરસ ॥ ૨૪ ॥
- ગગન મંડળ માંહી જાણકાર, અનહદ ઉઠે અનંત અપાર
જલમલ જ્યોતકા દેહાર, હંસા હરખ પોતયા પાર ॥ ૨૫ ॥
- ચાર દીશાકું કર અંધ, મન પવન સુરતા સંધ
તખત ઉપર તાર મીલાય, નીરમજ નુર નીરને નાય ॥ ૨૬ ॥
- અણી ઉપર અગરકા ખેલ, દરીયા ખહાર બીતર વેલ
રેરા એકકું લીજે, આસન ત્રીવેણી કાજે ॥ ૨૭ ॥
- એસા સહેજે સુતમે જોગ, મનકું માર ટાળ વીજોગ
મુંદ્રા ચાર પાંચુ માંય, ઉતમુતી લગીતા ધર જાય ॥ ૨૮ ॥

- પાંચ તીન પર નીરવાણુ, બાહેર બીતર એકતું જાણુ
સનમુખ ખડે સુરત સંભાળ, અંતે આપ રહે નીરધાર ॥ ૨૯ ॥
- રગ રગ ખોલે રણુ કાર, સોહું ધુન ગરજે સાર
વરસે નુર અગમ અપાર, એસા પરપર દેદાર ॥ ૩૦ ॥
- વાગ્તં વાગીયા અનહદ, ગરજે ગગનમાંહી શબ્દ
ઝાલરી તાલ મદંગ, બાજે જંત્ર વીણા ચંગ ॥ ૩૧ ॥
- નોખત ગુડે નામ નીશાન, ઝલમલ જ્યોત અનંત પીછાન
નીરખ્યા નુર તુર અગાધ, છુટયા સકળ વાદવીવાદ ॥ ૩૨ ॥
- લકતી જે ગ્રહે સરવંગ, એસા જન વેરાગ અલંગ
સોહું શબ્દ ગરજે આદ, તાપર રરંકાર અનાદ ॥ ૩૩ ॥
- ક્ષર અક્ષર અક્ષરાતીત, કાયામાયા ખર અનીત
સુપના સમ્યા ચઘતન્ય માંહી, નહી સો આવે નહી સો જાય ॥ ૩૪ ॥
- જલકા બુદા જલકી માંય, સખહી એક દરીયા માંહી
ત્રીકુટી આગે અણીકા જ્ઞાન, એસા ફેખ ડગરે ધ્યાન ॥ ૩૫ ॥
- માંહી બાહેર તુર અપાર, વચમાં ખીજ ચમકે સાર
જ્યોતી પ્રેમ પ્રગટી મીન, તામે ઝલમલ લોહલીન ॥ ૩૬ ॥
- મોતીલાલ હીરાસાર, શબ્દ સરખી ખોલણુહાર
તાપર અધર ખેલ અપાર, અમર નામ હે નીરધાર ॥ ૩૭ ॥
- સન્મુખ સત્વરૂપ નીહાર, પાયા પુરૂષ અપરમપાર
નહીં ત્યાં તુર અનહદ તુર, સદગુરૂ મહ્યા હાલ હજુર ॥ ૩૮ ॥
- ચઘતન્ય સાક્ષી કહો સોય, તાકે ઉપરે તું જોય
સાખી શબ્દ કરે પોકાર, અક્ષરાતીત નહી નીરધાર ॥ ૩૯ ॥
- નહીં ત્યાં પીંડ નહી ભુમંડ, નહીં ત્યાં શીવ શકતી ખંડ
નહીં ત્યાં બાર ખટ દરશન, સખીકે પાર પુરણુ સત ॥ ૪૦ ॥
- સખહી નામમેં લય થાય, નીરંતર નામહી લોહ લાય
અસંખ્ય જુગમેં અવતાર, સદગુરૂ મીલે પાવેપાર ॥ ૪૧ ॥
- સદગુરૂ સંત વીના નહી સુર, લકતી વીના મુખમેં ધુર
સેવો તન મન ધન ચીત લાય, એસો સદગુરૂકી મહીમાય ॥ ૪૨ ॥
- અતોલ અટોલ હે અમાપ, અમુલ અદીપ હે અજપ
નહી સો હુવા નહી સો હોય, નહી ત્યાં એક નહીં ત્યાં દોય ॥ ૪૩ ॥
- નહીં ત્યાં આદી અંતને મધ્ય નહીં ત્યાં ચાર પરલે સધ્ય
તામે સહેજે રહ્યા સમાય, કરુણા સદગુરૂ કીરપાય ॥ ૪૪ ॥
- નહીં ત્યાં મરે નહી અવતાર, તરેવર ખીજમેં વીરતાર
ખીજ અખીજ માંહી અપથ, વીના પંડકા પુરૂષ અકથ ॥ ૪૫ ॥

અકથ કથા સો કહી નવ જાય, નીરમલ નુર નીરને નાય
 આપે બોલે બોલણુહાર, સુણીગમ કરે અપાર ॥ ૪૬ ॥

નહીં ત્યાં આપ નહીં ત્યાં પાર, અખંડાકાર ભીતર બહાર
 તા પરતાપે પાયાં ભેદ, વાસ અવાસ નહીં ત્યાં વેદ ॥ ૪૭ ॥

દ્રષ્ટ પૃષ્ટ આવે નાંહી, સદ્ગુર સાન સોધર પાહી
 એસા ખ્યાલ ખાલક બેલ, કહી નહી જાય અગમકી મેલ ॥ ૪૮ ॥

મન નીજ મનસો બહા, બહાકે પારહે પરબહા
 જીવહી શીવમાંહી મીલાય, શીવહી નીરંતર લોલાય ॥ ૪૯ ॥

સદ્ગુર ચરણે રહ્યા સોય, જેસા આપ તેસા હોય
 જલમાં લુણહી ગળી જાય, પારા ગળયા પાણી માય ॥ ૫૦ ॥

હેમી ગળ્યા સાગર સાથ, ડિગીયા સુરજ મટીયા હોય
 જેસે દીવે દીવા હોય, પારસ મીલે પારસ સોય ॥ ૫૧ ॥

ચંદન ભેટીયે ચંદના, આટી છુટી આપ પવના
 સંવત અધીદશે જન, વરસાં છપીસા પ્રમાણ ॥ ૫૨ ॥

ચંદતર સુદી સાતમ સુર, બહરપતી વાર ગ્રંથ ભરપુર
 માધવપુરી દરીયાતીર, પલમેં ડિડી અનુભવ સીર ॥ ૫૩ ॥

કહેતા હુવા એક દો પહેર, કહે ખીમદાસ દોહિ કરબેર
 સતગુર કપીર કીની મહેર, આપે આપ ડિડી બહેર ॥ ૫૪ ॥

સાખી

સતગુર સંતકા ખાલકા, સંત ચરણકા દાસ
 રજ માતર શુભામહે, ખરીકહે ખીમદાસ ॥ ૧ ॥

સત નામકી ટેક હે, અનહદ ગુડે નીશાન
 સદ્ગુર ભાણુ કપીર રવી, ખેમ પાયે પહીયાન ॥ ૨ ॥

—:૦:—

પદ ૧

ચલતી

મુને ભેટયા સદ્ગુર ભાણુ દીયા મોરાર છાપ પરવાના ॥ મુને ॥ ટેક ॥

અગમ પટા લીખ દીયા અગમરા, ગગન ઘરમે જાણા
 જલ મલ જેતી અખંડ અજવાળા, ઠીક ટીકાં ઠેરાણા ॥ ૧ ॥

કરણા મેહેર કપીર કીરતારા, ભાણુ બહામી સાના
 દયા મેહેર જળ કરણા કીની, મેટી ચારે ખાણા ॥ ૨ ॥

સનમુખ હે સતે સાહેબ મેરા, બંદી છોડ બંદ બાના
 મહેરવાન મોટા મહારાજા, સમરથ પણી સુજના ॥ ૩ ॥

દરશન દેખી લયા મન મગના, સહેજે સુત સમાના
 નેનુ આગે નુર નીરખીયા, નહી મોટા નહી નાના ॥ ૪ ॥

૩૫ અરપ અગમ નહી નેહા, પુરવ ઘર પહીયાના
ખીમદાસ ખલકથી ન્યારા, રવંકાર ઠેરાણા

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨

સસમ વેદસે ન્યારા ખ્યારા, સોઠ સદગુરુ હુમારા ॥ કોઠ સસમ ॥ ૮૬ ॥

પાંચ તત્વકા દેવળ બનીયા, તામે હે દશ દ્વારા

નવ દરવાજે તોખત વાજે, દસમે મહોલ દીદારા

,, ॥ ૧ ॥

હાસ દેવલમે દેવ ખીરાળે, આરતી અખંડ ધારા

ચંદ સુરજકી જોતી જલતહે, ઝલ મીલ નુર અપારા

,, ॥ ૨ ॥

મતવાળા જોગી સુનપર બેઠા, ખેલ રમે ચોધારા

ગગન મંડળમાં રમતા દેખ્યા, બીતર જોઉ ત્યાં ખારા

,, ॥ ૩ ॥

ઓહં સોહંકી ચોકી શીરતહે, હાકમ બાવન ખારા

સસમ વેદમાં આપ ગળે તબ, પાવે સરજન હારા

,, ॥ ૪ ॥

સાચા સદગુરુ નેણે નરખ્યા, સળંગ સુત્ર એકસારા

ખીમદાસ કહે લાણુ પ્રતાપે, હરદમ બોલે ખ્યારા

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩

જીવોને ગગના હેરી, ત્યાં બાંસુરી બાજે ઘેરી ॥ કોઠ જીવોને ॥ ૮૬ ॥

ત્રીવેણી ટંકસાળ પડતહે, તાપર ઝીણી શેરી

અમર અજીતા આસન બેઠા, નગર બસાયા ફેરી

,, ॥ ૧ ॥

ઘડી ઘડી ઘડીઆળાં વાગે વાગેશ્વર ઘંટેરી

ઢોલ નગારા સરણાઈ વાગે, હુમ મચી ચોફેરી

,, ॥ ૨ ॥

ગગન મંડળમે કરલે વાસા, વાહાંહે જોગી લહેરી

સદગુરુ દેવ સુને સાન બતાઇ, જાપ અજંપા કેરી

,, ॥ ૩ ॥

રવાસો રવાસ દોહી નહી પોચે, વહાં લે લાગી મેરી

નુરતે સુરતે નામ નીરખલે, સુખમન માલા ફેરી

,, ॥ ૪ ॥

સાચા સદગુરુ નેણે નીરખ્યા, મીટ ગઇ રેન અંધેરી

ખીમદાસ શુર લાણુ પ્રતાપે, ચોટ નહી જમકેરી

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૪

સંતો ફેરા નામની માળા, તેરા છુટે જનમ જનળા ॥ સંતો ફેરા ॥ ૮૬ ॥

શુરગમ કેરી કુંચી કરલે, કટે મોહકા તાળા

ધતાળાને દુર કરોતો, ઘટ બીતર અજવાળા

આ કાયામાં પરગટ ગંગા, શીઠ ફેરા પાંચ પાળા

ધગંગામાં અખંડ નાહી દ્યો, મત નાવો નદીયું નાળા

,, ॥ ૨ ॥

આ દીલ અંદર પુધી સમુદર, ચલત નાવ ચોધારા
 ધરે નાવમેં હીરા માણેક, ખોળે ખોળન હારા ,, ॥ ૩ ॥
 સમરણ કરલે પ્રાતીક પરલે, ચીત મકરતું ચાળા
 ખીમદાસ ગુરભાણુ પ્રતાપે, હરદમ ખોલે ખ્યારા ,, ॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૫

અખતો આતમહીરલા પાયા સંતો, હરી ચરણે
 ચીત લાયા ॥ અખતો ॥ ટેક ॥
 ધરમે માલ અમુલખ ભરીયા, જુગતે જોગ કમાયા
 જન્મ સુધારણુ સદગુર ભેટયા, ફેરહી ઘાટ ધડાયા ,, ॥ ૧ ॥
 દેખ તુજમે તખત ખીરાળે, અગમ ભુમીપર આયા
 ઝલકે જ્યોતી તુર અપારા, મેરમ માંહી દરસાયા ,, ॥ ૨ ॥
 આવન જાવન અષ્ટ કમલમે, તુરત સુરત લે લાયા
 સુતકે પાર નીરંતર દીસે, અમૃતન સીંધુ સમાયા ,, ॥ ૩ ॥
 પુરણુઅહા પુરવની પ્રીતે, સહેજ સોદધર પાયા
 ખીમદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, કીકનસા ઠેરાયા ,, ॥ ૪ ॥

—:o:—

પદ ૬

કોઇ જાણે જાણુન હારા, કોઇ સરજન હારા ખ્યારા
 ॥ કોઇ જાણે ॥ ટેક ॥

ખારખદ દશ દો તીન ઉપર, ખાજગર વીરતારા
 જીવ શીવ એક નીજ મન અહા હે, તાપર રહે કીરતારા ,, ॥ ૧ ॥
 જરમર જરમર મેહુલા વરસે, વરસે અમૃત ધારા
 વીના વાદળી વીજ ઝણુકે, દેખ્યા નવલખ તારા ,, ॥ ૨ ॥
 જ્યોત જાપ અનહદકે આગે, અધર રહે નીરધારા
 ગગન સુનમેં ગેખ નીરંતર, પંડ અહાંડસે પારા ,, ॥ ૩ ॥
 તપ તીરથ ઓર દેવી દેવતા, વેદ કુરાન વીરતારા
 પીર પેગંબર સીધ અર સાધક, ધંભિલટા વહેવારા ,, ॥ ૪ ॥
 અખર નખર નીજ નામ સ્વરૂપી, વાકા સકલ પસારા
 ખીમદાસ કહે ખલકત ભરીયા, હદ બેહદ થી ખારા ,, ॥ ૫ ॥

—:o:—

પદ ૭

જીરે ગગન મંડળ ધુન જાગીરે ॥ ટેક ॥
 ગડ ગડ ગડ ગડ ગગના ગાળે, ખાળે અનહદ તુરા
 લાગરીયા ઝણુકાર ગગનમે, વરસે નીરમલ તુરા ॥ ગગના ॥ ૧ ॥

તોડ તડાકા હુવા ભડાકા કીયા અગમપર ડેરા
 પીંડકી પાર પરમપદ પ્રગટયા નીરખ પરખ કીયા નેરા ॥ ૨ ॥
 અણી અધરપર આસન કીતા, છુટયા શબ્દ પસારા
 અહાંડ વીંધી આયા બેગેશ્વર, નીરખ્યા દીન દયારા ॥ ૩ ॥
 સનમુખ દરીયા સુભર ભરીયા, અધર તખત નીસાના
 ભાણુ કપીર રવી ખીમદાસ, મગનભયા ગુલતાના ॥ ૪ ॥

પદ ૮

ગુરુગમ ખોળે રે ઘટમાંઘ ॥ ગુરુગમ ॥ ટેક ॥
 કર સતગુરુકી સેવ આર સખ જુડી ખાજી
 દેખ પતંગકો રંગ તાહીપર દુનીયા રાજી
 સત શબ્દ સોજે નહી જુઠં જુઠંકું ધાય
 આપકી તો ગમ નહી કહાંસે આયા કહાં જાય ॥ ૧ ॥
 દુર દેખન મત જાઓ પકડ સુરતાકી દોરી
 કરો શબ્દ સે મેળ રહો તુંમ દોઘ સ્વર જોરી
 અક્ષર આદી અનાદકા, અક્ષરતીત ઝોળખામ
 શબ્દ પારહે સાયબો, સો સત શબ્દે સમાય ॥ ૨ ॥
 સહજ સુન્યકે માંય પરમ હંસકા વાસા
 નીરાધાર નીરવાણુ કમુએ હોયન નાસા
 કર્મ ભર્મકું ભાંગદે કર સદગુરુકી સેવ
 સાન સમજલે સતગુરુકી, અવર નહી કોઇ દેવ ॥ ૩ ॥
 ખાજી સખ હૃદમાંય, ખેહદ કીરતાર કહોવે
 અનહદ આરપાર ભાણુઅલ ભેદ બતાવે
 ખાહેર બીતર એક તારહે રમતા રામ કપીર
 ખીમદાસ કહે ખલક દરીયા, સનમુખ સામે તીર ॥ ૪ ॥

: ૦ :

પદ ૯ ખીમ રવી પ્રશ્નોત્તરી

જીરે સંતો ભેદ અગમરા ખુઝે રે ॥ ટેક ॥
 ખીમ:—કહાંસે સદગુરુ સમરીયે, કયું કર લીજે નામ
 કહાં ઉનકુ દેખીએ તો, કહાં હે આતમ રામ ॥ સંતો ભેદ ॥ ૧ ॥
 રવી:—સ્વાસો સ્વાસે સમરીયે, અહોનીશ લીજે નામ
 તુરત સુરતસે નીરખીએ તો, ઘટોઘટ આતમ રામ ॥ ૨ ॥
 ખીમ:—કહાંસે વીજકરે ઝખુકા, કહાંસે જોતી જાગે
 કહાં સદગુરુકી નોખત ખાળે, તખતે કાન ખીરાળે ॥ ૩ ॥

- રવી—આપ તેજસે હુવા ઝખુકા, ત્રીકુટી જોતું જાગે
ગગન મંડળમે નોખત વાગે, તખતે આપ ખીરાજે , , ॥ ૪ ॥
- ખીમઃ—કહાંસે આયા કહાં જાયગા, કોણુ તુમારા ધામા
આકાયા પલમાં પડી જાશે, ફેર બતાવો કામા , , ॥ ૫ ॥
- રવી:—હમહી આયા નુરસે, અમરા પુરમે ધામ
સુરત ચડી અસમાને ઠેરાણી, બહા હમારા ધામ , , ॥ ૬ ॥
- ખીમઃ—કોન શબ્દસે ધુન લગાવો, કોન નામ નીરધાર્યા
ખીમદાસ રવીદાસકું પુછે, માંહી ખેલો છો કે બહારા , , ॥ ૭ ॥
- રવી:—સત શબ્દસે ધુન લગાવું ઓહું નામ નીરધારા
રવીરામ કહે લાણુ પ્રતાપે, ઓહુંસોહુંસે પરા , , ॥ ૮ ॥

:o:

૫૬૧૦

ખીમદાસ પ્રશ્ન

- કોઇ પરખંદા રે સત શબ્દકા રૂપ , , કોઇ પરખંદા ॥ ટેક ॥
- મુળ શબ્દ સો કહાંસે ઉઠે, કોન દેશ રહી ખોલે
કોન મંડળ શબ્દકા વાસા, તત્વ વીચારી તોલે , , ॥ ૧ ॥
- કીતના લંબા કીતના ચોડા, કીતના હે અનુમાના
કંઠસા રૂપ શબ્દકા સંતો, બતાવ દીયો કર ધ્યાના , , ॥ ૨ ॥
- કીતના હલકા કીતના ભારી ખારા હેકે મીઠા
મોહી ગરીબકું કહી સમજાવો, શબ્દ કોન વીધી દીઠા , , ॥ ૩ ॥
- શરીર ખોળ શબ્દકું પકડો, હાથ ગ્રહી બતલાવો
પડે પીંડ શ્રગટ ધર લાંગે, શબ્દ કહાં સમાવો , , ॥ ૪ ॥
- ખીમદાસ રવીરામકું પુછે, ગમકર ગમના હેરી
કોન નીરંતર કોન દેશમે, કહાં સમાવે ડોરી , , ॥ ૫ ॥

:—:—:

૫૬૧૧

રવી ઉત્તર

- કોઇ લહંદા રે સત શબ્દકા વીચાર, , કોઇ લહંદા ॥ ટેક ॥
- મુળ શબ્દ નાખીસે ઉઠે, ત્રીવેણી રહી ખોલે
સુત મંડળમાં શબ્દકા વાસા, ખોળતલ સાધુ ખોળે , , ॥ ૧ ॥
- હાદસ આંશુળ બાહેર લંબા, ચોડાહે સરવંગા
જેસા દીપક ધર્યા મંદીરમે વધસા શબ્દકા રંગા , , ॥ ૨ ॥
- હલકા સો સતે નહી માન્યા, ખારા વાકું કહીયે
મીઠીસો મરજદ ગુરાંકી, સાત્વીક બુધ્ધીએ રહીએ , , ॥ ૩ ॥
- અર્થ ન સુઝે એસા અટપટ, તાસે ભારી હોઇ
ઝીણુસો સમજી સત લાખે, એસા વીરલા કોઇ , , ॥ ૪ ॥

દોહિ કમળકી અણી અપર, રૂપ શબ્દકા દેખ્યા ॥ ૫ ॥
 સુરત શબ્દમે લીન ભાવ તબ, દીયા કરમ પરમેખા ॥ ૫ ॥
 જોતે પીંડ જળ સનમુખ દર્શ્યા, દાદસ આંગળ જળધી ॥ ૬ ॥
 અલ્પ ચક્ષુભાષ અલ્પ અગનસે, જળી વાસના તબધી ॥ ૬ ॥
 સત ગુર શબ્દે લયા રવતંતર, ઘટ મઠ પટ દર્શ્યા ॥ ૭ ॥
 રવીદાસ પીંડ પડયા શબ્દ તબ, નીરાધાર સમાયા ॥ ૭ ॥

—:—:—

પદ ૧૨

જીને દીયા તખત પર ડંઠા, સદગુર વંઠા હોજી ॥ ૮૬ ॥
 એસા સદગુર સાહેબ મોરારે, જાકા ગગન મંડળમે ડેરા ॥ ૮૭ ॥
 સુનથીઅર પર જબ કીયા શેરા, માંહી વીજ ચમકારા ॥ ૮૮ ॥
 નોખત ને નીશાન માંહી બાજે રે, ઘંટા નાદ અનહદ ધુન ગાજે ॥ ૮૯ ॥
 તા હાપર સતપુરખ ખીરાજે, માંહી ધોર રણુકા (૨) ॥ ૯૦ ॥
 એસા અપરંપાર અગાધીરે, જાકુ લગીહે સેજ સમાધીરે ॥ ૯૧ ॥
 તખતે બેઠા આદી અનાદી, માંહી અગમ રંણુકા (૨) ॥ ૯૨ ॥
 ઉગ્યા સુર માંહી હુવા ઉજ્યાલારે, લાંગ્યા બે શ્રમકા તાળારે ॥ ૯૩ ॥
 મદયા માન ગુમાન જે જળા, વચન એક સુનકાર (૨) ॥ ૯૪ ॥
 મનકા સહજ સુનમે વાસારે, નીરમળ નુર અખંડ ઉજ્યાસારે ॥ ૯૫ ॥
 બાહેર લીંતર એક પ્રકાશા, માંહી રણુકા જણુકા (૨) ॥ ૯૬ ॥
 એસા તો કોઇ વીરલા પાવેરે, સુરતી શબ્દમાં સમાવેરે ॥ ૯૭ ॥
 કાળ ઉતકું કમ્પુ ન ખાવે, અખ રેર મણુકા (૨) ॥ ૯૮ ॥
 બેટયા લાણુ કપીર રવી રામારે, મેરા પ્રાણુ જીવન નીજ ધામારે ॥ ૯૯ ॥
 સત પુરખકું નીરખ્યા સામા, માંહી જડયા કણુકા (૨) ॥ ૧૦૦ ॥
 દેખ્યા ખેલ અધર નીરધારારે, રમતા પીંડ અહાંડથી પારારે ॥ ૧૦૧ ॥
 સાહેબ નીરખ્યા સચરાચારા, હમ ખીમ લાણુકા (૨) ॥ ૧૦૨ ॥

—:—:—

પદ ૧૩

દરીયા લરીયારેજી, લાલજીરે સહેજ સુત સત સાગર ॥ દરીયા ॥ ૧૦૩ ॥
 પ્રારબ્ધ વીના તમે પાર નહી પેંચો, મદયો ન માંહીલો અહંકાર ॥ ૧૦૪ ॥
 સદગુર આગળ શીશ નમાવીએ, તરીને ઉતરીયે લવપાર ॥ ૧૦૫ ॥
 જાને પુરા શબ્દે શુરા, રણી કરણી ટંકરાળ ॥ ૧૦૬ ॥
 અગમ ખેલા અનહદકી આગે, નજરો નજર નીહાળ ॥ ૧૦૭ ॥
 એક પલકમાં પાર પહોંચાડે, સોહી રામ સંભાર ॥ ૧૦૮ ॥
 સનમુખ હે સત સાહેબ મેરા, મનજાકુ માર ॥ ૧૦૯ ॥

અનહદ નાદ નીરંતર વાગે, પીંડ અહ્માંડથી પાર
 શુરા સાધુ સનમુખ રહેવે, અધર ખેલ નીરધાર ॥ ૪ ॥
 ભાણુ સદગુરએ બેઠ ખતાયા ખોલે શબ્દ માંહી ખાર
 ખીમદાસકું ખરા નીવાળ્યા, રણુકાર કીરતાર ॥ ૫ ॥

૫૬૧૪

સમરં સતગુર રવામીજીરે જાણુ, એવા અંતર જમી ઓધારીએ રે
 નામ સત નીશાની રે એક નીરવાણુ, સોહં નીરખીને શબ્દ સંભારીએ ॥ ૬ ॥
 નુરત સુરત કર નીશાન નીરબે દોર, એવા આપે આપમાં આવીઆ રેજી
 કાળદ માંહી જેમ અગ્ની જગાડીને જોય
 એમ દુધમાં ઘૃત દરશાવીયા રેજી ॥ સમરં ॥ ૧ ॥
 અખંડ ખીંખ અજરાયલરે નીમંલનુર
 એવાં અક્ષજલ દરીયા ચહું દીશેરે
 ખાહેર બીતર સુખસાગર ભરપુર
 એવા આદી અંતે મધ્યે નહી ખસેરેજી ॥ સમરં ॥ ૨ ॥
 સપના સમી ગયાં હિંગ્યા અનંત સુર
 માંહી જલમલ જોતું જગાવીયું રેજી
 ગગન મંડળ વાગે નોખત નીશાન નુર
 એ પીંડપારપુરુષ પરસાવીઆરેજી ॥ સમરં ॥ ૩ ॥
 અકુળ અમલ અજરાયલરે અણુલીંગી અલેખ
 સોહં નીરધાર નીરવાણુ છે રેજી
 દીલમાં દર્શન સનમુખ ખાહેખ દેખ
 એવા અલંગી સદગુર ભાણુછે રેજી ॥ સમરં ॥ ૪ ॥
 પીંડ અહ્માંડકે પાર પરમ ગુરદેવ
 તેને ગુરગમ લખને ગોતીએ રેજી
 અક્ષ ચક્ષુ ભરી ભરી કુરીએ નીત સેવ
 એવાં ખીમ સોહં વરસે ત્રીણે મોતીએ રેજી ॥ સમરં ॥ ૫ ॥

૫૬૧૫

એવી જાયછે ભજ્યાની તકરે લો
 કુરીલે ભજન તારો ભેટલે જી ॥ ૬ ॥
 આંધ્યાને સન ઉગ્ગડ છેજી,
 જના ખોટા છે ખેલણુ હારરેલો ॥ કુરીલે ॥ ૧ ॥
 જાંડારે જલ ખેડી જાગરી રેજી,
 જના ખોટા છે ખેલણુ હારરેલો ॥ ૨ ॥

ખોટા છે જેના ખારવા રેણ, ખેડલી કેણી વીધ ઉતરે પારરેલો ॥ ૩ ॥

ભવ સાગરમાં ખુડતા રેણ, મારા સદગુર તારણ હારરેલો ॥ ૪ ॥

દેશીડા મયે તો વાત કીજએણ, ખેસી કરીએ દીલડાની
ગુંજરેલો ॥ ૫ ॥

ખીમ ભણે ગુરુ ભાણુનેણ, રેળે ત્રીકમ તનડા માયરે લો ॥ ૬ ॥

પદ ૧૬

હે રામન્યા તોળ રંગ ધણુરે, વેરે વેરે કુરખાન ॥ ૧ ॥

સોળસે ગોપીમાં વાલે રાસ રચ્યો હે, કેશર બીનો કાન
જીતે જોડાતીતે તેડો, મુળે મનડો થીઓ ગુલતાન ॥ હે રામન્યા ॥ ૧ ॥

રાવણુ મારી ખીલીશણુ થાખો, હીરણુકંસજી હાણુ
પ્રેલાદકની વાલે પ્રતીજા રાખી, ગજગુનીકા વેમાન ॥ ૨ ॥

સુખકે કર્તા દુખકે હર્તા, નામ વડો નીશાન
ભક્ત ઓધારણુ બુધરારે, મેરી ચારે ખાણુ ॥ ૩ ॥

સંત ઓધારણુ અસુર સંહારણુ, વાલી લાગે તોજી વાણુ
ખીમદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, ક્યુ ન હોવે તોજી હાણુ ॥ ૪ ॥

પદ ૧૭

હે મન ગોવીંદ ગોવીંદ હરીગુણ ગામલે
કારજ સરે તારં ગાતાં ॥ ૧ ॥

ભર્યો મેળો તારો કેટલા દી રહેશે, સાચું ખોલુ સુહાતાં
પાંચ પચીસ ભેળા થઇ ખેડો, વાર ન લાગે વેરાના ॥ હે મન ॥ ૧ ॥

જેણે સાધુની નીંદા કીધી, તેને તેવું સોહાતાં
જગત ઉડીને ભક્તને નીંદે, જાશે ગોથાં ખાતાં ॥ ૨ ॥

નરસી મેતાની વેવાણુ હાંસી કીધી, પાણી મેલ્યાં તાતા
અરજ કરી ઇંદ્ર સામું જોયું, નગર તણાયું નાતાં ॥ ૩ ॥

જેણે સાધુની સેવા કીધી, તેણે ભરીયાં લઇ ભાતાં
ખીમદાસ કહે ભાણુ પ્રતાપે, લાજી નથી લોપાતા ॥ ૪ ॥

પદ ૧૮

જા મુખસે સીધારામ ન સમર્યો, તા મુખમે તેરે ધુર પડીરે ॥ ૧ ॥

રામનામ ખીના રસના કેસી, કર ઉતરી દુકડા દુકડી રે
જન લોચનસે હરી રૂપ ન નીરખ્યો, તા લોચનમે જીન ભરીરે ॥ ૧ ॥

રતન પદારથ મનખા જનમહે, આવત નહી ક્યુ ફેર ફરીરે
અખ તેરે દાવ પડ્યો હે મુરખ, કરના હોમસો લોખે કરીરે ॥ ૨ ॥

ધીક તેરા જનમ જીવન તેરા ધીક હે, ધીક ધીક મનુષ્યકી દેહી ધરીરે
જીવંત તાત સુવા ક્યું ન તેરા, તું આયો કેસે ગંવાર ફરીરે „ ॥ ૩ ॥
પાવ પસારી સુકીત નવકીનો, જખતખ તીરથ ડગન ભરીરે
ખીમ કહે નર આયો એસો જયગો વાંકુ ખાલી ખેપ પડીરે „ ॥ ૪ ॥

૫૬૧૯

રાગ લાવણી

ધર વીશ્વાસ આશ રધુવરકી, ક્યું ભટકત હે મન ખારા
પુરનવાળા પુરત હે સખકું, ચાંચ દીયા હરી દે આરા „ ॥ ૧ ॥
ખુંદ પડયા જખ માતુ ઉદરમે, કમ લખ્યા સો કીરતારા
તેરા લખ્યા સો તુજકું મીલહી, ચીત કરે તું દીન સારા „ ॥ ૨ ॥
હરીજન હીમત રાખ બરોબર, ક્યું ભટકત જગ હે ખારા
આપ કસી પરમાતમ પોખો, સાહેબ હે સચરા ચારા „ ॥ ૩ ॥
ખરી ખખર જી પડે ખેતમે, જખ જીજે સનમુખ શુરા
મરજીવા હોડર માણીલે મોજી, પ્રાપ્ત પામે નર પુરા „ ॥ ૪ ॥
જાકી વરતી હરી ચરનમે, તાકા કારણ સદાય સારા
ખીમ કહે ગુલતાન ગુરસે, ધુન ધણી શીર પર ધારા „ ॥ ૫ ॥

૫૬૨૦

જો મારે ભાષ માન બડા મેમંતા, માન સખકું મારે „ ॥ ૧ ॥
માને રાવણુ રાજ ગુમાયા, માને દુર્યોધન દુખ પાયા
માને હીરણ્યકંસ અધડાયા, જનમ અક્ષણ હાર્યાજો હાર્યા ભાષ „ ॥ ૨ ॥
માને મુરખ ફરેમત હીણા, સેવા સમરણ કહ્યુવેન કીના
મોહ માયાસે રહત આધીના, તેને સદગુર કેમ તારે કેમતારે „ ॥ ૩ ॥
માન ન કીજે હે મન મેરા, તાસે કોજ સરે નહી તેરા
તો તેરા હોવે નીસ્તારા, એક નામકે નીરધારે નીરધારે „ ॥ ૪ ॥
માને કંઠક કલંદર હાર્યા, કોઇ કોઇ હુંસ નીકસ ભયે ન્યારા
ભાણુ સદગુર લીની સંભાળા, તો ખીમ આપા ખોયારે ખોયારે „ ॥ ૫ ॥

૫૬૨૧

કાફી

સદગુર ચરણે રાખો ચીત ઠરી, સાધુના સંગે લખ આર્થાશી ટળી „ ॥ ૧ ॥
આ સંસાર સુષનકી બાજી, સાચા એક હરી
દયા મેહેર હેત હીરદમે રાખો, નામ ભકતી પ્રદ કરી
મનખો નવ આવેરે અવસર ફરી ફરી „ ॥ ૨ ॥

વારે વારે આવે જાવે જગતમે, જુલ્યો બોયભરી

જે કરશો તે પામે પલમે દેખે નહીં ડરી

શબ્દ ન માને રે ઘણા ગયા મરી મરી

„ ॥ ૨ ॥

સલીલ સુભાવ જ્ઞાન ગુર લોપી, તાસુ રહીયે ડરી

આડા અવળા વાંકા વેડી, હાલીએ મુન ધરી

જોતું જાગીરે નીરંતર ધ્યાન ધરી

„ ॥ ૩ ॥

ગગન ધર અનહુદ ધુન ગાળે, વેણ વાળે વંસરી

સુરત નુરત તહાં માંહી સમાવે, તો આધો ન આવે અરી

તો તું પહોંચેરે ભવ સાગર તરી

„ ॥ ૪ ॥

સાચા સનમુખ ગુર સાહેબ રહ્યા સત વરી વરી

ભાણુ કપીર રવી રર કારહે, ખેમ સોજી ખખર પરી

અધમ ઓધારણુરે દોષ ન દેખે ફરી

„ ॥ ૫ ॥

૫૬૨૨

કાફી રાગધનાશ્રી

સુરતે સોધોરે સત નામ

॥ સુરતે ॥ ૨૬ ॥

કર ચાર સખી એક ઠોર, પંચમકે ધર આવો

તમ બાળે અનહુદ નાદ નુરકા દર્શન પાવો

ગગન ધુન ગજી રહીરે પરમ જોત જ્ઞાન

અગમ ખેલ અદ્ભુત હેરે, સોડીયા અખંડ ધરવાસ

„ ॥ ૧ ॥

ધંગળા પીંગલા આઘ સુખમણાકે ધર જાગો

ત્રીવેણીકી તીર ભરમ ભય સખહી ભાંગો

પરંપાર અપાર હે સો સદગુર દીવા બતાય

જીવ જાલ તો મટ ગાત્ર સો બહોર ન આવે જાય

„ ॥ ૨ ॥

અધર આપ ધર દેખ, ઇહાં સદગુરકા વાસા

જહાં વરસે અમૃત નુર, નહીં ત્યાં સ્વાસો સ્વાસા

સનમુખ સાહેબ દેખીયા, અજર અમર અતીત

ભાણુ સદગુર જોડીયારે, સનમુખ સામી તીર

„ ॥ ૩ ॥

તામે સહેજ સમાય, બહોર નહીં આવે જાવે

નહીં ઉપજે વીલાય, સદગુર આપ કહાવે

પારસ મળી પારસ ભયા, સો દીવે દીવા હોય

ચંદનસે ચંદન ભયા, સો ખેમ વીચારી જોય

„ ॥ ૪ ॥

૫૬૨૩

આરતી

આરતી રવી રામ તમારી, અમકી ખેર મુને લીગો ઉગારી

માન ગળીયા જડીયા નીજ નેકા, મહા પરતીત પોતીયા રેકા

॥ ૧ ॥

તન મન પ્રાણ સમર્પણ કરીના, સદગુર શબ્દ લયા લવલીના ॥ ૨ ॥
 શબ્દમાર ઉપજ નીજજ્ઞાના, વધરાગ જોગ સત ભક્તી નીદાના ॥ ૩ ॥
 મુળ ઉપદેશ સમાયા સેતા મન પવન પહોંચે નહી બેના ॥ ૪ ॥
 બીજ અજંપા બીન નેનહી સુઝા, હૃદયેહૃદ પારહી યુઝા ॥ ૫ ॥
 જાંહા નહી ભોગી ઉહાં નહી ભુક્તા, ઉહાં નહી બંધ ઉહાં નહી મુક્તા ॥ ૬ ॥
 શીર ઉપર રવીભાણ પ્રકાશ, ખુંટમે ખેલ ખેલ્યા ખીમદાસા ॥ ૭ ॥

૫૬૨૪

નામકી આરતી કરો મન મેરા, જાસે તેરા હોય નીસ્તારા
 જાસે ઉપકાર હોય ઓધારા ॥ નામકી ॥ ૧ ॥
 સતગુર શબ્દ દીયા રાહું કારા, લાગ રહ્યા હે જુગસે ન્યારા ॥ નામકી ॥ ૧ ॥
 ગરજે ગગન ધુન અંતત અપારા, ઝલકે જોત અધર નીરાધારા ॥ ૨ ॥
 નીરખેગા કામ નીરખન હારા, દરીઆ ભરીઆ સોમભર સારા ॥ ૩ ॥
 લોક લાજ નહી કુલ વહેવારા, નુર નીરંતર માંહીને આરા ॥ ૪ ॥
 ભાણસદગુર કરી સંભારા, ખીમદાસકું તારણ હારા ॥ ૫ ॥

૫૬૨૫

રાગ પુરવ

ગામલે ગોપાળ ખ્યારારે, ગામલે ગોપાળ જુગમં જુકીરે બાજ ॥ ૧ ॥
 હેતે પ્રીતે હરીને ભજરે જાળ્યા સરવે સાળ ॥ ૨ ॥
 મારં તારં મેલી કરીરે છોડી દે જંજાળ ॥ ૩ ॥
 સેવા કરી સંત કેરી રહેવું ધણી તાર ॥ ૪ ॥
 નામની તો ભક્તી કરીરે લોપે નહી કાળ ॥ ૫ ॥
 જપતપ ધ્યાને નાવે શબ્દ સાચા સંભાર ॥ ૬ ॥
 સાહેબકું ખ્યારારે પાણી પહેલી પાળ ॥ ૭ ॥
 સોહી ઘર સેહેજે પાયા અમૃલખ માલ ॥ ૮ ॥
 સદગુરની સાને સમજ્યોરે નીરખો નીહાળ ॥ ૯ ॥
 ભાણ કુખીર રવીરામારે ખુદા નહી બાળ ॥ ૧૦ ॥
 ખીમદાસ ખલક દરીયા સદા ખુશી હાલ ॥ ૧૧ ॥

૫૬૨૬

રામ સામેરી

સદગુર કેરા શબ્દમાં ચાલવું હેતે પ્રીતે લેવું હરીતુ નામ ॥ ૧ ॥
 નુરતેને સુરતેરે નીશાન બજાડીયાં, પ્રેમીજન પુરણ પદ નીર્વાણ ॥ ૨ ॥
 પુરવ જનમનીરે વાતુ ગયો વીસરી, ક્યાંથી આવ્યો કાણ છે તારી જાત ॥ ૩ ॥
 બાજગરની બાજ રચી છે આ કારમી, ભુલવણમાં ભુલી ગયો તારી ભાત ॥ ૪ ॥

નવ નવ મહીના રે ઉંધે મસ્તક ઝુલતો, કર જોડીને કરતો હરી સાથે વાત
ભકતી નવ ભુલુરે હવે તારી ભુધરા, બાહર આબો ત્યાં લાગી

માયાની લાત ॥ ૨ ॥

નવલાખ અવતાર લીધા તેં તો નીરમાં, દસલાખ પંખીમાં પરીવાર
અગીઆર લાખ અવતાર લીધા કરમ કીટમાં,

વીસલાખ સ્થાવરમાં વીસ્તાર

॥ ૩ ॥

ત્રીસ લાખ અવતાર પશુ પામર પરવર્ષો, ચાર લાખ અલ્પમાં નવને પેટ
લક્ષ ચોર્યાશી રે ફેરા જીવતું બહુ ફર્યો

જીવ્યોતું હરીની ભકતી તો જાઈશ પાછો હેઠે

॥ ૪ ॥

મરી મરીને રે ચેતન બહુ અવતર્યો, હવે પામ્યો મનુષ્ય જનમ મોઢા મુલ
ભકતી ન કાંધી રે ભાવે પરી અલનીર,

સદગુર સેવ્યા વીના મુખમાં પડા ધુળ

॥ ૫ ॥

ઠાલોને આબો રે જીવ્યો જાય છે, નકાંઈ દીધું ન લીધું સાથ

સદગુર વીનારે મુજે નહી સાનમાં, તારો છે તુંમાં ત્રીભોવન નાથ ॥ ૬ ॥

ગરજે ગગનધુન રે અખંડ જોતું જલ હજી, સેજે મહ્યો સતગુર સંતનો સંગ
ભાણ ચરણ રજ ખેમ સોહું સહી કીયાં પામ્યા પુરપ

અખંડ અલંગ ॥ ૭ ॥

૫૬૨૭

ધુન

જગ મગ ઝલકે જોત હીરાકી, જે ખોલો સતો ભાણ

કુખીરકી જે ખોલો ॥ ૮૬ ॥

અનંત કલા જાકો અનંત અપારા, મેટત હે પર પીરાંકી

॥ ૧ ॥

સનમુખ હે સત સાહેબ મેરા, સેજ સમાધી સંધીરાંકી

॥ ૨ ॥

અંધર તખત પર આપ પીરાજે, નીરમલ પ્રેમ જળ નુરાંકી

॥ ૩ ॥

નીરાધાર અગમ ધર જાકે, સત સાગર સુખ સીરાંકી

॥ ૪ ॥

અનેક પતીત તમે પાર પહોંચાડયા, તોડયા જનમ જાજરાકી

॥ ૫ ॥

સેવા સુમીરણ આરતી કીજે, ખેમ સોહુ સ્વામી પીરાકી

॥ ૬ ॥

૫૬૨૮

હે હરી ભકતન કે વશ લાખ, ઉંચનીચ હરી કહુ નહી જાને

લોક કરે ચતુરાખ

॥ ૮૬ ॥ ૮૬ ॥

સીવરી જાત અધમ કુલ બીલરી, જુકે ખોર લખ આખ

વાહા ખોર વીશ્વંભર પાયે, પ્રેમ પ્રીત અધીકામ

॥ ૧ ॥

જન શહીદાસ સકલ જુગજનને, સાચી લકતી દ્રઢાઇ
ખાને આગે હરી પાકમીઠાઇ, સંતન મેરે સવાઇ ॥ ૨ ॥
ધના જાટ પીપા મીરાખાઇ, સજના જાતકા હસાઇ
ઝાંપાશેરીએ માટી તોલતી, વાકું પુજા ચઢાઇ ॥ ૩ ॥
અનેક વીપ્ર જગનમાં જમીયા, ઉનકુ રાહન પાઇ
ખેમદાસ કહે જુઓ ઉનકું, રાંખ સોઝાન બળાઇ ॥ ૪ ॥

૫૬૨૯ કરીયે શ્રી કૃષ્ણ ઉપાસનાએ રાગ.

તીથી

અમાસેં વાસો વસી રહ્યા તેનો તું કરીલે તપાસ
ગુરુગમ કરીને ગોતીયે સોધીને ગ્રહીએ સાર ॥ ૨૬ ॥
કહે હરી ખીમ ખાંતે કરી પ્રીછીશ તો પામીશ પાર
મડવે પીંડ પર પોટડો ઉપજ્યો તેમ અદખાય
તે માટે કહુ તુજને હરખે હરી ગુણ ગાય ॥ કહે હરી ॥ ૧ ॥
સંત સમાગમ કીજ્યે, લીજ્યે વીવેક વીચાર
ખીજે અંકુર બહુ પુલ્યો વૈરાટ રૂપી વૃક્ષ
સ્થાવર જંગમ જળ સ્થળે જીવ ચોર્યાશીલક્ષ
હરતાં ને ફરતાં આવીયો ઉત્તમ મનુષ્ય અવતાર ॥ ૨ ॥
ત્રીજી અવસ્થા તાહરી કંપવા લાગી કાય
જુહો જ્વેબન રનેહ તજી મોહ મમતાને માર
કાયા માયા કારમી વણસતા નહી લાગે વાર ॥ ૩ ॥
ચોથે ચારે વેદનો હારજ આવ્યો હાથ
કહેવા ગ્રહેવા કંઈ નથી નહી કોઈ જાત અજાત
એક અખંડીત આતમાં નીશ્ચય હે નીરધાર ॥ ૪ ॥
પાંચ મલી પીંડ ઉપજ્યો જેમ જમાવ્યો બરાસ
આદી અંત નામ રૂપ નહી સવેં તેમાં સમાસ
જેમ જેમ જગમાં તોરીંગ દીસે અનંત આકાર ॥ ૫ ॥
છઠે મ જાણે મહારં તારં નહી તલભાર
સંજોગે સરવે તુને આવ્યુ વીજોગે નહી વાર
અનેક જુગ તુને વહી ગીયા વણસતા વારં પાર ॥ ૬ ॥
સંતો એ જ્ઞાન ગોતીઓ આતમાં એક અખંડ
પુલ્કી કૃતી પરહરી વ્યાપક પીંડ અજાંડ
સુત્રમણી જેમ આતમાં તે સીધાંતનો સાર ॥ ૭ ॥

આઈમે કાઠ સ્થીર નહી સરવે વટાવડાં જાણ	
મારં તારં મુકીદે મેલીદે મનની તાણ	
ધર થકી ધાયે ધર્મને કમના કલેશ નીવાર	.. ॥ ૮ ॥
નમીયે આતમ દેવને સેવા સીરામણી સાર	
અનુભવી ગુરને આરાધીયે વાણી વેદ વીચાર	.. ॥ ૯ ॥
મત પાખંડ મુકીદે ગુર ચરણે ચીત ધાર	.. ॥ ૧૦ ॥
દસો દીશાએ પુરી રહ્યો પોતે પુરણ બ્રહ્મ	
કામ કાલો નહી હરી વીના મહાજન જાણે મર્મ	
જ્યાં જોવો ત્યાં તેવો થઈ રહ્યો, અનંત મુરતી અપાર	.. ॥ ૧૧ ॥
એકાદશા એમ વતંવું શબ્દ વીના સોહં આપ	
જીવને શીવ સંશય મટયો મારો મુજમાં થાપ	.. ॥ ૧૨ ॥
વાણી ન પોંચે વીખરી, બુઝવુ બાવન બહાર	
દ્વાદશ આંગળ આપમાં સોધી જીવે કાઠ સંત	.. ॥ ૧૩ ॥
ખટ ચક્રને વીંધીચઢે પામે આતમ તંત	
ઝલમલ જોતી ઝલહજે ટળે તીમીર અંધાર	.. ॥ ૧૪ ॥
તેરસે પીવે પ્રેમથી શુરા સંત સંધીર	
ગંગા જમના સરસ્વતી હંસા ત્રીવેણી તીર	.. ॥ ૧૫ ॥
ઘાટ અમીકે ઉપરે પીવે મન મતવાર	.. ॥ ૧૬ ॥
ચઢિદસે મન ચંચલ ફરે તેને તું સ્થીર કરી જોય	
ગગન ઝરખાં ગોખમાં સાહેબ બેઠા સોય	.. ॥ ૧૭ ॥
મન પવન પોંચે નહી તેથી પરાને પાર	.. ॥ ૧૮ ॥
પુનમ પરસત જોહને જોને રદયે રમનાથ	
મન ક્રમ વચને રમી રહ્યો મન ચીત સદગુર સાથ	.. ॥ ૧૯ ॥
આનંદ ભાવે હરી ભજો, ટળશે દોષ ખીમદાસ	.. ॥ ૨૦ ॥

૫૬૩૦

ગરબો

તમે આવોને સજની મોરીરે ગરબે રમીયેરે	
એવો ખેલ રમ્યોરે ચોગાન પુદડી ફરીયેરે	.. ૨૬ ॥
સખી પાંચ તતવનો ગરબો દસ માંહે બારીરે	
એવા ખેલેછે સંત સુજાણ મલુજના ખ્યારીરે	.. ૨ ॥
સખી ગરબો છે છે કાંઈ કાંઈ હલકાં ફરીએરે	.. ૨ ॥
એવી શીલ સંતોષની વાત સાહેબને ગમીએરે	.. ૨ ॥
સખી સત લોકના વાસીરે ગરબો માણેરે	
ખીજ પશુ પામર સમાનરે એશું જાણેરે	.. ૩ ॥

સખી જાણે તે તો માણે એ રસ એવોરે
 એતો સમજી રહ્યાનું કામ કામને નવ કહેવોરે ॥ ૪ ॥
 એતો સરગુણ મીસરી ખાંડરે સજી કામ ને ભાવેરે
 એવા નીચું જી કહવા લીંબ કામ નવ ચાખેરે ॥ ૫ ॥
 સખી સામાહિલા મારો શામરે જુગતે આખેરે
 એવી મુઘડ મલી વ્રજનાર નેણ ત્યાં નાખેરે ॥ ૬ ॥
 મને મળીયા છે ગુરુદેવરે ગરબો ગાવેરે
 એવી ખરી ખજર ખીમદાસ સંત સમજાવેરે ॥ ૭ ॥

—:—:—

શ્રી ગંગસાહેબની વાણી.

—:—:—

આરતી

પદ ૧

સત ગુરુ સાહેબ દરશન દીજે, પ્રેમ પીયાલા ભરભર પીજે,
 આરતી ભાંજી કુખીરકી કીજે ॥ ટેક ॥
 પહેલી આરતી પરચ્યા દેવા, સત ગુરુ સંતકી કીજે સેવા, ॥ આરતી ॥ ૧ ॥
 દુસરી આરતી દેવ દરસાયા, પરમ પુરપકા પરચ્યા પાયા, ॥ ૨ ॥
 ત્રીસરી આરતી ત્રણા ભાંગી, સુરતા જગ સખદસે લાગી, ॥ ૩ ॥
 ચોથી આરતી ચવદસ પેખ્યા,
 એકલી શબ્દ ઓર નહી દેખ્યા, ॥ ૪ ॥
 પંચમી આરતી કુરલે પુગ, આપહી એક અવર નહી દુગ ॥ ૫ ॥
 ખીમ, ભાણુ રવી પુરણ પાયા, ગંગારામ પ્રેમે ગુણ ગાયા, ॥ ૬ ॥

—:—:—

પદ ૨

આરતી બહુ રહ્યા ભરપુરા, જલમલ વરસે નીરમલ નુરા ॥ ટેક ॥
 આપ અંતર ધ્યાન નીરંતર, સદગુરુ શબ્દે લયા સતંતર ॥ ૧ ॥
 હરદમ સાહેબ નાહી દુરા, નીસવાસર સોહુ હાલ હજુરા ॥ ૨ ॥
 ખીમ ખાલક સાધુ સુખકી સીરા, રમતા રવી ગુરુ રામ કુખીરા ॥ ૩ ॥
 આતમ અરક લયો ઉગરા, ઉદે લયા ભાન મીટયા અંધીઆરા ॥ ૪ ॥
 હરી ગુરુ સંત એક નીરધારા, નેતી નેતી કરી નીગમ ઉચારા ॥ ૫ ॥
 ગંગારામ ગુરુ સચરા ચારા, જ્ઞાન દાતાસો ગુરુ મજ હુમારા ॥ ૬ ॥

સીતારામ સમર દુખતારા દુર કરે, જેનું બાનું દેખીને જન્મ રાજા કરે
મુરખ મન ચીંતા રાને કરે ॥ સીતારામ ॥ ટેક ॥

ધન ધન ભક્તી ધના કેરી, વેળુ વાવી ધઉના ગાડા ભરીરે ॥ મુરખ ॥ ૧ ॥
ત્રીલોચન ધરે ભક્તી ભારી, દીનાનાથ હાણી ધધ

ટેલુ કરીરે ॥ ૨ ॥

ગજ ગુણીકા અર બીલ પારાધી, એવા અધમ જીવ હરીને
નામે તરીરે ॥ ૩ ॥

કુષ્ટ પડયું કમ્પીરજીને જ્યારે, વાલો વલુજારે યધ ખેલ
લાવ્યા ભરીરે ॥ ૪ ॥

ખીમ ભાણુરવી રદયામાં રાખું, ગંગારામ મન ચીત
ચરણે ધરીરે ॥ ૫ ॥

સ્નેહી મેરા સાજન મેરા, મુખ દેખે મુખ થાય
ગુર કુખ મીલેંગે સ્નેહી આય ॥ સ્નેહી મેરા ॥ ટેક ॥

નેતાં તસત મેરા, ખેન રટત મુખ, પ્રેમ સહીત શુભ ગાય
વેહકી આગી તનમેં લાગી, જરત કહેજે લાય ॥ ૧ ॥

રાત દીવસ નેનું નીંદ ન આવે, રદન કરતાં દીત જાય
કયા કહું મેં કહું કોન આગે, મન માંહી મન પછતાય ॥ ૨ ॥

આઠો પહોર ઉદાસ અંતરમાં, મેહ વનમાં ન સોહાય
ખાવત પીવત સોવત જગત, એક પલ જુગ સમજાય ॥ ૩ ॥

અલપ મુખ અનંત ભાતકે, કોટી મલેજે આય
પ્રેમ પીયાસી પીયુજકી દાસી, પીયા પીયા મન ન ભાય ॥ ૪ ॥

સદગુર સવામી અંતર જામી, નેના કુખ દરસન પાય
ગંગારામકુ કૃપા કીજે, ચીત ચરણોમે લોટાય ॥ ૫ ॥

આજ મેરે આંગણે મેં આયે મુગુટ મણી
જનમેા જનમેકે પાતક છુટે, સતગુર સાન સુની ॥ ટેક ॥

કોટ કામ રવી કીરણ લાજે, એસી શોભા ખની
કલુ કાલકે થાણે ઉઠાયે, સુણો જબ રખદ ધુની ॥ ૧ ॥

કમલ નેન કૃપા મોહે કીની, આપને લખ લીની
અનંત કોટમેં અપરાધન, મીલે મોહે રામધની ॥ ૨ ॥

ગુર ગમ ગોલી મન મેરા વીન્ધ્યા, લંગ લંગ કુચ હની
ચીત ચરનુમે વીજરે નાહી, કમલુ, એસે મોહે આય બની ॥ ૩ ॥
ગંગારામ ગુર એકહી દેખ્યા, મન રવી લાલુ ભણી
ખેમ ખાલકકી ખખર મોહેદીની, મીલે મોહે ધુન ધની ॥ ૪ ॥

પદ ૬

હે મનવા રામ સમર હમ્યે હેત આણી
પ્રેમે પુન કરીને થાવને પાવન ખાણી
અંતરમાં સમરે ને સારંગ પાણી ॥ ૧ ॥
મન ગાળાને સંતોને મળાયે, આંતો લાંગીને ભળાયે
જેમ પાણીમાં પાણી ॥ હે મનવા ॥ ૨ ॥
તન મન ધન અપાં સેવા કીજે હરીને હરદે રાખો
જુડી માયાને જાણી ॥ ૩ ॥
હેતે પ્રીતે હજતાને ભજતા, જસ રાખી ચાલ્યા
જગમે વરતી વાણી ॥ ૪ ॥
ભજન પ્રતાપ પતીત આધારણુ, અવીચલ પદને પામ્યા
મહારસને માણી ॥ ૫ ॥
ગંગારામ ગુર ખેમ લાલુ રવી, શરણે રાખો
જન આપનો જાણી ॥ ૬ ॥

પદ ૭

હે મનવા રામ સમર જગ જુડો જાણી
અંતે હી જીવું રહેશે ભવાની વાણી
આ જગમાં એક સાચી નામ નીશાની ॥ ૧ ॥
કપડી નારાયણ અનભેલ આધાર્યો, તતક્ષણ છોડાવ્યો
જમે બાંધ્યો તાણી ॥ મનવા ॥ ૨ ॥
જેતું મદેખો સો થીર નાહી, જેતાં નશ્ત થાશે, ઝાંઝવાના પાણી ॥ ૩ ॥
પામર જીવજીવં પોંચ છે તારી, કરતા આપ હરી, તુને કાળ લે તાણી, ॥ ૪ ॥
અમૃત મુકીને વીપકાં વાવો, મોઘો મનખો પરખ તું લેને માંણી ॥ ૫ ॥
હરીગુર સંત સદા શીર મેર, ગંગારામ સમર, નહી હોવે હાણી ॥ ૬ ॥

પદ ૮

મનવા સંત સમાગમ કરીલે ભાષ,
ભાવે ભક્તી ગોવીંદ ગુણ લે ગાષ,
આ જુગમાં સાચી એક સગાષ ॥ મનવા ॥ ૧ ॥

હેતે નરસમયે હરીને લડાવ્યા,	
હુંડી હાર મામેરાં પુર્યાં જામ	„ ॥ ૧ ॥
વીખના ખ્યાલા અમૃત કરી પીધા,	
ગીરીધારી ગાયા જ્યાં મીરાબાઇ	„ ॥ ૨ ॥
લજન પ્રતાપે પ્રેલાદ પ્રતીક્ષા	
જમ જીતીયા અલય પદ પાઇ	„ ॥ ૩ ॥
લકત વસલ સદા ભીડ લજન	
દુખ મેડી સદા સંતન સુખદાઇ	„ ॥ ૪ ॥
હરીગુર સંત એકજ દો નાહી	
ગંગારામ સમરો તમે મેરા લાઇ	„ ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૯

રાગ કાનરો

ધનરે ધડી જા ધર સંત પધારે, તાદીનકી બલીહારી	
ગ્રહ આંગનો પાવન કીનો, મેરો જીવન જનમ સંધારીરે	॥ ૧ ॥
જન અજન કૃતાર્થ લયો, સંત સલા સુખ કરીરે	
લોહા પારસ પરસત રંગ પલટે, તે જગ મગ જોત ઉજારીરે	॥ ૨ ॥
દોષ નીવારણ અધમ આધારણ, પર આતમ ઉપકારીરે	
નામ રૂપ જગ તારન કરણ, અકલ પુરૂષ અવતારીરે	॥ ૩ ॥
સુરીનર વંદે સંત ચરણરજ, ધરમ રીયા શીર ધારીરે	
વંદત વેદ ગુણ ગાવત ગીતા, તે ભાંગે ભવદુખ ભારીરે	॥ ૪ ॥
ઓર ઉપાય નહી આદ અંતે, ઇ તરવેકી ખારીરે	
લગતન આટ આટ સંતનકી, તો જમ રહે જખ મારીરે	॥ ૫ ॥
હરીગુર સંત સદા શીર મેરે, જુગો જુગ શરણ સુધારીરે	
ભાગ જાગે ભાણુ રવી ભેટે, ગંગાદી રંગ કરારીરે	॥ ૬ ॥

—:—:—

પદ ૧૦

સાહેર સોજેરે તમે, અરપાને શીશ, ગોરાજી પાસે માંગો આશીશ ॥ ૧ ॥	
મરજીવા હોમનેરે મહાદરીઆમાં પેસી, વસ્તુ લાવો અનુલવ એસી	
પુરા પારખરે સંત સુગણ, અસંખ જુગારી દીપે આળખાણ ॥ ૨ ॥	
નરને વીહારીરે એવા નુરી નીરવાણ, ગુરવા જોવા કહીયે મેરાણ	
તીહારી લહેરે લાધેરે, હીરા માણુક મોતી, કામ કામ વીરલા લેશે ગોતી ॥ ૩ ॥	
રેન અંધારીરે વરસે નરમલ નુર, ગગન મંડળ વાળે અનહદ તુર	
નીમવેત ધારીરે પુરા ગુરજાન, અખંડ અલંગી તારં ધ્યાન ॥ ૪ ॥	

ધરા અમર વચ્ચેરે મેર અહુલ, અવીચલ વાચા નયરા ખોલ
 ખે પરવાધરે લજન લરપુર, આલમ રહેરે ત્યાં હેરે હજુર ॥ ૪ ॥
 ખીમ લાણુને રવી ગુર રમતા રામ, જુગ જુગ સંત સુધારણાકામ
 ગંગારામનેરે ગુર તીહારી આરા, શબ્દે સર્વદા રાખીયો પાસ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૧

રાગ ભારૂ

હરીજન હીમત રાખી, લાવે લક્ષ્મી કીજે
 શીર સાટે સદગુર મળે, પાછી પીઠ ન દીજેરે ॥ હરી ॥ ૮૬ ॥
 આપ કસીને પર પોખીયે, દુખ સહીને સુખ દીજે
 રાજા હરીચંદ્ર મોરધ્વજ જુગમાં અમર રહીજે ॥ ૧ ॥
 નામા પીપા રોહીદાસને, સમયાં સાદ દીધા
 કોડે કાજ નરસીતણા, લલી લાતે કીધાં ॥ ૨ ॥
 ગજ ગુણીકા પશુ પારાધી, શા સુકીત કીધાં
 નીલંચ નાથ નીવાણ્યા, અવીચલ પદ દીધાં ॥ ૩ ॥
 ઘણુ એરણુ ખીચ ધા સહે, મોઢે મુલે વેચાયા
 સો હરીજન હીરા ખરા, લાખો માંહી લેખાયા ॥ ૪ ॥
 સાચાને સાલ્યો રાખશે, વાર કરશે વહેલી
 પાંડવ કાળે ચક્ર ધરું, પણ પોતાનું મેલી ॥ ૫ ॥
 પરમારથી પાંડવ થયા, વગગી રહ્યા વીશ્વાસે
 ખરી પડેને ખસે નહી, પ્રભુ સદા તેની પાસે ॥ ૬ ॥
 જોને આસરે રામ નામનો, તેને હરી કમ મેલે
 ગંગારામની સંગ સદા, ખીમ સાહેબ ખેલે ॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૨

રાગ પરજ

સખી સદગુર દીન દયાળ, સમર એક વીતરે
 આવશે ઓચીંતાનો કાળ, હિંદી જાણું અંતરે ॥ ૮૬ ॥
 આતો પરદેશી પશ્ચો આણુ, પાંજરીયા માંહીરે
 તેને જાતાં ન લાગે વાર, સમજ મન માંહીરે ॥ સખી ॥ ૧ ॥
 તેં જાણું તારા મન માંહી, સરવે છ માંરે
 ઘોળે દહાડે જામશ જમ દાર, એવી સમજણુ સારે ॥ ૨ ॥
 તું તો જાતી માયાને જોય, લરમે મત જુલેરે
 એતો સ્થાવર જંગમના કુલ, કુલેને વરી હલેરે ॥ ૩ ॥
 તું તો મેલીને માન ગુમાન, જીવતમાં મરીએરે
 ગુર ઠાળે ત્રીવીધીના તાપ, તો ચરણમાં વરીએરે ॥ ૪ ॥

આવો રતન પદારથ સાર, આવી તક લાગ્યોરે
ગંગારામ સમર ગુર ખીમ, લવનો ભેય લાગ્યોરે ॥ ૫ ॥

૫૬૧૩

મારી વાલપના વીશ્રામ, જીવન ધન સાચુરે
મેં જાણી ગુરદેવની ટેક, ખીરદ નથી કાચુરે ॥ મારી ॥ ટેક ॥
અમો રાંકુને રઘુનાથ, ઓસડથી ઉગારોરે
મારા રદય કમલની માંય, પ્રેમેથી પધારોરે ॥ ૧ ॥
જહાં સદગુરજના સુખ, દુખ નહી કોધરે
ત્યાં દાખુધુરે દયાળ, રવી સન્મુખ નેધરે ॥ ૨ ॥
મારા માણુપતીનો મતાપ, ભરસો છે ભારીરે
પતીવ્રતા પડીદુખમાંય, ગુણીકુને ઉગારીરે ॥ ૩ ॥
એવી વીકટ વેળામાં વાર, ત્યાં સાર તમારીરે
મારા અવગુણનો નહી પાર, તમે છો ગુણકારીરે ॥ ૪ ॥
સખી સદગુરજને સંગ, કારજ મેં કીધારે
ગંગારામ સમર ગુર ખીમ, અવીચલ સુખ લીધારે ॥ ૫ ॥

૫૬૧૪

થાળ

ગુરજ મારા પુરણ મહા પરસાદી (૨) ॥ (૨) ॥
હરી આજ ને અનાદીરે સંત પધાર્યા,
હુતો તન મન ધન વારીરે સંત પધાર્યા, ॥ ટેક ॥
વાલાજી મારા પ્રેમે પાટ ઢલાવું, (૨) ॥ ૧ ॥
નીમતીએ નવરાવુંરે સંત પધાર્યા. ॥ ૨ ॥
ગુરજ મારા ધુપ ધ્યાન આરતી ઉતાર. (૨)
મન મોતીડે વધાવુંરે સંત પધાર્યા. ॥ ૩ ॥
ગુરજ મહારા જે મહોલે સંત પધાર્યા (૨)
તે અમારા પુરને તોલરે સંત પધાર્યા. ॥ ૪ ॥
ગુરજ મારા કર નેડીને રહીએ સાંમાં (૨)
ખીમ ચરણે ગંગારામરે સંત પધાર્યા. ॥ ૫ ॥

શ્રી કૃષ્ણદાસજી શ્રી ખેમસાહેબ કૃત ગુર સ્તુતી

॥ ૭૫૫ ॥

શ્રી મહીકાંઠે ગામ ધામ શેરખી સુખદામ
મકંઠે સતગુર ભાણુ જાણુ જગમાં ફેલામ

પલ પલ પરચા દીન કીન નીજ જનકે કાળ
આપ દત્ત અવતાર ગુણાતીત ગરીબ નીવાળ
અણલીંગી આપા રહીત શ્રી ગુરુ ભાણુ દયાળ હે
અનેક જીવ ઓધારીઆ પલમે કીયા નીહાલ હે

॥ ૧ ॥

દોહરા

સતગુરુ ભાણુ કૃપાનીધી, અશરણુ શરણુ સુખધામ
ગુર્જર ધર પાવન કરી, વસે શેરખી ગામ

॥ ૨ ॥

છપય

એસે સતગુરુ શામ, ધામ નીજ જનકું દીનો
અનહુદ નાદ બળાય, આપ અમૃત રસ પીનો
ભકતી યોગ વધરાવ્ય, જ્ઞાન ધન ધ્યાન સહીતા
હરીહર ચરન ઉપાશી, મોહ મદ માન રહીતા
અક્ષલ કલા સીદ્ધી સહીત, રીદ્ધીરામ લોલીનહે
તન મન ધન અરપ્રાણયુત, શ્રી હરી અર્પણુ કીનહે.

॥ ૩ ॥

દોહરા

અખંડ અદ્વૈત બ્રહ્મ રસ, ભોગી યોગી શ્રીભાણુ
નામલેત અધ ધર હરે, સેવન, સખ સુખખાણુ

॥ ૪ ॥

છપય

શ્રી સતગુરુ કે શીખ્ય, પ્રથમ કુંવરજી દાસા
સુતવીત દારા ધામ, કામ તજી ગુરુ પદ વાસા
પ્રેમદાસ અર માવ, ભાવસે સતગુરુ સેવે
રામ ચરણુ લોલીન, મીન જ્યુ જલમે રહેવે
ચતુર શીખ્ય ગુરુ ભાણુકે, પુરણુ પરમ પ્રકાશ હે
અવતારી અણલીંગી સો, સત્ય પુરુષ સ્વીદાસ હે

॥ ૫ ॥

દોહરા

યોગ જ્ઞાન ગુન ધામ, ગુરુ ભાણુ બ્રહ્મ રસ લીન
સ્વીરામ નીજ રૂપ લખી, આપ અમર પદ દીન

॥ ૬ ॥

છપય

ખેઠ તખત સ્વીરામ, ભાણુકે સખ સુખસાગર
તીન લોકન્યસ જાય, પાયપદ પરમ ઉજગર
અનંત શીખ્ય કીય આપ, ભેખયુત ભવ ભય ભંજન
કોટી કલાકે ધામ, રામ રઘુવર ચીત રંજન
સાહેબ સમર્થ રામ, સ્વી જાતી ખેમસુત ભાણુકે
ભેખ સ્વીગુરુ તે ગ્રહી, તજ્યો જગત દુખ જાણુકે

॥ ૭ ॥

દોહરા

સાહેબ ખેમ સમર્થ સુખી તાકે સુત સુખ ધામ
ગંગાજળ નીર્મળ સરસ ગુણનીધી ગંગારામ

॥ ૮ ॥

છપય

ખેમ સુવન યુત આપ, તાપ ત્રય સદા નીવારણ
રવીગુર આજા પાય, નય શાપર સુખ કારણ
વસે કરન શુભકાજ, શીખ્ય કે સુકૃતી કરતા
વાગડ દેશ સચેત, કીયો અહં મમતા હરતા
લાલદાસ ગુર લક્ષ્ય લહી, વસે સુપાટણ ધામ હે
કુલ કીરી ધારકે, તણ આશ તમામ હે

॥ ૯ ॥

દોહરા

રામદાસ રવીરામકે, ચોથે શીખ્ય ઉદાર
નીજ આસન સ્થાપીત ભયે, શેરખી ધામ સુધાર.

॥ ૧૦ ॥

છપય

મોરારી મંગલરૂપ, ભુપ જાકું સખ સેવે
પંચમ રવી કે શીખ્ય, પરમપદ સેવત દેવે
આગ્યા સતગુર ધાર, પાર ભવસાગરપાયે
ખંભાલીયે મુકામ કીયે, રવીગુર મન ભાયે
રયામદાસ જીવન સહીત, ત્રીકમ તનમન અરખીયા
કૃપા કરી સખ સંતને કૃષ્ણદાસ ઉર ધરકીયા

॥ ૧૧ ॥

દોહરા

ભાણુવંસ ભવતરનકું, સકલ ભયે જળ જહાજ
વીઠ્ઠ હરન મંગલ કરન, સંત સકલ શીરતાજ

॥ ૧૨ ॥

છપય

શ્રી ભાણુ ભજે ભવ મીટે રવી રટતે સુખ પાવે
ખેમ નેમ શું જપે, ગંગ સેવે અન્ન જાવે
લક્ષ્ય સહીત હીતકારી, લાલ સુમરે સુખ પાવે
રામદાસ કરી કૃપા, ત્રીવીધ તાપ તજાવે
મંગલરૂપ મોરારીકા, મનન હરે ભવ આપદા
શામ જીવન ત્રીકમ કરો, સુખ સેવકું સર્વદા

॥ ૧૩ ॥

દોહરા

ખેમ ચરન રજવંદીકે, સતગુર પદ ધરી આશ
કૃષ્ણદાસ કરજોડી કહે, દીજે નીજપદ વાસ

॥ ૧૪ ॥

છપય છંદ.

સુત અનહદકી ઠોર, લાણુ ફોજ નીરભે ચડી;
 પ્રથમ કુંવરજી સરદાર, ગુરુસે ગુરુ ગમ જડી
 રવીદાસ રંરંકાર, નામકી નોખત ગડી
 જીવણદાસ જગજીત, મનસાકી તોડી કડી
 ખરો ખેલ ખીમદાસ, સુરત નીસાને ચડી
 સત નામી શ્યામદાસ, સુરત જઘ અક્ષમાં ભડી
 ઉદાસી ઝોંકાર, લજનમાં લાગી જડી
 ચંકરદાસ સનમુખ રહે, માધુ મંગલ ગાવે
 ચરણદાસ નીરગુણ, હરીદાસ સાંખ બળવે
 દયાળદાસ દીલમાંહી, કમળકુ નાદ સુનાવે
 ગરીબદાસ ગુલતાન, નીતહી કાવડ શીરાવે,
 હરખ સોડ દો હારકે, સંત ચરણ રજ સીર ધરી
 કરનેરી કહે કૃષ્ણદાસ, ગુરુ લાણુ ફોજ નીરભે ચડી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

:o:

રાગ રાસનો

જેને પરગટ પરયા ગુરુ લાણુનારે,
 બંધ છોડાવ્યા ચારે ખાણુનારે ॥ જેને ॥ ટેક ॥
 સાહેબ પ્રથમ પધાર્યો ગુજરાતમાંરે,
 બંધીવાન છોડાવ્યા એકરાતમાંરે ॥ જેને ॥ ૧ ॥
 કાષો કાપ ધુજે બંગલા મેડીયુંરે,
 પલવારમાં તોડાવી જણે મેડીયુંરે ॥ ૨ ॥
 હાકેમ જાણેકે રાજ ગયું આધડીરે,
 કરે વીનતી પગે મેલીને પાધડીરે ॥ ૩ ॥
 એવા પ્રગટ પરયા ગુરુ લાણુનારે,
 હાથ જેડી ઉભા ખારવા વાહાણુનારે ॥ ૪ ॥
 ગુરુ પ્રતાપે રામ ચરણ ખોલીયારે,
 મને મહ્યા મોહન ગુરુ ઓલીયારે ॥ ૫ ॥

:o:

બલીહારી રવીગુરુ લાણુનીરે,
 મધ્ય દરીયેથી તારેલ વાહાણુનેરે ॥ બલીહારી ॥ ટેક ॥
 આઠવાગે અગન દેવ આવીયારે,
 વાયુ ઓગણ પચાસ લાવીયારે ॥ ૧ ॥

હાલાર મધે ખંભાલીયુ ગામછે રે,

ત્યાં રવી મોરારનું ધામછેરે

„ ॥ ૨ ॥

ગુરની કાશીમાં જય ખોલાયછે રે,

ત્યાં કાઠીયાના કાઠ, મટી જાયછેરે

„ ॥ ૩ ॥

ગુરની જાત્રાએ જન બહુ જાયછેરે,

તેના મનના મનોરથ પુરણ થાય છેરે

„ ॥ ૪ ॥

ગુરજનાપે રામચરણ ખોલીયારે,

મને મલ્યા મોહનગુર ખોલીયારે

„ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

શ્રી શેરખીનું કુંડ વૃતાંત.

સંવત ૧૭૮૫ માં શ્રી ભાંજુ સાહેબે સેવકાના આગ્રહને લઈ શ્રી શેરખી ની જગ્યા ખાંધી ને પોતાના શીષ્ય કાનદાસજીને શેરખીની જગ્યામાં રાખ્યા. ને કાનદાસજી નીરવાણુ પદને પામતાં શ્રી રવીસાહેબ શેરખી જગ્યાની ગાદી પર ખીરાજ્યા રવીસાહેબનો જન્મ સંવત ૧૭૮૩ ના માધ શુદ્ધ ૧૫ ને ગુરવારે આંખોદે ગામમાં થયો હતો. અને ખંધારપાડામાં તેમનું મોસાળ હતું. તેમણે સંવત ૧૮૧૩ માં માધ શુદ્ધ ૧૧ ના રોજ ખંધાર પાડામાં કુવરજી મહારાજના ઘેર શ્રી ભાંજુ સાહેબ પાસેથી દીક્ષા લીધી હતી. સંવત ૧૮૬૦ માં પોતાના શીષ્ય રામદાસજીને શેરખીની જગ્યાની ગાદી સોંપીને પોતે મોરાર સાહેબને ખંભાલીડા સમાવાનું વચન આપેલ તેથી ખંભાલીડા જવા નીકળ્યા વચમાં વાકાનેર કડીઆ ભગતને ત્યાં શરીર નીરવાણુને પામ્યું, ને સાથે મોરાર સાહેબ હોવાથી મહારાજ શ્રીના સ્થુલ દેહને ખંભાલીડા લઈ ગયા. અને દેવા પંડાએ કુરેલ યજ્ઞ કુંડમાં શ્રી રવીરામ સ્વામી ના શરીરને સમાધી આપી. જે સમાધી ઉપર હાલમાં શ્રી રામચંદ્રજીનું મંદીર છે.

સંવત ૧૮૮૮ માં શેરખી રામદાસજી મહારાજ નીરવાણુ પદને પામ્યાને મહારાજ વાલદાસ શેરખીની ગાદીએ આવ્યા તેઓ સંવત ૧૯૧૦ માં શેરખી મુકામે નીરવાણુ પદને પામ્યા ને રેવાદાસજી મહારાજ શેરખી જગ્યાની ગાદીએ આવ્યા. રેવાદાસજી મહારાજ સંવત ૧૯૨૮ ના ફાગણ શુદ્ધ ૭ ના રોજ શેરખી નીરવાણુ પદને પામ્યાં ને રાધીકાદાસજી મહારાજ શેરખીની ગાદીએ આવ્યા તેઓ શ્રી ૨૭ વરસ જગ્યાનો વહીવટ કરી સંવત ૧૯૫૯ ના આસાડ શુદ્ધ ૧૨ ના રોજ પોતાના શીષ્ય રાધવ પ્રસાદજીને શેરખી જગ્યાની ગાદી સોંપી પોતે

નર્મદા હરીદ્વાર કાશી વીગેરે તીરથોમાં નીવાસ કરી સંવત ૧૯૬૩ ના
આષાઢ સુદ ૧૦ ના રોજ નાશીક પંચ વત્રીમાં નીરવાણુ પદને પામ્યા
ને રાધવ પ્રસાદજી મહારાજ સંવત ૧૯૬૫ ના જેઠ વદ ખીજ ને સ્વીવારે
નીરવાણુ પદને પામતાં ત્રીજ ને સોમવારે શ્રી શેરખી સમાધીસ્થ થયા.

શ્રી રવી સાહેબની વાણી.

૧

બોધ ચિન્તામણી.

સાખી—સદગુર મેં આયો શરન, બોધ કરો મોહી જ્ઞાન
તત્વ ખતાવો રવી કહે, ઉપજે નીશ્રજ ધ્યાન.

ચોપાઈ

સદગુર સ્વામી સોહ સમજાયો, ચરણ કમલ નીચે કરી આયો	
સદગુર કહે સેવક સુણુભાઈ, ગુરુગમ પીના ચોર્યાશી પાઈ	॥ ૧ ॥
હરી ખીન જીવ બહુત દુઃખ પાવે, તાને ચોરાશીમે જાવે	
ચારે બાણી ફરતો ભાઈ, ઉંધે મસ્તક રહેતો તાંહાઈ	॥ ૨ ॥
નક કુંડમાં કીડા કરે, મહા દુઃખ માંહીં માયા મરડે,	
તખ સ્તુતી કરતો ત્યાંહી, રામનામ રટતો મુખમાંહી	॥ ૩ ॥
અખહી બાહેર નીકાસો મોહી, માંહી ઘણી બેહેકે બદખોઈ	
દસ આંગળીઓ મુખતાં ધરતો, તોખા તોખા માંહી કરતો	॥ ૪ ॥
નરક કુંડમાં કીનો વાસા, ઉદર અમી ચારે પાસા,	
નવ માસ મહા કળે ગયા, મહેરમને મન બિપજ મયા,	॥ ૫ ॥
બહોત દીન કરગરતા હોઈ, દયા કરી દયાળે સોઈ,	
સ્વાસે રામ કહ્યા કઈ વારા, ત્યારે છોડાવ્યો કારતારા	॥ ૬ ॥
બાહેર નીકાસ્યો માયા માંહી, રૂધીરમાંહી પ્રગટાયે તાહી	
કેડે કંદોરા કેશ વાંકડીઆ, કંડી કાટે વળા હાંસડીયા	॥ ૭ ॥
શીર ટોપીને કાને વાળી, માથે લઈ કરતુરી ભેળા	
જુલાવે વૃજને મહુ તારી, પીતા પ્રેમ લગાવ્યો ભારી	॥ ૮ ॥
પાંચ વર્ષનો પુત્ર કહાવે, જ્યાં છોકરા માંહી રમાવે	
દસ વર્ષમાં કુંવર દુકયો, નીશાળે બણુવાને મુકયો,	॥ ૯ ॥
બણીયો માંહી બેદ રસાલ, એવો મેલ્યો મેહ વીશાળ,	
પરજાવીને નાખ્યો જાળી, ભુંડી નજરે જોયું બાળી	॥ ૧૦ ॥

- વીખીયા માંહી વીંધી નાખ્યો, કામે અંધ કરી બે આંખો
 કુડ કરેને પર ધન હરે, ધરમાં વીધય વાસના ધરે ॥ ૧૧ ॥
- માત પીતાસુ વેર કરાવે, વહુજી વચન કહે મન ભાવે
 ખીજી વીસે જોયું ભાણી, ત્રીકમશું નવ લાગી તાણી ॥ ૧૨ ॥
- વીધયા જાગ પડ્યો તું વાડે, છતે અજવાળે પડીઓ ખાડે
 છેયે વીટીં વળગી ખાધો, રામનામ રદીએ નહી લાખ્યો ॥ ૧૩ ॥
- લાડકડા છોકરડા હુટે, કામ જગાવન કામીની કુટે
 ખાવીંદ કહે લાવો ખાવા, કહે કામીની નહી દઉ જાવા ॥ ૧૪ ॥
- રામ ભજંતા રંડી વારે, પીટયા શીદ પરણ્યો તો તારે,
 પચાસે પળીઆં બહુ આવે, મુખસે રામ પ્રીત નહી ગાવે ॥ ૧૫ ॥
- સખ લોકનમે કહાવે મેટો, જમ રાજા ધર મારે દોટો
 જમ રાજા ધર હુઈ વધાર્ધ, આપણુ એક પ્રગટયો અન્યાર્ધ ॥ ૧૬ ॥
- રામનામસુ નાહી હેતા, તાસે પ્રીત કરે બહુ પ્રેતાં
 સાઠ વરસમાંહી જઈ પડીયો, રામ ન જાણ્યો જમડે ઝડીઓ ॥ ૧૭ ॥
- સીતેર વર્ષે નેણુ ન સુઝે, નાક ગળે કાને નવ ખુઝે
 એંસી વરસામાં અથડાયો, થેલો સૌ કહે રામ ન ગાયો ॥ ૧૮ ॥
- ધરમાં સૌ કોઈ વંચો કરે, કહે પણુ કોઈ કાને નવ ધરે
 તેનુ કહ્યું સુણે નહી કાને, સૌ સમઝાવે મુરખ સાને ॥ ૧૯ ॥
- કુમળ કુજે ને મારે ફાંફાં, મુખડાથી બોલાયે ફાંફાં.
 છેયા છોકરા તે નહી માને, ગણીયો છે જપનને પાને ॥ ૨૦ ॥
- પથરની પેઠે અથડાએ, મરીએ ક્યારે એવું થાએ.
 અંતકાળ સમે આવ્યા વહાલાં, જમના દુત લખને ચાલ્યા ॥ ૨૧ ॥
- લોહની સાંકળે મારે માર, ખખર ન રાખી થયો ખુવાર,
 ભજ્યા ન રામ સાધુ નહી સેવ્યા, સારા લાગ્યા મીઠા મેવા. ॥ ૨૨ ॥
- ઇંદ્રીમાં લપટાણો અંધ, બેવડ ચોવડ આંખ્યા અંધ,
 જમડે આંધી ઉભો કર્યો, લખને સુણી ઉપર ધર્યો ॥ ૨૩ ॥
- સુણી ઉપર માર્યો માર ત્યાંથી દાળ્યો કરે પોકાર,
 સામે સામા ઉભા દુત, મધે ઉભો કર્યો કપુત, ॥ ૨૪ ॥
- મારે કારડા કરે ખકાર, મુખથી મુરખ કરે બહુ શોર,
 હાય હાય મુઝવો કોય, તન તપે ત્યારે બહુ રોય, ॥ ૨૫ ॥
- શીલા લઈ છાતીપર ધરે, મુઝાવા કોઈ નવ કરે
 ક્યારે ન ગાયા ગુણુ ગોપાળ, કોઈ ન પડતો જમની જાળ ॥ ૨૬ ॥
- ધરમ રાજાએ દીધો દંડ, નાખ્યો લક્ષ ચોર્માંસી કુંડ
 રવાન શુકર ને ખર ખીલાડ, કાગ નાગને ઉલુક શીઆળ ॥ ૨૭ ॥

અસંખ્ય જુગ ચોર્યાંસી ક્યો, ઘણા કાળ તેમાં રડવડ્યો
 માટે રામ ભાળે નીર્વાણ, રામ કહો છોડી કુળ કાંણ ॥ ૨૮ ॥
 અનેક જન્મ રડવડતાં ભાઈ માંડમાંડ મનખા દેહ પાછ
 સાંભળને ઉદરની વાત, જુઠા માત પીતા સુત પ્રાત ॥ ૨૯ ॥
 સગા કુટુંબ સૌ સુખના બેલી, દુખ પડે તખ દેવે ઠેલી
 માન્યુ વચન ઉપની પ્રેહે, કડવુ લાગ્યુ તનમન ગ્રેહે, ॥ ૩૦ ॥
 સદગુર પાસે આળ્યો જીવ, પીડાઉં છું સદાનો પીવ
 મુકાવો ચોર્યાંસી કામ, સદગુરજી ઝાળખાવો રામ ॥ ૩૧ ॥
 સદગુર મસ્તક મુક્યો કર, મુલાળ્યો રામ તારક મંત્ર
 જાણી ગ્રહી મંત્રની રીત, સંભાળી ઉદરની મીત ॥ ૩૨ ॥
 ગભે રહીને કહતો વાણી, ભક્તી ખીજ રહ્યો તો જાણી
 ખીલાવે ઉલટા જમના દુત, સદગુર કેરો થયો નીજપુત ॥ ૩૩ ॥
 સદગુર શીષ લીધો સંભાળી, બંકનાળ રક્ષ પાયો ગાળી
 રામનામ મુખસે જળ્ય બોલ્યા, સુરત નુરત દરવાજા બોલ્યા ॥ ૩૪ ॥
 રામનામની ચઢી ખુમારી, નેણા આગળ શોભા ન્યારી,
 ચોર્યાંશીનો માર મીઠાયો, મહાપદમાં લઈ મન સમાયો, ॥ ૩૫ ॥
 અક્ષર અથુ અક્ષરની મધે, ચોર્યાંસી છુટીતે સંધે
 ભરમ કરમ સળ મટીઆં કામ, રામ રામમાં પ્રગટયા રામ ॥ ૩૬ ॥
 મલ નીર્મળ મીટયા બંધ મોક્ષ, દોષ મટયા ત્યાં નવ ધરે રાપ
 પુરણ બ્રહ્મ કહાવે પોતે, જલમ સદગુર મલીઆ જોતે ॥ ૩૭ ॥
 સંવત અદાર એકાદસમાંડી, સદગુર ભાણે કરી કેવાહી
 ચીંતામણી ચૈતન કરી કહી, જણે ગ્રહણ કરી તેણે લહી ॥ ૩૮ ॥
 માધ માસ શુક્લપક્ષ પંચમી, કહી ચીંતામણી ગુરને નમી
 પ્રગટયો પુરણ સોહં પ્રકાશ, ભાણુ ચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ૩૯ ॥

સાખી

ચેતામણી ચીતમેં ધરે, સમે સર્વ અજ્ઞાન
 રવીદાસ સતશબ્દસે, પ્રગટે આતમ જ્ઞાન
 સદગુર કાના બોધ યહ, સમજે સંત સુગ્ધ
 રવીરામ રમતા લખ્યા, બેટયા સદગુર ભાણુ.
 ૨ આતમલક્ષ ચીંતામણી.

સાખી

સદગુરક પ્રસાદસે, ખોળ્યા પીંડ પ્રમાણ
 પરમશુન્યમે પરમ તત્વ, દરશ્યા ગુડયા નીસાણ

ચોપાઈ

- અસા ગુરૂની પાંઉ, ગાથા પ્રેમની ગાઉ
સંગત સાધુની કીજે, ખ્યાલા પ્રેમકા પીજે ॥ ૧ ॥
- સદગુરુ સંત સરજનહાર, વામે ઓર નહી વીચાર
જડ ચેતન સરવે એક, એસી રાખ મનમે ટેક ॥ ૨ ॥
- હું તુ કરત હે બે કામ, બોલે આપ આતમ રામ
અવસર ભત હે તેરા, શીરેગા બહુતહી ફેરા ॥ ૩ ॥
- ચોર્યાશી લક્ષ જીવજંત, ફરતા નહી આવે અંત
આવા ગમનકા ફેરા, શીરેગા જીવડા તેરા ॥ ૪ ॥
- ગુરુ મુખ ચેતવે બાઈ, પીછે બહોત પરતાઈ
પાઠ બલી નર દેહી, સમરવે રામ સનેહી ॥ ૫ ॥
- મુરખ નીંદ ભર સોયા, હીરા હાથસે ખોયા
કુલસે રહેત હે આધીન, હરીજન દેખ પડદા કીન ॥ ૬ ॥
- અંધા કરત આતમ ધાત, નીશદીન જન્મ ખીત્યો ભત
દુષ્ટી જનમીયા કુળમાંહી, આતમ રામ જાણ્યા નાહી ॥ ૭ ॥
- તેરા જીવના ધીકકાર, સમયાં નહી સરજન હાર
વાંઝ રહી કયું નહી માત, જીવત મુવા કયું નહી તાત ॥ ૮ ॥
- માકુ બડાહે જંજાળ, મીથ્યા ગર્ભ કયું નહી ગાળ
રમતા રામ જાણ્યા નાહી, જેસા આયા તેસા જામ ॥ ૯ ॥
- જગમે આઈ તેં કયા કીન, જમસે ભયો હે આધીન
નીશદીન કીયા નહી હરીજાપ, જમસે કીયો હે મીલાપ ॥ ૧૦ ॥
- નર તું પડયો જમકે હાથ, જાણ્યા નહી ત્રીભુવન નાથ
પેદા ખુંદસે કાયા, નખ શીખ સાજ સજ દીયા ॥ ૧૧ ॥
- રસના હાથ પાંવ ઓર શીશ, અવણુ નેન વીશવાવીસ
તેરા રતનસા જનમ, પાયા કુળમે ઉતમ ॥ ૧૨ ॥
- એસા રામ સરજન હાર, સમયાં નહી તેં મુઠ જમાર
એસા જનમ કયું ખોવે, વીપયન કાળ મુખ જોવે ॥ ૧૩ ॥
- વીપયા વીપય રસ ચડીયા, દીપક હાથ કુવે પડીયા
વીપયા વામસે ખોયા, દીપક હાથસે ખોયા ॥ ૧૪ ॥
- વીપય રસ જીવ હુલાસી, વામે મોહની ફાંસી
માતા પીતા લાઈબંધ, સુતવીત નારી ગમકો ફંદ ॥ ૧૫ ॥
- જાણ્યા નહી રમતા રામ, ડિપજ્યા અપ્યા નરખેકામ
સવે જાણુ ખોટા મીંત, હરીકી લક્ષ્મી લાવો ચીત ॥ ૧૬ ॥

- અંતે રહ્યા કોઈ નાહી, સરવે ચલે મારગમાંહી
મારગ છુટતહેં નીસ જામ, બેરી બહોત હે બરીયામ ॥ ૧૭ ॥
- તોડુ ચલના હે નીરધાર, હરી ભજ ઉતર પેલે ચાર
વેરી બહોત હે તેરે, નીશદીન રહેત હે ઘેર ॥ ૧૮ ॥
- ગોધા એક એક માંહી, મારગ ચલન પાવે નાહી
વેરી કાલ માયા કોધ, કાયર સુભટ મારે શોધ ॥ ૧૯ ॥
- વેરી પાંચ એર પચ્ચીસ, ઈંદ્રી કામ ધાલે ચીસ
હું તું મન આશા લોભ, તૃષ્ણા નહી પાવે થોભ ॥ ૨૦ ॥
- મોહ માયા કે મમતા માન, ફેગટ કરત હે અભીમાન
ઉત્તમ મધ્યમ કર્મ સંસાર, ભવ જળ નહી પાવે પાર ॥ ૨૧ ॥
- કાયર મોહ ના કીજે, તન મન રામકું દીજે
મારગ અગમ ઓધટ ઘાટ, શુળી શીખર ઉપર વાઢ ॥ ૨૨ ॥
- મારગ કડીન હે જૈસા, ખાંડા ધાર હે જૈસા
સોઢર પ્રેમકાલાધ, પેઠત બહોત કડીનાઈ ॥ ૨૪ ॥
- લીજે સંતકા સાથા, ઉતારે હાથસે માયા
જાડુ મીલેગા જુગદીશ, સુરા લડે ધડ ખીન શીશ ॥ ૨૪ ॥
- જાડે દાહીને રણવીર, સોહું લડેગા રણવીર
ગુરુમુખ ચલે મહા રણજીત, જાડું પ્રેમકી પરતીત ॥ ૨૫ ॥
- કાયર પડે મારગ માંહી, હરી દીદાર પાવે નાહી
સામત ચલે ફંદા નોડ, ગુરુગમ જ્ઞાન લગ્ગર જોડ ॥ ૨૬ ॥
- નેજા નામકા ભાઈ, ધીરજ દાલ ઢલકાઈ
ચૈતન ખડક ખાંડા હાથ, નીરગુણ જ્ઞાન લગ્ગર સાથ ॥ ૨૭ ॥
- કરણી કડીણ સીં કમાન, રેહણી સુરત ભલકા ખાણ
અનહદ શંખ નાદ બજાઇ, ધસ ખીધ ભરમ કોટ ઉડાઈ ॥ ૨૮ ॥
- અજંપા જાપકી નોખત, ખાજે ગગનમેં ગુપત
સુનમેં ધ્યાન કરલે દ્રઢ, અવસર જાત હેરે મુંઢ ॥ ૨૯ ॥
- ઉડે શબ્દકા ઝણકાર, સોહું શબ્દ હે ટંકસાર
જલમલ જલમલે જ્યોતી, લીજે મહેલમેં મોતી ॥ ૩૦ ॥
- અરધે ચંદ્ર ઊરધે સુર, સુખમના મધ્યે વરસે તુર
સોહું તુરહે ભરપુર, અખંડ રામ હાલ હુજુર ॥ ૩૧ ॥
- હીરા રતન મોતી લાર, દામની હોત હે ચમકાર
અલ રંધ્ર દરશે સાર, તુર્યાતીત બોલનહાર ॥ ૩૨ ॥
- જુમી પાણી નહી પવના, ચંદા સુર નહી ગગના
દેવી દેવતા નાહી, ત્રિગુણી માયા નહી તાંહી ॥ ૩૩ ॥

આદી અંત અલખ એક, બાકું રૂપ નાહી રેખ બેહુદ ઉપર હે ખીંખ, અવીગત ઓળખો બે અંખ	॥ ૩૪ ॥
અંધા દેખતાહે દુર, અવીગત રહ્યા હે ભરપુર રસના કરો દુકડા વીસ, પાપણી ભજ્યા નહી જુગદીશ	॥ ૩૫ ॥
અંખીયા ભરો રાઈ લુણ, હરી ખીન દેખતી હે જુણ શ્રવણ મેલ સીસા ગાળ, હરી ખીન સુણે આળ પંખાળ	॥ ૩૬ ॥
મસ્તક નાહી પથર ગાણ, ગુર પદ નમ્યો નહી નીવાંણ મન માને સો કરીએ! મીત, અવસર હાર ભાવે જીત	॥ ૩૭ ॥
અવસર ભલા હે તેરા, છુટેગા જનમકા ફેરા સત સંગત સીજે કાજ, લક્ષકુંલહે છોડી લાજ	॥ ૩૮ ॥
કર ભજન કલપ ક્રોડ, સતસંગ ખીન સખ છોડ વર્ષ લક્ષ રહે ગુફા માંહી, સતસંગત ખીન પરલાઈ	॥ ૩૯ ॥
સદગુર શબ્દ ગ્રહે મન માર, પ્રગટ દશાકા પ્રકાર સાધુ સંગ સેજે જોગ, હોવે વસ્તુ સરવે ભોગ	॥ ૪૦ ॥
દશોદાર આગે ત્રીન, અક્ષરાતીત અલકુ ચીન વેદોચ્ચારકો કરઅંખ, સોધીએ સતગુરાકો સંગ	॥ ૪૧ ॥
તામે દોય ઉલટા અંચ, આપા ટાળ ઉલટા સંચ અંજન સદગુર અંજે, કીવાંડી શ્રમકી ભંજે	॥ ૪૨ ॥
નીકાસે સદગુર પડલા, ઉગ્યાસુર ગયા બદલા નાભી કમલસે જ્યોતી, અખંડ હોત ઉદ્યોતી	॥ ૪૩ ॥
જલમલ અખંડીત ઝલકે, ચૈદીશ વીજલી ચમકે કોટીક સુરજ અજવાળા, નીરખ્યા નુર અપારા	॥ ૪૪ ॥
તારા અગણીતે દુહ્યા, માણેક મુકત અમુહ્યા હીરા રત્ન બહુ હોઈ, સદગુર શબ્દ નીરખે સોઈ	॥ ૪૫ ॥
દીલમે દેખીયા જખહી, હુમતુમ મીટ ગયા તખહી કરતવ મીટયા હરી કહાયા, સોહેખ સકળ તન બાયા	॥ ૪૬ ॥
સદગુર બેદ કીયા સાચા, લહ્યાખીત રહે સખ દાચા પાસે ગુરાંકી બાવે, મારગ પલકમે પાવે	॥ ૪૭ ॥
ચેતામણી કહી સાચી, સુરતી પીયું રંગ રાચી કહેવે સાંભળે ગ્રહે જોહ, હોવે વસ્તુ રૂપ વીદેહ	॥ ૪૮ ॥
વારાહી સહેર લોહર વંશ પ્રગટે ભાણુ ટાલણુ ફંસ વાકા બાલકા રવીદાસ, અનબે કથો દ્રઢ વીશ્વાસ	॥ ૪૯ ॥
રવીદાસકે અક્ષર ચાર, અક્ષર અક્ષર અલ્પ વીચાર રસ બાણુરે રસંકાર, વીરલા વસ્તુ લે વીચાર	॥ ૫૦ ॥

દલ દરીઆવ નજરે નુર, સોહં સકળ હે બરપુર
 સંવત અષ્ટદશ પરમાણુ, વીસાં વર્ષ હે અનુમાન ॥ ૫૧ ॥
 આશ્વીન શુદ્ધ પંચમ દીન, ચેતામણી પુરણ કીન
 શેરખી ગામ શુભ સ્થાન, ખટ શાસ્ત્ર ચકરે જ્ઞાન ॥ ૫૨ ॥
 એકલ બારા મહી કીનારા, કહે રવીરામ તત્વ વીચારા
 ચીંતામણી ચીતવે નર સોઈ, વાકુ આવાગમન ન હોઈ ॥ ૫૩ ॥
 ચીંતામણી શુદ્ધ આતમ લક્ષ, કહે રવીદાસ તે નીરપક્ષ ॥ ૫૪ ॥

સાખી

ચીંતામણી ચીતમે ધરે સમે સર્વ અજ્ઞાન
 રવીદાસ સત શબ્દસે પ્રગટે આતમ જ્ઞાન ॥ ૧ ॥
 દલ નાબીસે ઉડતહે સમ્યાશીશ અલંકાર
 રવીદાસ રંગ લાગીયા, અખંડ જ્યોતી અપાર ॥ ૨ ॥
 દીલખોજ દેશી મળ્યા, પ્રેમ ઉદાસી જન
 રવીરામ વીછડે નહી, જ્યુ જલસેતી મીન ॥ ૩ ॥

પદ ૩

રામ ગુજાર ચીંતામણી

સાખી

બાણુ ગુર અવીનાશી, અજર સુનવાસી પુરાન
 નીરાલંબ પરમ શુન્યમે, અનહદ શબ્દ નીશાન ॥ ૧ ॥
 હદ બેહદ આદી તખત, નીરાધાર નીજ રૂપ
 નેતી નેતી નીગમ કહે, રવીજહાં જાંચ ન ધ્રુપ ॥ ૨ ॥
 સહજ સુન્યસે હીરા ખસા, વાસુ પ્રગટયા પ્રાણુ
 પ્રાણુ થકી મન પ્રગટીયા, મનથી પ્રગટી વાણુ ॥ ૩ ॥
 વાણી મન અર પ્રાણુમે, સોહં જગત સુપન નીકાય
 સહેજ સુન્ય સાત્ય નામસે, સમી તીન અવસ્થાય ॥ ૪ ॥
 વાણી મન અર પ્રાણુમે, હંસ સહેજ સુન્યસે હોય
 ઉનકે બેદ અગાધ હે, ચીને વીરલા કોય ॥ ૫ ॥

ચોપાઈની ચાલ

એકહી રામ ચારો વાણુ, સોહં રામ સત જીવન પ્રાણુ
 સોહં રામ પ્રાણુ મન વાણુ, સોહં રામ હે ચારો ખાણુ ॥ ૧ ॥
 રામ હે વ્યોમ મહા સત તેજ, રામ હે પ્રગટ પૃથ્વી એજ
 રામ હે શબ્દ સ્પર્શ સ્વરૂપ, રામ હે રસ ગંધ અનુપ ॥ ૨ ॥
 રામ હે પંચ તત્વ પંડ, રામહી રામ પંડ અભાન્ડ
 સોહં રામ બીતર બહાર, રામહી અંતઃકરણ વીચાર ॥ ૩ ॥

રામ હે નેનમે પ્રકાશ, રામ હે અવલુમે વાસ	
રામહી સુંદર શુધ્ધહી ગ્રહે, રામહી રસના રસહી લહે	॥ ૪ ॥
રામ હે ત્વચા અંગ અનીત, રામહી લઘ્યું સંતને શીત	
રામ હે કર્મ ઇન્દ્રિય પંચ, રામહી રામકા સખ સંચ	॥ ૫ ॥
રામ હે સુક્ષ્મ રામ હે સ્થુળ, રામ હે ડાળ રામ હે મુળ	
રામ હે વાસ વસંત ચોવીસ, સોહે અવતાર હે જુગદીશ	॥ ૬ ॥
રામ હે પ્રકૃતી માંહી ભાસ, પ્રકૃતી રામ માંહી સમાસ	
ખાલી રામ વીના નહી કોઈ, રામહી રામમાં એ સમાઈ	॥ ૭ ॥
રામ હે ગૌરી સુરીનર શેષ, રામ હે બ્રહ્મા વીળ્યુ મહેશ	
રામહી ધરે રૂપ અનેક, રામહી અખંડ આતમ એક	॥ ૮ ॥
રામ હે દીપ ઉડગણુ ઇંડ, રામ હે અર્ક રૂપ ગોવીંદ	
રામ હે રાહુ રામ હે કેત, રામહી રામકું દુઃખ દેત	॥ ૯ ॥
રામ હે રામ રાવણુ કંસ, રામહી રામકા રઘુવંસ	
રામ હે સર્વ છોડાવણુ બંધ, રામહી અગમ સુઝાવે અંધ	॥ ૧૦ ॥
રામહી શુંગોં પઢાવે અંધ, રામહી પાંગળો ચલાવે પંચ	
રામ હે કરોડ તેત્રીસ, રામ હે ઇશકા સખ ઇશ	॥ ૧૧ ॥
રામ હે રૂપી અઠ્યાસી સહસ્ર, રામ હે રમતાહી સર્વત્ર	
ચોચરાસી સીધ્ધ ઓર નવનાથ, આતમ રામકી સખ ઓથ	॥ ૧૨ ॥
રામ હે દેવ દાનવ નાગ, રામ હે આગી માંહી તે આગ	
રામ હે અષ્ટ કુળ પરવત, રામ હે રામ સાગર સમ	॥ ૧૩ ॥
રામ હે મેઘ માળ રસાળ, રામહી જોત અતળ પાતાળ	
રામહી જગત જગત હે રામ, રામકા કામ હે નીરકામ	॥ ૧૪ ॥
રામ હે અર્ધ રામ હે ગર્ભ, રામ હે સુન્ય રામ હે સર્વ	
રામ હે વસ્તી રામ હે હિન્દ, રામ હે સળંગ સુત્રહી આદ	॥ ૧૫ ॥
જોતા ક્ષણગા મેઘ પ્રમાણુ, તેતા રામકા અંગ જાણુ	
રામ હે પાપ રામ હે પુન્ય, રામહી બકે રામહી મુન્ય	॥ ૧૬ ॥
રામ હે ખીર પેગંબર લાર, એકહી લાખ એસી હંબર	
જોતા જત જુગમે જાણુ, તેતા પંડ હે પ્રમાણુ	॥ ૧૭ ॥
તે સખ રામકા હે અંસ, કીડી કુંજર સરવે વંસ	
રામ હે તરણુમાંહી તંત, રામહી અરણુમાંહી ખસંત	॥ ૧૮ ॥
એ સખ રામકાં હે અંગ, સખહી રામકા હે રંગ	
રામ હે શ્યામ નીલને રક્ત, રામ હે શ્વેતપીત અપીત	॥ ૧૯ ॥
રામ હે જુદ રામ હે નાદ, રામ હે રામકા સર્વ સ્વાદ	
મીઠા રામકા ખારાથે, તીખાસણુ રામ ખટાથે	॥ ૨૦ ॥

- પ્રીકા રામકા અમદા, રામહી રામકા અંગ સદા
અતુરથ અન્ન આરોગે રામ, તે સખ રામકા હે કામ ॥ ૨૧ ॥
- રામહી રામ તર તત્વ એક, ફક્તહી દુલ જેતા અનેક
પૃથ્વી રજ ગણુતા નાવે છેહ, તે સખ રામકાહી સંદેહ ॥ ૨૨ ॥
- જેતા ફણુગા મેધ પ્રમાણુ, તેતા રામ ભાસહી જાણુ
રામહી રામ મે હેરામ, સરવે રામ એકહી ધામ ॥ ૨૩ ॥
- એસે રામ અનંત કરોડ, રામહી રામ બંધી છોડ
રામહી રામ એકવીસ બ્રહ્માંડ, અનંત બ્રહ્માંડ અનંતહી ખન્ડ ॥ ૨૪ ॥
- તાંમે રામકા વીસ્તાર, મોપે ગણુતા નાવે પાર
થાકે બ્રહ્મા વીજણુ મહેશ, થાકે ગવરી ઝોર ગણુશ ॥ ૨૫ ॥
- થાકે વેદ થકે વાણુ, થાકે કૃત આરો વાણુ
થાકે સ્થુળ સુક્ષ્મ સંગ, થાકે પંદર તત્વ પ્રસંગ ॥ ૨૬ ॥
- થાકે દેવ રૂપી વીરક્ત, થાકે શીવ થાકે શક્ત
થાકે વીશ્વ ઝોર વીરાટ, થાકે સ્થાવર જંગમ ધાટ ॥ ૨૭ ॥
- થાકે રાજસ તામસ સત, થાકે માયા જીવ અતીગત
થાકે ક્રીયા કર્મહી કાંડ, થાકે પંચ તત્વહી પીંડ ॥ ૨૮ ॥
- પંચહી સ્વાદ પાંચે રંગ, થાકે ઈષ્ટ પદારથ અંગ
થાકે જાગ્રત થાકે સુપન, થાકે નીદ્રા તુચાં જગન ॥ ૨૯ ॥
- થાકે પ્રકૃતી થાકે પુરુષ, થાકે ઇંદુ થાકે અકં
થાકે વ્રેહ ઝોર વૈરાગ, થાકે બંધ મુક્તિ ત્યાગ ॥ ૩૦ ॥
- થાકે સરગુણુ સાકાર, થાકે નીરગુન નીરાકાર
થાકે આદ અંતને મધ્ય થાકે અષ્ટ સાધક સધ્ય ॥ ૩૧ ॥
- ગણુ ગંધર્વ ઝોર એકવીસ, રામહી બ્રહ્માંડ બુણુશીશ
જેતી મન માની વસ્ત, જેતી ઉદે તેતી અસ્ત ॥ ૩૨ ॥
- ઉપજે ખપે ઝોર પ્રલાય, તે સખ મનકી મમતાય
સદગુર શબ્દ ગ્રહી હૃથીઆર, ખમીયા ખડગ લે મન માર ॥ ૩૩ ॥
- ચક્રે આકાશ સાચા શુર, સુખમણુા સેજ વાજે તુર
ખડુ વીધ સુન્ય ધરતે ધ્યાન, એ તો હે સકળ અનુમાન ॥ ૩૪ ॥
- સકળ શાસ્ત્ર કહેવે દુર, રામ હે ઉલટ આપ હજુર
વ્રેહ વૈરાગકા હે કામ, સોહં સધળે સરખા રામ ॥ ૩૫ ॥
- જહાં નહી નાદ જહાં નહી ખુંદ, જહાં નહી અકં જહાં નહી ઇંદુ
જહાં નહી હંદ બેહંદ બુન, જહાં નહી વસ્તી જહાં નહી સુન ॥ ૩૬ ॥
- સખહી રામ ખેલનહાર, વે નહી વાર વે નહી પાર
વારહી વાર સખહી રામ, પેખ્યા પુરંજીહી નીકામ ॥ ૩૭ ॥

ઉનમુની છુટી ટેક, સોહી નામ હે સત એક
શ્રીતામણી રામ ગુંબર, ઉનકા કરે દ્રઢ વીચાર ॥ ૩૮ ॥

આદ અક્ષર કી હે વસ્ત, સોહી પ્રગટી સદગુર દેહ
સતગુર ભાણુ કીની મહેર, આપે આપ ઉઠી લહેર ॥ ૩૯ ॥

લોહર વંશમે અવતાર, પરચા ભયા એસી ચાર
ઓરહી પરચા ગુપ્ત અનંત નામહી ઉપાસી મહાસંત ॥ ૪૦ ॥

તાકા શીપ હે રવીદાસ, કીના નામસે પ્રકાશ
ખોલે સમાધીમે નેન પરગટ પુરશ ઉચરે જેન ॥ ૪૧ ॥

જહાં નહી પ્રાણુ હંસ નીગમ, સોધર હુવા સહેજ સુગમ
દારકારા પરસી સાધ, મંડળી આયે સખ પેટલાદ ॥ ૪૨ ॥

સંવત અષ્ટ દશ આડવીસા સાલ, ઉચરે શબ્દ પ્રેમ રસાલ
જેઠહી માસ શુકલ પક્ષ, વારહી ગુર એકાદશ ॥ ૪૩ ॥

અંધહી ભયો રામ ગુંબર, જ્ઞાની લહે સો અધીકાર
શીખે સાંભળે ગ્રહે જેહ, સો નર થાએ તુલં વીદેહ ॥ ૪૪ ॥

કુંવરજી પોચ્યાં નીચીંત, ખીમહી સામ ચડીઆ ચીંત
મહા સુખકારી જીવણુ પ્રેમ, સંત સેવનકા નીત નેમ ॥ ૪૫ ॥

ગોવર્ધન પ્રીતમ વાલ, ભાવહીદાસ રામ દયાળ
એ સખ સંતનકાહી દાસ, બનકુ રામ ખીન નહી આશ ॥ ૪૬ ॥

નામહી ઉપાસી જેહો સંત સોહી ભગત હે ભગવંત
સરવહી સંત રજકી આશ, ભાણુચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ૪૭ ॥

સાખી

નેનહી નીરખે નામકું, છપે નેનકે માંહી
રામ રમત નીત દ્રગતમે, રવી કોઈ જનનત નાહી ॥ ૧ ॥

હાંખલ કાંખલકે મધ્ય, રામ રમત નીજ સાર
રવીદાસ ઉસમે ગરક, સખમે સખકે પાર ॥ ૨ ॥

૪ રવી સાહેબ કૃત શ્લોકો

પ્રથમ સમરં સદગુર દેવ, નીજ અમૃત રસ વાણી અભેવ
લોહર વંશ પ્રગટે ભાણુ દયાળ, જ્ઞાન ચક્રવે ભક્ત ભોપાળ ॥ ૧ ॥

સોઈ હે મેરામ સદગુર મેરા, અખંડ જ્ઞાને મીટયા અંધેરા
સદગુર એ દીન્હી સહા કુંચી, ખોલ્યા કપાટ મુર્તી ચઢી ઉંચી ॥ ૨ ॥

સંત સરવને નામુ શીશ, સત સંજે ઓળખ્યા જુગદીશ
સુરીનર મુનીજન જતન કરે છે, સાધન સાધીને જોગ ધરે છે ॥ ૩ ॥

સદગુર દેશ સૌથી ન્યારા, નીગમ અગમ ન લહે પારા
જોગી જોગ સાધીને મકીઆ, હુંહું કરીને અભીમાને બકીઆ ॥ ૪ ॥

જંગમ જંગમાં શીરે અહંકારે, જોખ ભલા પણુ તરે ન તારે
 સેવકે સાર વસ્તુ નવ ચીન્હી, જીવ રંકરી સુરતી ન ચીની ॥ ૫ ॥
 મુળથી ન લહે માલમ મર્મ, લાલ ન આવ્યો જાણ્યો નહીં ધર્મ
 સાવક ધર્મ ચલાવ્યો નીકો, આપ જાણ્યા વન લાગત શીકો ॥ ૬ ॥
 સંન્યાસી ભુલ્યા જટા વધારી, ઘર બાંધી કરે વણુજ વેપારી
 સર્વ નાશનો જાણ્યો નહીં ભેદ, આતમ જોજાળ્યા નહીં એમ કહે વેદ ॥ ૭ ॥
 દરવેશે દર હાલ ન જાણ્યા, અઘો ખુદાકો મુળ નહીં પહોંચાન્યા
 અમથા પુકારે અઘો ખુદાહી, ઘરમાં સજીવન વસ્તુ ન પાર્થ ॥ ૮ ॥
 આહમણુ ભુલ્યા પાખંડ પેડે, છોડી બ્રહ્મ વીઘા પૃથ્વીને ખેડે
 ગાયત્રીને ચેતન થઈ ન સાધી, આડે પહોર તે કરે ઉપાધી ॥ ૯ ॥
 ખટ દર્શન ને ખટ શાસ્ત્ર ભાઈ, ઘટ જોજાળ્યા વીના મુળ ગુમાઈ
 બાર પંચને છત્રીસે છત્રુ, બાહેર અથડાવે ઘર અર બત્રુ ॥ ૧૦ ॥
 સીધ્ધ સાધક સ્વામીને દાસ, લોભે લેવાણા બીન વીશ્વાસ
 ગુર ચેલા ઓર સેવક ને સ્વામી, આઘ ન જોજાળ્યા અંતરજામી ॥ ૧૧ ॥
 શેષ મહેશ સનકાદીકે નામુ, તીનહીં વસાયા ત્રા સુતગામુ
 બ્રહ્મા વીજ્ઞુ એ કહી અરદાસ, તેની ગતી છે ચોથે પદ વાસ ॥ ૧૨ ॥
 પ્રથમ જો નહીં પવન સાધ્યા, ઉલટ ગ્રહી મુલ કમલ બાંધ્યા
 તીહાં વસે છે ગણપતી દેવા, ચાર પાંખડી કમલ અભેવા ॥ ૧૩ ॥
 લાલ વણું રીધ સીધ શક્તી, જાપ છસો ત્યાં જોગની જુક્તી
 મૈથુન કમળ જોયા પ્રકાશી, જારી વાસના સર્વ તપાસી ॥ ૧૪ ॥
 બ્રહ્મા સાવીત્રી ખટ દળ માંહી, ખટ સહસ્ત્ર જાપ ત્યાં થાઈ
 ચાલી સુરતી ન રહે થંભી, નીરભે ચઢે જ્યાં દશ દલનાભી ॥ ૧૫ ॥
 કપીલ વણું જ્યાં વીજ્ઞુ કુમાર, મહા પ્રેમલ તીહાં ઉઠે વારા
 અષ્ટ હજાર જાપ તીહાં થાઈ, વીરલા જોગી તીહાં રહે સમાઈ ॥ ૧૬ ॥
 ચાલી સુરતી પવન સમેતા, દાદશ શીવ જ્યાં ખેડા અજીતા
 દેદે કમલમાં જ્યોત જગાઈ, અખંડ આનંદ નાદ બજાઈ ॥ ૧૭ ॥
 ખટ હજાર જાપ તીહાં કરહી, વીરલા સાધુ તીહાં સુરતી ધરહી
 સોડસ કમલ કંઠ નીવાસા, તીહાં કોઈ એક વીરલા દાસા ॥ ૧૮ ॥
 જીવ રહે ત્યાં શક્તી જ્ઞાના, તે ગઢ જીતે કોઈ સંત મુળના
 તીહાં કરે સહસ્ત્ર અજંપા, કરે તેણે જઘ કાળને ઝંપા ॥ ૧૯ ॥
 તીહાંથી વીરલા સુરો થઇ ચઢીયા, બત્રીસ પાખંડી કમલ મલીઆ
 ગંગા જમુનાને વચ્ચે સરસ્વતી, તીહાં ખેડા કોઈ મોટા મહાજતી ॥ ૨૦ ॥
 આસન વાળીને ખેડા મહામુની, મુરલી મધુરી મધુરી સુતી
 તીહાં સુરતી સંચરી ભાઈ, દો બીચ શ્રમર સુધ દસાઈ ॥ ૨૧ ॥

સહસ્ત્ર એક અજંપા હોમ, મહારસ પીવે ત્યાં વીરલા કોઈ
 ભ્રમર ગુફામાં બીરાજે હુંસ, સોહંમલા સંત સો અંસના અંસ ॥ ૨૨ ॥
 આગે સહસ્ત્ર કમલ અનુપાં, તુર્યાતીત ત્યાં અઘીત રૂપા
 પ્રેમજ્યોત ત્યાં પ્રેમ પ્રકાશા, સહસ્ત્ર એક અજંપા જાપા ॥ ૨૩ ॥
 મહામુતી ત્યાં ત્રીભુવન રાય, તીહાં દર્શન કરે દેવનાય
 જ્ઞાતા વીજળ મહેશ્વર જોગી, કરે દર્શન ત્યાં ગાંધર્વ લોગી ॥ ૨૪ ॥
 એટલા લગી છે હુંહુ ના ખેત, તેની ઉપર સહેજ સુન મહેલ
 સહેજ સરપ સહજનંદ સ્વામી, સંત પહોત્યા જેની વાસના વામી ॥ ૨૫ ॥
 તેની ઉપર ધામ હમારા, હેઠા રહ્યા સખ જુગ પસારા
 સરગુણ નીરગુણકે વાજ નહી, તે સ્થાને કોહિ સંત સમાઈ ॥ ૨૬ ॥
 પ્રગટ રૂપજો સરજન હારા, એતે મીઠયા સો દેખત હારા
 નખ શીખ જોજી કીયા નીવેડા, એને મીઠયા જ્રમન બેડા ॥ ૨૭ ॥
 ત્રીન દેવ ઓર તેત્રીસ કોડા, ઉન પદસે સખ રહ ગયા ઓરા
 તત્ત્વ તપાસી દેખજો અરસી, અંગત માલમ તત્ત્વદર્શી ॥ ૨૮ ॥
 આપતે આપ કીયા વીચારા, ઓર કહેસો બગ ગમારા
 રવીદાસ રમતા રામ કપીરા, વરતુ રૂપ રચી જાણુ શરીરા ॥ ૨૯ ॥
 હું નહી તે નહી જાત નહી લાંતી, આપે જોડયા સો આપ સુજાતી
 સુજાતી વીજાતી માંહી ન જારા, રવી જોડયા સો રમણ હમારા ॥ ૩૦ ॥

—:—:—

૫ રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા

કોહા

રવીદાસ ગુર સંતકી, જા શીરધારી જાપ
 જીવત જગતકો બેટલ્યો, જનમ મરણ ઢલ્યો તાપ ॥ ૧ ॥
 ગુર મહીમા ગુર ગમ કહું, સાધુ સંગ પ્રસાદ
 રવીદાસ જાણુ અખંડ જ્ઞાન, સો ગુર નીરંજન આદ ॥ ૨ ॥
 ગુર સરા હે સંત સખ, અપને અપને જાણુ
 મેરા સદગુર જાન હે, રવી કરે પ્રણામ ॥ ૩ ॥
 તેત્રીસ કોટી દેવતા, રૂપી અઠાસી સહસ્ત્ર
 ઓરાશી સીધ નાથ નવ, અહ્યો શબ્દ ગુર મંત્ર ॥ ૪ ॥
 રવીદાસ ગુર સહેજે મલ્યા, દેખત દીન દયાળ
 ચુટકી દીની શબ્દકી, પલમેં જાયા નીહાલ ॥ ૫ ॥
 રવીદાસ ગુર સેવતાં, પ્રગટ ભઈ પરતીત
 ખેડા અનજો તપ્તપર, જાયા આપ અદૃત ॥ ૬ ॥

ચોપાઈ

સખ સંતનકી આજા પાઉં, ગુર મહીમા અમૃત રસ ગાઉં
 આઘ અંત નહીં ઓહું કારા, ગુર અવીનાશી સરજન હારા ॥ ૧ ॥
 પ્રથમ સદગુર અહાંડ બનાઈ, કેતીક ખેર જીન ધરા ઉકાઈ
 સરજનહારા ગુર નીરધારા, ગુર સેવે ઉતરે ભવ પારા ॥ ૨ ॥
 નીરગુણ ગુર રૂપસે ન્યારા, જાઈ રહ્યા સખહી સંસારા
 હે સદગુર નીરંજન આપ, કાદત કાદ જનમકે પાપ ॥ ૩ ॥
 સો સદગુરજી ઘડકે માંહી, ચાર અક્ષરમાં આપે નહીં જાહી
 સદગુર આનંદ નીરંજન દેવા, આપે લક્ષ અલક્ષ અખેવા ॥ ૪ ॥
 ગુરમહીમા હે અપરંપારા, ગુર નારાયણ નર અવતારા
 ગુર વીણ દુગ્ધ અવર ન કોઈ, ગુર વીણ ભક્તિ મુક્તિ ન હોઈ ॥ ૫ ॥
 જેતા નામ રૂપ જગમાંહી, સખકો હે સદગુરકી જાંહી
 હરી ગુર સંત એક પરમાણો, ગુર ગોવીંદ નારાયણ જાણો ॥ ૬ ॥
 ગુર મહીમા હરી આપ વખાણો, વેદ પુરાણ ભાગવત કાને
 અહ્યા વીણુ મહેશ્વર દેવા, આદી શક્તિ કરે ગુરકા સેવા ॥ ૭ ॥
 અંસ ઓવીસ નીરંજન કેરા, આદી અંત મધ્ય ગુરકા ચેરા
 જેતે નામ રૂપ ગુણ કહાવે, તે સદગુર પદ સકલ સમાવે ॥ ૮ ॥
 દોહા

વેદ પુરાન અપાર હે, અહ્યા રહ્યા બુલાઈ
 ખીર નીર ન્યારા કીયા, રવી ગુર હંસ પેસાઈ ॥ ૧ ॥
 ગુર ઈશ્વર ગુર પાર અહી, સદગુર સખકા દેવ
 ગુર ખીના પાર ન પાવહી, તું રવી સદગુર સેવ ॥ ૨ ॥
 ઈતી શ્રી રવી સાહેબકૃત ગુર મહીમા પ્રથમ વીશ્રામ

ચોપાઈ

ગુરકી મહીમા કહા બખાનું, મે મતીમંદ મરમ નહીં જાનું
 ગુર મહીમા ગુર આપહી ગુઝે, મે મતીમંદ કહા મોહી સુઝે ॥ ૧ ॥
 ગુર મહીમા ગુન ગોવીંદ ગાઉ, વેદ વચનકી શાખ બતાઉ
 ગુર મહીમા કોઈક જન જાને, વેદ પુરાન શાખ વખાને ॥ ૨ ॥
 મેં મુરખ મતી ગુધ્ધી હીના, જો ગુર કહ્યા સોઈ કહી દીના
 રસના એક કહાંલો કહીએ, ગુર પ્રસાદ પરમ પદ લહીએ ॥ ૩ ॥
 ગુર મહીમા સુરતર મુતી ગાવે, શુક સનકાદીક ચરણ ચીત લાવે
 નારદ ચારદ અગમ બતાવે, શેખ મહેશ નીગમ નેતી ગાવે ॥ ૪ ॥
 રામકૃણુ ગુર આશ ધરાવે, તો મોહી ગરીબકી કાન ચલાવે
 સદગુર આદી અંત મધ્ય રવામી, સદગુર સખકે અંતરજામી ॥ ૫ ॥

સદગુર સકલ જીવનકે રીકા, ગુર ખીન સખ સુકીત હે રીકા
 સદગુર સકલ કલપકે સાખી, સકલ જીવન ગુર તનમય રાખી ॥ ૬ ॥
 સકલ જીવન ગુર તનમે દેખું, ગુર ગોવીંદ ન્યારા નહી પેખું
 ગુર સમ ઓર ન દેખું દુખ, આદી અંત મધ્ય ગુરકી પુખ ॥ ૭ ॥
 ગુર નારાયણ સત કરી જાનો, શબ્દ પુરાતન સાચા માનો
 સદગુર સતપુરુષ પરમેશ્વર, ગુર નરદેવ દેવ દેવેશ્વર ॥ ૮ ॥
 સતકા શબ્દ દીયા દીન જાની, સદગુર રામ પર જાની
 ગોવીંદ પાયે ગુર કે શબ્દ, દીન મહીન મેટે મન લખ્દ ॥ ૯ ॥

દોહા

વેદ પુરાન યુ કહતહે, શુકળ પહોંચે ધામ
 રવી કહે ગુર ઉપદેશ ખીન, નહી પાયે વીશ્રામ ॥ ૧ ॥
 જનક વાંદેહી ગુર કીયા, જાનત હે સખ કોઈ
 સુખ સાગર રવી કહે, શુકળ પહોંચે સોઈ ॥ ૨ ॥
 ઈતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા વીશ્રામ ખીજે

ચોપાઈ

ગુર ગોવીંદ દોઈ એક રૂપા, નામ રૂપ ગુણ બેદ અનુપા
 ગુર અવીચલ પદ પુરણુ ધામા, ગુર સ્વામી ગુર જગ વીશ્રામા ॥ ૧ ॥
 ગુર ત્યાગી ગુર ધામ સ્વરૂપા, જ્ઞાન ભંડાર અમીરસ કુંપા
 સદગુર જનમ મરણુ તે ન્યારા, સદગુર સખકા સરજનહારા ॥ ૨ ॥
 સદગુર અજર અમર અખીનાશી, સદગુર પરમ જ્યોત પ્રકાશી
 ગુરસમ ઓર ન દેખુ આતા, ગુર ગોવીંદ દોઈ એક સમાના ॥ ૩ ॥
 સદગુર અગમ નીગમ પદ પુરા, સદગુર જ્ઞાન ધ્યાન ભરપુરા
 સદગુર સખ સુકીત સખકેરા, સદગુર આવાગમન નીવેરા ॥ ૪ ॥
 સદગુર પ્રેમ નીધન ધર્મ, સદગુર ભક્તી મુક્તી કે મર્મ
 સદગુર જોગ જાપવૃત પુજા, ગુર ખીન ઓર આચાર્ય ન દુગ્ધ ॥ ૫ ॥
 ગુર જપતપ તીરથ સેવા, સદગુર સખ દેવનકે દેવા
 સદગુર અનંત કલા બનાઈ, સદગુર આપ અખંડ કહાઈ ॥ ૬ ॥
 સદગુર દયા ધરમ વ્રત દાતા, સદગુર ભક્તી જ્ઞાન વીજાના
 સદગુર જાહા વીજા મહેશા, સદગુર સુરીનર જન મુની શેષા ॥ ૭ ॥
 સદગુર પાર જાહા ભગવાના, સદગુર સખકે જીવન પ્રાના
 સદગુર ચેતન આતમ રામા, સદગુર પરમ ધર્મકે ધામા ॥ ૮ ॥
 સકલ તીર્થ ગુર પદ રજ સોઈ, ચાર વેદ ગુર શબ્દે હોઈ
 મેં મતીમંદ કહા ગુન ગાઉ, સાહેબ અગમ પાર નહી પાઉ ॥ ૯ ॥

દોહા

સદગુર સેવા કીજીયે, ધરીએ એક મન તાર	
ગુર ખીન કોહિ દુગ્ધ નહી, તું રવી સદગુર ધાર	॥ ૧ ॥
રામ કૃષ્ણસે કો બડા, જીનહી રચી સખ શ્રદ્ધ	॥ ૨ ॥
રવીદાસ ગુર સેવા કરી, દુર્વાસા રવી વશીલ	॥ ૩ ॥

ઈતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા વીશ્રામ ત્રીજો.

ચોપાઈ

ગુર ગુર જાપ કરો મન મેરા, લવસાગર નહી આવે નેરા	
ગુરકા ધ્યાન ધરો નરનારી, સહજ સ્વભાવ તરો સંસારી	॥ ૧ ॥
ગુર ગુર જાપ કરો મન ખ્યારે, ગુર ગુર કહન કોરી અધ જારે	
ગુર વીશ્વાસ ભરેસો રાખો, દુરમત કપટ દુર કરી નાખો	॥ ૨ ॥
સદગુર મંત્ર હીરદે ધરી લીજે, તન મન ધન સખ અર્પન કીજે	
ગુર ગુર જાપ કરો મન ધીરા, ગુરકો શબ્દ રાખો હીરે હીરા	॥ ૩ ॥
ગુરકો સુમરણ નીશહીન કીજે, જીવન જનમ સુફલ કરી લીજે	
એક નામ ગુર દેન દીખાઈ, સોહિ નામ ગુર કલા વસાઈ	॥ ૪ ॥
ગુર સુમર નીજ નામ વીચારો, આપ તરો ઓરનકુ તારો	
સદગુર શબ્દ નાવ નીરધારા, લવસાગર ચઢી ઉતરો પારા	॥ ૫ ॥
ગુર ખીન જ્ઞાન ધ્યાન તપ ધરમુ, પાવત નાહી મુક્તીકો મરમુ	
ગુર ખીન જોગ જાગ તપ કરણી, ઉખરા ખીજ ડિગત નહી ધરણી	॥ ૬ ॥
ગુર ગુર જાપ કરો મન આછે, નહી તો દુઃખ પાવોગે પાછે	
નારદ વેદ વ્યાસ મુતી ભારી, વેદ વચન કહે શાખ પુકારી	॥ ૭ ॥
ગુર ખીન પ્રભુસું હોય ન ભેટા, ગુર ખીન શીરત માલ ખીન રેટા	
ગુર ખીન શીરત જગતમે રેતા, ગુર ખીન જ્યુ વેશ્યાકા પુતા	॥ ૮ ॥
ગુર ખીન એસે જનમ ગુમાયા, ગુર ખીન રમતા રામ ન પાયા	
સદગુર ખીન ધીર ન આવે, ગુર ત્રીના નીજ તત્વ નહી પાવે	॥ ૯ ॥

દોહા

ગુર ખીના કછુ ઉગે નહી, ભક્તી મુક્તીકો મુજ
પથર ખોળે ખેતમે, રવીદાસ ફળ નહી ફલ
ઈતી શ્રી રવીદાસકૃત ગુર મહીમા ચતુથ વીશ્રામ

ચોપાઈ

ગુર દીક્ષા લઈ ચલહી આઠા, શત જનમલો સરજે પાઠા	
સદગુરકી આત્મા જે લોપે, તાપર જમ રાગ કોપે	॥ ૧ ॥

શીખ્ય સદગુરકી અદખ ન રાખે, તાકે શાસ્ત્ર દોજક બાખે
 સદગુરકા નાવે વીશ્વાસુ, તાકો કાલ કરતહે આસુ ॥ ૨ ॥
 ગુરસે માન ગુમાન જણાવે, સો શીખ સીધા જમપુર જાવે
 ગુરસે આડા નેડા ખોલે, શ્વાન હોધ કે ઘર ઘર ડોલે ॥ ૩ ॥
 ગુરસે જ્ઞાન ગર્વ દેખાવે, કોટી જનમ કુકરકો પાવે
 ગુરસે વાદ કરે નર નારી, કોટી જનમ પડે નર્ક મોઝારી ॥ ૪ ॥
 ગુરકો શબ્દ મેટ પગ ધરીએ, તો ભવસાગર કેસે તરીયે
 સદગુરકી મરજાદ ન ધરહી, લખ ચોરાશી કુંડમે પરહી ॥ ૫ ॥
 ગુરકો શબ્દ સુને નહી કાના, ભવસાગર ખુડત અભીમાના
 ગુરકો દેખ કરત અભીમાના, બ્યાસ વચન પડે નર્ક નીહાના ॥ ૬ ॥
 ગુરકો જ્ઞાન મેટત મત થાપી, તીન લોકમેં જડો તે પાપી
 ગુરકે મેટ વખાને આપા, ધરતી બાર મરત તેહી પાપા ॥ ૭ ॥
 ગુરસે ઉલટા બચન સુણાવે, શત જનમ કોટીકો પાવે
 ગુરસે શીખ જાયા હોધ ખેઠે, શત હાથ ધરા હેઠે પેઠે ॥ ૮ ॥
 ગુરસે ઉલટા સુતાવે ખેના, શત જનમ અંધા હોઈ નેના
 ગુર અજા ખીન જો કછુ કરીએ, તો ભવસાગર કેસે તરીયે ॥ ૯ ॥

દોહડા

શીવ પુનમમેં ખેઠકે, ગુરસે કયોં ગુમાન
 રવી કહે શીવ શ્રાપને. પયોં ચોરાશી ખાન ॥ ૧ ॥
 બ્રહ્મણ દેહ અનેક ધરી, પ્રગટયો કાક ભુશાંડ
 નામ ઉપાશી રવીદાસ કહે. જનન હે નવ ખાંડ ॥ ૨ ॥

ઈતી શ્રી રવીસાહેબકૃત ગુર મહીમા પાંચમો વીત્રામ

ચોપાઈ

ગુર નીંદા જાકે મુખ ઉપજે, કોટી જનમ ગદધા હોધ નીપજે
 ગુર નીંદા જાકે મુખ હેઈ, વાકા મુખ દેખો મત કોધ ॥ ૧ ॥
 ગુર નીંદા જો શ્રવણે સુણીએ, અપને હાથ પ્રાણ જન હણીએ
 ગુર નીંદક જો કોઈ નર હોઈ, વાકા સંગ કરો મત કોઈ ॥ ૨ ॥
 ગુર નીંદક ધરતી પગ ચ પે, તાકે બાર ધરન અતી કંપે
 ગુર નીંદક અવતી પર સોવે, ધરતી ધ્રુજે શેષ અતી રાવે ॥ ૩ ॥
 ગુરનીંદક મુખ હંસકર ખોલે, ધરતી ગગન મેર ધર ડોલે
 ગુરનીંદક જો બલ દીખાવે, જ્ઞાતી કાન મુંદકે જાવે ॥ ૪ ॥
 ગુરનીંદક જનમ્યા કુલમાંહી, જમ ધર આનંદ હોત વધાઈ
 ગુરનીંદકકા હે મુખ કાલા, સો મુખ જાણો અગતી જવાણા ॥ ૫ ॥

ગુરનીંદક મુખ મેલો વીણા, વ્યાસ વચન નીંદક બડ દુષ્ટ
 ગુરનીંદકકા મોઢા જારો, આપ મરો નીંદકકુ મારો ॥ ૬ ॥
 ગુરનીંદકસે ખાત ન કીજે, આગે જાઘ હલાહલ પીજે
 ગુરનીંદક જે ભેટે આઈ, ધ્યાન દાન જપ તપ લેષ જાઈ ॥ ૭ ॥
 ગુરનીંદક જમકીં કર ચારો, ગુર નીંદકકુ જે કાઠ મારો
 ગુરનીંદકો પાપ અપારો, કેસે કહુ મેં વારંવારો ॥ ૮ ॥
 ગુરનીંદકકા મસ્તક છેદે, તાકા પાપ રતી નહી ભેદે
 ગુરનીંદક નર નકટા કહીએ, ગુર નીંદક સન ભક્તી ન લહીએ ॥ ૯ ॥
 ગુરનીંદક જે સનમુખ આવે, બુધવંત કાન મુંદકે જાવે
 ગુર નીંદા સમ પાપ ન દુજો, થીક મતીમંદ કહા તોહી સુજો ॥ ૧૦ ॥

દોહા

ગુરનીંદક નર નુગરા, મહા પાપી નર મુંદ
 રવીદાસ કહે અધમતે, પયોં ચોરાસી કુંડ ॥ ૧ ॥
 ધૃતી શ્રી રવીસાહેબ કૃત ગુર મહીમા જોડો વીશ્રામ

ચોપાઈ

સદગુરસે રહીએ કરજોરી, જોસે નટરી ચઢતે દોરી
 મકર તાર ચઢી મોજહી પાવે, ડગે સુરત ભુકા હોઠ જાવે ॥ ૧ ॥
 સતગુર સત પુરૂષ સત સ્વામી, મનવશ કરી રહીએ શીર નામી
 સદગુર આદ અખંડ સરેપા, ગુણ નીરગુણસે ન્યારા રૂપા ॥ ૨ ॥
 ઝલમલ ઝલમલ સતગુર તેજ, સુર તપે બહુ સદગુર સેજ
 અનંત ચંદસે સીતજતાહી, અનંત તેજ તે અધીક કહાઈ ॥ ૩ ॥
 સદગુરકું સખ આગે ધરીએ, તનમન ધન સખ અપંન કરીએ
 સદગુરકી લોપે નહી વાચા, સો સદગુરકા સેવક સાચા ॥ ૪ ॥
 તન સુતનીત ધામ અવાસુ, સોંપી ગુરને થઈએ નીરાસુ
 સો સીખ્ય પાવે રામહી રમતા, કંઠજુ વચન મન આણે સમતા ॥ ૫ ॥
 જે સદગુર અવગુણ દેખાવે, મહા અચેત સેવક મન ભાવે
 નીમોંહી સદગુરકી રીતી, સાચા સેવક આણે પ્રીતી ॥ ૬ ॥
 સાર સાર જે સરવે વસ્તુ, કરીએ ભેદ ગુરને હસ્તુ
 ચઢે ખુમારી ભય મરી જાવે, ગુર ભજનસે જે લક્ષ લાવે ॥ ૭ ॥
 વળગે નહી કળહુ મન પીજે, જે સદગુરકું મનમાંહી રીજે
 સદગુર મુખસે વચન કેચારે, ઝડપ લીધે શીખ્ય તન મન વારે ॥ ૮ ॥
 ગુર મહીમા સખસે અધીકાઈ, શીવેં શીવા પ્રતી કહો પ્રદાઈ
 વેદ વચન સો વ્યાસે ગાયા, ગુરસે અધીક નહી રઘુરાયા ॥ ૯ ॥

પ્રમટે સદગુર શેહેર વારાહી, સો સદગુરકી કરત બહાઈ
 નીજ ધ્યાન નીજ બેદ બતાયા, નીશ્ચે કરી નીજ નામ લખાયા ॥ ૧૦ ॥
 ભાણુ ગુરને કરે આદેશ, ગુરજર ધરણુ ગુર કીયા પ્રવેશ
 મહીકાંડે શેરખીમે વાસા, ગુર ભાણુ સેવક રવીદાસા ॥ ૧૧ ॥
 ત્રીસધ્યા પઢહી યહ પાઠા, છુટે બંધ પદ લહે નીરાઠા
 જોગ જગ વૃત તપ અહહી, પઠી ગુર મહીમા સખ ફલ લહહી ॥ ૧૨ ॥
 વીણુ સહસ્ર આદી લઈ ગીતા, કવચ નારાયણુ પરમ પુનીતા
 ભાગવત આદી પાઠહે જોતે, પઠી ગુર મહીમા ફલહે તેતે ॥ ૧૩ ॥
 કાશી ક્ષેત્ર જઈ દેવે દાન, ગયા પ્રાગ પુરકર સ્નાન
 ચીત નીરમલ હોઈ પાઠ જો કરહી, સો નર સેહેજો અવનીધી તરહી ॥ ૧૪ ॥
 વેદ પુરાણ શાસ્ત્ર વીલોઈ, સદગુર તત્વ નીકાર્યો દોહી
 ગુર મહીમા સારનકે સાર, ઉમીયા પ્રતી કહે ત્રીપુરાર ॥ ૧૫ ॥
 ગુર મહીમા ગુર ગમસે ગાયા, અડચડ અનહદ નાદ બજાયા
 પ્રેમ જ્યોતી જ્યાં અલખ સ્વરૂપા, ત્યાં સદગુરકા અંશ અરૂપા ॥ ૧૬ ॥
 જ્યોતી પાર સદગુર ખીરાજો, અમર પુરૂષ રવી અંદા લાજો
 એક પ્રકાશે સક્ષ પ્રકાશા, તામે લીન બયા રવીદાસા ॥ ૧૭ ॥

દોહા

ગુર મહીમા પુરન ભયો સદગુર પ્રગટે માંહી
 રવીદાસ ઉસમે સમ્યા નામરૂપ રહ્યો નાહી ॥ ૧ ॥
 ગુરકી ઉપમા અનેક હે, રવી કહે રસના એક
 શેષ કોટી ના કહ સકે, મહીમા ગુણુ વીવેક ॥ ૨ ॥
 ગુર અધીક ગોવીંદને, શ્રુતી સ્મૃતી કહે સાખ
 ગુર ખીન ગોવીંદ ના મીલે, ભવે ભવો પ્રતી ભાંખ ॥ ૩ ॥
 સત્ર ત્રીશ્રામ ગુર મહાત્મ્યકે, સુણે પઢે નર નાર
 ભવ સાગર કે પંથકો, રંગી નીશ્ચે પાવે પાર ॥ ૪ ॥
 ઠાંદશ નવ સાખી બની, સીતેર હે ચોપાઈ
 ગુર મહીમાકે અંથકો, કલો રવી ગુણુ ગાઈ ॥ ૫ ॥
 સંવત અદાર અષ્ટ જોઠમે, કુંજ ચૌદશ તીથી બાણુ
 ગુર મહીમા કીનો રવી, યથા બુદ્ધી પ્રમાન ॥ ૬ ॥
 ઇતી શ્રી રવી સાહેબ કૃત ગુર મહીમા વીશ્રામ સાતમે સંપૂર્ણ

:૦:

પદ ૬ સીધાંત કકો રવીદાસણ કૃત
 પ્રથમ સદગુરને નમુ, ત્રીગુણા રહીત લાગુ પાય
 અક્ષર બત્રીસ અનુભવું, સદગુર ચરણ પસાય ॥ ૧ ॥

સદગુર સમક્ષ્યા જે લહે, તે કિતરે ભવ પાર	
દેહ છતાં તે અલ્પ થશે, જે લહે નર ને નાર	॥ ૨ ॥
કાયા માંહી ખોજ્યે, તો કુર્મ નાશી જાય	
રવી ઊગે રજની દળે, દુરમતી દુર પળાય	॥ ૩ ॥
ખેંચાતાણે ખોજ્યેતો, ખલક ખોલણુ થાય	
સદગુર શપ્દે સમી રહે, તો અરો પરો નવ જાય	॥ ૪ ॥
ગુરગમ લખને ગોતીએ, જેની વેદ ન જાણે ગમ	
સંશય દળે વસ્તુ મળે, અને પામીએ પરબ્રહ્મ	॥ ૫ ॥
બલ્લાળ સારે કુંજડી, નીરણે કરીશ નીવાંણુ	
સદગુરને અંગ અરપાએ, તો નીશ્યે લહે નીમાન	॥ ૬ ॥
નીરગુણ સરગુણ એક છે, સચરા ચરમાં જેહ	
શીવ બ્રહ્માદીક મહામુની, સ્વપ્ને જેને ન આવે તેહ	॥ ૭ ॥
ચેતન થઇને ચાલવું, ચીતમાં ચેતન રામ	
સદગુર શપ્દે સમી રહીએ, તો પામીએ નીજ ધામ	॥ ૮ ॥
છતે અણુછતા થઇ રહે, અનુભવી જાણે અર્થ	
અણુસારામાં ઝોળખે, જે ગુર હોઇ સમર્થ	॥ ૯ ॥
જીવ દશાને ટાળીને, જીવો જગતમાં જુગદીશ	
વીષય વાસના પરહરો, સમાવો પાંચ પચીશ	॥ ૧૦ ॥
ઝાંઝવા કેરં નીર જેમ, કાંઇ ઊપનો વરસાત	
આ જગત એવું જાણવું, કાંઇ જાણે વીરસો વાત	॥ ૧૧ ॥
નીશાની નીરબે કહું, નીરાશ થઇને ખેલ	
આશાએ પડશે આવવું, તું મહીન માયા મેલ	॥ ૧૨ ॥
ટેક ગ્રહી સદગુર તણી, અટકે ઝોળખી આઘ	
નીચા તે થઇ નમણુ નમવા, અને છોડવા વીવાદ	॥ ૧૩ ॥
ઠેકાણું ઠાવકું કરીને, ઠરી રહો એક ઠોર	
ઢંઢોલવું કાંઇ નવ પડે, જે પ્રેમ પકડે ઢોર	॥ ૧૪ ॥
ઢાપણુ મૈયુ ઢાળને, થીર રહી કોઇ મોઢા માર	
સર્વંગીને સખ નમે, જેના દળી ગયા આકાર	॥ ૧૫ ॥
દોલ સાને વાગતા, ઢળીએ તે સદગુર ચણું	
ખીક ટાળે સંસારની, અને મેટે આવાગમન	॥ ૧૬ ॥
રણું કાર રંગ ઊપજે, રસ ધરી તે રસનાય	
અસત મહીથી ઓસરેતો, ઇશ્વરમાં ગળ થાય	॥ ૧૭ ॥
નીજ તત્વ તત્વ જાણો, તત્ લાગે ચોટ	
ત્રીગુણીથી તે રહે ન્યારો, મનમાં ન આવે મોટ	॥ ૧૮ ॥

સ્થાવર જંગમ એકજે, જે સ્થીર કરીને મન	
ખાણી ભીતર નીરંતર તે, જાણે વીરલા જન	॥ ૧૯ ॥
દદં દેહનું જે ટળે, દુઃખ ભજન હોય ગુરુદેવ	
નીર્ભય કરે નીજ નામથી, અંતર ટળે અહમેવ	॥ ૨૦ ॥
ધન ધરમાં પામીએ, જે ધીરજ મનમાં હોય	
દાટકું તે કહે કીમતી, વીરલા વીચારી જોય	॥ ૨૧ ॥
નીરંતર સત નામજે, નુગરો ન જાયું મમ	
નીરાલખ પદ જે લહે, જેને પુરી હોય ગુરુગમ	॥ ૨૨ ॥
પંચ તત્વથી જીવે ન્યારો, રહીત વાસના લીંગ	
પવન પાણી ત્યાં છે નહી, ત્યાં નહી રૂપને રંગ	॥ ૨૩ ॥
ફળે અમર આત્મા, મરે ન જીવે જાણ	
અમૃત તો અહોનીશ ઝરે, કોઇ પીએ સંત મુગ્ધજ	॥ ૨૪ ॥
ખીજ કેરું નીજ ખીજ છે, ગેખી ન હોય ગર્ભ વાસ	
ખીજ વીના ખીજે નહી, કોઇ જાણે પ્રેમ ઉદાસ	॥ ૨૫ ॥
ભણુ ભુંડુ શું કહું, નહી જાત ભાતને વણું	
ઝાયાં માયા ત્યાં નહી, જ્યાં અસરણ કેરા શણું	॥ ૨૬ ॥
મન વાણી પહોંચે નહી, ન જાણે મોટા મુન્ય	
સહેજ મુન્ય સુરતા લહે, ત્યાં નહી પાપને પુણ્ય	॥ ૨૭ ॥
જગત નહી જાણવીતો, જાય આવે કોણ	
સ્થુલ સુક્ષ્મ રહીતજે, જોન રહીત અજોન	॥ ૨૮ ॥
રાત દીવસ ત્યાં છે નહી, નહી રવી શશી વણુતેજ	
અખંડ અમર આત્મા, દળે ન આવે એજ	॥ ૨૯ ॥
લીંગ ભંગ સેજે થયુંતો, લખ્યામે કેમ હોય	
અણલીંગી પદજે લહે, કોઇ સુક્ષ્મ સમજે સોય	॥ ૩૦ ॥
વીરલા તે કેરી વાત છે, એ વચન પર વરતાય	
ગત અવીગત શીકહું, કહો નામ કોણ કેહવાય	॥ ૩૧ ॥
શા સરીખા કહું તમને, સાચા શબ્દ કેરી પાર	
સુરતા થકી નુસ્ત થાંભી, ત્યાં જીવશીવ પરધાર	॥ ૩૨ ॥
ખેલે અલખ અધર પર, ઓળખે તો આપુ જાય	
નહી જગતમાંહી છે ખરો, વણુ પ્રીઝવ્યો પ્રીજાય	॥ ૩૩ ॥
શાસ્ત્ર પુરાણુ વેદ ગીતા, સ્મૃતી પુરે શાખ	
સારને નરતું શું કહું, અષ્ટ મેઘ ધન દાખ્ય	॥ ૩૪ ॥
હું તું હું કારો મેટતો, નર હરી તે થાય	
હદ ખે હદ તે આંગણે, અક્ષરાતીત ઓળખાય	॥ ૩૫ ॥

કર્મ છેદન એ કૃપ્યા, સંતો કરે વીચાર
ગુર ભાણુ શબ્દે પામીયા, સીદ્ધ પદ રવીદાસ
ગુણુ નીચુંણુ નહી સંભવે, નામ રૂપકો નાસ
આપે અવાચી ઓચર્યા, અણુછતા રવીદાસ

॥ ૩૬ ॥

॥ ૩૭ ॥

મતી શ્રી રવીદાસ કૃત સીદ્ધાંત કંઠકો સંપૂર્ણ

—:૦:—

પદ ૭ શ્રી રવીરામ સ્વામીકૃત સપ્ત ભોમીકા.

બુધે બુધ દીયો ગોવીંદા, ધન્ય છે મુક્ત મીટે જગદંદા
હરીકો ભજન કથા ગુર સેવા, પુજે ભક્ત નીરંજન દેવા
રામ મીલનસુ કરે સત્સંગા, પ્રથમ ભોમકા ચદત ઉતંગા ॥ ૧ ॥

ગુર જ્ઞાની જે રાખે ઉચ્ચારે, તે સુણી વારંવાર વીચારે
સુદ્ધ મદ્ય લે અર્થાંહી જોઇ, નીત્યાનીત વીવેકજ હોઇ
પ્રભુસે પ્રેમ સંસાર ઉદાસા, દુણ ભોમકા હે સતવાસા ॥ ૨ ॥

શુદ્ધજીતી મન ઈંદ્રી લાવે, સરગુણ નીચુંણુ સમાધ લગાવે
ખાહીર વૃત્તી મીટે વીશેખા, અંતર પેઠકે આતમ પેખા
ભય તણ નીરભે પદ લલચાણુ, ત્રીજ ભોમકા વેદ લખાણુ ॥ ૩ ॥

સુણીહુ મગન ભયો બ્રહ્મ માંહી, ઝોર સંગ કોહિ ભાવત નાહી
અદ્વૈત એક અખંડ સુખ પાયા, સ્વપ્ન સહીત સખ દ્વૈત વીલાયા
ત્વં પદ નામ ભયે સંયુક્તા, ચોથી ભોમીકા જીવન મુક્તા ॥ ૪ ॥

આદી અતલવ અરક ઉગરા, તામે લીન લયા ગુન તારા
સચ્ચીદાનંદમે રહ્યો સમાધ, ઝોર દેહગુણ ઉઠે ન કાંધ
જ્ઞાન બોધકા આર ન પારા, પાંચમી ભોમકા હે નીરધારા ॥ ૫ ॥

સુખમય સુખ સુસોપતી માંહી, ખીના જગાયો જગત નાંહી
જીતે દેખે તીતે બ્રહ્મજ દેખે, છઠી ભોમકા વીશ્વ ન પેખે
મંગળ રૂપ હોઇ રહ્યો સોધ, આપે બ્રહ્મ ઝોર નહી કોઇ ॥ ૬ ॥

શુદ્ધ ન દેહી સંકલ્પ વીસારે, મરીરા અંગ જયા મતીવારે
બ્રહ્માનંદ ભયો રસ ભોગી, દેહ અભીમાન રહીત સંભોગી
ભાવે ભોજન કોઇક ભાવે, ભાવે જન કોઇ અંબર ઓઢાવે ॥ ૭ ॥

પ્રારબ્ધ જોગ રહે વપુ એસે, દેખન માત્ર દગ્ધ પદ જેસે
કોહિ લીન શીર શીરત રહે બંધા, જુગંગ બધું કંચુક સખંધા
સસ ભોમીકા ભાણુ સુબ્રામ, હરખી રવીદાસ ગુણુગામ ॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૮ રવીસાહેબકૃત બારામાસી રાગકાફી

પ્રથમ વંદુ અરણે નામીશીશરે
જગત ગુરછો ગુણુમાયાના ધરા

સદગુરજી

બારા ગુરજી

॥ ૧ ॥

ગુણ નીચું જીતી મધ્યે તમારો વાસરે	સદગુરજી	
સાક્ષી સર્વમાં વ્યાપક સહુમાં વાસ	મારા ગુરજી	॥ ૨ ॥
ક્ષર અક્ષરને અક્ષરાતીત અખંડરે	સદગુરજી	
સ્વરૂપજો રહીત પીંડ અક્ષાંડ	મારા ગુરજી	॥ ૩ ॥
ક્ષરે માયા ક્ષર અક્ષાક્ષરે	સદગુરજી	
અક્ષરાતીત આનંદ રૂપ અપાર	મારા ગુરજી	॥ ૪ ॥
આનંદ તમારો માણે વીરલા સંતરે	સદગુરજી	
માયામાં લુબ્ધાણા સર્વે જાત	મારા ગુરજી	॥ ૫ ॥
નામ તમારું લેતાં નાણે સ્નેહરે	સદગુરજી	
જેમ કારતક માસે થરથર કંપે દેહ	મારા ગુરજી	॥ ૬ ॥
અગ્ની થકી તે જાણે સર્વે જાડરે	સદગુરજી	
તોય અદાડે તનમાં વ્યાપે તાડ	મારા ગુરજી	॥ ૭ ॥
અગ્ની સ્વરૂપી નામ તમારું સદારે	સદગુરજી	
જન્મ મરણનો મટે સહુ કંપારે	મારા ગુરજી	॥ ૮ ॥
બળીયાવેરી બહુ કરે હેરાનરે	સદગુરજી	
સમરણ કરતા વચમાં તોડે તાન	મારા ગુરજી	॥ ૯ ॥
ભજન કરતાં ભડકાવેછે ભારી રે	સદગુરજી	
રવીદાસ કહે બેઠો હું ત્યાં હારી	મારા ગુરજી	॥ ૧૦ ॥

માસ પહેલો પુર્ણ

હું હાર્યોને કારણ સઘળું સીધુરે	સદગુરજી	
નાદ બુંદની ગાંઠે મનવશ કીધું	મારા ગુરજી	॥ ૧૧ ॥
માધ ત્રીવેણી નહાંતા નાઠો શાગરે	સદગુરજી	
એહલોક પરલોકના ભોગ	મારા ગુરજી	॥ ૧૨ ॥
નીળનંદશું નીશ્યે વાધ્યો રંગરે	સદગુરજી	
પુવંથકી પશ્ચીમ વાળી ગંગ	મારા ગુરજી	॥ ૧૩ ॥
અમેત વરસે વાજે અનહદ તુરરે	સદગુરજી	
અખંડ જ્યોતી જલકે નીર્મળ તુર	મારા ગુરજી	॥ ૧૪ ॥
વાસના ધંડ ફેડી ગમ આકાશરે	સદગુરજી	
જીવ પણે ન રહી જીવ્યાની આરા	મારા ગુરજી	॥ ૧૫ ॥
ખલક ન દીસે ખાલક ભરીયા દરીઆરે	સદગુરજી	
બાહેરભીતર સાહેબ સુભર ભરીઆ	મારા ગુરજી	॥ ૧૬ ॥
અણછતા રવીદાસ અચબ્યુ ખોલેરે	સદગુરજી	
ભીતર મળીયા સાને બાહેર ડાલે	મારા ગુરજી	॥ ૧૭ ॥

માસ બીજો પુર્ણ

બીતર નીરખ્યા બિપન્નો છે નીરવેદરે	સદગુરજી	
આંતીલાંગી છુટયો વીધીનીશેધ	મારા ગુરજી	॥ ૧૮॥
પોશે શોષે મોશે અન્ત ન ભાવેરે	સદગુરજી	
ઉભા થાતાં તન થર થર થઇ જાવે	મારા ગુરજી	॥ ૧૯॥
મેહેવેરાગે કાળજ ઠાયુ મારે	સદગુરજી	
ઉલટ ઉર્મીનુ બળ સર્વે સંધાયુ	મારા ગુરજી	॥ ૨૦॥
રોમરોમમાં ઉઠે રંડ કારે	સદગુરજી	
આપેઆપ પ્રગટયા પ્રાણાધાર	મારા ગુરજી	॥ ૨ ॥
અલ્લ બીતર નીરખ્યા થાહ ન પાવેરે	સદગુરજી	
લુણુ પુતળી જળથી બાહેર નાવે	મારા ગુરજી	॥ ૨૨॥
મરમ લેતાં મરીયુ દેહાબીમાનરે	સદગુરજી	
શુધ્ધ વીચારે ઢાંધી થઇ સમાન	મારા ગુરજી	॥ ૨૩॥
અલ્લ એકલો રહેતે સધળે પુલીરે	સદગુરજી	
અલ્લ દશાએ દેહ દશા હું જીવી	મારા ગુરજી	॥ ૨૪॥
નામરૂપ ગુણુ મીથ્યાછે રવીદાસરે	સદગુરજી	
સકળ આપમાં આપ રહે ઉદાસ	મારા ગુરજી	॥ ૨૫॥

માસ ત્રીજો પુર્ણ

મહાકાશે મહામુદ્રા ધારીરે	સદગુરજી	
ઉન્મુની મુદ્રા સાથે કીધી ચારી	મારા ગુરજી	॥ ૨૬॥
આઠ પહોર રહે અલ્લ લક્ષ જોગીરે	સદગુરજી	
જેસે સહજનંદ સમાધીના સુખ ભોગી	મારા ગુરજી	॥ ૨૭॥
તમ સંધાયે ધરે નીરંતર નેહરે	સદગુરજી	
વસ્ત્રગતે સંત વીરલા થયા વીદેહ	મારા ગુરજી	॥ ૨૮॥
સુખમણ્ણાતીત વાળે શબ્દ રસાળરે	સદગુરજી	
આતમ અનુભવ માહી રહે હર હાલ	મારા ગુરજી	॥ ૨૯॥
સારી અલકમાં રોમ રોમ રસ પુરે	સદગુરજી	
પુર હુમ ત્યાં સુખપર નુર	મારા ગુરજી	॥ ૩૦॥
મેહી તમને નીશ્ચયે વર્ષા નીરધારરે	સદગુરજી	
સદ ચીદાનંદ ઢાંધી અલ્લાકાર	મારા ગુરજી	॥ ૩૧॥
અલ્લ સનાતન માંહી ગરક ગુરજાનીરે	સદગુરજી	
રવીદાસ નીરંતર સદા નીરવાળી	મારા ગુરજી	॥ ૩૨॥

માસ ચોથો પુર્ણ

ફાગળુ તેમનો સર્વે પસારે	સદગુરુ	
આપે વીતરેક રહ્યો નીરંતર ન્યાસે	મારા ગુરુ	॥ ૩૩॥
અન્નેતી અન્નના અન્નેષ અન્નેદરે	સદગુરુ	
સુરનર મુનીજન કરે દર્શનની ખેવ	મારા ગુરુ	॥ ૩૪॥
નારદ શારદ વ્યાસ શુકલ સરખારે	સદગુરુ	
નજરે ન પડીઆ બ્રહ્મ મન હરખા	મારા ગુરુ	॥ ૩૫॥
અષ્ટાંગ સાધી જોગ સુત સમાણારે	સદગુરુ	
ચાહી વમકુંઠ ચત્રભુજ ચીત આણે	મારા ગુરુ	॥ ૩૬॥
નીરગુણ સરગુણ ફંદામે ફસાચારે	સદગુરુ	
પુરુષ અને પ્રકૃતી એ જો માયા	મારા સદગુરુ	॥ ૩૭॥
સરખ મારં સરગુણ નીરગુણ મધ્યેરે	સદગુરુ	
સર્વ નીરંતર ઘટે ન વધે	મારા ગુરુ	॥ ૩૮॥
વ્યતરીક પદમાં લીન થયા સંતનીરસરે	સદગુરુ	
મહાપદમાંહી મહામંગળ રવીદાસ	મારા ગુરુ	॥ ૩૯॥

માસ પાંચમો પુર્ણ

ચમત્રે મંગળરૂપ સકળ વનરાયરે	સદગુરુ	
હરીજન હરદામાંહી ઠીક ઠરાય	મારા ગુરુ	॥ ૪૦॥
ગુણાતીત સંત દ્રષ્ટી દુરરે	સદગુરુ	
નામે રહ્યા સાહેબ સદા હજુર	મારા ગુરુ	॥ ૪૧॥
રાજસ તામસ સાત્વીક ગુણ ન વ્યાપેરે	સદગુરુ	
દરદવંત સંત કેમે ન દાઝયા તતવેરે	મારા ગુરુ	॥ ૪૨॥
શીતળ કામળ રહે છે અપારરે	સદગુરુ	
દીન વચન પક્ષપાત નહી લગાર	મારા ગુરુ	॥ ૪૩॥
સરોવર તરવર જેવા ગુણગંભીરરે	સદગુરુ	
પરછિપકારી જાણે પરપીઠ	મારા ગુરુ	॥ ૪૪॥
વચન કવચનો જાપ ન ફાટી મીનરે	સદગુરુ	
નીરમે નીશ્ચલ નીરપ્રેહી નીજ જન	મારા ગુરુ	॥ ૪૫॥
અખંડ મંડળમાં રમે અખંડ પ્રકાશરે	સદગુરુ	
રવીદાસ વ્યત્રીક હરી સર્વ સમાસ	મારા ગુરુ	॥ ૪૬॥

માસ છઠો સંપુર્ણ

વમશાખે વસ્તુનો વીદેહી જાણે મમંરે	સદગુરુ	
દેહાદીકના છુટયા સર્વે કુર્મ	મારા ગુરુ	॥ ૪૭॥

કામ કુરોધ લોભ રહીત લક્ષ ન્યારીરે	સદગુરુજી	
લહેલીન ગત વીરલાં સંત વીચારી	મારા ગુરુજી	॥ ૪૮॥
સત સંતોષ ને ક્ષમા દયા દીલ માંહીરે	સદગુરુજી	
નીત્ય અજર અસુવર્ણ આવે નાહી	મારા ગુરુજી	॥ ૪૯॥
મોહ મદ માયા લાલચ નહી લવલેશરે	સદગુરુજી	
નીકા અહાર મધ્યુન નહી કાલ કંતેશ	મારા ગુરુજી	॥ ૫૦॥
ભય વરજીત અભય અંતર દ્રઢ ધીરરે	સદગુરુજી	
દરશનથી મટે જનમ મરણુ ભવપીડ	મારા ગુરુજી	॥ ૫૧॥
માનુ ભાવતે પ્રત્યક્ષ રૂપ તમારેરે	સદગુરુજી	
સમરણુ કરતાં સંશય ગળ્યે સારો	મારા ગુરુજી	॥ ૫૨॥
જીવન મુકત અભિનંદ પ્રહ્લ સ્વભાવેરે	સદગુરુજી	
રવીદાસ પેપે પુરણુ દાવે	મારા ગુરુજી	॥ ૫૩॥

માસ સાતમે પુર્ણ

નીરદાવા સંત દારક કેરી નવકારે	સદગુરુજી	
લોહ પાશાણુને પાર ઉતારે લોક	મારા ગુરુજી	॥ ૫૪॥
જેઠે જાહેર જીગત લહે જોગીંદરે	સદગુરુજી	
અહોનીશ થીર થઇ ઠીક રહે પ્રહ્લ રંધ્ર	મારા ગુરુજી	॥ ૫૫॥
હાલે ચાલે જોલે રહીત ઊપાધીરે	સદગુરુજી	
ખેડે ઉડે અખંડ રહે સમાધી	મારા ગુરુજી	॥ ૫૬॥
આનંદ સાગર માંહી જુલે મરજીવારે	સદગુરુજી	
અકુળકુળા ખેલે જહાં નહી મન ગ્રીવા	મારા ગુરુજી	॥ ૫૭॥
મરજીવા માન ગલીત મતવાળારે	સદગુરુજી	
સેજ સરૂપી પક્ષમાં કહે નીરાળા	મારા ગુરુજી	॥ ૫૮॥
પાર લક્ષની પારશુધ નીરાશી રે	સદગુરુજી	
કર્મ બંધન છુટા થયા ખુલાશી	મારા ગુરુજી	॥ ૫૯॥
નીરાધાર સંત નહી દેહાબ્યાસ રે	સદગુરુજી	
દુનીયા મરીયું સાંત રસ માંહી રવીદાસ	મારા ગુરુજી	॥ ૬૦॥

માસ આઠમે પુર્ણ

અશાદે જેમ અમૃત વર્ષે વરખા રે	સદગુરુજી	
સદ શબ્દ જોલે સહી સરખા	મારા ગુરુજી	॥ ૬૧॥
આત્મ દરશી થયા સ્વરૂપ પોતે રે	સદગુરુજી	
સંશય વરજીત સદા અખંડીત જોત	મારા ગુરુજી	॥ ૬૨॥
એવા સંત પ્રહ્લવેતા અતી અનુરાગી રે	સદગુરુજી	
વીશય વાસના સહુ અવીધા ત્યાગી	મારા ગુરુજી	॥ ૬૩॥

આપોપુ નહી પુણું પરમ દયાળ રે	સદગુરજી	
જ્ઞાન ભંડાર ભીતર ભરીયા માલ	મારા ગુરજી	॥ ૬૪॥
બ્યોમ તણી પેરે રહે સદા અસંગીરે	સદગુરજી	
રાગ દ્વેવેશથી રહીત સદા અણુલંગી	મારા ગુરજી	॥ ૬૫॥
સાક્ષીવંત થકા હરે કરે સહુ અધરે	સદગુરજી	
ઘટ ઘટ માંહી નીરખે રહી સમદ્રષ્ટ	મારા ગુરજી	॥ ૬૬॥
પુરણુ ફરી લહેરી સંત રવીદાસ રે	સદગુરજી	
લહેરી સમ ગઘ પુરણુ માંહી સમાયા	મારા ગુરજી	॥ ૬૭॥

માસ નવમો પુણું

આવણે શ્રવણ નેન વેણુ થાક્યા રે	સદગુરજી	
વસ્તુ માંહી ગરક રહે મતવારા	મારા ગુરજી	॥ ૬૮॥
પરમ સનેહી તુમસે ખાળે પ્રીત રે	સદગુરજી	
સંતોશી ભીતર અલ્પ પરતીત	મારા ગુરજી	॥ ૬૯॥
દેહ ઊપર તે આસકતી ન હોય રે	સદગુરજી	
તેહને કદીએ કુળી ન શકે કોય	મારા ગુરજી	॥ ૭૦॥
કરતવ રહીત નહી કોઇ દોશી રે	સદગુરજી	
સહજ સ્વભાવે વરતે શીલ સંતોશી	મારા ગુરજી	॥ ૭૧॥
લોહ કંચન ચીંતામણીને શીલા રે	સદગુરજી	
આત્મ વેતાને મન સમતુલ	મારા ગુરજી	॥ ૭૨॥
ક્યારેક મુન ગ્રહી રહે મન માંહી રે	સદગુરજી	
ક્યારે પ્રેમ સહીત ગુણુ ગાય	મારા ગુરજી	॥ ૭૩॥
સત સ્વરૂપમાંહી લીન લયા સંત શીયાણારે	સદગુરજી	
રવીદાસ અભાનંદ અખંડ સમાણા	મારા ગુરજી	॥ ૭૪॥

માસ દસમો પુણું

જેમ ભાદરવે જહાં તહાં જલ ભરીઆરે	સદગુરજી	
સધળે ભરીયા આતમ કુદરત દરીયા	મારા ગુરજી	॥ ૭૫॥
પુણ્ય પાપથી લીન ન થાએ સંતરે	સદગુરજી	
કર્તા પણું આણે નહી કુણાવંત	મારા ગુરજી	॥ ૭૬॥
થીર મનને કામીનર રસ ચાખેરે	સદગુરજી	
પાંચ પચીસે મારી થીર રાખે	મારા ગુરજી	॥ ૭૭॥
શીત ઊણુને દુઃખ ન બ્યાપેરે	સદગુરજી	
પરમાત્મા નીરખ્યા ભીતર બહાર	મારા ગુરજી	॥ ૭૮॥
પ્રકૃતી પાંચ પચીસ ક્યારે ન ધાવે રે	સદગુરજી	
જેમ અગમ માંહી અગમ સમાવે	મારા ગુરજી	॥ ૭૯॥

શીતળ સંત શોક પક્ષ ન કેવારે	સદગુરુજી	
મંદ્રીજીત સંત આતમ દર્શી એવા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૦॥
બિગ્ન સાની અનમે બુદ્ધ અબોલા રે	સદગુરુજી	
રવીદાસ બ્રહ્મ સીંધુ કરે કીલોલ	મારા ગુરુજી	॥ ૮૧॥

માસ અગીઆરમો પુર્ણ

આસોએ આનંદ વાંધો સાંધો મન રે	સદગુરુજી	
ત્રીવેણીમાં દ્રઢ કરીયું આસન	મારા ગુરુજી	॥ ૮૨॥
સુરત નુરતને મન પવન ધર આવ્યા રે	સદગુરુજી	
સુખમણા દોર અનહદ તાલ બળવા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૩॥
કીનારે ખેસી ફેરવ્યા હરદમ દાણારે	સદગુરુજી	
વણુજીબ્યાએ થાએ લગ્નન અધાણા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૪॥
વરસે મોતી ઝલમલ ઝલકે નુરરે	સદગુરુજી	
પંનર નવ જીહાં વાજે અનહદ તુર	મારા ગુરુજી	॥ ૮૫॥
પુરુષ પરશા દો આંગુલ દર્શો રે	સદગુરુજી	
કુલ્લતપાયા કુદીએ કાલ ન ગ્રાસે	મારા ગુરુજી	॥ ૮૬॥
પરમ જ્યોત વીશે જમ રહ્યા સમાધરે	સદગુરુજી	
સહેજે રહે દુતીયા રહીત સદાય	મારા ગુરુજી	॥ ૮૭॥
અખંડ ઉન્મુતી મુદ્રાએ દીવસ અને રાત્રી રે	સદગુરુજી	
રવીદાસ બ્રહ્મ નીરખ્યા ભુલ્યા આંતી	મારા ગુરુજી	॥ ૮૮॥
ઠાઠશ ઉપર વીતરેક પુરુષ ન્યારા રે	સદગુરુજી	
પુરુશોતમ છે પંડ બ્રહ્માંડ થી પારા	મારા ગુરુજી	॥ ૮૯॥
અમર લોક જ્યાં અવીચલ રાજ અભંગ રે	સદગુરુજી	
અવીચલ કાયા અવીચલ ગોરંગ	મારા ગુરુજી	॥ ૯૦॥
રતન જડીત ભુમી સુવર્ણ ગાર રે	સદગુરુજી	
સહેજ આનંદ અનંત ચંદ સુર ઉજ્યારે	મારા ગુરુજી	॥ ૯૧॥
રાસ અખંડ ત્યાં પ્રદાવનરે	સદગુરુજી	
સુરત સાહેલી ત્યાં જમ કીયા બવન	મારા ગુરુજી	॥ ૯૨॥
સત સરખી શોભા મુલગ મોહાવે રે	સદગુરુજી	
નીરખતાં મન મથ કોટી લગ્નવે	મારા ગુરુજી	॥ ૯૩॥
ગાદી નુરની સપ્ત પુરીને પાર રે	સદગુરુજી	
તાપર પીયુજી સદા અખંડ અપાર	મારા ગુરુજી	॥ ૯૪॥
પોત્યા પ્રગટ અમર રવીદાસ રે	સદગુરુજી	
સ્વમ મરીયું સેજે યંચો સમાસ	મારા ગુરુજી	॥ ૯૫॥

વીતરેક પદે પોંચ્યા વીરલા દાસરે	સદગુરજી	
અનંત કોટી સંતે સુન્ધે બાંધી આરા	મારા ગુરજી	॥ ૯૬ ॥
કરોડ તેત્રીસ રૂથી સહસ્ત્ર અઠ્યાસી રે	સદગુરજી	
નવ નાથ ચોરાશી સુન્ધ વીસવાસી	મારા ગુરજી	॥ ૯૭ ॥
જોગી જતી તપસી સન્યાસી રે	સદગુરજી	
દરવેશ જંગમ બ્રાહ્મણ મત ઊપાશી	મારા ગુરજી	॥ ૯૮ ॥
અનંત મારગ મત સહુ માયા કેરા રે	સદગુરજી	
મહાસુન લગી ચોથે માયાકેરા તમાસા	મારા ગુરજી	॥ ૯૯ ॥
મહાસુતને વેંધી કોઇ નીજ પ્રેમીરે	સદગુરજી	
અમર પદ કેરી ગત ન જાણે તેમી	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૦ ॥
સદગુર કેરી સહી કરી સનંદ રે	સદગુરજી	
રવીદાસ પોંચ્યા કોઇ નીરખંધ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૧ ॥

માસ બારમા સંપૂર્ણ

દ્વાદશ ઊંપર એક પુરષોત્તમ માસ રે	સદગુરજી	
અક્ષરે અક્ષરે અક્ષે ચરણ નીવાસ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૨ ॥
શીખે સુણે કરે ગ્રહે અબ્યાસે રે	સદગુરજી	
થાય વીદેહી મીટે મોહનો ફાંસ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૩ ॥
પુરણ થયો માસ પુરષોત્તમ સહીતરે	સદગુરજી	
અનુભવતામાં આપે હોય અદવઇત	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૪ ॥
સંવતં અષ્ટ દશ વર્ષ સતાવીસ રે	સદગુરજી	
માસ આવણ કહીયે શુક્લ પક્ષ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૫ ॥
એકાદશી દીન પુરણ થયો ગ્રંથ સાર રે	સદગુરજી	
વાર ભોમ લહે આબો લક્ષ પાર	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૬ ॥
આવી મંડલી રમત કરી પેટલાદ રે	સદગુરજી	
પુર્ણ થયો માસ નીજ અક્ષર આજ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૭ ॥
મહાપદવાસી મહાજન કહે રવીદાસ રે	સદગુરજી	
સત્ય લોક શેરખીમાં રહેવાસ	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૮ ॥
સદગુર ભાણે પુર્ણ કીધી મહેરરે	સદગુરજી	
પહોંચ્યા અનહદ પાર સમી ગઇ લહેર	મારા ગુરજી	॥ ૧૦૯ ॥

માસ પુરષોત્ત સંપૂર્ણ

પદ ૯ રવીસાહેબની બારા માસી બીજી

રાગ સુરતી

પ્રણવ સદગુર સંતને, બોલુ તોતરા બેન

મુરખ મન સમજે નહી, ચતુર ન શકે એન

॥ ૧ ॥

કારતકે કલ્પીમલ કાપીયા, સદગુરએ દીધો હસ્ત
 મેહેર કરી મહારાનીએ, સુસ્તક મેળ્યો હસ્ત ॥ ૨ ॥
 મનોહર માલા તીલક ધર્યા, શ્રવણ સુણાવ્યો નામ
 ચરણમૃત પાછ ચેતન કર્યા, ઝોળખાવ્યા રમતા રામ ॥ ૩ ॥
 અખંડ જુગતું અંધારું, તીમીર કાઢ્યો છે નાશ
 અંજવાસ અનલે જ્ઞાનનો, પ્રગટ્યો બ્રહ્મ પ્રકાશ ॥ ૪ ॥
 જોગ જગન તીરથ વૃત, જપ તપ ને અસ્નાન
 સદગુરએ ઘટમાં ખતાવીઆ, એક ઠેકાણે રે સાન ॥ ૫ ॥
 એક શબ્દ સદગુર તણો, સમાયા સુરંગ અનેક
 સુન્ય મહા પરંસુન્ય અનહદે, રવીદાસ વસ્તુ અલેખ ॥ ૬ ॥

શ્લોક:—લાણુ સદગુર સાને ઘટમાંહી સુઝ્યા રવીદાસ
 શરીરનો સંલવ ટળીયો, જેમ જુણુ જાળ જલ માંહી ગળીયો ॥ ૭ ॥

પ્રથમ માસ સંપૂર્ણ

માગસરે મોહ તે મટી ગયો, ભરમ કરમ થયા દુર
 હું નહી તું નહી તે નહી, રામ રહ્યા ભરપુર ॥ ૮ ॥
 વ્યાપક વ્યત્રિક વીશ્વમાં, સોંહું સાચુ મુળ
 આઘ અંતને મધ્ય નહી, વર્ણત સુક્ષ્મ સ્થુળ ॥ ૯ ॥
 સદગુર સંત સ્વરૂપ છે, કોઈ નહી આકાર
 ભણ્યા ગણ્યાને જુલા પડ્યા, પંડીત ન લહે પાર ॥ ૧૦ ॥
 નેહે તંત તત્ત્વ નીરંજન, અંજન નહી લવલેશ
 મહાજન મર્મ લહે સહુ, નીદ્રા ન કાલ કલેશ ॥ ૧૧ ॥
 મોટી દશા મહા સંતની, સમજી ગ્રહા નીજ સાથ
 અમર ફળ અચીંતનું શુંગે કરીઓ અહાર ॥ ૧૨ ॥
 ધન સદગુર સંત સુરમા, પુરણુ દષ્ટી રે કીન
 રવીદાસ સુરતીરે સરીતા, બ્રહ્મ સીંધુ લોલીન ॥ ૧૩ ॥

શ્લોક:—સદગુર શબ્દ ત્રીગુણા રહીતા, મળી દર્યાવર્માં સુરત સરીતા
 રવીદાસ અક્ષર અનાદી પહીયાના
 ઉલટ સીંધુ બીંદુ માંહી સમાણા ॥ ૧૪ ॥

— માસ બીજે સંપૂર્ણ

પોશે શોપ મટી ગયો, હરખ પામ્યારે હાર
 સુરતી સમી તુરતી થકી, સંલવ્યો સચરાચાર ॥ ૧૫ ॥
 અકાર કહું તો અજાનતા, નીરાકાર કહું નહી ગુપ
 આકાર નીરાકાર પર રમે, સદગુર સત સ્વરૂપ ॥ ૧૬ ॥

શબ્દાતીત સોહામણો, મોક્ષ ન બંધ કહેવાય
 અનભે તખત અનહદ હરી, રૂપ અરૂપ ન તાય ॥ ૧૭ ॥
 તત્વદશી તત્વવેતા, ત્રીગુણ રહીતા જોહ
 સુસુપ્તી સરખા તન મને, ગણે વસ્તુ વીદેહ ॥ ૧૮ ॥
 જોહને કાજે કાયાકસે, ધરે જોગેશ્વર ધ્યાન
 સો હરી હરદે પ્રગટ થયા, વ્યાપક સર્વ સમાન ॥ ૧૯ ॥
 ધન સદગુર સંત સુરમાં, જોણે દીયો નીજ ભેદ
 રવીદાસ અનહદે રમી રહ્યા, નેતી નેતી કહે વેદ ॥ ૨૦ ॥

શ્લોક:—પારઅપાર સદગુર દેખ્યા, વણુંત અવણું રૂપ ન રેખા
 રવીદાસ નહી હે કાયા ન માયા, અખંડાકાર છે અનહદ રાયા ॥ ૨૧ ॥
 માસ ત્રીમે સંપુર્ણ

— મહાથે મહાપદનાજે અનુભવી, સર્વંગી કામક સંત
 સત ચીત આનંદ અંગ વસે, દુર થઈ છે દાંત ॥ ૨૨ ॥
 કારણ કારણ પ્રગટીઆ, અન્ય નથી અવતાર
 નીજ ઊપદેશ દીએ જાંતને, નીજબંધ છોડણહાર ॥ ૨૩ ॥
 મહાતેજ મહાપુરૂષ છે, દેખો હરદે વીચાર
 સંત સંગત વીના નહી મળે, પરમ પુરૂષ ભરથાર ॥ ૨૪ ॥
 નીજજન નેણા નીર્મળા, નીરમળ જેવોરે ધન
 નીર્મળ શબ્દ સનેહ ભર્યા, નીરમળ દીસેરે સંત ॥ ૨૫ ॥
 નીર્મળ ચાલ સાધુ તણી, નીરમળ જેવુંરે ધૃત
 મુખથી કહેવાઈ નહી કંથી, અક્ષરાતીત અનુપ ॥ ૨૬ ॥
 સદગુર સંતને શ્રી હરી, એક રૂપ ઉરધાર
 રવીદાસ સુરતા અડોળ થઈ, ક્યોં અલ્પ વીહાર ॥ ૨૭ ॥

શ્લોક:—સદગુર સંતહરી એક રૂપા, તાવ્યુ નવનીત નીર્મળ રૂપા
 સોહંપદ લીન છે રવીદાસ, અખંડ અકલત જેસે પ્રકાશ ॥ ૨૮ ॥

માસ ચોથો સંપુર્ણ

કાલ્યુન કાળ સંતેલરી, દમ પ્રકૃતીને પુઠ
 અલ્પ રૂપ થઈ પરીઅલ્પ માંહી મળ્યા, કાળ નહી દ્રષ્ટ કુદ ॥ ૨૯ ॥
 સજી કાળ શીરપર રહે, કાળ અવીનાશીમે દીક
 સદગુર વ્યાપક સર્વમાં, અલ્પ આદીક કીટ ॥ ૩૦ ॥
 આઘ અંત ત્રણ લોકમાં, હરી વીના નહી હે અંત
 મીથ્યા માયારે અણુછતી, તીહાં મત વળગો મન ॥ ૩૧ ॥
 ઝીણું સ્વરૂપ પર અલ્પનું, પુણ્ય વાસથીરે અંત
 જીવન મુકતા સંત માલમી, તત્વ વેતા ગણેરે તંત ॥ ૩૨ ॥

મેહે વેરાગી ત્યાગીરે, અનુરાગીરે બિદાસ
અણુર્વાગીરે અનલે રહે, આઠો પહોર એકતાર ॥ ૩૩ ॥

સહેજ સુન્યમાં સમીરણા, નીરપક્ષ જે નીરગુણ
રવીદાસ નીરલેપ નીરંજન, જહાં નહીં પાપને પુણ્ય ॥ ૩૪ ॥

શ્લોક:— પાપ પુણ્ય નહીં હારજીત, છાંય ધ્રુપ નહીં બિળુશીત
રવીદાસ સદગુર લાણુ સોહી સાચા,
જે આપે નીજ રૂપ ઉણુરંગે રાચા ॥ ૩૫ ॥

માસ પાંચમે સંપુર્ણ

ચમત્રે ચક્ષુ અનંત છે, ચરાચર દીઠારે રામ
સદગુરએ પડળ પરાં કર્યાં, નજરે પડયા નીજધામ ॥ ૩૬ ॥

સહેજ સુન્યમાં સોહામણા, તેજ પુંજના અંખાર
અખંડરે અમર પરમાત્મા, સીંધુ સોભારે સાર ॥ ૩૭ ॥

નીરાધાર નીર્મોહીતા, નીરપક્ષ નીરકમ જાણુ
રહે નીરાળા સર્વથી, સર્વ તે માંહી સમાણુ ॥ ૩૮ ॥

સાને કરી સમજાવીયા, વસીળે શ્રી રઘુવીર
માન ગળ્યું મદ મોહ ગયો, જીવત લગાહે તીર ॥ ૩૯ ॥

નીજ ગુરએ નીજ કર્મનો, કરીઓ નીજ ઉપદેશ
બ્રહ્માકાર વૃત્તી થઇ, સહેજ પોંચા ઉત્તરેશ ॥ ૪૦ ॥

મન વાણીરે થકીત લઇ, સદગુર કલાઅનંત
રવીદાસ સુભર ભર્યાં, અવ્યક્ત નાથ અચંત ॥ ૪૧ ॥

શ્લોક:— સચ્ચીદાનંદ અવ્યક્ત રવામી
નીરાકાર આકાર અલંગી અનામી
રવીદાસ હૃદ જેહૃદ પરબ્રહ્મ મતા

વચનને પાર સર્વ થટ સંમંતા ॥ ૪૨ ॥

માસ છઠો સંપુર્ણ

વેશાખે વૈષ્ણવને જડી નીજ, આતમ ગમ
સદગુર સંત દુરાવર્યાં, ચઢત કુળા દમ દમ ॥ ૪૩ ॥

બાહે દશા લકતીબાધ સમી, મન નીજ મનસે પાર
સો સંત શુરા સામરથી, બ્રહ્મ રસનો લંકાર ॥ ૪૪ ॥

ગરક રહે ગુરજાનમાં, પ્રેમદોર રહે એકતાર
નેણામાં અમૃત વરખે, હરખે પીયુજ નીહાર ॥ ૪૫ ॥

આઠે પહોર અડયા રહે, જડયા રહે નીજનેહ
આપું ટાળી આપે ટળે, તત્વ દરશી તેહ ॥ ૪૬ ॥

હેતે દેખે સર્વ જ'તને, સંતની એવી રે દષ્ટ
માહાર તાહાર નહી મેધને, કરે સર્વ ઊપર પ્રથ ॥ ૪૭ ॥

મહાજન મેધ સદગુર હરી, સમ પ્રથ સરખે રે પ્રીત
રવીદાસ મન અર્પણ કરી, સેવાને સંત પરતીત ॥ ૪૮ ॥

શ્લોક:— સદગુર સંત જેમ મેધ વર્ષે, સમપ્રેષી સરખો એક દેશી
રવીદાસ એવા સંત પરથલ પોતે,

છે બ્રહ્મ સ્વરૂપ તે બ્રહ્મ જોતે ॥ ૪૯ ॥

માસ સાતમો સંપૂર્ણ

જેઠે તે જેઠ દશા થઈ, જેઠ પુરપને સંગ
જેઠ સદગુર સહેજે મળ્યા, પગમાં બદલ્યો રે રંગ ॥ ૫૦ ॥

હર્ષ શોક સહેજે સમ્યા, કામ ક્રોધને જતર
સુરત નુરત ધુન સુન્યામાં, સહેજે સેજ મલી એકતાર ॥ ૫૧ ॥

સહેજ સમાવી લાગી સહેજ સે, મન કીધું ઉન્મુન
સુધ કેરા અગ્ર ભાગમાં, સુઝ્યા તણુ ભુવન ॥ ૫૨ ॥

પરમ તત્વ પરતાપશું, લીધા હરી નખ શીખચીન
પરમ જોત પરમાતમા, લક્ષ ભઈ લોહલીન ॥ ૫૩ ॥

નાસવંત નીચુંણી, જેવું સુકું પાત
ઊંડે પવન ના જોરસુ, જ્યાં પડે ત્યાં રહે રાત ॥ ૫૪ ॥

દેહી વીદેહી પુરપના, ભાગી પડ્યા સહુ એન
રવીદાસ તે હેઠા નહી ઉતરે, અનલ કેસે ધરગ ધ્વન ॥ ૫૫ ॥

શ્લોક:— જેમ અનલ રહે નીત આકાશ

તેમ નીજ નામે લાગી રહે નીજ દાસ
રવીદાસ ગેખી સંત રહે અસંગ,

પાધુ ન ભાળે ગગન ઊંડે વીહંગ ॥ ૫૬ ॥

માસ આઠમો સંપૂર્ણ

આશાડે આકાશ ધડુકીઓ, ઊલટી અમૃત ધાર
હરી હરી કરી કરીઆ સહુ, પુલ્યા ભાર અઘાર ॥ ૫૭ ॥

વર્ષા આવી શુર જ્ઞાનની, શમે શમે રસપુર
રમ રમ રામ રમી રહ્યા, નરમે નીરાકાર રૂપ ॥ ૫૮ ॥

નુરત નીરંતર આતમા, રામ રહીત વીકાર
ખાલી કાંઈ દીસે નહી, સુભજ ભર્યા સર્વ ઠાર ॥ ૫૯ ॥

એક ગઘ દુતીઆ નહી, અનામત ન પડે આંક
નહી જાડો નહી પાતળો, મરે નહી પાપ નદાંક ॥ ૬૦ ॥

ગુણ નીર્ગુણ સંભવે નહી, ઉભો આડો રહે નાહી
ભેદા ભેદ કેવોતે કેટલો, નહી પાસે નહી ખોવાહી ॥ ૬૧ ॥
સુન વસ્તીથી વરછતા, રાખદા ન દરશે સાત
રવીદાસ અણુછતા ઓચર્યા, જેમ નીરંતર વીજાન ॥ ૬૨ ॥

શ્લોક:—વસ્તી સુન્ય નહી રાખદ સ્વાલા

હરી સર્વ માંહી રહે સર્વથી નીરાળા
હરી હરદે પ્રગટ અણુછતા રવીદાસા
જલ્યા પટ સુત જેમ મીથ્યા ભાસા ॥ ૬૩ ॥

માસ નવમો સંપૂર્ણ

આવણે શાસ્ત્ર સંતની, શાખ લહી પરમાણુ
સદગુરુએ સદ કહી સંજ્ઞા, નીશ્ચલ પદ નીર્વાણુ ॥ ૬૪ ॥
શ્રવણ થકી અનહદ સુણી, નેણ થક્યા નીજ તેજ
દ્રાણ થકી બ્રહ્મ અગતમાં, વાય થક્યા સુન સહેજ ॥ ૬૫ ॥
ચીત થક્યા રે અચંબા, થક્યા ગુણ બુદ્ધી વીચાર
સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણ થક્યા, મહા કારણ દીધો જર ॥ ૬૬ ॥
ચતુર અવસ્થા વાણી થકી, થકીઆ અંતઃકરણ
સુન રાખદ થકી સાંગના, થકીઆ તારણ તણ ॥ ૬૭ ॥
કલ્પીત સર્વે કલ્પના, અકલ્પીત અવીનાશ
કમત નહી અકમત નહી, કેડ ન મોર ન પાસ ॥ ૬૮ ॥
વેદવાદ થકી સાધના, થકીઆ થાપ ઉથાપ
રવીદાસ થક્યા નીજ આપમાં, આપ રહ્યા સર્વવ્યાપ ॥ ૬૯ ॥

શ્લોક:—આપે આપ સદગુર પોતે, દર્શસર્વે ઘટ આપ ખોતે
રવીદાસ લક્ષ વીહંગ દેશા,

સ્વે નાથ જહાં નહી પવન પ્રવેશા ॥ ૭૦ ॥

માસ દશમો સંપૂર્ણ

ભાદરવે ભરપૂર છે, સઘળે સત અવીકાર
છે સહુમાં ન્યારો સદા, અસંગી જેમ આકાર ॥ ૭૧ ॥
આવે નહી જાવે નહી, અધુ પીતા નહી માત
આચાર વીચાર ન ચાતુરી, ઉન્મુની દીવસ ન રાત ॥ ૭૨ ॥
સુતક નહી પાતક નહી, માયા દેવ ન થાપ
વૃદ્ધ વધાવા ન બાજેરે, તીરથ વ્રત નહી જાપ ॥ ૭૩ ॥
જાત નહી અજાત નહી, તીંહાં નહી લોકા લોક
વહાલો ન વેરી બિનદેશમાં, છોત પવીત્ર નહી શોક ॥ ૭૪ ॥

રહીત ગુણુ નીરગુણથી, નીરંતર લખે નીજ કોય
 દ્રષ્ટ અદ્રષ્ટ જાયા નહી, સકલાતીત છે સોય ॥ ૭૫ ॥
 અજર અમર અકથ અજ, નહી કેવળ પદ નીવાંણુ
 રવીદાસ સેજે સમી રહ્યા, તહાં નહી દુગ્ધ આન ॥ ૭૬ ॥

શ્લોક:—અધર તખતપર અનાહત વાગ્ન, અકલીત નાથ અનહદ રાગ
 રવીદાસ સદગુર સહજ મુન્યા, નહી ઓચર્યા નહી મુન્યા ॥ ૭૭ ॥

માસ અગીઆરમા સંપૂર્ણ

આસોએ જેકોઇ અનુલવે, જમ પહોંચ્યારે દેશ
 સતશબ્દ સતગુરજનો, અહીઓ સત ઉપદેશ ॥ ૭૮ ॥
 સદગુર સતશાસ્ત્ર તણી, નીરમે નીશ્ચલ વાણુ
 મન મારી મગન થયા, ખેઠા અલ નીશાન ॥ ૭૯ ॥
 સાધન ચાર સંપન્ન હોઇ, પુરણ સંતજ સોઇ
 વેરાગ આદે ખટ સંપત છે, પ્રેમસુ મન પ્રોય ॥ ૮૦ ॥
 શુધ્ધ મુમુક્ષી શુધ્ધ લક્ષ્મી, દ્રષ્ટીને સાધે જેહ
 દુયુ નીશાની બાંધેરે, લાધે વસ્તુ વીદેહ ॥ ૮૧ ॥
 કુળધર મેલે ગુરશબ્દ, ખેલે દલ દરીઆર માંહી
 પુર્વકી પશ્ચીમ ભીતરે, દેખે તો પાર ન પાહી ॥ ૮૨ ॥
 સુરત સરીતા સીંધુમાં, સમાણી શરીર સમેત
 જહાં દેખે તહાં નીર લયાં, પાર કોઇ જન લેત ॥ ૮૩ ॥
 ખલ નદીસે ખલક લયાં, ધરજલ વીન નલ નીર
 અખંડ જ્ઞેત અજવાસથી, તીમીર સમ્યો અલ ખીર ॥ ૮૪ ॥
 રામ સકલમાં રમી રહ્યા, નીરાકારમાં બાજે તુર
 તત્વ નીરજન નેહતત્વ, સર્વઘટ ઝલકેરે તુર ॥ ૮૫ ॥
 વણુ સમાન ઉપજે ખપે, માયા બદલે વેશ
 ઉપજ્યા ખપ્યા રહીત છે, નીરાલખ નાથ નરેશ ॥ ૮૬ ॥
 બુધ્યા ભમ પડો મતી, કારજ કારણ સોઇ
 ઘટ અર્થે સરગુણ સંહી, મુખ અર્થે નીરગુણ હોય ॥ ૮૭ ॥
 નીરગુણ સરગુણ અદ્યત હરી, તેને નેતી નીગમ કહત
 આરપાર પરમાત્મા, સાખ કહે સદગુર સંત ॥ ૮૮ ॥
 વારાહી શહેર મધ નીપજ્યા, મગટયા પુરણ અલ
 પરચા દીધા જગતમાં, અનંત છોડાવ્યા કમ ॥ ૮૯ ॥
 લોહરવંશમાં અવતર્યા કરવા કારણ જીવ
 માયા રહીત ઇંદ્રીજીતા, સાક્ષાત સદેહી શીવ ॥ ૯૦ ॥

પુરુષ ઊગ્ગર અકલીતા, સત નામનો જિપાસ
દક્ષીણદેશ પધારીયા, દર્શન પામ્યારે દાસ ॥ ૯૧ ॥

સંવત અઢાર નવોતરે, કરી સદગુરુએ સાન
અલ પ્રકાશ ઊદીત હુવો, થઈ રહી દષ્ટી સમાન ॥ ૯૨ ॥

શુક્લ પક્ષ માધ એકદશી, પ્રગટી એક દશાય
રવીદાસ નામ તપાસતાં, નામ રૂપ અમ્યું તે માંહી ॥ ૯૩ ॥

સદગુરુ સુપનને પારછે, સુપન સમ્યું તે માંહી
રવીદાસ હુણુ અલ સીંધુ ગળ્યા, બાહેર નીકસે નાહી ॥ ૯૪ ॥

શ્લોક:—મહીના ઠાઠશે વસ્તુ દર્શે, પ્રીતે કરીને પદ પરશે
રવીદાસ અક્ષરે અક્ષરે અલ વાય,

નીરંજન થાય નીરવાય ॥ ૯૫ ॥

મહીના આરમો સંપુર્ણ

પુરુષોત્તમ માસ તેરમો, ઠાઠશ ઊપર સાર
હુ નહીં છું નહીં તે નહીં, એક દ્વીતીયા ન લગાર
નાબી નહીં કમલ નહીં, અલ નહીં ચાર વેદ
આપેઆપ વીલસી રહ્યો, અલ ન ભેદા ભેદ ॥ ૯૬ ॥

સ્થુલ નહીં સુક્ષ્મ નહીં, વસ્તી નહીં ત્યાં સુન
પવન નહીં પાણી નહીં, નહીં વાય નહીં મુન્ય ॥ ૯૭ ॥

ધરણુ નહીં ગગન નહીં, ચંદ્ર ન સુર કે હોય
શબ્દ ન પહોંચે સાન તહાં, કહે પડે પોંમી માય ॥ ૯૮ ॥

ગંગા જમના નહીં સરસ્વતી, થક્યા અજંપા બપ
ધંગલા પીંગલા સુખમના, નાદયુંદ નહીં પુન્ય કે પાપ ॥ ૯૯ ॥

સતંદ નરાણી રહે સર્વ થી, જહાં અવીચલ ક્યા અખંડ
રવીદાસ સમ્યા ઊંન દેશમાં, જહાં નહીં પંડ અહાંડ ॥ ૧૦૦ ॥

શ્લોક:—થક્યા સાધનજહાં વેદ વાણી, થક્યા નામ રૂપ જહાં નહીં તીશાની
લયા પ્રક ઊન દેશમાં રવીદાસ

તીમીર સમ્યા ઊગ્યા રવી પ્રકાશ ॥ ૧૦૧ ॥

માસ તેરમો સંપુર્ણ

પ્રતીશ્રી રવીદાસજી કૃત બાર માસી સંપુર્ણ

પદ ૧૦

રાગ મંગળ

આજ વીવા આવીનાશીનો, ગામ્હે ગુરજાનેરે
વૃત્તી સાથે વીવા મેલ્યો, ચાલી ભલી જનરે ॥ ૧૦૨ ॥

મોટા મોટા માજન માંહે, જનમયા સર્જિ આલ્યારે
જાનને વીચાર મુધ, વીવેક હાલ્યારે ॥ ૧૦૩ ॥

મેહને વેરાગ સાથે, ત્યાગ રૂપે બહુ રાજેરે	
શીલ ને સંતોશ શોભે, અનંત રવી જ્યાં લાજેરે	॥ ૨ ॥
સાચ સંગ વીશ્વાસ રાખે, એમા ન માનાપમાનરે	
સુંદર કાંતી આનંદકારી, પીચે હરી રસ પાનરે	॥ ૩ ॥
દયા બાધ ખમીયા બાધ, સુમતી સરધા લહારેરે	
વરજી સાથે ખેડી સૌ સખીઓ, ખેની લુલુ ઉતારેરે	॥ ૪ ॥
ધ્રોંગડ ધ્રોંગડ વાળ વાગે, ભક્તી નીશાનેરે	
વરજી આવ્યા ગુરુ ગમ ગોદરે, થઇ માંડવડે જાણુરે	॥ ૫ ॥
પ્રીતીને પરતીત રીતી, ચોથી, સુમતી બાધરે	
હરજીને કલવૌ આવ્યો, તોરણ ચઢીયા સાધરે	॥ ૬ ॥
સુખમન સાસુ પ્રેમે પોખે, ચોરીમાં પધારાવ્યારે	
શબ્દ સુરતના છેડા ગાંઠયા, ગુરજીને મન લાવ્યારે	॥ ૭ ॥
પહેલા વેલા મંગળ વરત્યાં, આનંદના ઓધરે	
રવીદાસ લાલુ ચરણે, મટીયા સંશય શોકરે	॥ ૮ ॥

૫૬૧૧

મંગળ

ખીજી મંગળ વર કન્યાને વરતેલાં છે વાજરે	
હાથે વાળો હરજી મેલ્યો, મટયુ મારં તાજરે	॥ ૯ ॥
ધુધટ માંહી ખોલી નજરે, વરજી હરજી નીરખ્યારે	
વાલપણાની રીતે પ્રીતે, વરને જોઇ હરખ્યારે	॥ ૧ ॥
પાંચ સોહાગણુ હરજી કેરી, જનનડીયો મળી ગાયરે	
પાંચ સખી કન્યાની કોરે, ફટાણા દેવાયરે	॥ ૨ ॥
હજી મળી એક થઇ ખેડાં, માનુની મંગળ ગાયરે	
આનંદ સાગર ઉલટયો અંગે, વાણીએ ન કહેવાયરે	॥ ૩ ॥
અનહદ ઘંટા વાળ વાગે, શબ્દ ઉડ્યો સારરે	
વરકન્યા મંગળ વરત્યાં, શોભા અપરંપારરે	॥ ૪ ॥
સંત સખી હરખી સરવે, નીરખી મનમાં મોદરે	
સુખ દુઃખ વીલે થયાં, સખી સરવે કોંણુરે	॥ ૫ ॥
વર કન્યા રૂપે રડાં, કંદ્રપ કોટ લગાયરે	
સુરનર સુનીજન કર જોડીને, નમે છે ખલાયરે	॥ ૬ ॥
નેતી નેતી નીગમ ખોલે, અકળ અવીનાશરે	
મંગળ ફેરા વરતી ખેડા, અખંડ પરકાશરે	॥ ૭ ॥
ખીજી મંગળ પુરં થયું, ઠરીયા છે ઠેઠ રે	
રવીદાસ લાલુ ચરણે, જીતરી સરવે વેડરે	॥ ૮ ॥

૫૬ ૧૨

મંગળ

સાંભળ સહીયર ત્રીજી મંગળ, આજ મહાપ્રેમેરે	॥ ૮૬ ॥
હરી મળયા હેતે પ્રીતે, સપને નાવે નેમેરે	
કારણ જોજો જીગ જીવનનું, હર ધડી હજીર રે	॥ ૧ ॥
જપે તપે જોગ જાગે, દામોદર છે દુર રે	
નેમી ધરમી તપસી તલખી, ખટ દર્શની આ લહારારે	॥ ૨ ॥
પ્રેમી જનના પાસે પીયુજ, મત વાદીથી ન્યારા રે	
પલ પલ પીયુસુ દ્રષ્ટી લાગી, પાળ્યો સાચો બોલ રે	॥ ૩ ॥
હેતે હરજી હાથજ આળ્યા, આનંદ અતોલરે	
પીયુજશું મંગળ વરત્યાં, આપ્યાં મોટા દાનરે	॥ ૪ ॥
રંગ વાધ્યે રનેહ બાંધ્યો, રહ્યું ન માન ગુમાનરે	
નીરગુણી કહે છે નીરાકારા, સરગુણી સાકાર રે	॥ ૫ ॥
અમે વરીયા પુરણાનંદને, સ્વરૂપ ભરથાર રે	
સદગુરુજી એ સાંસો ટાળ્યો, ભરમ હતો મુજ માંહીરે	॥ ૬ ॥
પાસે થકી પીયુજ પ્રગટયા, ઝાલી મારી બાંહીરે	
સુરતી સ્મૃતી બેઠે, સાખ રહી પુરેરે	॥ ૭ ॥
ગગન મંડળમાં વાળાં વાગે, ગરજે અનહદ તુર રે	
લીધાં દીધાં કારજ સીધ્યાં, વરત્યાં મંગળ ત્રણરે	॥ ૮ ॥
રવીદાસ ભાલુ ચરણે, પામી ચરણ શરણ રે	

:—:

૫૬ ૧૩

મંગળ

સાંભળ સહીયર મહીયર મંગળ, વરત્યાં ઠરીયા દીકરે	॥ ૮૬ ॥
અમે વરીયાં અમર વરને, ભાંગી સરવે ખીક રે	
ચોથુ મંગળ ફરી બેઠા, ચોથી અવસ્થાએ રે	॥ ૧ ॥
વરકન્યા તુયાં લાગી, શોભા વરણી નવ જાગરે	
સામા સામી કવલજ ભરીયા, કયાં રસ કંસાર રે	॥ ૨ ॥
અમૃત નીર આચમન કરીયાં, મળ્યો છે એક તાર રે	
બ્રાંતી ભાગી ટક ટક લાગી, આરામ થયો અપાર રે	॥ ૩ ॥
હરીવર કન્યા જોડી બની કોણ ગણે તથ વારંરે	
સીઝી રહ્યા રસ બસ થયાં, પાસે સખી આમરે	॥ ૪ ॥
રાસ રાહાને ગ્રેહ નખેતર, વરગ ગયા વીલામ રે	
સંતોષ આદે હજીરીયા, જનન્યા તે સરવે રે	॥ ૫ ॥
નીજ ભગત દાનજ ભકતી, આપી ટાળ્યા ગર્વ રે	

સાધન વસવાયાને આપ્યું, જને ઘટે જેવું રે
 ચાકરી જેણે જેવી કાંધી, તેને આપ્યું તેવું રે ॥ ૬ ॥
 પરણી કરી મોલ પધાર્યાં, ખેઠાં સુખ સગાયરે
 અરસ પરસ આનંદ વરણો, આતમ ચેતનતાયરે ॥ ૭ ॥
 દુઃખને ધંતજ લાગી, લાલચ લાગી લહારે
 નાંજીતી પ્રવૃત્તિ ખેજી, દાસી બિભી ઠારે ॥ ૮ ॥
 ચોથું મંગળ સંપુરણ, થયું સખી આજરે
 ગાસે ગ્રેસે વીચાર કરશે, તેના સરસે કાજરે ॥ ૯ ॥
 આનંદકારી એકતાએ મેલીયા, સદા રૂપ અરૂપરે
 રવીદાસ લાલુ ચરણે, સુદરી શુદ્ધ સરૂપરે ॥ ૧૦ ॥

—:—:—

પદ ૧૪ હરી ભજન થકી છોટા હોય એરાગ
 આવો મલીયે અમો ગયાતાં ફળીએ, જસોદા પાસે હવે નહીં છળીએ
 પરગટ પરશોતમજી આવ્યા પાસે ॥ ૧ ॥
 હરી એકલકા વનમાં મળીયા, શ્રીકૃષ્ણ કહે સખી ભલે કુળીઆ
 મુની અજ સરીખે નહીં ઝોળખીયા, ॥ આવો ॥ ૧ ॥
 કોઈ ગાઈ ગુજરાન કરે, જોગી એક કલ્પ લગી ધ્યાન ધરે
 મારે પ્રેમ થકા કોઈ નહીં સરે ॥ આવો ॥ ૨ ॥
 ત્યારે રાધા કહે હરીભાવ ધરી, બહુનામી બેટા ભુજ લરી
 તમે મુકીદો મરણદ પરિ ॥ આવો ॥ ૩ ॥
 દરશન સનમુખ હરી દીધું, રથામે રાધાના મનનું કાધું
 હરી હેતે અધરામૃત પીધું ॥ આવો ॥ ૪ ॥
 હરી રાધા રસ બસ એક થયાં, તે ત્રીલોકમાં નવ જગ કહ્યાં
 રવી પુરણ પ્રેમી જને લહ્યા ॥ આવો ॥ ૫ ॥

—:—:—

પદ ૧૫

રાગ ઉપરનો

ગરબી

ઓ જસોદાજી આશો આળીગાળો પુત્ર તમારો
 આ નેસડલો થેલો કાઢો કાને સાથ હમારો, ॥ ૧ ॥
 કાન માંકડલાનું લાઈ ટોળું, માર મલી ખવરાવ્યું ને ઢોલ્યું
 લાઈ છોકરડા માંહી રોળ્યું ॥ ઓ જસોદાજી ॥ ૧ ॥
 બહુ બાળકને ટકર મારે, વળી ગડબડ લાઈ ગેડી ડારે
 વળી સંગી સહિને હુસકારે ॥ ઓ ॥ ૨ ॥

એક વાત કહું જાની તમને, તાપ હિપજવે છે બહુ હમને
 એતો જવાબ દઇ આવે જમને “ઓ” ॥ ૩ ॥
 કાન ઘરમાં આવી બાઝ્યા છે, એ રંગીના રંગ ઝાઝા છે
 આડંબ જીવોને તાળ છે, “ઓ” ॥ ૪ ॥
 હું તો સાચું છું નંદજી સાર, મારા ઘરમાં થાય છે ખીહાર
 એ મુકે નહીં મારું લાર “ઓ” ॥ ૫ ॥
 અમે જળ ભરવા જઈએ પોણે, કાન આડા આવી મુખ મોડે
 બહુ બળ દાખી એકું ફોડે “ઓ” ॥ ૬ ॥
 મુજ સામું જોઇ જોઇ મલકે છે, હરી પલ પલ પ્રેમે પલકે છે
 રવીદાસના સ્વામી ઝલકે છે “ઓ” ॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૬

રાગ ગરબી

ઓ રાધાજી, ભલે પધાર્યા પ્રેમે પગલું કાઢું
 એ કાનુડે, નાનકડે સજી જોડુળ માથે લીધું ॥ ૮ ॥
 તમે રાવ મસે અહીં આવ્યાં છો, તે મારે મન બહુ ભાવ્યા છો
 તમે આજુગ ફેરો ફાવ્યા છો ॥ ઓ રાધાજી ॥ ૧ ॥
 એ રાડ લોકની લાવે છે, લોક આવી કરગરી જાવે છે
 કાંઈ કરણ રૂપ એ કહાવે છે ॥ ઓ ॥ ૨ ॥
 એને ઘરમાં બાંધી રાખું છું, વળી શીખામણ બહુ આપું છું
 બાપ સરાપ સહુના સાંખું છું ॥ ઓ ॥ ૩ ॥
 તુ વળ પાછી લાડકવાઇ, હું તો કરગરી કરગરીને કાઇ
 તોય આવે તુજ ઘેર ધાઇ ॥ ઓ ॥ ૪ ॥
 કહાન નથી બાવરો છે કાહો, એની આગળ બહાજી કાહો
 રવી હારી સુરપતી અલપાગો ॥ ઓ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૭

ગરબી

હો જસોદાજી કાઇ ન કહેશે કરણનીય છે કાનો
 એ પુર્ણાનંદ, અખંડ ખીહારી શુદ્ધ વીચારી માનો ॥ ૮ ॥
 અરે હું તો લોક લાજે કહેવા આવી, બાપ મે તમને જોયા તાવી
 હોઇ મોટાની ખુદી આવી ॥ ઓ જસોદાજી ॥ ૧ ॥
 હરી હમને વહાલા લાગે છે, એને દેખી ભુખડી લાગે છે
 પ્રભુ પ્રેમનાને ત્યાગે છે ॥ હો ॥ ૨ ॥
 હરી હેતે અમશુ ઝુટે છે, ત્યારે કારણ સરવે સુટે છે
 બહુ પ્રેમી પ્રેમે પુજે છે ॥ ઓ ॥ ૩ ॥

કાન ત્રણ ભુવનો છે રાગ, એના ગગને ગડ ગડે છે વાગ

છે સ્થાવર જંગમમાં માંઝા

॥ હો ॥ ૪ ॥

હરી કાળ તણા મહા કાળ છે, એ પ્રેમીનો પ્રતીપાળ છે

સ્વીદાસનો સ્વામી દયાળ છે

॥ હો ॥ ૫ ॥

પદ ૧૮

ધોળ.

જડતને વળગ્યું જાંતી રૂપી ભુતડું,

જેણે ભુલાવ્યું પ્રભુ સાથે ભાન ભાગેતેનું ભુતડું

॥ ૨૬ ॥

રાત દીવસ ધુણાવે ધંધામાં, માયા વાંસે કરાવે હાય, હાયા ભાં ॥ ૧ ॥

સતગુરુ ભુવાને સોધીયા, જઈ ચરણે નમાવ્યું શીસ ॥ ભાં ॥ ૨ ॥

હાંણા જોયા વીવેક વીચારના, બાધા આપી છે સતસંગ સાર ॥ ભાં ॥ ૩ ॥

પ્રેમ રૂપી વાવળીયો તેડાવીયો, ડાક વાગે છે અહ્લ જ્ઞાન, ॥ ભાં ॥ ૪ ॥

અહ્લ અગની પ્રગટીને આગળ ધરી, કુડ કપટનો કીધો ધુપ, ॥ ભાં ॥ ૫ ॥

હાક મારી ગુરવે હરીના નામની, બાંધ્યું કાંકણને

કાઢ્યો ઉતાર, ॥ ભાં ॥ ૬ ॥

ઉતાર કાઢ્યો આજસ અજાનનો,

અમને નીરાગી કીધો મારે નાથ, ॥ ભાં ॥ ૭ ॥

આસા તસના જેઉ ડાકણી, કાંમ કાંધ હતા ગયા વીર, ॥ ભાં ॥ ૮ ॥

ગયું ભુતને સુખ થયું ચીતમાં, મરી જન્મ મરણની બીક, ॥ ભાં ॥ ૯ ॥

ભાંણ સતગુરુને ભેટતાં, સ્વીરામનાં સીધ્યાં કાળ, ॥ ભાં ॥ ૧૦ ॥

પદ ૧૯

ધોળ

એક ગુંજ અનોપમ દાખુરે

સજનો સાન સહી

તુજ થકી અંતર નહી રાખુરે

” ”

સદગુરુ પુરણ અહારે

” ”

કોમ વીરલા જાણે મર્મરે

” ”

સદગુરુ સાચું ધામરે

” ”

ગુર થકી અધીક નહી રામરે

” ”

ગુર ગોવીંદ એક રૂપ જાણુરે

” ”

ગુર ભજનમાં સાધન સમાણુરે

” ”

ગુર તજ ભજે મોરારે

” ”

એતો પડે નરક મોઝારે

” ”

પુછી સમાચાર અધીકરે

” ”

સદગુરુ તે ઠાકરે ઠીકરે

” ”

મેં તો ભજ્યા સદગુરુ ભાણુરે	"	"
હવે ગડગડીયા નીશાનરે	"	"
તન મનનો મરી ગયો ત્રાસરે	"	"
ગુરુ પદમાં સમાણા રવીદાસરે	"	"

૫૬૨૦

ધોળ

સખી મારે તે મંદીર પધાર્યાંરે	હરીજન હેતે ભયાં
મેં તો તન મન ધન સર્જે વાર્યાંરે,	" "
મેં તો પ્રેમને પુણે વધાવ્યારે	" "
મારા રદય કમળમાં ભાવ્યારે	" "
મારે ઉલટ અંગ ન માયરે	" "
તે સજની સુખ ન કહેવાયરે	" "
મેં તો હરખીને હમડે ભીડ્યારે	" "
ગમ જનમ મરણની પીડારે	" "
મારી સનસુખ સાંસુ જોયુરે	" "
મહા પ્રેમમાં તે મન પ્રોયુરે	" "
મેં તો પુલડે તે સેજ ખીજાવીરે	" "
આવી જેઠા થમ આનંદ વધામરે	" "
પ્રેમ ભકતી તણા સંત ભોગીરે	" "
નવ ઓળખે જતી સતી જોગીરે	" "
મારે પ્રગટયો તે અખંડ પ્રકાશરે	" "
ભાણુ ચરણ કહે રવીદાસરે	" "

૫૬૨૧

સજની શું કહીયે

આ સુખની સીમા ન થાયરે	" "
જેને નીગમ નેતી નેતી ગાયરે	" "
મન વાણીને બુદ્ધીમાં ન આવેરે	" "
તે હરીજનને રદયે સમાયરે	" "
હરી દરીયો સંત પ્રેમી લહરીરે	" "
એક મેક છે શું કહું ફેરીરે	" "
હરીજનનો તે તોલ ન થાયરે	" "
હરી થકી અધીક મહીમાયરે	" "
તેને સરવસ્વ દહ સુખ લીજેરે	" "
સંત સંગે તે પ્રેમ રસ પીજેરે	" "

આપું ટાળીને કરીયે સેવારે	”	”
સંત ટાળે તે અંતર અહમેવારે	”	”
હરીજન ને હરી તે એકરે	”	”
ખીજ સાધન શૈલ અનેકરે	”	”
મારે સાધુતે સારમાં સારે	”	”
રવીદાસ કહે હરી પોકારે	”	”

૫૬૨૨

ધોળ પરજ

કહો ઓધવજી શુ કરે શ્રી કૃષ્ણ કુખળ, વાલાજીને વશ કર્યા
 અમે આહીરડાં એકલા ગોકુળ માંય, નીરગુણ નદોર થઇને રહ્યારે ॥ ૧ ॥
 હમે ભરવાડાં રંક હમારી જાત, આશા ભર્મા આંસુડા ખેરીયે
 શુધ વીના રચામા સરવે રહી અકલાય, શોધતી ફર હરીને શેરીએ ॥ ૨ ॥
 એણે અમોને રંગ રમાડ્યાં રાસ, વીહાર કીધો હરી આ વનમાંજ
 છેલ્લી વેળાનો કરી ગયો નીરાસ, વેહની બળતરાં જીહી તન માંહેરે ॥ ૩ ॥
 એણે અમોને સુખ આપ્યા અપાર, મહારંગ થઇ રેતો આ રાનમેરે
 પોતે વાતા મધુરી મધુરી વેણુ, સહુ વ્રજ નારી ગાતાં ગાનમેરે ॥ ૪ ॥
 વેહની વેધી બોલે મધુરા બોલ, ઓધવ સાંભલીને થયા ગળગળારે
 ભાણુ પ્રતાપે મગન થયા રવીદાસ, તે હરી મુજમાંહી મહ્યા હેરે ॥ ૫ ॥

૫૬૨૩

ધોળ પરજ

ઓધવજી કહે સહુ સાંભળો વ્રજનાર, ઉપદેશ કહું છું અધ્યાતમ તણારે
 મહા વાયક વેદાંતજ પુરે શાખ, ગીતા શ્રીકૃષ્ણ મુખે ભણ્યારે ॥ ૧ ॥
 રદા કમળમાં ખેડા આતમ રામ, મથુરામાં મોહનજ નથી ગયારે
 આલ વાદળે ઢાંકી લીધો સુર, ઓળખ્યા વીનાતે અજ્ઞતા એમ રીવારે ॥ ૨ ॥
 મોહ અંધારે અડું રહ્યો અલખાઇ, અહાનમે મન લઇ આવ્યો રે
 વીપયને વશ સરવે સંસાર, તારે નાથ રહ્યા તેથી પરારે ॥ ૩ ॥
 ધાટને ધેલી સખીયો વળગો કીય, અઘાટ ઓળખોને શ્રી કૃષ્ણનેરે
 બ્યાપક ગ્રહીને લેજો કરતા કાન, પ્રગટ ખુઝી લેજો પ્રસ્નરે ॥ ૪ ॥
 વીધી કહું છું મન આણી આનંદ, સદગુર મહ્યા વીના ઘર નહી જડેરે
 જે નહી પામે સદગુર સંતનો ભેદ, તે જીવ ચોર્યાશીમાં રડવડેરે ॥ ૫ ॥
 ફરીલીયો જોગ જુગત અભ્યાસ, પાંચ પચીસને માંહી વશ કરારે
 નેણુ નાસીકા મુખ મુદીયે કાન, ત્રીવેણી માંહી ધ્યાન ધરારે ॥ ૬ ॥
 અખંડ અક્ષ છે અદ્વૈત આતમ કૃષ્ણ, પ્રગટ થાશે સખી પંડમારે
 રવીદાસ ઓધવજી ઉપદેશ, તુર્યાતીત નીરંત અજ્ઞાંડ મારે ॥ ૭ ॥

૫૬૨૪

ધોળ પરજ

ગોપીજન બોલ્યાં સર્વ મળીને સંગાથ, પ્રગટ છેરે અમારે પ્રીતડીરે
 ગોવીંદજીને વળગી સહુ વ્રજનાર, કોમક જાણે રસ રીતડીરે ॥ ૧ ॥
 અમોને તેડી ગયા સુણુ ઓધવ તત ખેવ, પરશોતમ પોતાનુ જ્યાં ધામછેરે
 પંચતત્વ જીહાં નહી સુરજ ચંદ્ર, ઓળખી અમે વરીઆ આરામસેરે ॥ ૨ ॥
 ઓધવ બિધારે જોગ સુપન સમાન, જાગ્યા પછે તે સર્વે ફોક છેરે
 અમે તે વરીયાં સાક્ષી સુંદર શામ, રસનું રૂપ સરૂપ એ છેક છેરે ॥ ૩ ॥
 અમે વ્રજનારી ન સમજી સાધન, વ્રાધજ હોય તેહને દીજીએરે
 અમે અરોગી સદા સંજોગી અંગ, પ્રેમ રસ પાઠ અને પીજીએરે ॥ ૪ ॥
 સકટાસુર બગ અધ માર્યાં અનેક, જમલાજીન આપ ટાલીઆરે
 ગોવર્ધન કર ધરી રાખ્યા વ્રજબાલ, રંગભર રાસતે અમોને રમાડીયારે ॥ ૫ ॥
 શુક સનકાદીક નારદ શેષ મહેશ, નીરંતર ધ્યાન હરીનું ધરેરે
 મુનીજન કેરે સપને નાવે શામ, તે અમોમાં મરક્યાં કરેરે ॥ ૬ ॥
 જેને એક રોમપર અનંત અનંત બ્રહ્માંડ, સાધન સાધે સીધ મુની વીશેકરે
 રવીદાસ ઓધવ પ્રતી કહે બ્રજનાર, શ્રીકૃષ્ણ સદા સદોદીત શીવ છેરે ॥ ૭ ॥

૫૬૨૫

ધોળ

આવો મારા સુખના સાગર શામ, હાલો હરીજન મળીએ હેતશુરે
 શામને મળતાં આવા ચમત્ક્રમ મળી જાય, નીરખી નીરમળ આજીએ નેત્રશુરે ॥ ૧ ॥
 ઇંદુ થકી અધીક હરીઆળી દેહ, આદીત થકી અધીક પ્રકાશ છેરે
 જેને રૂપે મનમથ કોટી લગાય, ચૈદ તથક પંદરમે વાસછેરે ॥ ૨ ॥
 જે વહાલાનો નીગમ ન જાણે પાર, તે પ્રેમી જનને વશ થઈ રહ્યારે
 જે જે કડવા વચન કહ્યા વ્રજનાર, તે મન હરખી સાંભળી રહ્યારે ॥ ૩ ॥
 સરવે સહીયર ઉભી રહી ચોપાસ, વચમાં વેણ વળવે વીડલોરે
 ચૈદ લોક ખેં ચીયા પોતા માંહી, વસ્તુએ વ્યાપક હું તો જોડલોરે ॥ ૪ ॥
 જમનાજીના વહેતાં ચંબ્યા નીર, ચંદો આકાશે સ્થીર થયોરે
 સોળ સહસ્ત્ર સત અષ્ટમાં એક અખંડ, તે વ્રજનારીમા વ્યાપક થયારે ॥ ૫ ॥
 અકુળ અભેદ તે કેનો કહ્યો ન જાય, તે હરીજનના હૃદમાં રમેરે
 ભાણુ પ્રસાદે મગન થયા રવીદાસ, તે રવામીને મળતાં નહી લમેરે ॥ ૬ ॥

૫૬૨૬

ધોળ

આવો મારા મનના માન્યા સંત, તમને મલીએ પ્રેમ પ્રીતશુરે
 વાલાજીને નીરખી પ્રધ છું ન્યાલ, હૃદય કમળ ટાઢા હેમસુરે ॥ ૧ ॥
 મારા મનમાં અતી વાધ્યો ઉમંગ, ચંદન કેરા ચોક પુરાવીઆરે
 રતન જડીત બાજડ કાળ્યા બહાર, સંતને પ્રેમે ધરી પધરાવીએરે ॥ ૨ ॥

વધાવીઆ હીરા માણેક મોતી સહીત, તન મન ધન કીધાં સહુ વારણે
 હેતે હરખી ચરણે નામુ શીરા, મનને ધીરજ રાખી ધારણે ॥ ૩ ॥
 ચોમુખ દીવડો મેલ્યો થાળજ માંચ, સખી સહુ મળી ઉતારે આરતીરે
 મહારસ મચીયો મારા મંદીર માંચ, પ્રેમ શુભતાન થયાં એકતા મળીરે ॥ ૪ ॥
 એ રસ દુર્લભ શીવ પ્રભાદીક ચઢાય, ગોપીઓ અખંડાનંદ પ્રેમે રહેરે
 ભાણુ પ્રસાદે મગન થયાં રવીદાસ, સંત ચરણ રજ લખ મુખમાં પ્રહેરે ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૭

ધોળ

જાણુ જાણતું જીવ અભાગીયા જાણુ, આવો મનખો નાવે ફરી ફરીરે ॥ ૧ ॥
 આજતું તો સુતો મસાણોમાય, જમડા ખોળે તારા જીવનેરે
 ક્રૂપા માથે પડે કુહાડાના માર, ફટ છુંડા અજાનીતું ભુલતોરે ॥ ૨ ॥
 તુટયા સરોવર નીર તણાણા જાય, રશીયા પાણું બાધો પુનનીરે
 પંખી હતાં તે જેમ તેમ ભરતાં પેટ, ઝાડે ઝાડે માળા નાખતાંરે ॥ ૩ ॥
 હરણ હતાં તે મુખડે ચરતાં ધાસ, તડકા ટાકું ઘણી વેડતાંરે
 નાવે નાવે લગ્ગર કેરો પાર, હીંગલ મેંગળ ઘોડા પાલખીરે ॥ ૪ ॥
 જમ રખ દીવડો મેલ્યો થાળીમાય, સાત સતી મલી ઉતારે હરીની આરતીરે
 ભાણુ પ્રતાપે મગન થયા રવીદાસ, પુરણ ૫૬ પાખ્યા પ્રેમશુરે ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૮

ધોળ

મારે મન ગમતા તે થયા મેળારે	આનંદ આજસખી
હરી મલ્યા તે હરીજન ભેળારે	” ”
હું તો વાટડી જોતીતી જેનીરે	” ”
મેં તો શોભા સજી નીરખી તેનીરે	” ”
હું તો ધસી મસીને ધામરે	” ”
જાણું ગુર ગોવીંદ નીધી પામરે	” ”
સજી નીરખવાને ટોળે થાયરે	” ”
મલી માનુની મંગળ ગાયરે	” ”
સજી સણગાર સન્મુખ ચાલીરે	” ”
હું તો ભેરી છું ખે ખાંચ ધાલીરે	” ”
મેં તો જામંગે આરતી જોતારીરે	” ”
મેં તો તન મન નાખ્યાં વારીરે	” ”
ભેળાં ખેસીને ભોજન કીધારે	” ”
હવે અરસ પરસ સુખ લીધારે	” ”

..

..

ਉਹ

[illegible]

ସୋନ

११	११
१२	१२
१३	१३
१४	१४
१५	१५
१६	१६
१७	१७
१८	१८
१९	१९
२०	२०

22	22
22	22
22	22
22	22
22	22
22	22

દિ.૧૭

મહાજન મુજસરખા

[illegible]

മിനു

बेकुंठ वास २५

[illegible]

સંત તણું પ્રકૃત્લીત મુખરે	વેકુંઠ વાસ રહું
સંત આપે સરવને મુખરે	" "
સંત અમૃત વચન દાખરે	" "
સંત સ્નેહી તણા સ્નેહ રાખરે	" "
સંત પરમારથી પરમાણુરે	" "
રવી શ્રી મુખ કહ્યું પ્રમાણુરે	" "

પદ ૩૩

ઘોળ

સંત તણા તું લક્ષણુ બાણુરે,	મેં નવ બન્ય ગણ્યા
સંત થકી હોય નહી હાણુરે	" "
મુજ થકી તે સંત અધીકરે	" "
મેડુ નહી સંત નીલીકરે	" "
સંત નીરલોભી નીરપ્રેહીરે	" "
સંત સદા આનંદ વીદેહ રે	" "
સંત મીટાવે ત્રીવીધી તાપરે	" "
સંત મારું સ્વરૂપ સ્વયં આપરે	" "
હું સંતમે મુજમે સંતરે	" "
રવીદાસ એમ કહે ભગવંત રે	" "

પદ ૩૪

ઘોળ

એક અનુભવ કહું અનુપરે,	સમગ્રે સુખ ધણું
સદગુરતે સંત સ્વરૂપરે	" "
સંત પુરુષ સુખની સેજરે	" "
સંત અખડાનંદ મહા તેજરે	" "
સંતને દેવના કર્યા કામરે	" "
સદગુર સ્વરૂપે હું રામરે	" "
દેહ ધર્યો દેવા ઊપદેશરે	" "
હું જુહું ન કહું લવલેશરે	" "
આ માયા મારા સંત ડેરી દાસીરે	" "
જે હોય સદગુરના ઊપાસીરે	" "
સદગુર ઓળખાવે સંતરે	" "
પોતે આપે તે કળા અનંતરે	" "
મહા દુર્વાસાને વશીકરે	" "
મારે સાચો સદગુર મધરે	" "

નીજ લકતી તણા લાંડારે	"	"
ગુણા ગુણ ન સંભવે લગારે	"	"
સદગુરુ રહે લવલીનરે	"	"
રવી હરી રહે તેહને આવીનરે	"	"

પદ ૩૫

ધોળ

હારે તમે સરગુણ સ્વરૂપ જિરધારે, જુગમાં જોડ મની		
જશ ગાઇ તમે તરો કુલ તારારે	"	"
રામ કૃષ્ણ તેણા ગુણ ગાઇરે	"	"
સંત ચરણાદક પીયે પાઇરે	"	"
ચોવીસ હરીના અવતારે	"	"
રામ કૃષ્ણ રવે કરતારે	"	"
રામે સુરજ વંસ આધાર્યો રે	"	"
કૃષ્ણે જાદવ વંસ સહુ તાર્યો રે	"	"
રામે જગન સંપુરણ કીધારે	"	"
કૃષ્ણે ગોપીના ગોરસ પીધારે	"	"
રામે અહલ્યાને ચરણ રજ તારીરે	"	"
કૃષ્ણ ચરણે તરી મળનારીરે	"	"
રામે ધનુષ જનકના તોડ્યારે	"	"
કૃષ્ણે અસુરતણા મુખ મોડ્યારે	"	"
રામે પાણી જીપર પથર તાર્યારે	"	"
કૃષ્ણે ગોવરધન કર ધાર્યો રે	"	"
રામે રાવણાદીક સંહાર્યારે	"	"
કૃષ્ણે કંસ લઇ કરે પગડ્યારે	"	"
રામકૃષ્ણ તે પુરણ બ્રહ્મ રે	"	"
એનો નિમમ ન જાણે મર્મરે	"	"
એકને પ્રકાશે સર્વમાં પ્રકાશરે	"	"
ભાણ ચરણે કહે રવીદાસરે	"	"

પદ ૩૬

ધોળ ગરબી

સુરતે સુણજે સજની ભોળી બ્રહ્મ પદને પું લજને
 બ્રહ્મ નીરંજન રે સાચો, તારણી પુજનકં લખ કાચો
 સદગુર સૌનારે સાખી, દીલની વાત પુજને દાખી
 તીરથ પ્રતેરે નાવે, સદગુર ઘટમાં નામ લખાવે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

તેની કરીએ સેવા, ગુર સજી સંત નીરંજન દેવા
 નીગમ નેતીરે કહે છે, સોહી રામ સંતોના ઘટમાં રહે છે ॥ ૩ ॥
 ચીતની ચોરીરે કરીએ, મંડવો મન તણો જાવરીએ
 ગીતજ્ઞ જ્ઞાનતારે કીજે, દાન તે સદગુરને દીજે ॥ ૪ ॥
 પ્રેમ પટોળીરે પહેરી, જીપર લેહેની ઓઢી લેહેરી
 ધીરજ અંજનરે આંજ્યો, ખમીઆ રૂપી સેથો સાંજ્યો ॥ ૫ ॥
 ચમત્તન પેચોરે સુડો, વરીએ જગજીવન વર રડો
 હાથેવાળો રે જોડયો હરીએ, સન્યા સંત જનન્યા કરીએ ॥ ૬ ॥
 અખે અમર વર તારો, આ અનુભવમાં નથી જિધારો
 હરીવર નીરખીરે હું ટાળો, રવીદાસ અખંડ બ્રહ્મને ભાળો ॥ ૭ ॥

પદ ૩૭

ઝાલરી

એવી ઝણુણુ ઝાલરી વાગીરે, મેતો જોયું તખત પર જાગીરે
 મને સંત મહ્યા સોહાગીરે, એવી મધુરીસી મોરલી વાગીરે ॥ ૧ ॥
 સાખી—મુજ કમજથી જીપડીને રહે કમજમાં ખોલે
 નાભી કમજથી મારી સુરતા ચલી, જિભી ત્રીવેણી માં ડાલેરે ॥ ૨ ॥
 સાખી—સત નામ ઘોડો સણુગારીયો, લેહની કરી લગામ
 ચાંદો સુરજ દોનુ પાવડે, એનો ચડનારો ચતુર સુજાણુરે ॥ ૩ ॥
 સાખી—ગગન મંડળમાં જોખણો, નર સુતો નીરધાર
 તણુ પુરખ એની સેવા કરે, રામ કંપીર રણકારે ॥ ૪ ॥
 સાખી—સદગુરએ અમને જિરમાં લીધાં, માર્યાં મોહનીના બાણ
 વીચાર કરો તો વંદન જાણે, બીતર પ્રગટ થયા ગુરભાણુરે ॥ ૫ ॥
 સાખી—ઓહં સોહં તારા ઘટમાં વસે, સુરતા કરે એની સેવ
 ભાણુ પ્રતાપે રવીદાસ કહે, મુને મળીયા નીરંજન દેવરે ॥ ૬ ॥

પદ ૩૮

રાગ ઘોળ ફેર

સદગુર લગન લખાવીઆ	અવીનાશીજીરે	
પુરશોતમ પરણ્યા વરતી નાર,	" "	॥ ૧ ॥
ગગન મંડળ મંડપ રચ્યો	" "	
ગીત ગાય અનહદ નાદ	" "	॥ ૨ ॥
તખત ત્રિકુટી તોરણ ચઢીયા	" "	
પ્રેમે પોખે સુખમણા સાસુ	" "	॥ ૩ ॥
ચીત તણી ચોરી રચી	" "	
નીજ પ્રીતે બાંધ્યા છે બંધ	" "	॥ ૪ ॥

મંડપ મધ્યે પીઢિજી ખ્યારી	અવીનાશીજીરે	
સુરત શબ્દની ખાંધી છેડા ગાંઠ	" "	॥ ૫ ॥
મહા મંગળ વરતાઝ રહ્યો	" "	
અમૃત ભરીયા ઢોલ કંસાર	" "	॥ ૬ ॥
ગ્નનધ્યાની જુગત બની	" "	
જ્ઞાન ગંભીર શીર મોડ	" "	॥ ૭ ॥
વીત રાગ વધરાગ ત્યાગ	" "	
સખી ઉતારે છે લોણુ	" "	॥ ૮ ॥
વીવેક રહ્યો વીગતી કરે	" "	
કરે નીવેડા શુદ્ધ વીચાર	" "	॥ ૯ ॥
શીતળ સંતોષ શોભે ઘણા	" "	
નીર્વેર દીયે સજીને માન	" "	॥ ૧૦ ॥
નીજ સંત બ્રહ્મ ભાટ મળ્યા	" "	
દીધેલા છે ભકતીના દાન	" "	॥ ૧૧ ॥
પરણીને મોલે પધાર્યા	" "	
અખંડ મંડળ પ્રકાશ	" "	॥ ૧૨ ॥
રવીદાસ રસ રૂપી સખી	" "	
બ્રહ્મ રસ માંડી ગુલતાન	" "	॥ ૧૩ ॥

પદ ૩૯

ધોળ

કરતાએ કૃપા કરી	મન માન્યાજી	
સદગુર મળીયા ગુણાતીત બ્રહ્મ ભાંણુ	" "	॥ ૧ ॥
મહાવાદ જેવા નીજ ટેકી	" "	
ધ્રુવજી જેવા મહા ધ્યાની	" "	॥ ૨ ॥
સુમરણે શેશ નાગ સરખા	" "	
શીવજી જેવા ગાઠ સમાધ	" "	॥ ૩ ॥
હરીશ્ચંદ્ર જેવા ગુર સતવાદી-	" "	
સનકાદીક જેવા ખેપરવાદી	" "	॥ ૪ ॥
કપીલ જેવા ગુર પુષ્પવંતા	" "	
અહંગાંઠ તે શબ્દે ગળીને નય	" "	॥ ૫ ॥
પવન સુત જેવાં દાસ પણા	" "	
સંત સરવને રહે અખંડ આધીન	" "	॥ ૬ ॥
ભકતી નારદજી સદ ભજે	" "	
તાલ પખવાજ જંગ તંબુરા નાદ	" "	॥ ૭ ॥

હૃદિ ઉપાસન સુરજ જેસા	મન માન્યાજી	
મજજન જેવા મેહી પ્રેમ નીધાન	" "	॥ ૮ ॥
દયાળ ગુર દાદુ જેસા	" "	
મધ ભકતી ભરમ કરમથી દુર	" "	॥ ૯ ॥
ત્યાગી શુકદેવ સરીખા	" "	
રાગી જનક જેવા ભકતી ભંડાર	" "	॥ ૧૦ ॥
વધરાગ રાગ ભરથ જેવા	" "	
સન્યાસી મુની દત સરખા રવી ભાણુ	" "	॥ ૧૧ ॥

૫૬૪૦

ધોળ

સદ ગુણ સંપત સદગુર	કહું સાચુજીરે	
ગુણુ કરી જે રીઝયા શ્રી ગોવીંદ	" "	॥ ૧ ॥
ગુણુ સદગુરજીને આધીન	" "	
સંત ગુણુ તરી હે પાર	" "	॥ ૨ ॥
કબીર જેવી અનંત કલા	" "	
સત શબ્દમેં સેજે રહ્યા સમાઈ	" "	॥ ૩ ॥
ભોગી ભાણુ ગોરખ જેસા મનમાં	" "	
ભોગી જેવા દેવ મોરારે	" "	॥ ૪ ॥
નામા જેવા હડીલા	" "	
ધેર પધરાવ્યા વીકલ રાય	" "	॥ ૫ ॥
રંકા જેવા પતીવ્રતા	" "	
તન મન ગણીયું તરણાથી તુચ્છ	" "	॥ ૬ ॥
ઘાટમ સરખા સાચાચીત	" "	
ધના ભગત સરીખા ધીર ગંભીર	" "	॥ ૭ ॥
સેન જેવા પણ ધારી	" "	
બે ટાળીને કાંધી સાચી ભકતી	" "	॥ ૮ ॥
અણુચાહી રાહીદાસ જેસા	" "	
પરપંચ ટાળી પુન્યા ભગવત ભકત	" "	॥ ૯ ॥
બલ દ્રષ્ટી પીપા જેવી	" "	
ઘટઘટ માંહી રામ પ્રકાસ્યા	" "	॥ ૧૦ ॥
સર્વ અંગ સદગુર વડે	" "	
કનીષ્ઠ મધ્યમ ઉત્તમ ત્રીપ્રકારે	" "	॥ ૧૧ ॥
રવીદાસ બુધ કહી થાકી	" "	
સદગુરજી છે અગમ અપાર	" "	॥ ૧૨ ॥

૫૬.૪૧

ગરબો

કાયા ગરબોરે સદગુરુ ધડીયો, ચીરા લઘ ત્રણસો ને સાડે જડીયો ॥ ૧ ॥
 બત્રીસ વીસજરે ખીલી માંહી મારી, નવે પ્રકારે ગરબો લીધો ધારી ॥ ૨ ॥
 હેઠળ પાડયોરે મળીને મોટા માત્રી, ગગન મધેરે ગરબો રજો ગાજી ॥ ૩ ॥
 અમર દીપક મેલ્યા છે અગ્નિવાણી, સખી સંત સહુ દેહે છંદે તાળી ॥ ૪ ॥
 ગરબો ધડીઓરે તેને લખીએ સધળે,

રવીયા શ્વામીરે ચીન્યા આનંદ અધળે ॥ ૫ ॥

૫૬.૪૨

ધોળ રાગ ફેર

મારા સદગુરને પ્રણામ કર કરજોડીરે
 જણે લોક લાજ કલકાણુ સગાધ તોડીરે ॥ ૧ ॥
 જેનો વેદન જાણે બેઠ, પુરાણુ થાક્યાંરે
 જેને પ્રહ્લા વીળણુ મહેશ ન જાણે તાકુરે ॥ ૨ ॥
 જે જોગી જુગત ન જાણે, શ્રમ માંહી ભુલ્યારે
 એવા જંગમ જોર કરીને, જગત માંહી કુલ્યારે ॥ ૩ ॥
 ભાષ શેવડા સુખ દુખ માંહી, સુઝવણુ નહી ભાગીરે
 તેતો મંત્ર જંત્ર અબ્યાસે, માયા નહી ત્યાગીરે ॥ ૪ ॥
 હરે સન્યાસી દરવેશ, માન મન આણેરે
 વધારે લખાકેશ, હરીને નવ જાણેરે ॥ ૫ ॥
 પ્રાણણુ ભુલ્યા વેદ, ગાયત્રી ન સાધીરે
 તેતો કરે હોમ તપ યજ્ઞ, લક્ષ્મી નહી લાધીરે ॥ ૬ ॥
 કંઈ પંથી ભુલ્યા પંથ, ન મુકે આડીરે
 આપોપે ન ઊતરાય, અવધટ ધાટીરે ॥ ૭ ॥
 બધાયા રાગ રંગ માંહી, વાડા વાળીરે
 તેતો વખીયામાં વહી જાય, ન લાગી તાળીરે ॥ ૮ ॥
 મારગ ભુલ્યા મુઠ, ન દેખે વીચારીરે
 નીરખતા નરક લઘ જાણે, એવી એક નારીરે ॥ ૯ ॥
 ભાષ એતન થઈને ચાલ, તપાસો તનમારે
 તું તો એતન હોમ મા ભુલ, સમજજે મનમારે ॥ ૧૦ ॥
 એવી કહી વીદેહે સાન, સુખે મન જાણીરે
 એવા કામક વીરલા સંત, લીધે રસ માણીરે ॥ ૧૧ ॥
 જેને હરદે કમળ પ્રકાશ, શબ્દના શુભારે
 હરીને ઝોળખે ઘટો ઘટમાંહી, પ્રેમના પુરારે ॥ ૧૨ ॥
 જણે આપ તણો કર્યો નાસ, રહે આશ નીરાશીરે
 જેને સત્યીદાનંદ, દીલ અવીનાશીરે ॥ ૧૩ ॥

જેણે લીંગ તણા કયોં ભંગ, વાસના ટાળીરે	
જેણે બ્રહ્મ અગ્નીમાં ગાંઠ, ખોરીને બાળીરે	॥ ૧૪ ॥
જેને સમ દષ્ટો મન ધીર, ધારણ સહી સરખેરે	
જે કોઇ અર્ધ બિધ કે ઘાટ, અખંડીત નીરખેરે	॥ ૧૫ ॥
ત્યારે થયો અર્ધ બિધોત, પરમાત્મ ભગ્યારે	
ગુર ભાણ ચરણ રવીદાસ, તણા શ્રમ ભાગ્યારે	॥ ૧૬ ॥

—:—:—

પદ ૪૩

(રાગ ઉપરનો) ધોળા

ગુરને કરતાં દંડ પ્રણામ, કે આનંદ આણીયે	
સખી સદગુર દીન દયાળ, દયાનીધી બાણીયે	॥ ૧ ॥
જેને નીગમ કહે નીર્ભય, સદા બ્રહ્મ સ્થીર છે રે	
તેતો સદગુર પરમ નીધાન, સુખડાના શીર છે રે	॥ ૨ ॥
સખી નીરખી હરખી હેતે, હૃદયમાંહી લીજીયેરે	
સખી તન મન પ્રાણ સમેત, સમર્પણ કીજીયેરે	॥ ૩ ॥
તેનું કારણ કોઇક બાણે, અદ્વૈત સમાવનેરે	
ગર્ભ ટાળી થાય ગુલતાન, છોડી દેહા ભાવનેરે	॥ ૪ ॥
સખી શુભ કહું છું ગુજ, રહેમાંહી રાખીએરે	
રહીએ સદગુરશું રસ એક, અમૃત રસ ચાખીયેરે	॥ ૫ ॥
મેટી વેદ મર્જાદાની રીત, પ્રીતી રસ પાળીએરે	
ગુર મુરતી આદ અખંડ, સ્વરૂપ સંભાળીએરે	॥ ૬ ॥
જેને મન વાણને પ્રાણ, તે પહોંચી નવ સકેરે	
એણે બ્રહ્મત તુર્યાતીત, કોઇ યુધમંત જઇ શકેરે	॥ ૭ ॥
તે આ સદગુર સત સરૂપ, ફળે પળ વારમારે	
એમ કહે છે સંત પુકાર, પુરણ અઢારમારે	॥ ૮ ॥
તું તો ભુલીશમાં કોઇ બ્રાંત, ચરીત્ર બોધનેરે	
સખી ભાળજે પુરણ બ્રહ્મ, આપોપું ખોધનેરે	॥ ૯ ॥
રમે આપટાળી રસ રંગ, એ સદગુર શ્યામ છેરે	
રવીદાસ કહે ગુર સંત, એ રમતા રામછેરે	॥ ૧૦ ॥

—:o:—

પદ ૪૪

રાગ ઉપરનો

સખી આળસ મુકી આણુંદ, કે ઉઘમ કીજીએરે	
સખી આપ સમેટીને આપ, માહી ગુર લીજીએરે	॥ ૧ ॥
સખી જનમ કૃતાર્થ થાય, એ સદગુર સંગમારે	
અંતર જિતારીજે નીજ રસ, તે પીજીયે રંગમારે	॥ ૨ ॥

મુળ સહુનું છે ગુરનાથ, જેને પાછા ફરીરે	
ચીત મુકારે ચીદરૂપ માંડી, સમકરી સુ દરીરે	॥ ૩ ॥
જેમ પતંગ દીવે શીતળાય, સીધુમાં ભગારે	
તેમ સદગુર સીધુ માંડી, ન સકે નીકળારે	॥ ૪ ॥
વતી હીણુ વળે બહુ પાછા, તે શક સંસે ભયારે	
તેણે નહી લલ્લા સખી ભેદ, સ્વરૂપે અંતર્યારે	॥ ૫ ॥
જેને આત્મણુ અંતર નાહી, ગુર પરમ ધામજેરે	
સખી શાસ્ત્રનું શુ કામ, સરખે સધળે રામજેરે	॥ ૬ ॥
સખી એકઠા ફુટયા ઘડ, અંતર પટ બિઘડયારે	
સખી રવે દીસે નીજજ્યોત, એ નીજ રૂપને જડેરે	॥ ૭ ॥
સખી અરણુ જાગે ગયો તીમીર, સમ્યા સાધન સહુરે	
હવે પ્રગટી જોત પ્રકાશ, આતમ અલગ રથું રે	॥ ૮ ॥
ગુર દ્રષ્ટા દ્રષ્ટી દુર, તે હાલ હજુર છે રે	
સખી આકાશમાં નહી આડ, સદા ભરપુર છે રે	॥ ૯ ॥
જેને વીદેહ થયો વહેવાર, તે રહીત આકાર છે રે	
તેને દ્રષ્ટે સરખે સર્વ, આ ગગનાકાર છે રે	॥ ૧૦ ॥
ગુર વધી સમષ્ટી પાર, રહેજો રૂપ લહીરે	
રવીદાસ કહે રસખોળ, એ રસરૂપ થઈરે	॥ ૧૧ ॥

:૦:

પદ ૪૫

ધોળ રાગ ફેર ગરબી

આવ્યા મોહનજી મસમસતારે	લાલા ભાવ ભયારી	
મારે શ્વેર ખેઠા હસ્તા હસ્તારે	" " "	॥ ૧ ॥
મેં તો આવતા આસન દીધુરે	" " "	
આનંદમાં આલીંગન લીધુરે	" " "	॥ ૨ ॥
મુને નેણે નેહ જણાવ્યોરે	" " "	
રવીચા સ્વામી સખળ સોહાવ્યોરે	" " "	॥ ૩ ॥

:૦:

પદ ૪૬

ધોળ

સખી ગુમ કહું એક ગોશ્વરે,	લાલા લાડ ભયારી	
ઝોળખેજે હોમ સમ દ્રશ્વરે	" " "	॥ ૧ ॥
મારી આંગણડી મરોડીરે	" " "	
ન રહી શકું ન દોડીરે	" " "	॥ ૨ ॥
આળ ન કરશો ધન્યતે રહેવુંરે	" " "	
હશી કહું છું પડશે કહેવુંરે	" " "	॥ ૩ ॥

મારી સાસુ નણદી દેખેરે	"	"	"	
લાડકવાયા આળો લેખેરે	"	"	"	॥ ૪ ॥
હવે વાત ન રહે જાનીરે	લાલા	લાડ	લખા	
તમે મોહન લેખે માનીરે	"	"	"	॥ ૫ ॥
મુજ સાથે પડીઓ હેવારે	"	"	"	
રવીયા સ્વામીએ એવારે	"	"	"	॥ ૬ ॥

: ૦ :

૫૬ ૪૭

ધોળ

હમે હમારે દેશવળ્યા	હવે	રામ	રામ છે	
તમે વચન ક્યાંતાં તે પાળ્યા	"	"	"	॥ ૧ ॥
અમારે તમારે અંતર નથી	"	"	"	
શુ કહીએ મુખથી કથી	"	"	"	॥ ૨ ॥
સ્નેહીમાં શીરમોડ છે	"	"	"	
કાળજી કેરી કાર છે	"	"	"	॥ ૩ ॥
જીવણુ જીવન માણુ છે	"	"	"	
જાણમે ચતુર સુજાણુ છે	"	"	"	॥ ૪ ॥
દુલ્હાં ભ મળવું દેહતું	"	"	"	
વેધ્યુ મન રહે જેહતું	"	"	"	॥ ૫ ॥
સ્નેહી સુદર સ્યામના	"	"	"	
વીસામા વીઆમના	"	"	"	॥ ૬ ॥
પ્રેમીને હરી પાસ છે	"	"	"	
ભાણુ ચરણે રવીદાસ છે	"	"	"	॥ ૭ ॥

: ૦ :

૫૬ ૪૮

ધોળ

હરીજન સજી હેતે મહ્યા	તે અધીકારી	
કર્મ ભમંથી જે દળ્યા	"	॥ ૧ ॥
સંત તણા જે લક્ષણુ ગ્રહે	"	
ગીતા ગાઇને લહે	"	॥ ૨ ॥
ભકતી રઘુવીરની કરે	"	
સાચા સદંશુરને વરે	"	॥ ૩ ॥
પ્રીતી માહી પ્રવીણુ છે	"	
પ્રેમ ભર્યાં જેના નેણુ છે	"	॥ ૪ ॥
ક્ષમા ખડગ ગ્રહી રહે	"	
દુષ્ટ તણા વચન જે સહે	"	॥ ૫ ॥

સરપ થઇ હરી સંગે રમે	"	
નીસદીન સદગુરને નમે	"	॥ ૬ ॥
રવીદાસના સ્વામીને ભજે	"	
કુમુદ્ધીની સંગત તજે	"	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૩૯

ધોળ

હમે તમારા દાસ છીએ	ગુર સ્વામીજી	
જેમ તમે કહો તેમ રહીએ	" "	॥ ૧ ॥
દોષ હમારા છે ઘણા	" "	
કપટાઇમાં નહી મણા	" "	॥ ૨ ॥
બાળક બહુ અવગુણ કરે	" "	
માત પીતા ચીત નવ ધરે	" "	॥ ૩ ॥
ઇષ્ટ અમારા છે તમે	" "	
નીચ્ચીત થઇ ખેડા અમે	" "	॥ ૪ ॥
તનમન ધન સહિ અરપીયું	" "	
એમાં અમાર નવ રહ્યું	" "	॥ ૫ ॥
શું કહીએ નહી કરવાનું	" "	
લણુ હણુ જે લેહેવાનું	" "	॥ ૬ ॥
તમારો સ્વે પ્રકાર છે	" "	
લાણ અરણ રવીદાસ છે.	" "	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૫૦

ધોળ

થઇએ નહી બે બાકલા	મે મંતાજી	
અબળા દેખી આકળા	" "	॥ ૧ ॥
પરનારી શું પ્રીત છે	" "	
અંતે એ વીપરીત છે	" "	॥ ૨ ॥
જીજવા રંગજ જોઇને	" "	
સહુ ઉલા બુધ ખોઇને	" "	॥ ૩ ॥
કંવર કહું છુ કટાશો	મે મંતાજી	
લક્ષણુ વોણા લુટાશો	" "	॥ ૪ ॥
તહારે કરવી કેલ છે	" "	
મારે વીપની વેલ છે	" "	॥ ૫ ॥
કહે છે તે શીરપર કાળ છે	" "	
વીધીયા જીપર વહાલ છે	" "	॥ ૬ ॥

ડાહ્યા થમ ધરમે રહીયે	મે મંતાજી	
પરધર કાંધ નવ જઘએ	" "	॥ ૭ ॥
તારા સરપને તું લહે	" "	
ભાણુ ચરણે રવીદાસ કહે	" "	॥ ૮ ॥

:૦:

પદ ૫૧

ધોળ

આવો મારે ખારણે	તત્વ વેતાજી	
મસ્તક નાખું વારણે	" "	॥ ૧ ॥
પ્રેમ પાથરણા પાથરું	" "	
ઓશીકું અંગનું કું	" "	॥ ૨ ॥
આનંદ ભરીયા અંગમાં	" "	
રસખસ રહે હરી રંગમાં	" "	॥ ૩ ॥
તાપ દળે તન મન તણા	" "	
હળે મળે હેતુ ધણા	" "	॥ ૪ ॥
લોપાછયે નહી લોકમાં	" "	
સદા રહે સંતોષમાં	" "	॥ ૫ ॥
લકતી કરાવે ગુર તણી	" "	
શોભે જાણે સ્ફટિક મણી	" "	॥ ૬ ॥
સતસંગી અનમે રહે	" "	
ભાણુ ચરણ રવીદાસ કહે	" "	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૫૨

ગરબી

મને મળીઆ છે મોરારીરે	પનઘટ જાતાં	
મારી આંખલડી ને ઠારીરે	" "	
વાલાજી મારા ઓચીતા આવીને ઓડી		
મારું ખેડલું નાખ્યું ફેડીરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલે મારે હાર હાથાનો તોડયો		
કાંઈ પોંચાને મરાડયોરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા રંગીલાનો રંગ લાગે રડો		
કુટુંબ સરવે કુડોરે	" "	॥ ૩ ॥
વાલે મારે પ્રેમે અધર રસ પીધો		
કાંઈ સંદ્રીને લીધોરે	" "	॥ ૪ ॥
સ્વામી રવીદાસના અજગા માં થાશે		
મારે રદ્યેથી મા જાશેરે	" "	॥ ૫ ॥

૫૬ ૫૩

ગરબી

તારાં કામલુગારા નેણારે	ધૂળુ મોરારી	
અમૃત ભરીયા વેણારે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા રીઝીને આનંદ કરાવે		
કાંઈ સુખડા સરાવેરે	" "	॥ ૧ ॥
તારે સ્વર વળ સુંદરી સજી જાણે		
વળી પ્રેમ સહુ માણેરે	" "	॥ ૨ ॥
તારે રસ પ્રેમીજન કામ પ્રીછે		
જે શુક સનકાદીક ઇચ્છેરે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના રીઝયા રસ રંગે		
આનંદ વાધ્યે અંગેરે	" "	॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૫૪

ગરબી

કાન મુરલીમાં ગાવેરે	રાધે રાધે	॥ ૮૬ ॥
અંતરજામી આરાધે રે	" "	
રસનાએ રાધે રાધે પુકારે		
કાંઈ પલન વીસારે રે	" "	॥ ૧ ॥
લાલાજી તો રાધે રાધે બોલે		
કાંઈ ન આવે એની તોલેરે	" "	॥ ૨ ॥
ભક્તીનું રૂપ છે રાધે રાણી		
શ્રી મુખથી બોલ્યા વાણીરે	રાધે રાધે	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના આવ્યા છે જામંગે		
કામ રાધીકાની સંગેરે	" "	॥ ૪ ॥

:--:

૫૬ ૫૫

ગરબી

તમે હમકલાને છોડારે	છેલ છમીલા	
કાંઈ અમ ઉપર શા આડારે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા હેરણીયા શું હેરે		
કાંઈ રાજ કંસ કેરેરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા લોકડીયા કેશે લારે		
કાંઈ અમે છીએ વહુ વારેરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા ચંચિટા માંડી આળે		
ગોવીંદજી ખાસો ગાળો રે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસના હરખે હસોછો		
મારા રદીયામાંડી વસોછોરે	" "	॥ ૪ ॥

૫૬ ૫૬

ગરબી

ભલેને પધાર્યારે	પ્રીતમ પ્યારા	
પ્રેમીજનના ઓધારારે		॥ ૮૬ ॥
વાલાજી મારા વાત નથી કાંઈ જાની,		
મેરમ લેજો માની રે	"	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા વાટ જોતી હતી જેની,	"	
દર્શન પામી તેનું રે	"	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા સીંધુ કેમ સાગર સમાયે,		
આનંદ જિભરાયેરે	"	॥ ૩ ॥
વાલાજી મારા રવીદાસના સ્વામી નરહરીયા,		
કાંઈ રહે કુમળમાં ઠરીઆરે	"	॥ ૪ ॥

૫૬ ૫૭

ગરબી

ક્યાંક નવ જાશેરે	ચીત માંહી ચોંટયા	
જોડુ નહી પાસોરે	" "	॥ ૮૬ ॥
જો તમે ઘરે ઘરે શ્યામ ભટકાશે		
તો કપડી કહેવાશેરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા શોકલડી સખળ ધુતારી		
ધરયા અતી ભારીરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા જેરે માગો તે આપું		
હું વેણુ ન જિથાપુંરે	" "	॥ ૩ ॥
વાલાજી મારા રવીના સ્વામીરે રશીયા		
મારા રહે કુમળમાં વશીયારે	" "	॥ ૪ ॥

૫૬ ૫૮

ગરબી

વીઠલ આવી ખેઠારે	પ્રેમે પલંગે	
નીગમ ન જાણેરે લીધી જાજંગે		॥ ૮૬ ॥
વાલે મારે આનંદે આલીંગન લીધું		
અમૃત રસ પીધોરે	" "	॥ ૧ ॥
વાલાજી મારા એ રસ પ્રેમીજન પ્રમાણે		
ગોપીજન માણેરે	" "	॥ ૨ ॥
વાલાજી મારા તન મન પ્રાણુ સમર્પણુ કાયાં		
તે કાઠથી નવ ખીધ્યાં રે	" "	॥ ૩ ॥
સખી રવીદાસના સ્વામી અતી કાલા		
સ્નેહ દોરથી ખીંચાયારે	" "	॥ ૪ ॥

પદ ૫૯

ગરબી

મને હસીને ખોલાવીરે	જમુનાને ધારે	
એકંતે આવીરે	" "	॥ ૮૬ ॥
વાલે મારે અચરજ એકજ કીધું	" "	
મારું મન હરીને લીધુંરે	" "	॥ ૧ ॥
કુચ સ્થળ ગ્રહી અધર રસ પાધો	" "	
હરીએ ચુંબન લીધારે	" "	॥ ૨ ॥
જહુ વરે રદયે લખ અચરડી	" "	
કાંધ આંગળીજી મરડીરે	" "	॥ ૩ ॥
રંગીલાએ રંગ માંડી દીધાં રાગી	" "	
મીઠડાં લજી ધોળીરે	" "	॥ ૪ ॥
મનમથે કરજોડી શીરા નમાવ્યા	" "	
હરી અછત કહાવ્યારે	" "	॥ ૫ ॥
અજ ધંદાદીક ગર્વ પરહરીયા	" "	
આવી દંડવત કુરીઆરે	" "	॥ ૬ ॥
રવી ગતી લહે રૂપી દુરવાસા,	" "	
પાયે પ્રસાદ બિપવાસરે	" "	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૬૦

ગરબી

લાલ મુને લાધ્યોરે	લકતીના ભાવે	
તેથી રંગ લાધ્યોરે	" "	॥ ૮૬ ॥
ધણે ધણે દીવસેરે કલપ કંઠ વીત્યા	" "	
બેટયા છે ઓચીંતારે	" "	॥ ૧ ॥
તમ સાર સર્વે દીધું ત્યાગી	" "	
કહાના સોભાગીરે	" "	॥ ૨ ॥
પ્રેમની રીત પ્રીત ક્યાં કહીયે	" "	
સમઝીને રહીયેરે	" "	॥ ૩ ॥
સ્વામી રવીદાસનો કહે એક પલ્લુ મારે	" "	
હું રહ્યા ઘેર તમારે રે	" "	॥ ૪ ॥

પદ ૬૧

ગરબી

સુંદરી રમે છે રે	રંગ મહાલે	
પાયુને ગમે છે રે	" "	॥ ૮૬ ॥
જત્રીસે વાળાં જળપર વાળે	" "	
જહાં પાયુછ ખીરાજેરે	" "	॥ ૧ ॥

સખીઓએ મલી સમ સ્વર સાધ્યા,
તે રસ માણે રાધારે
રવીના સ્વામીસુ રંગ અપારા
મારા પ્રાણના આધારારે

રંગ મહોલે

॥ ૨ ॥

" "

॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૬૨

ગરબી

આ પુર્વની ગુંજરે

કહીએ કાને

પીયુ શું ખુઝેરે

" "

॥ ૮૬ ॥

ચીતવીને સુતી સ્વપ્નહું પામી

નીરખ્યા બહુ નામીરે

" "

॥ ૧ ॥

થમ લથ પથ હરી પામ્યા નહી જવા

જગીતો જાલા આવોરે

" "

॥ ૨ ॥

અરસ પરસ આલીંગન લીધું

જે માગ્યુ તે દીધુંરે

" "

॥ ૩ ॥

રવીના સ્વામી અકુળ અપારી

મારે રહે વશ્યા મોરારીરે

" "

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૬૩

ગરબી થાળ

મારે ઘેર આવોરે

મેરામ મીઠા

શબ્દ સેનપાળોરે

" "

॥ ૮૬ ॥

વાલાળ મારા રસોઇ કરી રસ રીતે

પાતળીઆ જમો પ્રીતેરે

" "

॥ ૧ ॥

વાલાળ મારા ઘેબર જલેથી મન માન્યા મેવા

તે હરજ હેતે લેવા

" "

॥ ૨ ॥

વાલાળ મારા સાક છત્રીસ છપન ભોગ

સહુ છે સમ જોગરે

" "

॥ ૩ ॥

વાલાળ મારા વાલોલ વંતાક વધાર્યા

માંદી સુરણ સુધાર્યારે

" "

॥ ૪ ॥

વાલાળ મારા બપુરફળી કરમદાને કેળા

માંહે ગરકેરી ગરમેરારે

" "

॥ ૫ ॥

વાલાળ મારાં કઠીયા દુધ લાત સામજી સીરાવો

તમે ધીરે ધીરે પાવોરે

" "

॥ ૬ ॥

વાલાળ મારા સાકર વાટીને માંદી ભભરાવું

મારા હાથેથી ખવરાવુંરે

" "

॥ ૭ ॥

વાલાજી મારા સખી સહી મળી પવન દોળે
તે જજે સ્વર ખોલેરે
સ્વામી રવીદાસના પુરણ થયા પ્રેમે
આનંદ વાધ્યો ગ્રેહમેરે

મેરામ મીઠા

॥ ૮ ॥

" "

॥ ૯ ॥

—:૦:—

૫૬ ૬૪

ગરખી થાળ

તમે જમેતો જમાડુરે

જીવન મારા

આજ રંગમાં રમાડુરે

" "

॥ ૮૬ ॥

વાલાજી મારા ખીર પુરીને કંસાર

" "

॥ ૧ ॥

માંડી ધીની પડે ધારે

વાલાજી મારા ઘેબર જલેખીને લાડુ

" "

॥ ૨ ॥

જમેતો થાળ કાડુરે

વાલાજી મારા દુધ ઠાવું લલી ભાંતે

" "

॥ ૩ ॥

આવીને ખેસો પાટેરે

વાલાજી મારા તળી તરકારીછે તાજી

" "

॥ ૪ ॥

માંડી વીઢુર ધરતી લાજીરે

વાલાજી મારા આયાંતે તુરીયા ટીંડારા

" "

॥ ૫ ॥

માંડી શીવરી ખામના ખોરાંરે

વાલાજી મારા આહુ લીંચુના અથાણાં

" "

॥ ૬ ॥

માંડી રામતાં સંધાણારે

વાલાજી મારા ખીચડી રાંધીછે ખડુ સારી

" "

॥ ૭ ॥

જમેતો લાવું ઠારીરે

વાલાજી મારા જરે જોમએતે માંગી લેવે

" "

॥ ૮ ॥

કાંઠ ખાઈ મોજી કહેજેરે

વાલાજી મારા દાળ ભાત રામજી શીરાવો

" "

॥ ૯ ॥

તમે ધીમે ધીમે પાવોરે

વાલાજી મારા શીતળ જમના જળ ઝારી

" "

॥ ૧૦ ॥

તમે પીએને મોરારીરે

વાલાજી મારા એલચી લવેં અને સોપારી

" "

॥ ૧૧ ॥

માંડી ખીડલી સુધારીરે

વાલાજી મારા રવીરામ તે રંગ રાચે

" "

॥ ૧૨ ॥

એ તો ગાએ દીલ સાચેરે

ભોજને પધારા રે હો અલખેલા		
આજ રડો દહાડો રે હો અલખેલા		॥ ૨૬ ॥
છરે વાલાં આરતી ઉતારે હું તો રીતે		
પીરસુ હુતો પ્રીતે રે	હો અલખેલા	॥ ૧ ॥
છરે વાલાં પુરી પકપાન મેવા મીઠામ		
જુગતમાં નહીં દીઠારે	"	॥ ૨ ॥
છરે વાલાં ખાળ જલેખીને લાડુ		
તાળાં ગ્રથ તાલુરે	"	॥ ૩ ॥
છરે વાલાં સુખડીનો સ્વાદ આવો દીઠો		
અતી રડો મીઠો રે	"	॥ ૪ ॥
છરે વાલાં રામતાતે રામ ધણા ચઢીયાં		
જુગતે કરી કરીયાં રે	"	॥ ૫ ॥
છરે વાલાં શાકનો તે મારો તમે ફડકો		
લેતાં નહીં હાંસો રે	"	॥ ૬ ॥
છરે વાલાં લુણી અથાણા અતી તીખાં		
નેળે મોળાં શીકારે	"	॥ ૭ ॥
છરે વાલાં જાજ વધારી મેંતો જમકે		
ગુગરીયાંમાં ધમકે રે	"	॥ ૮ ॥
છરે વાલાં સાક પાક પુરણુ જમે મારો વહાલો		
જસોદાનો કાલો રે	"	॥ ૯ ॥
છરે વાલાં સ્વીદાસ ગાય તે પ્રેમનો પ્રસાદ		
ગાપીની પહોંચી આશરે	"	॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

આચમન કીજરે	હો અલખેલા	
ખેડકે ખીરાળેરે	" "	॥ ૨૬ ॥
દાસ લમ આબ્યા અમૃત ભરી ઝારી		
કર મુખલ્યો સંમારીરે	" "	॥ ૧ ॥
સખીઓ ઓળાંમે લખને રમાલે		
અજકા છે ગાલેરે	" "	॥ ૨ ॥
સુખવાસ ખીડી પાન સોપારી		
તમે સુખમાં લો મોરારીરે	" "	॥ ૩ ॥

જન્યકુળ એલચી લવંગના દાણા

કાંઠા રાખશે નહીં મળાવે

હો અલખેલા

॥ ૪ ॥

સ્વામી સ્વીકાસના આણું દે રહ્યાં ઓપા

મહાસુખ પામ્યાં ઓપારે

” ”

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૬૭

રાગ માલવ

કહું છું સાચુરે મોહનજી મન ભાવે

જુગસહુ જોયોરે કાંઠા નજર ન આવે

॥ ૧ ॥

હમકુ હરખેરે હરીમુખ જોતાં હેરી

મન્દુજી મનમારે હરી આવે આણી શેરી

॥ ૨ ॥

વાલપણું તોરે વાલા સાથે વળગ્યું

ચીત ન ચાલેરે હરીવીના ક્યાહી અળગ્યું

॥ ૩ ॥

વાહાલા લાગેરે સહુથી વીઠલ રાગે

આંખોની આગળરે પ્રેમતણા રસ પાગે

॥ ૪ ॥

ભાગ્ય હોય તો રે મોહન મંદીર આવે

સ્વીચા સ્વામીરે પ્રેમ રનેહી કહાવે

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૬૮

માલવ

આવો ઓરારે, મનની કહીએ માંડી

તમને મળતારે, મારી માએ ભાંડી

॥ ૧ ॥

વાત શી કરવીરે, કાનડ સાથે તારે

ભાંધ બોળાધરે સરવે મેણે મારે

॥ ૨ ॥

ખીક દેખાડેરે શીખામણુ દે જાની

સજી સાસડેરે વાત કહે પીયર માની

॥ ૩ ॥

આડોસી પાડોસીરે પરમંચ સધળા ભાળે

એમ આચરતાંરે આપણને નહીં ચાલે

॥ ૪ ॥

માંડી કહેછેરે મારે મન સમું વાતો

સ્વીચા સ્વામીરે તમસમું મન રાચ્યું

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૬૯

માલવ

નેડલો લાગ્યોરે નેણુ સુલુણાવાલા

ચીતડે ચોંટ્યારે અંચળ સધળા ચાળા

॥ ૧ ॥

કાળજ કાચારે કામણુ ગારી કીકી

તુજને જોતારે જગત જણાય શીકી

॥ ૨ ॥

કોઇ નવ આવેરે હંરી તમારી દામી
 મુખડું જોઇનેરે સર્વ રહ્યાં શીશ નામી ॥ ૩ ॥
 અંગ અલોડીકરે વાલા તારં ઓપે
 રૂપ રંગીલારે રહીયા માંહી રોપે ॥ ૪ ॥
 સ્વરૂપ નીહાળીરે ભુલ્યાં ધરનો ધંધો
 રવીયા સ્વામીરે જેમ છે પુનમ ચંદો ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૭૦

માલવ

ક્યાંઇ ન જાણેરે કાલી ચઝાદસની રાતે
 મંત્ર આરાધીરે તમને કરશે હાથે ॥ ૧ ॥
 કાંમણુ ગારીરે રજની છે રહીઆળા
 કાંમણુ દુમણુરે સખી આરાધે ચાળા ॥ ૨ ॥
 લોક ધુતારારે તમે છે ભોળે ભાવે
 ફેદે નાખેરે તમને કાવે દાવે ॥ ૩ ॥
 જાદુ જાણેરે જીવન અજળા સારી
 જોઇ ડગ ભરીએરે વાલા વાત વીચારી ॥ ૪ ॥
 હાથજ આવેરે કોઇ ન મુકે તમને
 રવીયા સ્વામીરે રહે ઓપળે અમને ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૭૧ ગરબી પ્રેમ પચીસી—રાગ માલવ

ખાંઇજી તમારેરે કામ ઘણું કુંવરનું
 બહુ મયરાયલરે માન ચઢ્યું મહિવરનું ॥ ૧ ॥
 સંગ માંકડલાંરે લખ હુસકારી દેહે
 ધરમાં પેસીરે સોધી મહીડા પાએ છે ॥ ૨ ॥
 ગોળી ફાટીરે માખણુ લખને દોડે
 લખ ખવરાવેરે ગાળ દીએ બહુ મોડે ॥ ૩ ॥
 કહી સમજાવેરે કહું છું ઉંડી આશે
 આ ગોકુળમારે નવી નવાઇ થાશે ॥ ૪ ॥
 લોપા ચાલ્યારે કંઈ તણી માઝા
 રવીયા સ્વામીરે થઇ બેઠા સુરાજ ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૭૨

માલવ

કાંઈક વારારે આઇ તમારા તનને
 તાપ ઉપજાવેરે સહુ ગોપીનાં મનને ॥ ૧ ॥

ધરમે આવીરે બાળકડાને મારે	
ખમીએ છીએરે બાઇ લાજ તમારે	॥ ૨ ॥
ચાળા એનારે અંતે એને નડશે	
નહી માનેતો રે કંસને કહેવું પડશે	॥ ૩ ॥
વ્રજમાં વલ્લભરે બાઇ તમારા પ્યારા	
કૃષ્ણ હરાડારે બલભદ્ર કાંધક સારા	॥ ૪ ॥
ઢાંકી લાંવીરે બાઇ તમારો છયો	
બાળ પોતાનોરે અંગનાએ ઓળખીઓ	॥ ૫ ॥
થઇ ખસીઆણીરે આતે કહીવુંક શું છે	
રવીયા સ્વામીરે રહીને પુછે છે.	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૩

માલવ

એ કાણુ લાવ્યુંરે માતા રાવ હમારી	
આ નેસડલેરે ધુત નાર ધુતારી	॥ ૧ ॥
હુ વીચરે છુરે માતા આ ગોકુળમાં	
આંખ ચઢાવીરે અબળા બોલે બળમાં	॥ ૨ ॥
પુત્ર પોતાનોરે કાંધ ચઢાવી લાવી	
રવીયા સ્વામીરે સ્વાસ ભરાણી આવી	॥ ૩ ॥
મુખે બોલતારે મોહન આવ્યા બહારે	
ગોપી સામુરે જસોદા બોલ્યા ત્યારે	॥ ૪ ॥
ખોટા બોલીરે ખોટી વાત બનાવે	
રવીયા સ્વામીરે કોઇની રાવ ન લાવે	॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૪

માલવ

શબ્દ સુણીનેરે ગ્વાલણુ વળતી બોલી	
છીદ્ર પુત્રનારે તમને દાખુ બોલી	॥ ૧ ॥
પુત્ર તમારોરે ત્રણુ લુવનમાં માઝ્યો	
ગમનહી કેનેરે અમને એનો આઝો	॥ ૨ ॥
એ ચંચળ છે રે લખીયો છે આ લોકીમાં	
નીગમ ન જાણેરે કામણુ છે કીકામાં	॥ ૩ ॥
વ્રજ વસ કીધુરે લોચનીયાને ચાળે	
વચન કહેતાંરે બોલે તે ખીરદ પાળે	॥ ૪ ॥
કામણુગારેરે કાને કામણુ કીધાં	
ગોરસ અમારાંરે ચોરટે ચોરી લીધાં	॥ ૫ ॥

હું પાછળ થઈને નાહો ખાતો ખાતો
રવીનો સ્વામીને મલકે છે મદમાતો

॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૫

માલવ

કુળુલ ખોલ્યારે આ છોડી છે કેની
ચડી ચડી આવે રે આધી બિભી રહેની
આ ભરવાડીરે દીસે છે ખોલકણી
બહુ બળ દાખેરે કીક ન ખોલે ઠગણી
એહને જાણીરે એ વરસાણા વાળી
તું તારે ઘેરજ રે ખોલ વીચારી ખાળી
હું પીવું નહીરે કોઈતું તરસ્યો પાણી
મારે ઘેર છે રે નવ લખ ધેન દુઝાણી
એ સાન કરીનેરે અખળા આધી બિભી
રવીના સ્વામીરે ખાંતે નીરખે ખુખી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૬

માલવ

ઝોરા આવોરે વાતં કહુ એક છાની
શુન્ન અમારીરે મેરામ લેન્ને માની
આપણુ મળશું રે વહાલા આજ એકાંતે
હેરા કરશેરે વેરી વીચમે રાતે
લોક ધુતારારે અમથી આજજ બાંધે
સંસાર ભરીયારે સાંકટ સાંધણુ સાંધે
કોઈ નવ જાણેરે વાલા તેવું કરજો
રવીના સ્વામીરે કહું તે કાને ધરજો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૭

માલવ

ભલે પધાર્યારે રહીથી વાટજ જોધ
વહાલા તમ સમુરે વાલુ ન મળે કોઈ
સગા સંસારીરે મુખડાના સજી મીઠાં
મનના મેલારે નગણા નમજે દીઠાં
મમે ખોલેરે હરીશું હેત ન ધરીએ
કુલ લજવાયરે કંથ કહે તેમ કરીએ
સાસુ નણંદીરે સમજવે છે સાને
વહુજ તમનેરે કામણુ કાંધાં કાને

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

હું નીલંજ થઇ રે મેલ્યો જુગનો આડો
રવીના સ્વામીરે રંગ ભર રમે રમાડો

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૮

માલવ

ખળવંત મોલ્યારે તારણી તુજને કહું છું

કેલ કર્યાનું રે હેત હયાનું લઉં છું

॥ ૧ ॥

એ રસ લીલારે જ્ઞાતી નવ પ્રીછે

શંકર સરખારે સનકાદીક મન ધર્યછે

॥ ૨ ॥

નારદ શારદરે ગુણ ગાયે અઘાપું

તેહને દુર્લભરે સુદરી તે સુખ આપું

॥ ૩ ॥

એમ કહીનેરે ત્રીકમે મારી તાળી

મહારસ પાયોરે પુરવની પ્રીત સંભાળી

॥ ૪ ॥

પાછી ન રાખીરે હરજી હોંસ હમયામાં

રવીના સ્વામીરે કાઠ નવ જાય કલ્યામાં

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૭૯

માલવ

તમને ન આવડયું રયામ સાંપડું દેતા

રસ ચોરોછોરે લાજ આવે છે કહેતા

॥ ૧ ॥

કેલ કરતારે કાયર નવ થાએ

મોહન મનનીરે સુણ થકી તે લહીએ

॥ ૨ ॥

એક દીન આપણરે બેઠાતાં ગજલોકે

વચન કહું તુરે સુખથી પુણ્યલોકે

॥ ૩ ॥

અસંખ્ય જુગનીરે આપું છું એધાણી

તું કાકર છોરે હું રાધાજી રાણી

॥ ૪ ॥

સમજા સાનેરે મનનું પુરણ કાઢું

રવીના સ્વામીરે જે માગ્યું તે દીધું

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૦

માલવ

મેહર કરીનેરે મીઠે સામું મહાલ્યું

દીપક લખનેરે મારું ઘર અંજવાળ્યું

॥ ૧ ॥

વેરી નાદોરે વાસજ પુર્યો વહાલે

ક્ષણક્ષણ દમતારે તેનું કાઠ નવ ચાલે

॥ ૨ ॥

એક અચાનકરે અલખેલે રહી કાઢું

આણુંદ આણીરે અંધર અમૃત રસ પીધું

॥ ૩ ॥

દોષ ન ધરશોરે જોડો ગત છે એની
શુક સનહાદીક રે વીધી ન જાણે તેની
અનુભવ ખુઝેરે રાધાને રસ ફાળ્યો
રવીયા સ્વામીરે પ્રેમે નાચ નચાળ્યો

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૧

માલવ

કોઇ નવ જાણેરે વાલપણાની વાતું
રાધા પુરેરે ખાંતીલાની ખાતું
સર્વ સુદરીમારે રાધા છે તદરૂપે
મનની જાણેરે મોહનતું ચીત ખુપે
શરમની સાથેરે સ્નેહની સરક તણાયે
મીઠડા વીનારે એક પલક જુગજાયે
અહોનીશ પોતેરે અંગનાથી નહી અળગા
જોતર છોડેરે તોયે રહે વળગ્યા
અંતર લાગ્યોરે એક થયા રસ રીતે
રવીયા સ્વામીરે મલકે છે ખડુ પ્રીતે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૨

માલવ

દશેરા દીવસરે મોહન મળીયાં મુજને
તે સુખ સજનીરે શું માંડી કહું તુજને
ખડુ મસમસતારે જોલટ આનંદ અંગે
મુખે મલપતારે શોભે નવલે રંગે
સરસ સુખડીરે સાત વાનાની સુંદર
ખડુ વીધી વ્યંજનરે લેળા ભેડા ભુદર
રાયતી ચીરીરે આદાતું અથાણું
લીંખુ ગરમરે ગરનારી સંધાણું
કરમદી કેળારે ખાખર કચર ભારી
મીઠું ખાડું રે મુખમાં લીયો મોરારી
ખડુ ચેષ્ટાળારે રમતા રંગ રમાડે
મારા સાસુરે જોઇ જમે જમાડે
તપેલ સજનીરે આનંદ વરરયો
તે સીત કારણુરે બહાઆવી તરરયો
રંચક લેવારે અજ આવી કુળકળીયો
રવીયા સ્વામીરે જ્યાં વહાલપ ત્યાં વશીયો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

૫૬ ૮૩

માલવ

એકદીન વીઠલરે વનમાં વેણ વગાડી	
સુણી સરવે સુંદરીરે ઉડી અચાનક દોડી	॥ ૧ ॥
દેહ શુદ્ધ ભુલીરે ચતુરા ચોંપે ચાલી	
અવળા, આસરણરે પગના હાથે ધાલી	॥ ૨ ॥
ઢાંટના કાનેરે મેસજ ભુંસી ભાલે	
કુંકુમ આંજલિરે તીલડી ચોડી ગાલે	॥ ૩ ॥
એકજ નાડીરે અંગ ઉપર નહી વસ્ત્ર	
હરીએ ચોઢાડયુરે ચીર તે નારી કુંજર	॥ ૪ ॥
કેમ તમે આલ્યાંરે મધરાતે આ વનમાં	
રવીયા સ્વામીરે ખોલ્યા આનંદ મનમાં	॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૮૪

માલવ

પીયુને મેલીરે સુંદરી ક્યાં નવ જઈએ	
કુલને ખાપણરે કજેત અંતે થઈએ	॥ ૧ ॥
પીયુ પોતાનો રે છોડે તેવું વીચારી	
તીગમ કહે છે રે નરકે પડે તે નારી	॥ ૨ ॥
પતીવ્રતા નારીરે પીયુજને પેએ	
છયળ થાશેરે પર પુરસને દેએ	॥ ૩ ॥
જાઓને પાછાંરે વાટ સરવે જોશે	
ધરના માણસરે વચને વચને વગોશે	॥ ૪ ॥
ધણી પોતાનોરે ધરણીધર કુરી જાણો	
રવીયા સ્વામીરે ઘેર જઈને માણો	

:૦:

૫૬ ૮૫

માલવ

એથું ખોલ્યારે વહાલાં જિલટી વાણી	
હમે દોડયા છઈએરે મહારસ પીવા જાણી	॥ ૧ ॥
પરનર પામરેરે અમે તે નવઅનુસરીએ	
તમને વરીયારે ત્રીકુમ તમથી તરીયે	॥ ૨ ॥
તમને પરનરરે કહેતે અધમ પાપી	
હમે તમારાંરે હરીજી આદ અઘાપી	॥ ૩ ॥
હેત દેખાડોરે સજીને આનંદ થાશે	
ના કહેશો તો રે પાપી પ્રાણજી જાશે	॥ ૪ ॥
પ્રીતની રીતેરે આંકજ આડો વાળ્યો	
રવીયા સ્વામીરે ખોલ્યા હતા તે પાળો	॥ ૫ ॥

૫૬ ૮૬

માલવ

હશીને બોલ્યારે વીઠલે વેણુ ખજીવી
આનંદ ઉપન્યોરે અખજાને મન ભાવી
પ્રીતમ પ્રીતિરે પ્રેમ મયાવ્યો માંતો
મુર સાંભળતાં રે થયો ત્રીભુવન તાતો
રમવા માંડયુરે શરદ પુનમની રાતે
દેહ શુધ્ધ ભુલીરે ખાંતીલાની ખાંતે
વહેતાં થાંભ્યારે જમુનાજીના પાણી
મંદ્રજ ઉભોરે દેહદશા વીસરાણી
એક એક ગોપારે એક એક કૃષ્ણ મોરારી
રવીયા સ્વામીરે શાભે સુંદર ભારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૭

માલવ

નટવર વેશેરે નરહરી મુગટ ધર્યો છે
મુરલીને નાદેરે સુંદરી સ્વર કર્યો છે
ધ્રુધરા વીંછીઆરે ગોવાલણુ કેરા ગાજે
વાંસલડી વાજેરે શબ્દ મેળવ્યો એકતાને
દેવ વીમાને રે ખેસી જોવા આવ્યા
ચીત્ર જેમ લખીયારે કોઇ ન કરે ધર જાવા
શુક સનકાદીકરે શાંકર રસ બસ હોઇ
સખી સ્વરૂપેરે થઇને લીલા જોઇ
નૃત્ય કરે છે રે નારદ થઇને નારી
રવીયા સ્વામીરે શાભે સુંદર ભારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૮૮

માલવ

મરડા મોહનરે મસ્તક મુગટ ધરીયો
ચબીદ ભુવનનોરે આનંદ હરીમાં પુરીયો
ગાતલડી ભીડીરે કરસું કુંજ ખીહારી
કરેકર ઝાલ્યોરે નટવર વ્રજનારી
પગને ઠમકેરે ધ્રુધરીઓ ધમકે છે
પુદ્ગી ફરતારે ઝાંઝરીયાં ઝમકે છે
સહસ્ત્ર ક્ષેત્રે મણીધર આવી ડોલે
પૃથ્વી સ્થાંભીરે તીરખે છે વણખોલે
ભાવ દેખાડ્યોરે અનંત પ્રકારે કાને
રવીયા સ્વામીરે થયા મધ અંતરધ્યાને

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

૫૬ ૮૯

માલવ

એકસખીનેર લખ ચાલ્યા વનમાળી	
સર્વ સખી સુદરરે આંખલડી અણીઆળી	॥ ૧ ॥
પ્રેમ પુરણરે અખળા આનંદકારી	
સાચ રતેહીરે સંજે ગીરીવર ધારી	॥ ૨ ॥
રસનું રૂપગરે લુદરને મન ભાવી	
મોહન મન રંછરે લીધી કુંધ ચઢાવી	॥ ૩ ॥
રંગે રમતારે શ્રમ અહં થયો મનમાં	
પોતે વીચાર્યુંરે મુકી દઉં એક છીનમાં	॥ ૪ ॥
શ્રી કૃષ્ણ મોહ્યારે ભાર થયો અતી ભારી	
ખાંડી વીસામોરે ડાળે વળગો નારી	॥ ૫ ॥
થયા અલોપગરે ડાળે વળગી વરતી	
રવીચા સ્વામીરે સખી મેલી ટળવળતી	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૦

માલવ

અહીંયા સજે ગોપારે આશા ભંગ થમ છે	
સહીત રાધાશરે દીગમુઠ અખળા રહી છે	॥ ૧ ॥
મોલી ન શકેરે હુમો આળ્યો હમડે	
લેહેરે ખાએરે જોમ ડરયાં અહીડે	॥ ૨ ॥
એકજ મોલીરે ખેડા ખામ શામાટે	
લીઓ પગેરે જે હરી ગીયાતે વાટે	॥ ૩ ॥
રદન કરેછેરે લોચન લોહી ટપુકે	
તરને આશિરે રાધાવર ઝપુકે	॥ ૪ ॥
એકજ દોડીરે તરને જમ પુછે	
કૃષ્ણશ દોઠારે માનુની પડીયું મુરછે	॥ ૫ ॥
કહી ન દોઠારે વલ્લ વેલી સજે જોયાં	
રવીચા સ્વામીરે લહે દેખે છે લોહોયા	॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૧

માલવ

શુવન તુગ વીનારે વનમાં કેમ રહેવાશે	
કાને કમ પેરેરે રાત દીવસ બસે	॥ ૧ ॥
સખી સજે સુતીરે પડયાં આચીંતા દુખડાં	
જોમશુ ક્યારેરે મોહન કેરા મુખડાં	॥ ૨ ॥
હરતાં ફરતાંરે દેખતાં દયાળુ	
હવે નમજેરે તીહાળી મન વાળુ	॥ ૩ ॥

નેહજી ભરીયારે ઉઘાત અકંજ જેવાં
અમે એકલકારે સુરજ વીણુદીન એવાં
જયારે મળશેરે ત્યારે મહાસુખ થાશે
રવીયા સ્વામીરે ઝાળ ત્યારે ઝલપાસે

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૨

માલવ

નેહણી ફેરીરે વાતુ કાઠક યુએ
કૃષ્ણ વીજેગેરે તેને કાંધ ન સુએ
એકી વારેરે કેમ વળી ડાટડીયું
મુખે પુકારેરે નેણુ જોયે વાટડીયું
કૃષ્ણજી વીનારે અંતર ખળે અંગીડી
ક્યારે જોશેરે વાલો નજરે મીડી
માંસ ગળીયુંરે પીંડ રહ્યા પીંજર
જીવ ન જાયેરે હજીયું આપણું વજર
દેહ કરમ વશરે વણુભોગે કેમ ટળસે
ઉંડી આશરે મોહન હમણા મળશે
રોધ રોધનેરે આંખલડી થઇ રાતી
રવીયા સ્વામીરે દીઠડે ઠરસે જાતી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૩

માલવ

ચંદ્રા બોલીરે વળખે ન મળે વાલો
સર્વ મળીનેરે જોવા જઇએ ચાલો
જોતાં જોતાંરે હરીનો મારગ જડશે
નહી મળે તો રે પાપી પીંજર પડશે
પ્રેમ ધરીને રે અબળા સો જાળણી
દીડી રડવડતીરે એકલી રાધા રાણી
લખને ચાહ્યારે તારણી તને આ તટમાં
રમત રમાડીરે પ્રેમદા પોલા પટમાં
હરીનો મુગટ રે રાધાને શીર ધરીઓ
રવી સુંદરીએરે ગાન તાન સ્વર કરીયો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૯૪

માલવ

નેણુ આંસુરે વેણુ રાગ આલોપે
કંઠ કાકીલારે જલધર રહ્યો ન થાપે

॥ ૧ ॥

શેષ સરકીઓરે રૂપ બીજું ધારી	
દેવજ દેખેરે ગગન ચઢી અટારી	॥ ૨ ॥
રવી ધુમ ભાસેરે થંબ્યા સમજી સાને	
સુધ સુધ સુલ્યારે ગોપી ઠેરા ગાને	॥ ૩ ॥
રાધા થઇ છેરે નખશીખ નટવર વેશે	
મોરલી બળવેરે છંદે છંદ વીશેષે	॥ ૪ ॥
તાંડવ નૃત્યરે અનંત દેખાડે ભાવા	
રવીયા સ્વામીરે ટમ ટમ્યા પ્રગટ થાવા	॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૫

માલવ

પ્રકૃતી પોતાનીરે થયા સ્વરૂપે પોતે	
અનંત અનંગ રસ રે પ્રગટયા જોત જોતે	॥ ૧ ॥
ગોપી ગોવાળજરે ખેલડીએ સહુ વળગી	
જેમ અર્ક કારણુરે અર્ક થકી નહી અગગી	॥ ૨ ॥
મહા રસ ભામ્યોરે કામીની કરેછે ક્રીડા	
ત્રણ ભુવનનોરે જીવન જીવેછે લીલા	॥ ૩ ॥
પ્રેમે પુરણુરે મેહે ભરી વૃજનારી	
રમે એકલડારે આશ ભર્યા બેવારી	॥ ૪ ॥
હરીએ ન રહેવાયું રે, રસના સાગર બિલટયા	
રવીયા સ્વામીરે ઓચીંતા મધ પ્રગટયા	॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૯૬

માલવ

આનંદ વર્ત્યો રે સુખજ પામ્યા સરવે	
વચમાં બિભારે કરી ચુંબનરવ ગર્વે	॥ ૧ ॥
રાસ રમાડ્યોરે વાણી વાપરી વાલે	
વચન કંઠુ તું રે પુર્ણાનંદજ પાળે	॥ ૨ ॥
રાત્રી કાંવીરે દેવના ખટ માસ તણી	
રસ બસ રમીયા રે અરસ પરસ આનંદ આણી	॥ ૩ ॥
દેવ રૂપેશ્વર રે પંડીત ન લહે નેમી	
એ રસ બિડ્યોરે અનુભવે લેવે પ્રેમી	॥ ૪ ॥
પ્રેમ પચીસી રે જે કાઠ ગુફ ગમે ગાશે	
રવી રદામારે પ્રેમ પ્રગટ દર્શાસે	॥ ૫ ॥

૫૬ ૯૭

ધોળ રાગ સરવડા

સદગુરુ જ્યારે લગન લખને આવ્યા, સુરતા સખી કેરે મન લાવ્યા
 પ્રેમ રતીએ મોતીડે વધાવ્યાં, પાપ ગયાં પેલા ભવતણું રે ॥ ૧ ॥
 સખદ સ્વરૂપી ચાંદલીઓ ચોડયો, નીરવૃત્તી કન્યાનો વહેવા જોડયો
 કાળ દ્રોણનો ભય સખ મોડયો, વહેવાર જોડાયે પ્રીતશુ રે ॥ ૨ ॥
 ગગન મંડળ માંડવડો રચીયો, પંચ રંગી રંગે મનોહર મચીયો
 અમી રસ દોરીએ દીલમાં દર્શીઓ, જાંયો છે સાચા તારસુ રે ॥ ૩ ॥
 ધરે સંડપની સોભા ઘણી સારી, રતન જડાવ જડખાને બારી
 કોરી કોરી લામણા લખ જાંબલીહારી, જલહલ જોતું જલહલે રે ॥ ૪ ॥
 હરખ સહીત વર તોરણે પધાર્યાં, સુખમણા સાસુ પુખણ લખને આવ્યા
 ઇંગલા પીંગલા નેવલીએ ચડાવ્યાં, પોખણ પોખ્યા પ્રેમસુરે ॥ ૫ ॥
 નીરવરતી કન્યા ચોરીમાં પધરાવી, ઝોહાં સોહાં હાથે વાળો મીલાવી
 રંડકાર શખદની ધુન મચાવી, અનહદ વાજ ગડ હડે રે ॥ ૬ ॥
 ભજન કરીને હરી વર વરીયા, આવા ગમનના ફેરા ટળીયા
 કહે રવીરામ સાચા સદગુરુ મલીયા, અખંડ ચુડલો અમર રહ્યો રે ॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૯૮

સરવડાં ધોળ

પરી અલ્લ સાથે સ્નેહ ન કીધો, મનને સદગુરને હાથે ન દીધો
 મનુષ્યા દેહનો લાવન લીધો, અગાને બહુ આથડયો રે ॥ ૧ ॥
 કંઠપીત વસ્તુ કારમી જાણી, મન ક્રમ વચને બધાયો પ્રાણી
 જુલી ગયો તું ભકતી નીશાની, અંધ પડ્યો ભવ કુપમાં રે ॥ ૨ ॥
 પીપચ સ્વાદમાં રાતો માતો, પલક એક ન જીપજે સ્વાંતો
 ત્રીવીંધ તાપમાં નીશદીન રાતો, શીતલતા સુપને નહી રે ॥ ૩ ॥
 રવીદાસ કહે જોણે સદગુર વરીયા, જ્ઞાન દીપક દ્રઢ હરદેમાં ધરીયા
 પુનરપી જનમને નહી અવતરીયા, કાલ ચક્રથી ઉગર્યો રે ॥ ૪ ॥

:—:—:

૫૬ ૯૯

સરવડાં ધોળ

જ્ઞાન પ્રકાશ પ્રગટયોછે જેને, હરખ શોક સુપને નહી તેને
 લાણુ ભંજુર તે જાણે દેહને, સુખ દુઃખથી તે સંભવેર ॥ ૧ ॥
 અભીમાન નહી મનમાં આણે, ઘટ મઠ પટ પરી અલ્લને જાણે
 અહાનંદ સુખમાં એ માણે, અહમ રહીત અણુલીંગીયારે ॥ ૨ ॥
 સાક્ષીવંત છક્યા રહે શ્રવે, સર્વ જુતમે જુવે સમ દ્રવે
 દુઃખ ન પામે દેહને કપટે, અલગા રહે આપણુથી રે ॥ ૩ ॥

કોંચીત પક્ષ કરે નહીં કેની, નીરમલ વૃત્તી નીરંતર જેની
 બુધ્ધી કાર્ય અંતરાયે તેની, જુગત ભાવનાથી દબ્યારે
 ક્યારે મન ગ્રહે મહાન માંડી, ક્યારે ગુઢ ગોવીંદ ગુણુ ગાહી
 તત્વ દર્શી કહ્યા નવ જન્મ, કોપ રહીત સદા સેજમારે
 પ્રગટી પરમ જ્યોત પ્રકાશા, જોણે સચરાચર હરીને ભાળ્યા
 એવા સંત કોક રવીદાસા, અલં મગન આનંદમારે

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

:૦:

પદ ૧૦૦

રાગ સદેસાનેા

એક સમે ઓધવને કહે શ્રી કૃષ્ણજી
 સાંભળું મુજને પ્રજવાસીનું હેત જો
 શ્રમ રહીત ઓધવ લકુની પ્રજ નારની
 અમને સોંપ્યા તન મન પ્રાણ સમેત જો
 શ્રી મુખે ભાળી શોભા બહુ પ્રજ જનની
 ઓધવજીને ઊપન્યુ મન અભીમાન જો
 આહીરડાશું જાણે આતમ જ્ઞાનને
 ગોકુળ જાઉં ઓધ કરું નીજ જ્ઞાન જો
 ઓધવજીના મનની જાણી હરી ઓચર્યા
 ઓધવજી તમે જાવો ગોકુળ ગામ જો
 વાટ જુવે છે મારી નંદ જસુમતી
 પ્રજ જનને આપો જમ વીશ્રામ જો
 પ્રભાતે રથ દીકો દુરથી ગોપીએ
 નંદ ખાવા ઘેર આવ્યા ફરી અકરર જો
 સાંભળતામાં સર્વે મળીયું ગોપીયું
 થયાં એકઠાં જેમ ઉજળીઉ સીંધુ પુર જો
 વીચાર કરે છે નંદ તણે મંદીર જવા
 એવે આવ્યા ઓધવ ગોપી પાસ જો
 હજ્યાં મળ્યાં ઓધવને આસન આપીયું
 ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૧૦૧

રાગ ઉપરનેા

ઓધવજી બોલ્યારે જન સહુ સાંભળો
 દેહ તણોતે જાણો જુદો રંગ જો
 અહીં ભાવ કરી જીવ સહિ આથડે
 જોગ જુગત છુટે દેહનો સંજોગજો

॥ ૨૬ ॥

દેહ તો વીકારીરે વળી વીરો ભરી
 ત્યાગ વીના ત્રીકુમ વશ નવ થાય જો
 શ્યામ સેજનું ધર તમને જડ્યું નહી
 મર્મલલ્યા વીના મીથ્યા લવોછો કાંઈજો
 માન મુકીને મનથી ધીરજ ધરો
 ત્યારે સમુગો જાય દેહનો ભાવજો
 જુગતેકરીને જુવો જ્યોતી સ્વરૂપને
 ઘટઘટમાં રમી રહ્યા છે ભાવજો
 લવનામુંકી શ્રી હરીને લજો
 પ્રગટ પ્રત્યક્ષ રમી રહ્યા અવીનાશજો
 રવીદાસ રે ઓધવ કહે આપ મધ્યે
 પુરુષોત્તમ પુરે છે પ્રકાશજો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

પદ ૧૦૨

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી તમે ગોકુળ ભલે આવીયા
 મનમાની કરશું હવે ગોકુળે
 આનંદ વાઘ્યો મનમાં અતી ધણો
 હરજીનું સુખ આજ્યુછે હોકુળે
 ઓધવ અંતરજનમી છે શ્રી કૃષ્ણજી
 બંધવ તેના નીજ જન છે મહારાજ જો
 અકુરજી હરીને તેડી ગયા,
 તે દહાડાની ખખર પામ્યા આજ જો
 બાળ ચરીત્ર કહું હવે શ્રી કૃષ્ણના
 રેતાં રહે નહી ખોળામાં બાળજો
 જસોદને જગજીવને અકલાવીઆ
 શીવજીએ જાના રાખ્યા દીન દયાળ જો
 સંગી તેડાવી બાર અમારાં ઊઘાડીયા
 ચોરી મહીડાં પોતે પીધે ને પાયજો
 જસોદજીએ હરીને બહુ દુલરાવીઆ
 નંદ બાવા ધર નવલખ દુઝે ગાયજો
 એક સમે વનમાં અમને તેડાવીયાં
 લાજ રહીત ત્યાં રંગે રમ્યા નંદલાલ જો
 ચરીત્ર જોઈને દેવ સહિ વીરમે થયા
 નારદજીને પેઠો સંશય સાળજો

॥ ૧૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

બદ્રી ખંડમાં પ્રમદ જઘને પુછીયુ
 નર નારાયણે ભાંગી સરવે શ્રાંતજે
 ઉત્સાહ વાધ્યો નારદજીના અંગમાં
 ગાન કરીયું વેણાધર આણી સ્વાતજે
 અનેક લીલા રે નંદના લાલતણી
 કેટલું સુખ માંડીને કહે રંક જો
 ક્રીપા હોય તો કારણ લહે શ્રી કૃષ્ણ તું
 અજ ઇંદ્રની ટાળી હરીએ શંક જો
 અનેક ચરીત્ર દીઠાં નંદલાલના
 ગુણ નીગુંજીથી ન્યારા છે અવીનાશજો
 મુરલી ધરી છે મહાસુખ આપવા
 ભાણ ચરણે ખોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૦૩

રાગ હિપરનો

ઓધવજી કહે સુણો સરવે સુંદરી
 તમને દેખી પોંચી સર્વે હામ જો
 પરખ્યાં અમે નેત્રે નીરખી નારીયો
 આપણું મંડીયું મન પામ્યું વીશ્રામ જો
 તમારી પાસે મને શ્રી કૃષ્ણે મોકલ્યો
 અમને હતો અંતર અહંકાર જો
 આંદી છુટી શીતળતા સુખ જિપન્યું
 દેખી તમારી બુદ્ધી કૃષ્ણાકાર જો
 જાન તમારું લીન થયું શ્રી કૃષ્ણમાં
 વેરાગે તમારે વાસનાનો ધયો નારા જો
 ભકતી તમારી દીડી બહુ દીનતા
 જોગ ગળ્યો શ્રી કૃષ્ણમાં સ્વે પ્રકાશજો
 ગોપીની ગલીઓમાં ગોવીંદજી રમ્યા
 નીજ ભકતી તે રાધા એવું નામ જો
 પંચ તત્વ ને ચંદ્ર ચર્ક ન સંભવે
 ત્યાં તમારી વૃત્તી પહોંચી નીજ ધામ જો
 શીવ સુનકાદીક મહામુની
 અભારમી અભાનંદ સદા અમાન જો
 એ અલ્પ રસ માંડી રહી પ્રેમની જિંજીતા
 તુરંતે કહું છું નહીં કેમ તે સમાન જો

॥ ૮ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

જાન વઢરાગ ભેગ અણંગે જપે
લકતી વીના પોતે નહી તેહ બે
રવીદાસ ઓધવણ કરજેડી કહે
હવે અમારો મરીગયો સદેહ બે

॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૦૪

રાગ ઉપરનો

ઓધવણ ભીતરમાં તમે બહુ લાવીયા
જાની આગળ કરીએ મનની ગુંજ બે
અનુભવી હોમ તે અધુરાને પુરા કરે
જુગતીને ન જાણે લોક અમુક બે
બેગી હોમ તે ખટ ચક્ર વેધી ચઢે
રહે જાનમુનીયે ખેરીને એકાંતમે
જુલવણી પડી માંહે સંશય લાતની
લકતી વીના ભાંગે ન મનની શ્રાંત બે
અબજાતું અંગતે મેહે વેરાગનું
અમે ઓળખીયે ચતુર પુરશની ચાલ બે
તમે છો ઓધવણ ખેડથી વેગળા
વાત કરતાં ઊપજે છે બહુ વાલ બે
ચઢિદે લોકનું જીવન છે શ્રી કૃષ્ણજી
હરીની ચેતન શકતી નો વીરતાર બે
વ્યાપકનું કારણ એવું પ્રીજીવ્યું
કોઇ સંગાથે રતીન કરે અહંકાર બે
સહજ જીવન તે કરી હરીએ સહેજ માં
વ્યાપક રૂપે પ્રભુની જીવન અનેક બે
મોરલીએ ઓધવણ હમારા મન હયાં
વીઠલને અમે વયાં અમારી ટેક બે
સુખઠાને આખ્યા શ્યામે સાંમટાં
કહ્યાં કથ્યા તે વાણીએ નવ કહેવાયબે
ખાજ ચરીત માણ્યા દોઢાં આંખીયે
શુધને જુધ પ્રભુ દેખી પલાયબે
ઓધવણ તમે હરીને તેડી વેલા આવબે
પ્રીજીવી કહેબે લાજ ન કરશે લગાર બે
વાટ જીવે છે રાધા કરી આંખડી
મુખે કરે છે કૃષ્ણ કૃષ્ણ પોકાર બે

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

મથુરા જતાં હરીએ કહ્યું 'તું' આવશું
તે દહાડાનો અમને પ્રદ વીશ્વાસ જે
સ્વરૂપ હમારા નેણા આગળ રમે
ભાણુ ચરણે બોલ્યા સત રવીદાસ જે

॥ ૭ ॥

-----:૦:-----

પદ ૧૦૫

રાગ ઉપરનો

વળતી બોલી સહુ વળતી નારીયો
ઓધવજી તમે હરજીનાછો આત જે
જાની ગુણી ગોવીંદ તણા સંત શીરામણી
સુધ્ધ સ્વરૂપ છો સાક્ષાત જે
દર્શન દીધાં અમો આનંદ બહુ પામીયાં
મરી ગયાં જનમો જનમના પાપજો
જાણ્યું ઘરે પધાર્યાં શ્રી કૃષ્ણજી
ઉત્સાહ વાધ્યો મટયા ત્રીવીધીના તપ જે
ઓધવજી મોહન મથુરામાં પધારીયાં
અમ ઊપરથી હરજીએ ટાળ્યાં હેત જે
દામોદર દાસીને ઘેર જમ રહ્યા
પ્રીત કરીને ફાગડ થયા ફજેત જે
સુખડાં આપ્યા તેવા દુખડા ધમ પડ્યાં
વંસીવટ વીસરતા નહી લગારજો
નાનાથી મોટા હરી આંહી થયાં
હવે પામ્યા છે રાજ અધીકાર જે
ઘર ઘરના ગોરસ ખાતા ને ખવરાવતા
એને ચોર્યાનો બહુ અભ્યાસ જે
અમે આહીરડાં એ રાજા છત્ર પતી
ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ જે

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

-----:~:-----

પદ ૧૦૬

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી એક રહેશ કહું સ્વરૂપની
નીજ પ્રદાવન વાસી છે ગોવીંદ જે
નીજ ભકતી રાધા ગણિલોકી આ ગોપીયો
કુનીષ્ઠ મધ્યમ ઊત્તમ એ આનંદ કુંદ જે

॥ ૮૬ ॥

નંદ જસોદા હરી ગોપ ગોવાળીયા
 નવે નંદ સંસ્કારી હરીના દાસ જો
 અષ્ટ સખાં શ્રી દામા સહીત શીરામણી
 સેવામાં રહે નીત હરીની પાસ જો

॥ ૧ ॥

સુર રાશી ખુબ વ્યાપક ચપ્પતન સર્વમાં
 પુરશોત્તમનું થાનક છે તે પાર જો
 સખા સખી નીત્ય પીયુષશુ રંગે રમે
 સાધનનો ત્યાં છાંટો નહી લગાર જો

॥ ૨ ॥

ચતુર વેદ કેરી ઋચા સહિ સુંદરી
 સસમ વેદતે શામળ કેરું અંગજો
 રચામના નેણામાંથી પ્રગટી રાધીકા
 માણે સ્વ સ્વરૂપ નીરખે હરીનું રૂપજો

॥ ૩ ॥

ચંદ્રા વળી સહીત બોલી ગોપીયો
 એક અચંબો દીઠો ઓધવ આંહીજો
 દુર્વાસાએ કાળ્યુ જમના પારથી
 આવી બેઠા ઓચીંતા ત્યાંહીજો

॥ ૪ ॥

શ્રીરંગ કહે જાઓ સરવે સુંદરી
 ભાત સમારાં લખને સરવે સાજ જો
 સોળ સહસ્ત્ર શત અષ્ટ સોહામણી
 નહી જાઓ સુખ્યા રહે છે આજ જો

॥ ૫ ॥

જમનાંપુર આવ્યા છે બેઠા કાંડે
 ખીકલુ અમે અચળા પ્રજની નાર જો
 હરી કહે કેજો જમના જાઇ કરી
 મારગ દીધે શ્રીકૃષ્ણ હોય પ્રસન્નચારી જો

॥ ૬ ॥

અમે અસન રાધા સાને સમજ્યા
 રાધે રાધેવરનું એજ મન જો
 મારગ દીધો જમનાજીએ પ્રસન્ન થઇ
 સંદેહ ભાંગ્યો રશીજીએ કુપું ભોજન જો

॥ ૭ ॥

શીતળ થઇને સહિ હિલા રહ્યાં
 દશાં પામ્યાં ધન્ય હુમારા ભાગ્ય જો
 અપવાસી કહેજોરે અમે જઇને કહ્યું
 સફળ પોંત્યા જમનાજીએ દીધો માર્ગ જો

॥ ૮ ॥

થઈ વાત કહી સરવે નંદલાલને
તાળી દીધી ત્રીકુંબે કરી હાંસ જો
અનેક લીલા કરી અમમાં રંગે રમ્યા
ભાણુ પ્રસાદે ખોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૯ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૭

રાગ ઉપરનો

ઓધવજી એક વાત કહું નીજ પ્રેમની
નીમી ન લહે હરજનો લવલેશ જો
પ્રેમેને પ્રીતિરે પ્રભુ મારી પાસ છે

॥ ૮૬ ॥

દોઢલા હોમ તો ખદલે દેહીના વેશ જો
ઓધવજી તમે સ્નેહી છો શ્યામના

પાસે રહે તેને ન લાગે રંગ પાસ જો

કસ્તુરી વસે નાભી મુગને,

છે માંહી પણ સુધે જઈ ને ઘાસ જો

॥ ૧ ॥

લગવાં પેરીને સાધન સાધે વનમાં

ભોંય સાથે કંદ મુળ ફળ ખાય જો

પવનને ચડાવીરે કંઈક પચી મુઝા

માવો હમારા નેણા રદયા માંય જો

॥ ૨ ॥

ખટ દર્શન તો ખટપટમાં ખડી રહ્યા

ત્રીકુંબ તોછે તમ પાસે અમ માંય જો

મજા જનમાં હેરે રાત દીવસ રંગે રમે

તમે જઈને ખેસસો કંઈ જગાય જો

॥ ૩ ॥

જોગ લઈને અમે અખળા ક્યાં લટકીએ

ખટકો લાગ્યો લાલન પડીઆ છેદ જો

અહ્યા થાક્યા એના ચરીત જોઈ ને

શેષ સરીખા પારત પામે વેદ જો

॥ ૪ ॥

એણે તે અમને ધામ પોતાનું જેખાડીયું

જ્યાં નહીં માંય તત્વ સુરને ચંદ જો

ધંદ્રને કાપ્યોરે ગીરીવર કંઈયે

ગોપીયો માંહી રાસ રમ્યા ગોવીંદ જો

॥ ૫ ॥

વીશ્વાસ તો નાવે અમને જોગનો

ગુપત છે પ્રગટ કરીને કહું આજ જો

અમારો ઇશ તે અમમાં રંગે રમે

માયા સમ લીત કરે મયુરમાં રાજ જો

॥ ૬ ॥

ઓધવજી આબ્યારે આનંદ વાધીયો
તાપ સમાણા પોતી મનની આશ ને
એવા વચન સુણીને ઓધવજી હરખીયા
ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ ને

॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૮

રાગ ઉપરનો

ઊમા સાંભળો ચરીત્ર શ્રી રઘુવીરના
ભારદાજ કહે છે યાત્રવલ્લય ને
સદચીદ આનંદ રઘુવીર જનકી
નીશાયર કેરી નહી હૃદયામાં ખીકજે
આઘ શકતી ઊમા, સીતા ચીદરૂપની
અહ્યા વીણજી તણી હમારી માત ને
અખીલ જીવન તણા રામ સત ધરા છે
ભામીની ભીંતર રખે આણુતી જાંત ને
એક સમે મહા મહોલે સીતા રામજી
નેડી જીગલ ખીરાળ્યા છે એકાંત ને
ધામ છોડીને દેવને કાજે આવીયા
કારજ કરવું એમ કહે ભગવંત ને
ઓચીંતા પધાર્યા નારદ તે સમે
સુખ પ્રકૃષ્ટીત કામગતા બહુ કાંત ને
આસન આખ્યારે પુરણ પ્રીત કરી
ચરણાંમૃત લીધા બાણી સંત ને
વીનંતી કરીને રઘુવીર ઓચર્યા
આજ હમારા ભાગ્ય તણો નહી પાર ને
પુરાણ અષ્ટદશ નીગમ એમ કહે
સંત અચાહે ન જાય રાજ દાર ને
દીન બાંધુની દેખો ઊમા દીનતા
એક રામ પર અનંત અનંત અહ્યાંડ ને
એક પલકમાં ચંદ્ર લોક પ્રગટ કર્યા
તણુ લોક અર કટાક્ષ ઇંડમે પીંડ ને
નારદ બોલ્યા રામ નીરંજન નામ છે
નીરાકારી નીરવાણી નીરધાર ને
સંત દેવ તે જગતે કારજ અવતર્યા
દીનતા દાખી સાધુ ઉપર બહુ ખ્યાર ને

॥ ૮ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

ધણા દીવસથી ઇચ્છા દરશનની હતી
 દીનતા આણી આજે કહું વચન જો
 દેવને શવણ દાનવે બહુ સંતાપીયા
 બંધી છોડ છોડાવો બહુ બંધ જો
 વચન સુણીને રઘુવીર ઓચર્યા
 હજી લગી દેવને દાનવના છે ત્રાસ જો
 કેવો થોડા દીવસે બંધન છુટશે
 ભાણુ પ્રતાપે બોલ્યા સત રવીદાસ જો

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૧૦૯

રાગ ભાર

આ જુગ જુઠા બાવરા, વાસે પ્રીત ન કીજે
 પ્રેમ પ્રથમહી દાખવે, રંગમાં બહુ રીઝે
 હીણી ખુશી અવગુણ ધરે, જે સરવસ દીજે
 પંડમાંહી પરપંચ ભર્યા, બાહેર બહુ રીઝે
 ગરબ હોમ નીરગુણ કથે, વાકું નાહી પતીજે
 નીચા હોઠર ઢળી પડે, મન વળગ્યું છે ખીજે
 લાખ મણુ લાકડા બાળીએ, એ કારકુ નવ સીજે
 મનમાં મોહ મીઠા ધણા, ખરું બોલે ખીજે
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, વાસે ન્યારા રહીજે

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૧૦

રાગ ભાર

કલજુગ કપટી કારમો, દુષ્ટી નર દેખ્યા
 સ્વારથ શીરા નમાવહી, સેવા કરત વીશેષા
 સ્વારથ અપનાં નાસરે, તબ ધરત દેશા
 માહો માંહી લહે બહે, હરી ભજન ન રેખા
 મરજનદા નહી નીજ ધરમની, વણુસાડયો વેષા
 ગુર લખાડ એલા લાલચી, લુખા કરતહે લેખા
 ખુણે ખેસી ખેડી વીણા, આપે જઘ જીપદેશા
 પરપંચ પંથ ચલાવહી, વચ્ચે પાડે કલેશા
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, એક લલ્લા અલેખા

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:—:—

પદ ૧૧૧

રાગ ભાર

આવ્યો તો અરથ સારવા, સામો ગરથ ગુમાવ્યો
 સદગુરનો સખદ માન્યો નહી, દીલમાં થયો ડાહ્યો
 અંત સમે હુવો અંધજો, ફેર ચોર્યાશી પાયો

॥ ૮૬ ॥

॥ ૧ ॥

ભરમ કરમ માંહી ભુલીયો, ધીરજ વીના ધાયો ॥ ૨ ॥
 કલ ન જડી કીરતારની, સત નામ નસાયો ॥ ૩ ॥
 રાગ રંગ માંહી રીઝીયો, શુરગમ વીના ગાયો ॥ ૪ ॥
 હિંચ આળસમાં અંજાઇ ગયો, કાળજ સર્પે ખાયો ॥ ૫ ॥
 નુરત નીસાને ન રાખીયો, નામ લેતા કાયો ॥ ૬ ॥
 કહે રવીદાસ તે નર સુકીયા, વારે વારે વહેવાયો ॥ ૭ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૨

મારૂ

સદગુર સાથે પ્રીતડી, બીજાસે નહીં બોલું ॥ ૧ ॥
 જ્યાં મારા વીધુ પ્રગટ વસે, ત્યાં અંતર બોલું ॥ ૨ ॥
 જ્યારે વાદળ વીસમ્યું, કબ્બુ નહીં ડોલું ॥ ૩ ॥
 તખ્ત ત્રીવેણી બેઠકે, સખ વીશ્વકું તોલું ॥ ૪ ॥
 હું નહીં ત્યાં હરખ શું, સરવે રસ ઘોળું ॥ ૫ ॥
 ચતુર ચંદનનુ લાકડું, શખઃ વાંસલે છોલું ॥ ૬ ॥
 ઘડતાં ઘડતાં ભાંગી પડે, મન જાણીયે મોળું ॥ ૭ ॥
 સાંસો સરવે સમી ગયો, વીશ્વાસે વરોળું ॥ ૮ ॥
 રવીદાસ બ્રહ્મ અગાધમે, કરે ઝાકમ ઝોળું ॥ ૯ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૩

મારૂ

સંહીયરસે સત બોલીયે, એહી રીત હમારી ॥ ૧ ॥
 બેહદ કીજે વીરહણી, દેહું શુંજ હયારી ॥ ૨ ॥
 હદ હરકત કરતી શીરે, બ્યભીયારણી નારી ॥ ૩ ॥
 સુરતી સમાવે શખ્દમે, નીરંતર નીરધારી ॥ ૪ ॥
 મેં તેં મેટી પીયુકું મીલી, વાસુ રંગકી યારી ॥ ૫ ॥
 પ્રગટ પ્રત્યક્ષ પરખીયે, નીરખ્યા નજરે નીહાણી ॥ ૬ ॥
 બોધણુ લાલસો લાલકી, જોર બગડ બીલારી ॥ ૭ ॥
 સુપન સમ્યો આનંદ લયો, સંશય દીયો વીહારી ॥ ૮ ॥
 રવીદાસ સુરતી પીયુમે મીલ, પીયુજીખી ખ્યારી ॥ ૯ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૧૪

મારૂ

વાલ પણાની વાતડી, કહીએ જઇ ક્યાંહી ॥ ૧ ॥
 ગુંગા કેરી ગોઠડી, સમી રહે મન માંહી ॥ ૨ ॥
 માને પણ ગાળે ગણી, પતનીયામે નાહી ॥ ૩ ॥
 જેમ મલીઆગર રંખડો, આપું રહે છુપાઇ ॥ ૪ ॥
 છતતે છાની નહીં રહે, સુગંધ સીતલતાઇ ॥ ૫ ॥

પારે મેલે અગ્નીમાં, સાચુત રહામ

કાટ કલા કંપ કરે, જે ઉલટ સુલટામ

॥ ૩ ॥

ઝોચીંતા પીયુષ પકડીયા, નેતુ માંહી નચામ

રવીદાસ જીતી સુંદરી, પીયુ અલગા ન જામ

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૧૫

રાગ મારૂ

બીતર ખોળે રામકુ, બાહેર કાં ધાવે

॥ બીતર ॥ ટેક ॥

બાહેર ખોળે નહી મીલે, બીતર હરી પાવે

॥ બીતર ॥ ૧ ॥

પ્રથમ ગુર સેવા કરે, સદ અંથ આચરણુ

વચન કહે સો કીજીએ, સત્ય ખાત ઉચરણુ

સંગત કીજે સતકી, જીન મરમ લખાવે

॥ બીતર ॥ ૨ ॥

દીલ અંદર અવીનારાકા, પરદા ખોલ દીખાવે

દેવળમે ગુર દેવતા, એકાંતે બેઠા

ખોલ કમાડી ઝોરડી, પાયા હરીકા નેઠા

॥ બીતર ॥ ૩ ॥

સેજ ખીજામ સુંદરી, દોરી અનંત લગામ

કામક નાર સુલક્ષણી, નીત જુલન જામ

॥ બીતર ॥ ૪ ॥

દેખન ઠારે આંખીયાં, કેસારપ લખાવે

નેના બેના અગોચરી, રસનાએ ન આવે

॥ બીતર ॥ ૫ ॥

મીઠા કેરી પુતલી પાણીમાંહી પેડી

બાહેર કાસ વીધ નીકસે, નીકસે તો જુડી

॥ બીતર ॥ ૬ ॥

એસા અલ વીચાર હે, સદગુરજી લખાવે

રવીદાસ સાચી કહે. બહારી જનમ ન આવે

॥ બીતર ॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૧૧૬

રાગ મારૂ

લાગી ચોટ શબ્દકી, ધાયલ કયું જીવે

॥ લાગી ॥ ટેક ॥

પ્રેમ લલકા મારીયા, અનહદ રસ પીવે

અંગ ઉઘાડે લાગીયા, લાણુકા ઉર માંહી

ધાવ કલેજે સાલીયા, બાહેર દીસત નાહી

॥ લાગી ॥ ૧ ॥

બીતર ચુરા ચુર હે, મન મુસ્તક છેઘા

પાંચુ મારે જાનસે, અંતર સખ ભેઘા

॥ લાગી ॥ ૨ ॥

સદગુર મેરા સુરમા, ધાઓ જેને ધાલે

સનમુખ જુઝે ગુરમુખી, નખ શીખજું સાલે

॥ લાગી ॥ ૩ ॥

વેદ નહી ઝોખદ નહી, નહીં ટેલા લાગે

પ્રીત અંધાણી રામસે; ધાવ નીશદીન વાગે

॥ લાગી ॥ ૪ ॥

સખ તન હુવા જજરા, ધાઓભડભડ ખોલે
દરદ દીવાના દરશકા, ખહાવરા શા ડોલે
અપીનાશી સદયુર મીલા, મારણ હારા પાયા
ભાણ ચરણ રવીદાસ કહે, સોઠ માંહી સમાયા

॥ લાગી ॥ ૫ ॥

॥ લાગી ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૧૭ રાગ વેરાવળા માઝની છાયા

સંતો ખોજ હદ ખેહદકા, ખેહદ આગે ચલના
નામહી રૂપ ખીસાર કે, અહા સાગરમે મીલના
હદમે રામ ન પાઈએ, ખે હદ લક્ષ લાગી
દોઝ તજ એક વીચારીઆ, સોઠ સંત વેરાગી

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

હદ મરનદ વેદકી, ખેહદ જોગ પસારા

॥ ૨ ॥

હદ ખેહદકી ગમ લહે, ટાઠ સંત પીયારા

ચાર વેદ તે અહા કથ્યા, શીવે જોગ ચલાયા

॥ ૩ ॥

તપ તીરથ વીળ્યુ કીયા, અંથ સાથે પુરાયા

વેદ થકે વાણી થકી અને થક્યા યોગ પ્રસારા

॥ ૪ ॥

જપ તપ તીરથ સંજમ થક્યા, થકીઆ ઓર આચારા

મે મેરી મમતા થકી, થકીઆ વાદ વીવાદ

॥ ૫ ॥

હર્ષ શોક તણ્યા થકી, પાયા ગુર પરસાદા

મુખ થક્યા જીહ્વા થકી, થક્યા સકળ શરીરા

॥ ૬ ॥

માળા ગીર પડી હાથસે, જ્યૌં લોણુહી નીરા

ગ ધરસે જીવ આપીઆ, સો ધર સેજે પાયા

॥ ૭ ॥

બિલટ સમાયા આપમે, અનહદ લક્ષ લાયા

ગગન સુપન સુસુપતી, તુર્યાસે ન્યારા

॥ ૮ ॥

સકલાતીત સખમે વસે, સોઠ સદયુર હમારા

સો ધર-લીજે પહીચાનકે, જમકે દંડન ભરના

॥ ૯ ॥

જુગ સુખ હે દીન ચારકા, કાયકું પચી મરના

સત સંગે આપા મીટા, મીટા ભારણ ભારી

॥ ૧૦ ॥

રવીદાસ ચરણુ ભાણુ કે, નીજ વસ્તુ વીચારી

:o:

૫૬ ૧૧૮

તન માંહી નીજ તત્વ હે, દેખે કોઈ પુરા

તાથેઈ તાથેઈ હોઈ રહ્યા, ખાજે અનહદ પુરા

॥ ૨૬ ॥

મુળ મંત્ર આરાધીએ, શીવ શક્તિકા મેળા

જીવ અહા ન્યારા નહી, મન પવન હુવા બેળા

॥ ૧ ॥

મન પવન લેળા હુવા, અલ સાગરકે માંહી
 બાળ બાળે જેખડા, પલુ દીસત નાહી ॥ ૨ ॥
 પ્રેમ દોર કાઠ ચદ ચલે, ગુર રાખદ નીશાણી
 રૂપ રેખ જિન ધર નહી, નહી વેદ અરે વાણી ॥ ૩ ॥
 જપ તપ તીરથ ત્યાં નહી, નહી સેવાને પુબ
 એકે અકેલા રામ હે, અવર દેવન દુબ ॥ ૪ ॥
 ચંદ નાહી સુરજ નહી, નહી ધુપ નહી જાંયા
 પવન નહી પાણી નહી, નહી કાયા ને માયા ॥ ૫ ॥
 ધરણુ નહી આકાશ નહી, નહી દીવસ ને રાતી
 અલખ પુરૂષ પરકાશીયા, નહી દીવો ને આતી ॥ ૬ ॥
 એસા કોન જોગેશ્વરા, વાકા રૂપ લખાવે
 બાળ બાળે જેખડા, ત્યાં જઠ સુરત લગાવે ॥ ૭ ॥
 અકથ કહાણી રામકી, કથનીસે ન્યારી
 આપે આપ ઉપજ્યા આપસે, એસી જુગત સમારી ॥ ૮ ॥
 માપ થાપ કષ્ટએ નહી, એસા તોલ અતોલા
 રવીદાસ લાણુ પ્રસાદે, વસ્તુ પરગટ બોલા ॥ ૯ ॥

:૦:

૫૬ ૧૧૯

કાફી આશા ગાઠી

સંતો કરડા જ્ઞાન હમારા, કહે સુને કષ્ટ કામ ન આવે
 ગ્રહે સો સંતો જિતરે પારા ॥ ૧૦ ॥
 કથની કથે ને કરે ચતુરામ, અંતર કરે ન ચીચારા
 ભેખ ધર્યો પલુ અલ ન ચીન્યા, દીન દીન બદ્યા અહંકારા ॥ ૧ ॥
 માલા તીલક લાઠ કરમે સુમરણી, અંતર ધ્યાન ન લાંચા
 હું હું કરત હંકાર્યા કુતા, કહે ભાઈ તેં કયા સાગ્યા ॥ ૨ ॥
 જગત કરે સો પુંહી કરત હે; એક કીની અધીકાઈ
 માળા તીલક જાપ સુરમણી, જગત ખાયા પુસલાઈ ॥ ૩ ॥
 બળ દીખલાઈ લગ્યા બાના, કપટ કલેખ માંહી
 રામ રામકી રામ જનત હે, બાહર કરત બડાઈ ॥ ૪ ॥
 પાખંડ ભકિતસે મલુ નહી રીઝે, ગુર કાચા મત જાણે
 રવીદાસ રમતા રામ પીછાન્યા, સદ ગુર મલીઆ ભાણે ॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૧૨૦

આશા ગાઠી

સંતો ગુર ગમ લહે સો જ્ઞાની, અંતર પ્રેમ જિભગર અનબે,
 જાકી નીચલખાની ॥ સંતો ॥ ૧૦ ॥
 ચંચલ મારી નીચલ જોઈ ખેડા, નીરમજ હોઈ સમાધી
 શીલ સંતોપ રહ સમધારણુ, વસ્તુ અગોચર લાધી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

નાભી ખેઠ ગગન ઘર જાવે, આઠ પહોર આનંદા
ચલે પાધરે પશ્ચીમ મારગ, મીલાવે સુરજ ચંદા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
શશી સુરમે સુર શશીમે, અણુ સારે જિલટાવે
નીરખે પલપલ તુર નીરંતર, અનહદ નાદ બળવે ॥ ૩ ॥
રહે અડોલા ખોલે અખોલા, જાણુ પણા જલ જામ
કહે રવીરામ વીરલા સંસારા, જિલટા કાળકુખામ ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૨૧

આશા ગોડી

સંતો માયા મુજે નાહી, વીના વીચાર સકલ જગ ભુલ્યા,
જ્ઞાન વીના ગુચવાધ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
માયા માયા સીધ સાધ પુકારે, અચરજ એજ કહાવે
ભોરીંગ જેસા સીધરા ભોંયપર, દેખો એ કીસવીધ ખામ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
માત્રી કેરા બના માળીઆ, ચીતર્યો વાધ ચીતારે
એસો શ્રમ દેખી જીવ ભટક્યા, વાધ એ કીસ વીધ મારે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
ખેતર બડા ખીના રખવાલા, ઝોડા જિભા કીના
અકલ ખીના ઝોડા નહી એજખ્યા, દેખત હરણા ખીના ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
માયા નીંદ રવમહી જેસી, ખીન ગુર ગમ અંધીઆરા
કહે રવી રામ ચેતન જબ જગ્યા, ભયા બ્રહ્મ જીજીઆરા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૧૨૨

આશા ગોડી

સંતો રમતા રામ હમારા, જીહાં કેરાવું ત્યાં હરી નાહી,
એસા અપરંપારા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
કામ કહેત હે નાભી નીરંજન, કામ કહે હૃદય પ્રકાશ
કામ કહે નાશાકી અમે, કામ કહે શ્રીકૃષ્ણ વાસા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
કામ કહેત હે દશમે દારે, દાદશમે દરશાવે
કામ કહે નેન ઝરખે, અકલ કન્યા કયું જાવે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
અનમે કથે અપને અનુમાન, સુન ભડકામે ભુલ્યા
કર્તવ્ય જોગ માંહી ગુચવાયા, પાયા નહી નીજ મુલા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
રામ રામમે અનંત બ્રહ્માંડા, રગ રગમાં રહી ખોલે
આપા ખોયા તખ આપ પારસમણુ, ખખર વીના દુર ખોલે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
નીરાધાર નીલેં પ નીરંજન, લેખા વીના અલેખા
રવીદાસ સાન ગ્રહી ગુરકી, જ્યુકા ત્યું હરી પેખા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૨૩

આસ ગોડી

મનરે રામ ભક્તિ કર સાચી, સદ ગુર સંત ઓર રામ ભજન વીન
 તબ લગ મતી સખ કાચી ॥ મનરે ॥ ટેક ॥

જોગી જંગમ સેવડા થાકે, જીવ જીવ કરી રહ્યા હારી
 સન્યાસી દરવેશ હી હારે, વાઢો ન ચડી પ્રેમ ખુમારી ॥ મનરે ॥ ૧ ॥

જ્ઞાન કથંતા જ્ઞાની અલસાયે, પ્રવૃત્તિએ પગાર્યા
 ધ્યાન ધરતા ધ્યાની અલસાયે, લીના સીર પર ભારા ॥ મનરે ॥ ૨ ॥

અલ્લ કથંતા અલ્લ જ્ઞાની થકીઆ, બાંધ્યા જુદા અખારા
 એક કહે પલ્લુ દેતન છુટે, વર્તમાન માંહી હાર્યા ॥ મનરે ॥ ૩ ॥

કાજી મુલ્લા ઓલીઆ અલસાયે, પંડીત પઢતે પુરાના
 કાવ્ય કવીત કહી કવી અલસાયે, દાતા થક્યા અભીમાના ॥ મનરે ॥ ૪ ॥

જહાં અદ્વૈત તહાં દ્વૈતન ભાસે, સો સંત કહીએ શુરા
 કહે રવીદાસ દ્રષ્ટ સમાન, રમતા રામ ભરપુરા ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૪

આશા ગોડી

સંતો સખહીસે રહે સુથા, જાંઠા ચુકા મટીઆ વીચેથી
 કયાંહી ન દેખ્યા દુથા ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

શહેર જહાં ચોરકા વાસા, પલ પલ ખાતર પાડે
 નહી શહેર ત્યાં ચોર ન દુકે, ટકીએ ધોળે દહાડે ॥ ૧ ॥

ધોળે દહાડે વીચે વોહ જાંઠા, વીના સુરતહી ચાલે
 આગળ જાતાં તે અંતરાયે, ખાડા ખેંચો ખાલે ॥ ૨ ॥

જ્ઞાન ખાડો જ્ઞાનસે ખુઝે, અનભે ટાળે આંટા
 સમ દ્રષ્ટીસે કરે ખરાખર, ન રહે ચોર નરાટા ॥ ૩ ॥

ખે શીકરાઇ રહે સુરત નીરંતર, એસા કામ સંતા
 કહે રવીદાસ સો સકળ ગુરં જ્ઞાની, જાકી કલા અનંતા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૫

આશા ગોડી

સંતો ધોખા બડા ખુતારા, ધોખા આયા તબ ધીરપ નાહી
 જાંઠા તબ અહંકારા ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

દુબ્ધા આમ દોલમાં દઝાડે, ધોખા આંખ્યું કાઢે
 કુમતી આમ કરે કુશાના, કાળ હાથ પગાડે ॥ ૧ ॥

શોક આય કરસે હરકુ ઘેરે, હરખ કરાવે હાંસી
 મોહ આયકર કરે મર્લાના, કુખુહો પાડે ચોરાશી ॥ ૨ ॥

અવગુણુ વચે અંતરાય કરીયા, પ્રકૃતિયેં વાળ્યા વાડા
 સવળા સામા અવળા ખોલે, હરી ભક્તસે આડા ॥ ૩ ॥
 ધોખો ને સાંસો ખેજી બંધુ, દેખે સરખે સરખા
 ભુંડી ભોગે જમને ભડં ખેડા, કરે નરનકા ભરખા ॥ ૪ ॥
 સદ ગુર શબ્દે ધ્યાન લગાવે, ઊલટા ધોખાકું હુતા
 કહે રવીદાસ આતમ એક દર્શો, સો સદગુરકા સપુતા ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૬

આશા ગાડી

સંતો આજ જ્ઞાન અર્થાંધ, દયા વીના અચેત અભાગી,
 મતીત વીના પ્રલે જામ ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 રામ રામ હીંદુ પોકારે, મુસલમાન રહેમાના
 દોતું કુરે દયા દીલ નાહી, સાહેબ નહી મહેરબાના ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 મચ્છી માર જીવ બહોતે મારે, મુખસે કહેવે રામા
 હણ્યા સોમ હણુગા તોકું, નરક વીના નહી ઠામા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 રામ કહ્યા તો કહા ભયો ભામ, એતો કુલકી રીતા
 રામ રામ સમયાં અવતર્યા જમરા, હદે નહી પરતીતા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 દેખત જીવ કોટી સંહારે, કસાઇ કરત હે કરમા
 પંચ મુરગી કરી લે ઝખે, તો સાચા હે કલમા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
 કર્મ ભર્મ ઓર દેવી દેવતા, છાંડે કુલ વહેવારા
 ખોલન હારા સો પરમાતમ, પકડે તો જિતરે પારા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥
 અપને આતમ જેસા સખકું જાને, દયા ભાવ મુખ શાંતી
 કહે રવીદાસ સો પુરણુ અલ્લ સ્વામી, નવનીત જરેન જાતી ॥ સંતો ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૨૭

આશા ગાડી

સંતો પંડ ખોળ્યા વીના પાખંડા, ભરમ કરમ માંહી જીવ જુલ્યા,
 ભટકત શીરે અલ્લાંડા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 કોમ શાલ ગ્રામકું સેવે, શીલા મુતીં ચીત લાવે
 સાર દાલ ધર લે આગે, પાખંડ કોસ વીધ આવે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 પાખાણુ માંહેથી પરમાતમ પ્રગટે, જો પરતીત આણી પુજે
 આન આસરા અંતઃ કરણમેં, અંધે કું કયાહી ન મુઝે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 જંત્ર મંત્ર કરે કામણુ દુમણુ, વર્લ શાલ ગ્રામકું સેવે
 ચૌદશકે દીન બાકલા બાફે, ભુતોંડા મુખમેં દેવે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 એસે ભકિત ન હોમ અભાગી, મલીન વીધા મન માંહી
 માળા તીલક ધરી ભેખ લગ્યા, અંતે નરકે જામ ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

ટીકા ધરી સીતારામ કહત હે, કાલ ભૈરવસે પ્રીતી
 મુર્તી માંડીને ઘાંટા બળવે, પ્રભુસે નહીં પરતીતી ॥ સંતો ॥ ૫ ॥
 જલ બલ બેદ છોડે ભાષ, છોડો ભુત બલાષ
 કહે રવી રામ એક રામ નામ ગ્રહો, ઓર થોથા દેહો જલાષ ॥ સંતો ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૧૨૮

આશા ગોડી

સંતો નામ સખદ નામ રાજ, મુખમે કહું તો કોઇ ન માને,
 સખડી નામકા સાજ ॥ સંતો ॥ ૨૩ ॥
 દશ અવતાર લં ના સખ નામે, કારણ બકિત કાળ
 એક પલક મેં સખડી હુવા, જળ બિંડ્યા મુળ અવાળ ॥ ૧ ॥
 નામ કું પકડે તો પાર પહોચતહે, એસા નામકા આજ
 હલન ચલન સખહે નામકા, રામ સમુદ્ર નાજા ॥ ૨ ॥
 રહે ભાજામે નીરાળા ખેલે, ત્રીન લોક પર હે અવાળ
 કરડી કુમાન ચડી હે નામકા, ભરમ કરમ બે ભાજ ॥ ૪ ॥
 અટલ જન સીંહાસન નામકા, બાજે અનહદ બાજ
 નામ પુતળા અખંડ નુર હે, અનંત રવી ચંદ્ર લાજ ॥ ૫ ॥
 આવું ન જાતું ન કરું વહેવારા, રામ રાજ રામ પ્રજા
 રવીંદાસ રમતા રામ કપીરા, નહીં મુવા નહીં સરજા ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૧૨૯

આશા ગોડી

સંતો હમ બેદીકે બેદી, જુઠા જ્ઞાન કથત હે વેદી ॥ સંતો ॥ ૨૬ ॥
 ખટ સાજકા મતાહે જુદા, બોલે ન્યારા ન્યારા
 ગુ ગળા જ્ઞાનમેં ગુણી ગુથાયા, અંતર રહ્યાં બિધારા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 કોઇ સંકૃત કોઇ પ્રાકૃત વખાણે, વચને વાડા વાળે
 સમજ્યા વીના કરે સંવાદ, સખડી ઘેર્યાં કાળે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 સરગુણ કહે શ્રી કૃષ્ણ પુરન હે, નીગુંણ કહે નીર્વાણા
 એહી સંસારમે સખ જુગ ભુલ્યા, હુખ મુવા અભીમાના ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 સરગુણ સરખી સેવા વખાણે, નીરગુણી સુન ઠેરાવે
 નીરંતર રમતા રામ જાણ્યા વીન, દોનુ રીતાં જાવે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
 સરગુણ નીરગુણ ધર હે ન્યારા, સો અસ્થીર ધર હમારા
 કહે રવીંદાસ આપકું ખુઝે, સો સદગુરકા પ્યારા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

પદ ૧૩૦

આશા ગોડી

અખ મોંહે લાગી અખંડ ધર તાળા, સેહજહી લીંત લયા એકીન
 દેખ્યા નીરંતર ભારી ॥ અખ ॥ ટેક ॥

ધરન અકાશ કહુખી નાહી, સુનકારસે સખી મેળા
 ચંદ્ર સુરજકી કોન ખસાની, એસા નીરાળા ખેલા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

અનંત કરોડ અપને અનુ માના, આંરીમાં જઇ અટક્યા
 સુનકા ઊપર રાહેર ન સુન્યા, આવે જાવે મારે ભટકા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

જાની ખી સટક્યા ધ્યાની ખી અટક્યા, અટક્યા અધ્યાત્મ જોગી
 ગુરખી અટક્યા એલાખી અટક્યા, અટક્યા વેકુંડ ભોગી ॥ અખ ॥ ૩ ॥

ખડે ખડે પાખરીયા અટકે, અટકે સામંત સરદારા
 રવીદાસ રમતા રામ કબીરા, સોહે નીરાલખ ન્યારા ॥ અખ ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૩૧

આશા ગોડી

મનરે હરીસે સંત જન મોટા, દરસન કરે અનેક પ્રાપ્તી
 ચરના પરશે તીરથ કોટા ॥ મનરે ॥ ટેક ॥

હરીકું ચાર ભુજ સખ કહેવે, કરે વેદ પુરાણ વખાના
 સાધુ આવાગમન મીટાવે, જીનકા નહી જીન માના ॥ મનરે ॥ ૧ ॥

ગોવીંદ પરસન હોવે જખહી, દેવે સાયુજ મુક્તી
 સાધુ મીલે જખ સખ દુખ મેટે, આપે અખંડ ભકતી ॥ મનરે ॥ ૨ ॥

પુરશોતમ પ્રસન્ન હોઈ જખહી, વેકુંડ લોક હોય વસના
 અનંત વેકુંડકા ઊપર હે પરમ પદ, પામે સંતકે દર્શના ॥ મનરે ॥ ૩ ॥

સંત હમારા સદ ગુર સ્વામી, હમ સંતનકે દાસા
 નારદ મત્યે કહે નારાયણ, શ્રીમુખ વચન પ્રકાશા ॥ મનરે ॥ ૪ ॥

ગુર પ્રસાદ સંતકી સંગતે, લખ લીયા રમતા રામા
 રવીદાસ હરી જન દાસકા દાસા, સંત મેરા સત નામા ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૩૨

આશા ગોડી

સંતો નીરગુણકી ગત ન્યારી, સમજ્યાહે સતગુરકી એસી,
 સમજે તો સુખ કારી ॥ સંતો ॥ ટેક ॥

અડસઠ તીરથ ફરી થેર આવે, એહી જીનંકુ ખ્યારી
 પ્રીત વીના પાલવ તજ એસે, મજે નહી મુરારી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥

જોગી જતી તપસી સંન્યાસી, રહ્યા ધ્યાનમાં ધારી
 કળ મીઠા કેને હોય ન આવે, ગયા હયામાં હારી ॥ સંતો ॥ ૨ ॥

સમ પાતાળ એકીસ અક્ષાંહા, રહ્યા સો રામ પુકારી
 સદ ગુર નામ પ્રતાપ વીના ભાઈ, બેદ સમજવો ભારી ॥ સંતો ॥ ૩ ॥

કહે રવીરામ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે સુખ રહ્યા સંસારી
જગ્યા સો નર જગમાં છુટ્યા, પ્રેમ પીયુ ગત ખ્યારી ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૩૩

આશા જોડી

સંતો મુનીવર મન સમજાયા, સમજી ચાલ્યા સખદ સદગુરુકા,
પરી બ્રહ્મકું પાયા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
પાંચકુ માર પચીસકું પકડા, કામર ક્રોધ હઠાયા
હૃદ બેહદ અનહદ ગતી આવી, કરમ વીનાની કાયા ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
કરમ ભરમકી બિમળા ભાગી, લાલનસે લેહ લાયા
અવળા હે સો સવળા કીના, લખીયા શીર લખાયા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
સુરતા સાંધી ચલ્યા આકાશી, અનહદ નાદ બગ્ગયા
આદી હતા સો અંતહી પાયા, રૂપમે રૂપ સમાયા ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
સસમ વેદમે સુરતા પહોંચી, આવન ખાર ખુઝાયા
કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, જનમ મરણુ મે નાયા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૩૪

આશા જોડી

સંતો ખુઝે ખાવન ખારા, બંકે હદે ગુરુ ગમ પ્રગટે,
સો ખેલે ચોધારા ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
પાંચ પચીસ પરીબ્રહ્મસે બિપજે, સ્થાના સમજી જાવે
સોમ દીસે સોમ રમે એકલા, આપે નાવ ચલાવે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
નયન કમળસે નીરખ્યા નટવર, ખોલ્યા કર્મ કપાટા
દીલમે દસાં દેવ નીરંતર, નકરા હુવા નીરાટા ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
અકુળ કળા કલવામે નાવે, અનુભવી એને ખુઝે
ઓહં સોહં શખદ ઓળખો, ઓહ લોક તો સુઝે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
ઝલકત જ્યોતી નુર અપારા, મનવા તીહાં મીલાયા
કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, અગર અમર પદ પાયા ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૩૫

રાગ ફેર

અસમાનસે મન લાગ્યો, ઉડી અસમાન સે ॥ ૧ ॥
ભમરા હોડે ભણુ ભણુ કીયા, કમળ કીયા ગુબાર ॥ ૨ ॥
આદ અંત નહી જાગ્યા તો, વાસ લીયા રાણુ કાર ॥ ૩ ॥
નુરત સુરત અટકામ લે, ખાજે અનહદ ગુર ॥ ૪ ॥
જણુ મંદી હુવા જણુકારા, વરસે નીરમલ નુરા ॥ ૫ ॥

અખ મન અલગજ હોઈ રહ્યા, સેજે ભયા લવલીન
 અખ વીછડા વીછડે નહી, જેસે જલમે મીન ॥ ૩ ॥
 સદ ગુર ભાણુ પ્રસાદસે, ભયા પરમ પ્રકાશ
 ધીતીયા કોઈ હીસે નહી, ઘટોઘટ અલ રવીદાસ ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૩૬

રાગ કેર

કાયા કોટ લીયા ગદ બંકારે, ॥ કાયા કોટ ॥ ટેક ॥
 જાન પેરાગકી ફેળ ચડીયાં, સદ ગુર શબ્દ સુનાયા
 નેળ રોખ્યા નામકા તો, ચૌદીરા ડેરા લઈ દીયા ॥ ૧ ॥
 નુરત સુરતની નાળો નુધી, પ્રેમ પત્નીતા કીયા
 ગોળા છુટયા જાનકા તો, શહેર મુંસરવાગીઆ ॥ ૨ ॥
 પંચ ચોર માંહી પચીસ પ્રકૃતી, ઉનકુ પકડી લીયા
 પકડયા નગરકા રાજઆ તો, વાકુ નેવળમે દીયા ॥ ૩ ॥
 પાંચ ઉમરાવ મારીયા, શહેર ધ્રુજ રીયા
 રવીદાસ જમકા ભે મીટયા, શહેર સાંયાકુ દીયા ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૩૭

રાગ નેનેવંતીની ચાલ

કયા કીસીસે કામ, અપના દીલ સમજાના ॥ ટેક ॥
 કયા લઈ આયા કયા લઈ જાયગા; જપો નીરંતર જપ ॥ અપના ॥ ૧ ॥
 સદગુર સાહેબ કહત પુકારી, હજુ ના ખુલ્યો તેરો કાન ,, ॥ ૨ ॥
 ત્રીવેણી સંગમ તાર મીલાયા, અનહદ મુડયા નીશાન ,, ॥ ૩ ॥
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, બીતર પ્રગટયા જાન ,, ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૩૮

રાગ મહાર

હંસા માન સરોવરા, નીશદીન વાસો કરના ॥ ટેક ॥
 અણુ વીધ્યા મોતી ચારો યુગે, વીધ્યા ચાંચન ધરના ॥ ૧ ॥
 લાલ રહે દરીઆવમે, શીર સાટે લેણા
 કાલજ લાગ્યા કંપને, એસા મારગ ઝીણા ॥ ૨ ॥
 માન સગેવર પ્રેમ હે, માંહી હરીજન ભરીઆ
 કોઈ કોઈ સાધુ હંસ હે, નકી ઉત્તમ કરીઆ ॥ ૩ ॥
 બગલા ધ્યાન લગાય કે, ધીરે પાંવ ઉઠાવે
 મન મેલા તન ઉજળા, મજલીઆં ગટકાવે ॥ ૪ ॥
 છીલર દેખીરે રાચલી, એ બગલ નકી જાતી
 હંસા બગા નહી એક હે, વાકી જુજવી જાતી ॥ ૫ ॥

હંસકા ટોળા નહી, કોટીનમે કોઇ
 બગલા ઠોર ઠોર રહે, ઉગવળ વણું પીગોઇ ॥ ૫ ॥
 હંસ પડે મર લંઘના, મોતી વીન ચાંચ ન ખોલે
 માન સરોવર ધર કરે, કુવા વાવ ન ડોલે ॥ ૬ ॥
 મન હંસા મોતી ચુગે, બગ મહલીકા ચારા
 હંસ બગા ક્યું એક હે, લાજે ખીરદ હમારા ॥ ૭ ॥
 સાકુટ બગલા બાપડા, જાકુ હરી કયા ન ભાવે
 હરીજન હંસદશા ગ્રહે, હરી, હીરા પાવે ॥ ૮ ॥
 સુરત ધરો વાદેશમે, જ્યાં હંસકા વાસા
 રવીદાસ ભાણુ પ્રસાદસે, હીલ મીલ કરો વીલાસા ॥ ૯ ॥

—:૦:—

પદ ૧૩૯

રાગ ફેર

એક વરખડી ભાળી નહી પાન ને ડાલી
 વેલો મુળ વીના અધર ભયો
 આકાશથી આવેર ચાલતાં, પુલ વીન એક ફળ થયો ॥ ૧૬ ॥
 ફળ નામ અમર દળે તમર, દેખતામે દીલ ઠરે
 સદગુર મળેને સત પાળે, ભવસાગર સેજે તરે ॥ ૧ ॥
 શીવે પારવતી પાળી, ફળ ન શકયા ગાળી, અહા અહાણીને ભુલીયા
 વીળણુ થઇ લક્ષ્મી વયાં, ફળ અધરના અધર રહ્યાં ॥ ૨ ॥
 ફળ કપીરે ગ્રહ્યાં, સુખદેવે લહ્યાં, જેના જસ માતમ જુગમે રહ્યા
 ગુર ભાણુ દેવે ભેદ બતાયા, રવીદાસ અમર થઇ રહ્યા ॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૧૪૦

સલ ગ સુતર સેલડો, એમાંજ જે કોઇ આવીને લલ્યા
 અકળ પુરખ તેજ કહાવે, કોઇના નવ જાએ કલ્યા ॥ ૧૬ ॥
 તેણે મન પ્રમોદો પંડ સોધ્યો, તાળી લાગી ત્રીકુટીમાં
 તેને જોત જાગીને છોત ભાગી, તે સાધુ નપડે સંકટમાં ॥ ૧ ॥
 જેને મટીયા ફેલા સમીયા ઝેલા, ભેદ પાયા ગુરતણા
 સમ દ્રષ્ટી ગુર શબ્દે આવી, મુળ ગ્રહી ન રહી મણા ॥ ૨ ॥
 જેને અનમે તખત નીશાન ગડીયા, સુરતા ઇંડ ફોડ ચલા
 રવીદાસ રમતા રામ માંહી, માલમ થઇને માંહી મળા ॥ ૩ ॥
 સમગ્રાય નહી ખોલ્યુ ત્રણ ભુવન પહોણુ એવુ પંખ વીના પંખી ભમે,
 ખે બચ્યા તેની ગોદમાં, લખ અધરનું અધર રમે
 યાન વીના જેને દુધ ઝરે, મુખ વીના બચ્યા પીએ
 જે ઝીણા તેની જુગત જાણે, મોટા, દેખીને ખીએ ॥ ૧ ॥

એવાં ગુંગા ખચ્યાં દુષે રચ્યાં, ગાયસું વણધીયાં
 ચોદ જીવનમાંહી વાસ કરીને, કાષ્ઠક વીરલે શોધીયા ॥ ૨ ॥
 એવી ગોરી ગાય રપ વણીં, ગગનમાં ગુમ રહે
 બાણસે તે માણસે, રવીંદાસ ગુર શબ્દે લહે ॥ ૩ ॥

૫૬ ૧૪૧

રાગ ગોરી

નીરગુણકી ગત ન્યારી, સંતો નીરગુણકી ગત ન્યારી
 રામ રહ્યા હે સતગુરકી એથે, સમઝે તો સુખકારી ॥ સંતો ॥ ૨૬ ॥
 અહસકં તીરથ કરી ઘેર આવે, એહી ઇતુકી યારી
 પ્રીત વીના વાલપ તજી બેસો, મળે નહી મેરારી ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
 બેગી જતી તપી સંન્યાસી, રહ્યા ધ્યાનમાં ધારી
 કૃષ્ણ મીઠા કોને હાથ ન આવે, ગયાહે હૃદયમાં હારી ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
 સમ પાતાળ એક વીસ બ્રહ્માંડા, રહ્યા સો રામ પોકારી
 સતગુર નામ પ્રતાપ વીના લાઇ, બેદ સમઝવો ભારી ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
 જગ્યા સોનર જુગમાં જ્યા, પ્રેમ પીયુ ગત ન્યારી
 કહે રવીરામ ગુર બાણ પ્રતાપે, સુધ રહ્યા સંસારી ॥ સંતો ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૪૨

ગોરી

ઠાલા થોથા ખાય ગોથાં, મન વીના મેરમ જપે
 દલ વચે દુખધા નાહી સુગધા, કાળ માંહી નીશ દીન અપે ॥ ૨૬ ॥
 પછી કરે ટીલાં લીલા પીલાં, જાપ લઇને અંગ જપે
 પુસ્તક સહીત ગાય ગીતા, સંત દેખીને લપે ॥ ૧ ॥
 ગુર શબ્દ લોપીત અધમ ઓપીત, કામ ઇંદ્રી સંગ તપે
 મહા નદીમે ખાય ઝડોળા, માયા દેખીને ધપે ॥ ૨ ॥
 એવા બાહેર નીરા બીતર મીરા, સંસારને ચલવે તપે
 રવીંદાસ કહે એવા અલીલ અંધા, જુગે જુગ નરકે પડે ॥ ૩ ॥

૫૬ ૧૪૩

ગોરી કલ્યાણ

હુમ પરદેશી યાંત્રી સાધુ, આરે દેશકે નાહી
 આરે દેશકે જીવ અભાગી, પલ પલમે પરલાહી ॥ હુમ ॥ ૨૬ ॥
 પાંચ વીના ચલના ચાંચ વીના યુગના, પાંચ વીના બિડ બાધ
 ખીના સુરતકી નુરત હમારી, અનલન પહોંચે ત્યાંધ ॥ હુમ ॥ ૧ ॥
 આઠો પહોર અધર રહે આસન, કળહુ ન બિતરે આની
 જ્ઞાની ધ્યાની વીજ્ઞાની થક ગયે, એસી અકથ કહાની ॥ હુમ ॥ ૨ ॥

છાંચે ખેસુ' તો અગ્ની વ્યાપે, ધુપે બહુત સીતલાઈ
છાંયા ધુપસે સદ ગુર ન્યારા, હમ હે સદ ગુર માહી
નીરગુણુ રૂપ હમારા સાધુ, સરગુણુ નામ ધરાઈ
કહે રવીરામ નીરંતર વાસા, સખ ઘટ ઝલકે જાઈ

॥ હમ ॥ ૩ ॥

॥ હમ ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૪૪

ગોડી

શાને માટે શરમ કરો છો, હ્યોને હરીગુણુ ગાઈ
અનમે શબ્દ સત ગુર કરો, ઓર સખે બકવાઈ
કુટુંબ કમીલો જુડો પસારો, માત પીતા સુત ભાઈ
ઝોકડી ખુદ જિસકા પાણી, એસી જગત સગાઈ
આરે સંસાર સમુદર ખારો, દેખત કુબકી ખાઈ
નામ સ્વરૂપી નાવ ગુરકો, વામે ખેડો જાઈ
ખેવણુ હારા સંત ખેવડીઆ, મલી એસી સંઘ આઈ
એક પલકમે પાર પહુંચાવે, કર્મ બંધન છોડાઈ
આરે કાયા જાણો કાચનો કુપો, વણસત વેર ન લાઈ
કહે રવીરામ ભજન કર રામનુ', એક તાર ચીત લાઈ

॥ શાને ॥ ટેક ॥

॥ શાને ॥ ૧ ॥

॥ શાને ॥ ૨ ॥

॥ શાને ॥ ૩ ॥

॥ શાને ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૪૫

ગોડી

માયા છે આ મહા પ્રભુની હરી ગુર સંતને સુપોરે
સંત સેવતાં કારજ સીધે, રમતા રામે ચીત રોપોરે
કળીરે સંતને સેવ્યા ચીત લાઈ, શાહ સીકંદર કોખોરે
જળે ન કુખ્યા અગ્નીએન બાળ્યાં, વેદ શાસ્ત્ર મત લોપોરે
ધના બાટે લીધી સંત સેવા, પીપે ઘટ ઘટ ધુખ્યારે
હરી ગુર સંત એક કરી જાણ્યા, આતમ ન જાણ્યા દુગ્ધરે
રોહીદાસે સદગુર સેવ્યા, આલણે શાલીઆમારે
રાજ ઠારે રામ ભજંતા, સન્મુખ આવ્યા પ્રભુ સામારે
રામ ચંદ્રે સદગુર સંત સેવ્યા, લીધા આતમ નીજ ભેવારે
શીવ અહ્મા ઇંદ્રાદીક સરખા, કૃષ્ણે ગુર સંત સેવ્યારે
મન જુદી ચીત અહંકાર તણ, ગ્રહો સદગુર સંતકા ચરણારે
રવીદાસ મન મહાપદ સખ્યા, જેના મરી ગયા આવાગમનારે

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૪૬

ધોળ રાગ ફેર

મન માન્યા હરે મન માન્યા, આનંદ કારી સંતમે મન માન્યા
પ્રેમ સનેહી સંત ભેરીઆરે, તન મન દીના વીહાય
જનમ જનમ કા અંક ભેરીઆ, પલમે કાયા દેહારે

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

પલંગ ખીજાયા પ્રેમકા, તાપર આપ બેઠાયે
 નેણા ભરી ભરી નીરખીયા, હેડે હરખ ન માયરે ॥ ૨ ॥
 નીરગુણીયા મન જિન્મુની, જગસે રહા શીરતેરે
 ગલીત વચન ગરવા ગંભીરા, આવરણુ રૂઢીત અચંતરે ॥ ૩ ॥
 મહેર કરી મોહે મોજ દીયા, નીશ્રણી બતાયા નામ
 સદગુર સંતકી સનંદ ગ્રહી, રવીદાસ પહોંચે ત્રીજ ધામારે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૪૭

કાફી રાગ ધનાશ્રી

સત સંગ કરજોરે સુધ લાઇ ॥ ટેક ॥
 સતગુર શબ્દ વીચાર, દેખદીલ બીતર માંહી
 ભકિત પદારથ સાર, અવર ચીત ધરીઆ નાહી
 સાધન સાધી દેખીએરે, પુરખ અંગુષ્ઠ પ્રમાણુ
 ભકિત વીના ભાસે નહી, જોગ વેરાગ ને જ્ઞાન ॥ સત સંગ ॥ ૧ ॥
 માયાકે આધીન, જોગી વેરાગી જ્ઞાની
 દયા દીનતા નાહી, બહોત અતી અભીમાની
 દાસ તણા દુલ્લ સદારે, મર્મ ન લહે માનત
 રામ રતા મોટા મતારે, ઇંદ્રીજીત કોઈ સંત ॥ સત સંગ ॥ ૨ ॥
 માન બડાઇ ધસી, વસી કની પંડીત માંહી
 કથે પદે અરધાય, બુદ્ધી માયા લપટાહી
 એતે માયા ભરમ માંહી રે, દેવ મુની શીરધાર
 તપ બળ અહંકૃત આચરે ર, લે લે શીરપર ભાર ॥ સત સંગ ॥ ૩ ॥
 મનખા જનમકો લાલ, સેવા સંતનકી કીજે
 અરખો તન મન પ્રાણુ, શીશ જિતારી દીજે
 જિંણુ શીત વ્યાપે નહીરે, હરખ શોક કા નાશ
 ક્રુધા પીપાસા સેજમારે, હુવા અખંડ પ્રકાશ ॥ સત સંગ ॥ ૪ ॥
 અટલ નામ અવીનાશકા, અટલ નીજદાસ અલંગા
 વેદ પુરાણે શાખ હરી, હરીજન એક અંગા
 રવીદાસ સદગુર અટલ, અનંત કોડકે પાર
 દુલ્લભસો સુલભ ભયારે, પાયા અટલ દેહાર ॥ સત સંગ ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૧૪૮

ધનાશ્રી કાફી

ભગવંદ ભજીએરે શ્રમ જાંડ ॥ ટેક ॥
 હ્યો સદગુરનો શબ્દ, હરત મુસ્તકપર ધારી
 ભજીએ સારંગ પાણુ, જેમ ચક્રોર તમારી
 પ્રેમ નેમ એમ પાળીએરે, દીપ પતંગ જલ મીન
 વીશ્વંભર વસ દાસનેરે, ભકિત તણે આધીન ॥ ભગવંદ ॥ ૧ ॥

ગોપીનાથ ગોપાળ, ત્રીગુણાતીત ગોવીંદા
મનાતીત મોરાર, મધુ મદ મદન સુકુંદા
પરમાત્મંદ પરમાતમારે, પુરણ પુરશોતમ
સંચીત અનેક જનમનારે, નામે છુટે કરમ

॥ ભગવદ ॥ ૨ ॥

સરવ દેવના દેવ, શીરોમણી દેવ દયાલ
હૃસાદીક દલ દલન, કાળ દેરા મહા કાલ
મગદ હરી પોકારતારે, ત્રીકમની એ ટેક
અગ્નમીલ ઓધારીઓરે, નામે તાર્યા અનેક
શુક સનકાદીક શેષ, નામ ભકતી રંગ રાગ્યા
ધ્રુવ અંબરીશ પ્રેહલાદ, પ્રાણ પ્રતીજ્ઞા સાચા
નારદ હરી ગુણ ગાનમારે, મહા મરતાના સાધ

॥ ભગવદ ॥ ૩ ॥

બ્રહ્મ પરાયણ પામીયારે, નામે અગાધ અગાધ
રામકૃષ્ણ ગોવીંદ, મધુ હરી સુકુંદ મોરારી
ગોપી નાથ ગોપાળ, પુરણ પુરશોતમ પ્યારા
શશી સુર દીપક ધંદુ, ભક્તિ મણી નીજ દોર
રવીદાસ વા ચીનીયારે, નામ સત શીર મોર

॥ ભગવત ॥ ૪ ॥

॥ ભગવત ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૪૯

રાગ ધનાશ્રી

રસ રમણની રીતરે, જાણે રસ મગના
દ્રઢ કરી પકડોને; સતગુર સંગના
આપાને દોર આપરે; આપે હી ખાલ
એ સરવે રસ રામરે, શું કહું કર જાલ
ગીત ગાઇ ગોવીંદરે, દાખી સહેજ સમાધી
વાસના થઇ દગ્ધરે, સગી સકળ ઊપાધી
સંભવ ગયો શરીરનોરે, મગજળ શ્રમ ભારા
સરીતા સીંધુમે મલી, રસ મહી રવીદાસા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૫૦

ધનાશ્રી

બ્રહ્મ રસની પેરેરે, મરજીવા પ્રીછે
જેગી જંગમ શેવડા, અંગે બળકરી ધચ્છે
સુપને નાવે શામરે, કંઠે બહું કાયા
પ્રત્યક્ષ પ્રેમને વસ, આવે વણુબોલાયા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

રમે થઇ રસ રૂપરે, તેજ પુંજ પ્રકાશા
નજર આગળ નાથરે, કરે અહા વીલાસા
અરસ પરસ થયા એક, વેહુ વેદના વામી
ભાણુ ચરણ રવીદાસરે, પીયુ મેળે પામી

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૧

ધનાશ્રી

જાણે જાણણુ હરરે, વીદેહની વાતુ
પુરણ થયો પ્રકાશરે, જુલો ગઘ શ્રાંતુ
ચક્રિહ લોકના ભોગરે, મટયા સદગુર સાને
સંસાર કેરા સુખરે, તુચ્છ માતર માને
સત ચીત આનંદ ઓધરે, પ્રગટયા નીજ પોતે
અંધાર ગયું અલપાઇ, પરમાતમ જોતે
નામ રૂપનો નાશરે, અહંતા મળ ટલીઓ
સાકર કંકર રવીદાસરે, અહા સાગર ભરીઓ

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૨

ધનાશ્રી

શબ્દ સતગુર રૂપરે, સતગુર સોઇ વસ્તુ
ઓળખ્યા સત સ્વરૂપરે, જ્યાંઉદય નહી અસ્તુ
પૃથિવ અંબુ તોયરે, પવન નહીં પહોંચે
આકાશથી ઉ ચેરારે, અદકા નહીં ઓછો
રામ ગીત નહીં છંદરે, મનવાણી થાકી
સર્વાંતીત સર્વ રૂપરે, સરવેનો શાક્ષી
દ્રક્ષ દ્રષ્ટી વેગજોરે, કેનાં ગાંઉ ગીત
રૂપ અરૂપી રવીદાસરે, છે અખંડ અદ્વૈત

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૧૫૩

ધનાશ્રી

હરી રસ વીનાનહી ઠામરે, ઠાલો કાંઇ દીસે
નીજ જનને છે લક્ષરે, જેને લક્ષણ છે ખત્રીસે
પોતે પોતા માહીરે, પોતા પણુ ખોયું
વસ્તુ વીશ્વ નહીં બીન્નરે, અહા લક્ષે જોયું
સરવે પુતળી રસ રૂપરે, રમણ રસ માંહી
આદ અંત મધ આપરે, સંશય સર્વથાઇ
રસના ઘટ રસે ભર્યા, રસ સાગર ભરીયો
રૂપી રામ રસ અહરે, બાહેર બીંતર ભરીયો

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૫૪

ધનાશ્રી

અંતર ગતમાં એમરે, આવી ચીત થીર થયા
 દીપક રહે અડાળરે, ક્યારે ન ડાળાય ॥ ૧ ॥

સમીયા દૈતા દૈતરે, ભાર્યો અલ્લ સીંધુ
 અવીગત તેજ અંબારરે, જ્યાં નહીં અરક ધંદુ ॥ ૨ ॥

તત્વ દર્શતાં તીમીર મટયો, થયો અર્ક જિહ્વાત
 સાધન સર્વે સમી ગયાં, પ્રગટી અલ્લ જોત ॥ ૩ ॥

જેભ થયા ગગન મધે, છુપે સમરસ તુષા
 રવીદાસ રામ માહી બોલે, થઇ એક રસ રૂપા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૫૫

રાગ ફેર

મન રહો નામ નીશાને, નહીતો ડાપણમાં ફસાસો
 નાનાં કંઠું છું નથી તમારં, ફાંસુમાં ડાલાસો ॥ ટેક ॥

શીષ શાખા સંસારી સરવે, વહાલ પણામાં વીટે
 સ્વારથ સુધી જાણુ સગાઇ, તેમે નીરખ્યાં મીંટે ॥ ૧ ॥

જોયું જુગતે બાવે જુગતે, બેળા બેઠા સુતા
 તન મન અરખ્યું, સહુ સમરખ્યુ, તે નીવડયા થઇ સુતા ॥ ૨ ॥

સગપણુ સાચું ત્રણું ન કાચું, જે કહેતા તે સહેતા
 વતંમાનમાં ફેરજ પડીઓ, ભાવજ ભાયા લેતા ॥ ૩ ॥

પેલે ચડતુ પાછળ પડતું, શરીર સગપણુ એવું
 ડાહ્યા ડગીઆ જણુજણુ વગીઆ, સત રવીગુર સંગે રહેવું ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૧૫૬

રાગ ઉપરનો

મન રહો સદગુર સંગે, નામસે હોય સકલ નીસ્તારા
 સંશય કાળે ઝીકી ખાધા, વણુ સમજ્યા સંસારા ॥ ટેક ॥

શીવ અલ્લા ઇંદ્રાદીક નારદ, તેને કબકા લાગ્યો
 એવું જાણી સમજ પ્રાણી, તજ્જા મમતા ત્યાગો ॥ ૧ ॥

બહુ દીન વીત્યા થયો ભય બીતા, ચીંતા ઉપની ચીતમે
 કોને વળગ્યું કોઈન અલગ્યું, આશા નારી વીતમે ॥ ૨ ॥

દૃષ્ટ પદારથ સરવે ખોડું, સાચી સંત સગાઇ
 રામ રસમે રચીઆ મચીઆ, રંગે રહ્યા રંગાઇ ॥ ૩ ॥

ભવ સાગરમાં નાંખ જહાજ છે, સદગુર ખેવટ તારે
 રવીદાસ તરી પાર જોતરીયા, જે વળગ્યા તે લારે ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૫૭

રાગ ડિપરનો

માયા મહા ઠગની છે રે, માની ગોતી ગોતી ગળીયા જોગી જતી તપસી સન્યાસી, વણુચેતે સહુ ઇળીઆ	॥ ૮૩ ॥
મુરખ માન વડાઇ તાકે, ઢાળીઆ બાણે દળીયા આંખ દેખાડી આડા પાડયા, દાણે દાણે દળીયા	॥ ૧ ॥
સમજ્યા પીના સર્વંગી થાએ, હું ૫૬ આણી હરીયા મોહ માયાનો મર્મન બળ્યો, ખપરમાં જઈ ખશીયા	॥ ૨ ॥
કાજ મુલ્લાં પીર ઓલીયા, તાતે તેલે તળીયા મોહ નીદ્રામાં નર્થ તણાણા, સૌ ભક્ષમાં ભળીયા	॥ ૩ ॥
મંજા નારી તેણે મારી, જે સદગુરુ રાખ્દે પળીયા કહે રવીદાસ તે કહીન ચુકે, મેરમને જઈ મળીયા	॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૫૮

રાગ ડિપરનો

મારા મનવા લાધરે, ચેતન થઈને ચાલો ગુરુ પ્રતાપે સંતની સંગતે, મુક્ત થઈને માલો	॥ ૮૩ ॥
ધર ધર ગાએ થયા ગીતારા, કોટે ઝાઝી કંઠી સદગુરુ કેરી સમજણુ નાવી, માંહી બુદ્ધી વંડી	॥ ૧ ॥
કરે સ્વારથ પેટજ અરથે, દેશ દેશાંતર લાધે સાંજ પડે ત્યારે થાયજ સાધુ, ભકતતાણું ધરે સોધે	॥ ૨ ॥
જ્ઞાન કથે માને બોલે, બીજને કહે કુડા તારા થઈને જાય તારવા, પોતે ભવમાં યુડયા	॥ ૩ ॥
વીશ્વાસુને વહાલ દેખાડી, બહોત આરડે બોધા મીઠું બોલી મન હરી લેવે, અંતર અથના ઓધા	॥ ૪ ॥
સાય જુઠં તણો જે વેરા, ધરમ તણે ધરે થાશે રવીદાસ કહે કરી કમાણી, ત્રાજુડે તોલાશે	॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૧૫૯

ધનાત્રી

ભટકત કાયકુ શીરે, મુરખ મન	॥ ભટકત ॥ ૮૬ ॥
પુન કરે બાકુ પાવનકી આશા, ફરી ફરી જન્મ ધરે	॥ ૧ ॥
ઈંદ્ર અક્ષાદીક શેખ સરીખા, અંતે વાકા સ્થુલ ન રહે	॥ ૨ ॥
અનહદ નાદ નીરંતર બાજે, ઝલ મલ જ્યોત જજે	॥ ૩ ॥
સત ગુરુ રાખ્દે શ્રવણ રસ રેડયો, જીવન મુક્ત કરે	॥ ૪ ॥
કહે રવીદાસ હરી ગુરુ સંત સેવો, પુનરપી વાસ ટળે	॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૬૦

કયા કરત મેરી મન મુરખ, કયા કરત મેરી મેરી	॥ ૮૬ ॥
કર જલદી સારો જનમ ગુમાગો, અવસર હોત અવેરી	॥ ૧ ॥
આવેગા તબ દાર પકડ ચલેગા, હોવેગી જંગલમે ઢેરી	॥ ૨ ॥
કાલ દદામા તેરે ગુડત હે શીરપર, ચલતા સાંજ સવેરી	॥ ૩ ॥
ધન દોલત તેરા કુટુંબ કખીલો, સંગત ચલે ત્રીયા તેરી	॥ ૪ ॥
કહે રવીન્દાસ હરી ગુર સંત સેવો, મનખા જનમ નાવે ફેરી	॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૬૧

સંજ્યા આરતી

શહેર વારાહી ધામ, નામ નવ ખંડમે પ્રાણ	
ભાણુ જગત ગુર દેવ, રાવ રંક રાખી માણ	
પલ પલ પરચાદીન, અલ્લ વેતા અલ્લ જાની	
હું તુ દીયા બિડાય, ઉપ મીઠા કીયાહે પાની	
તીન લોક મે સાર, શ્રીરામ નામ રટલાયે	
અનહદ ધુની સુની શબ્દ, પાર પરમાતમ પાયે	
અરદ મતા વાયક અમે, રામ બાણુ શીર નાહી	
લાણુ ઉગ્ગર અમેદ ખુબ, રવીરામ કહે અલ્લ માંહી	॥ ૧ ॥
લોહર વંશ અવતાર, સંતનસે રહે લોહીના	
તન મન ધન અરપાણુ, સકલ હરી અપાણુ કીના	
એક અખંડીત અલ્લ, અમર અઘીત રસ ચાખ્યા	
સમદ્રગ્રી સમતુલ્ય, સંતસે આપન રાખ્યા	
ખારા જલ મીઠા કીયા, મહા પેરા કડીન કડી	
અનેક જીવ ઉધારીયા, લાણુ સાહેબ કીની ભલી	॥ ૨ ॥
ખીમ ખાલક રૂપ હે, દીલ દરીયા ભરપુર	
ત્રીકમ તનમે દેખીયા, હરદમ હાલ હજુર	
ખીમ ખરે નીશાન, શામ સમદ્રગ્રી આણ્યો	
જીવન મન પ્રતીત, પ્રેમ રસ પુરણ માણ્યો	
પહોંચ્યા સખાહી પાર, બાલ ગોપાલ સમેતા	
લાણુ કખીર રવીરામ, નામમે મલીયા જેતા	
લોક સાજ ખુલ પટકંઠે, રહે નામ લાલાય	
લાણુ સુત રવીરામ કહે, બહોરી ન આવે જાય	॥ ૩ ॥
કુંવરજી અર માવ, ખીમ શ્યામ ઝોર જીવન	
નામ સુધારસ સાર, પંચમીલ લગેહે પીવન	
દ્રઢ જ્ઞાન વેરાગ, અનન્ય વ્રત આપ ઉગ્ગર	
શીલ સંતોષ અરક્ષમા, ઝોર આજંવ સુખસાગર	
ગંભીર મતા સમુદ્ર જ્યુ, હરી ગુર સે હોતે મજે	
રવીરામ નામ સંભારતા, ત્રીવીધ તાપ સેજે ટળે	॥ ૪ ॥

પ્રથમ કંઠેણ કલીયુગ, મવે જમ મચ્છ જીવાયો
 કોપ કીયો હાકમ, પાંવ જંજર તોડાયો
 રણમે ખારે નીર, સોહી મીડો કરલીનો
 કરી હરી સંત સમાજ, પરસ્પર નીજહી પીનો
 નર નારી ભકતી કરી, ઠોર ઠોર પરચા દીયા
 અનહદ લોહર વંસમે, લાણુ સાહેબ એસા ભયા
 હે ત્રીલોકી નાથ, સાથ મોહી સંગ રહીજે
 બહોત ગુના હોધ આજ, પીતા મનમાં નહી ખીજે
 અંતર ગતીમે હેત, પુત્રસે પીતા મયા કો
 મુખસે કીજે ખુબ, ન છુટે હેત હંધયાકો
 અપનો જનની આદર કરે, અનેક ગુના ચીત નવધરે
 પતીત પાવન રામ, રવીદાસ સ્તુતી કરે

॥ ૫ ॥

॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૧૬૨ રાગ દક્ષણી બીહાગની છાયા

મેં બાળક સદ્ગુરકા સેવકસંતનકા સંતનકારે ॥ મેં ॥ ૨૬ ॥
 સદ્ગુર સકળ કલપના જારી હરીજનહે હરીકે અધીકારી
 દોનુ મીલ એક દરત નહી ટારી, પારખ રતનકા રતનકારે ॥ મેં ॥ ૧ ॥
 સદ્ગુર હે પુરશોતમ પુરા, ઝુઝણુ સંત સીપાહી શુરા
 જમ લીયા વંકા ગઢ તુરા, ખોજ અંતનકા અંતનકારે ॥ મેં ॥ ૨ ॥
 સતગુર પરમ જ્યોત પ્રકાશી, સંતે વસ્તુ લીની તપાસી
 અડગમતા ખેલે આશ નીરાશી, દેખન તંતનકા ॥ મેં ॥ ૩ ॥
 સદ્ગુર સંત મુસ્તક કર દીના, તાહી પ્રતાપે આતમ ચીન્ધાં
 કહે રવીરામ લાણુ ગુરજીણા, સાર વેદાંતકા વેદાંતકારે ॥ મેં ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૬૩

રાગ ઉપરનો

કર બંદગી સદ્ગુરકી, નીરમે હોધજના હોધજના ॥ કર ॥ ૨૬ ॥
 કુડી આ કલજુગકી માયા, કોડી ઉપારે રહે નહી કાયા
 ઉપન્યા સોધ હે અલપાયા, ગુર ગમ જે જ્ઞાનાં જે જ્ઞાનારે ॥ કર ॥ ૧ ॥
 જુઠા માત પીતા સંગાથા, આખર વખત ચલે નહી સાથા
 સંત સેવી ભજ નીરગુણુ નાથ, છોડીદે અભીમાના અભીમાનારે ॥ ૨ ॥
 મનુષ દેહ સુકળ તેં પાધ, કરીલે સાહેબસે ઓળખાધ
 તુળસી તીલક કંઠે ધર ભાધ, જમ મારે જમ રાના જમ રાના ॥ ૩ ॥
 સુન સમાધ તાલી લાગે, આવા ગમનકા જે સખ ભાગે
 અરીનાશી ચૈતન પ્રહ્લ જાગે, નીરંજન નીર્વાણા નીર્વાણા ॥ કર ॥ ૪ ॥

સેજ સમાવી સેજ સરખા, સકળ નીરંતર વસ્તુ અનુપા
રવીરામ ત્યાં જાયા ન ધુપા, મેરા ગુર હે ભાણુ હે ભાણુરે કર ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૬૪

રાગ ઉપરનો

કીલાલીયા આતનકા, નીરંજન નીરગુણકા નીરગુણકારે ॥ કીલા ॥ ટેક ॥
ઉયા અલખ ગઢ પ્રેમ અટારી, ત્યાં પહોંચે સાહેબકી ખ્યારી
ધેં ધેં નોખત વાજે ભારી, આગ્ન અનહદકા અનહદકારે ॥ કીલા ॥ ૧ ॥
ગઢ પર નાળ જંજળાં છુટે, લાતે કાયરકા દલખુટે
સંત ઝવેરી પારસ ઝુઝે, પરમ્યા ગુરવાંકા ગુરવાંકા ॥ કીલા ॥ ૨ ॥
શુરે સનમુખ ખાણુ ચલાયા, કાયર કળહુ કામ ન આયા
રંગમંડળપર ધુમમચાયા, મદંગરણુ ઝણુકારણુ ઝણુકા ॥ કીલા ॥ ૩ ॥
પાંચ પચીસકા દલ ભારી, કરકા મન રાગ અંહકારી
તાસે રહી જગત સખ હારી, ડંકા સહગુરકા ગુરકા ॥ કીલા ॥ ૪ ॥
નવ દરવાજા નીરમે જા કીના, દશમા ઉપર ડેરા દીના
પાંચ પચીસકુ જેર કર લીના, કીલા શુરતકા સુરતકા ॥ કીલા ॥ ૫ ॥
કહે રવીદાસ અગરાયલ જાણ્યા, પુરણુ અલ્લ સો પ્રગટ પહીચાના
ભાણુ દેવ ગુર સહી કર માણ્યા, સાહેબ પરમ સુતકા સુતકા ॥ કીલા ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૬૫

રાગ ઉપરનો

ખુબ ખખર કર ખોણ કાયા ગુર ગમસે ગુર ગમસે ॥ ખુબ ॥ ટેક ॥
ઓઘટ ધારી શીરકર આયા, સોહં સીંગી નાદ બળ્યા
ત્રીવેણી પર ધ્યાન લગાયા, ચરીયા અગમસે અગમસે ॥ ખુબ ॥ ૧ ॥
ભમર ગુફામે અલ્લ નીશાની, ખંક નાળ સેજે વરા આણી
ચંદ મુરજ દો કિલટ સમાણી, ઉગસ હરદમકા હરદમકા ॥ ખુબ ॥ ૨ ॥
ખેચરી ભુચરી ચાંચરી મૂંઢી, વાસના પૂતલી રહે છુપાઇ
જગત જ્યોતે જ્યોત જગાઇ, ગુરકા ધલમસે ધલમસે ॥ ખુબ ॥ ૩ ॥
અગોચરહી અનહદ ધુન ગાજે, ઉંમુની પુરણ અખંડ ખીરાજે
અનંત કોરી આદીત લાજે, સુખમણુ સંગસે સંગસે ॥ ખુબ ॥ ૪ ॥
નાદ ખુંદ એક ધર આણી, મન વસ કરી પુરણુ અલ્લ માણી
કહે રવીદાસ મરીઆ ખાણી, ભાણુકે કદમસે કદમસે ॥ ખુબ ॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૧૬૬ રાગ વેરાવળ ખીલાગની છાયા

હરીજન જુગસે ન્યારા, સુનખે સંસારી સંસારી ॥ હરી ॥ ટેક ॥
સતગુરસે સત રાખદે વળગ્યા, અહંતાદમખ છોદન કીયા અગાગા
દો રવર સંધ કિલટ દીયા સલંગા, અંતર નહી કારી નહી કારી ॥ ૧ ॥

ખાપ પીએ મુખે ઓર જાગે, જૂતી લગી અખંડ અક્ષ ધાગે
 અરપ સરખા હે અનુરાગે, દીસત દેહધારી દેહ ધારી ॥ ૨ ॥
 અંતર ગતસે ભયા નીરંતર, પ્રગટ સુઝયા રામ સ્વતંતર
 હાટક હારકા મીટયા પટંતર, સુખ દુખ સંધારી સંધારી ॥ ૩ ॥
 ઉનમુની મુદ્રાસે ચીત ચોંટયા, કહપીત સાધન સખી છુટયા
 અનહદ નાદ બળયા ઘંટા, અક્ષ જ્યોત ઉજારી ઉજારી ॥ ૪ ॥
 સેજે સકલ કરત હે ધંધા, દેહ ભાવસે કળહુન બંધા
 જેસે મીન રહે જલ મધા, તાકુ લાગત નહી ભારી ભારી ॥ ૫ ॥
 એસે સંત શીરે મરજીવા, ઇશ પ્રમોદ અનંત કીયા દીવા
 જે તુમ આહો રામરસ પીવા, સંત ચરણ દ્રઢ ધારી ધારી ॥ ૬ ॥
 અનેક સંત પહોચ્યા સત સેને, થાપ ઉથાપ કરે નદી કેને
 કહે રવીદાસ ફરી નહી તેને, પુનરપી અવતારી અવતારી ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૧૬૭

સામેરી

સદગુર મોહ્યારે મસ્તક કરધરી, સેવક સાચી તમારી વાત ✓
 પ્રગટ રહું છું તારા પંડમારે, દીલની તું દુખધા કાઢી નાખ ॥ ૧ ॥
 આનંદ આણીરે અનુભવી ઓચર્યા, પ્રેમીજનની સાથે પાળો પ્રીત
 જ્ઞાનને વેરાગેરે ભકતીરસ ચાખીએ, અંતર નીર્મળ રાખો રીત ॥ ૨ ॥
 શીલને સતોશરે ક્ષમા બહુ રાખવી, સાચ દયા આધીનતા બહુ હેત
 બાળકને સ્વભાવેરે રહેવું રહેણીએ, વશ રાખોજીબ્યા ધંદરી સમેત ॥ ૩ ॥
 ગળીત પણુ અને ગંભીરાઈ અતી ઘણી, જેવા કાંઈ ગંભીર છે દરીઆવ
 લહેરી ઉઠેરે માંહે સમાવીએરે, મન ગાળી ટાળીએ દેહીના સ્વભાવ ॥ ૪ ॥
 કડોર ને કંગલાઈરે હઠ હરકત ઘણી, મુખના મીઠા ચીત કલપત
 હરીજન હસીરે તેથી ન્યારા રહે, અંતર અવગુણ ન ધરે સંત ॥ ૫ ॥
 તત્વ દશીરે આગે સંત બહુ થયા, તેણે કાઢ નવ મર્યો કેનો દોશ
 મને કમે વચનેરે કેને નવ દુભીયા, તે નર જીવત પામ્યા મોક્ષ ॥ ૬ ॥
 દીડીને અણદીડીરે કરે કોઈ અનુભવી, સાંભળીને સમાવો કરે કોઈ સાધ
 ત્રીવેણીની તીરેરે જ્યાં આસન કરે, અનહદ સાંભળે અખંડીત નાદ ॥ ૭ ॥
 હંસ રૂપે થયારે હંસ નીહાજતાં, પુરણ થયો ભકતી રસ પ્રકાશ
 સંસે સરવે ભાંગ્યોરે સાધુની સંગતે, ભાણ ચરણ રજ કહે રવીદાસ ॥ ૮ ॥

:o:

પદ ૧૬૮

સામેરી

સંગત કીજેરે મોટા સંતની, હારે ભાઈ મહાદરશી મદ રહીત ✓
 ઉપાસના છેરે દ્રઢ સતગુર તણી, હારે ભાઈ ચોખાં જેના ચીત ॥ ૧ ॥

કામને ક્રોધરે લોભ નીવારીયા, સંતને જાણીયે શ્રી જુગદીશ
 અંતર માંદીથીરે હું તું ટાળીએ, સંતને સોંપીએ નીજ મન શીશ ॥૧॥
 હરી રસ માંદીરે રસરૂપ થઈ રહ્યાં, હારે ભાઈ સદગુર સાચા સામ
 પાંચ પચીસ નેરે પરપંચ પારછે, હારે એતો અખંડાનંદનું ધામ ॥૨॥
 તેહને લાગેરે આતન વીસરે, હારે તારે હારદ આવે હાથ
 આવરણુ-સમાધીરે આદર દીછયે, હારે તારે નેહ જણાવે નાથ ॥૩॥
 ભકતીનો ધરમ છે રે જેહ કર મતારે, હારે ભાઈ કરશે વીરલા ક્રોધ
 શીશ ઉતારી રે સનસુખ થઈ લહે, એમ કહે પુરાણ પોકારી સોચ ॥૪॥
 દેત રહીતરે મહાજન માલમી, સતકરી કરીએ તેનો સંગ
 અભય વાયક રે અનુભવી ઓચર્યા, સતસત રવીદાસ પુરૂષ અલંગ ॥૫॥

:o:

પદ ૧૬૯

સામેરી

શાસ્ત્ર કહે છેરે સત સંગ સાર છે, સતગુર શબ્દે કરે વીચાર
 અંતર વરને રે અહંતા મળ દળે, રસનાએ રીએ રામ પોકાર ॥ ૧ ॥
 સદગુર સંતરે રામ પરમાત્મા, હારે ભાઈ એક સ્વરૂપ તું જાણુ
 તન મન ધન સરવે અરપીએ, હારે ભાઈ મેલીએ મનની તાણુ ॥૨॥
 સદગુર ગરવારે સંત પરમારથી, સંતો નામ નાવ ભવપાર
 ભકતી ભાવે રે સત સંગ એસીએ, હારે ભાઈ હરી ઉતારે પાર ॥૩॥
 તેણે મારગેરે તત્વ પામીએ, હારે તેહમે સરે વીહંગમ મીન
 એક મન હોમરે શબ્દ સંભાળીએ, હરી જેમાં વરતી હોમ તલ્લીન ॥૪॥
 પીંડને પ્રહાંડરે સ્વધુ સર્વદા, હારે સંતો જગતા થાએ નાસ
 અખંડ મંડળરે રસ મમ્મ હોમ રમે, એમ કહે ભાણુ ચરણુ રવીદાસ ॥૫॥

:o:

પદ ૧૭૦

સામેરી

પ્રહ્મના અંશીરે પ્રહ્મ રસ તે પીયે, સંતો જેનો ક્રોમળ પ્રહ્મ સ્વભાવ
 તીમીર નહી મુગરે તરણા માત્ર, હારે સદા નીરંતર સાદ ॥ ૧ ॥
 સદા આનંદીરે રહે રામ રંગમાં, હારે જેના સમજ સમાયા વેગ
 પર અવગુણરે સપને જુવે નહી, એવા સંત પાળે સ્વતંત્રી નંગ ॥ ૨ ॥
 કંઈલા દષ્ટરે પેએ સરવને, હારે જેનુચીત થયુંચીદ રૂપ
 વાયુની પેરેરે વહે પણુ નહી અડે, હારે જેને દર્યા તત્વ અનુપ ॥ ૩ ॥
 કંશાએ ન ચડે રે અનુભવ જ્ઞાનનો, જાણી સમજીને કોઈ સમાસ
 થાપ ને ઉથાપરે તે ક્રોના કરે, હારે સહ પોતાનો પ્રકાશ ॥ ૪ ॥
 વીધી નીશેધરે મુખને નવ સંભવે, એવા સંત રહે આશ નીરાશ
 તત્વ દરશીરે વીરલા વીશ્વમાં, સત કહે ભાણુ ચરણુ રવીદાસ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૭૧

સામેરી

જાગીને જોતાંરે સપનુ સમી ગયું, પ્રગટગો પરમાત્મ પ્રકાશ ✓
 સદગુર દખટેર હરીવીના અન્ય નથી, દોસે છે મીઠ્યા માયા ભાસ ॥ ૮૬ ॥
 ઉલજણુ ભાંગીરે સુલઝી સેહેજમાં, મરી ગયા વાયક જળના ફંદ
 સોહં સનાતનરે સૌ ઘટ રમી રહ્યાં, વરત્યો અક્ષરાતીત આનંદ ॥ ૧ ॥
 પહોચી ન શકેર બુદ્ધી ત્યાં બાપડી, મન વાણીથી વરજીત વસ્ત
 સ્થુલ સુક્ષ્મથીરે પરે પરમાત્મા, નીરગુણ નીર્મોહી નીશ્ચલ તત્વ ॥ ૨ ॥
 સુનાતીતરે સુનમે સોહામણા, ઝલકે તેજપુજ ભરપુર
 બાહેરને ભીતરરે સમરસ રામમા, રવીદાસ ઝીલે બ્રહ્મ સીંહુનુર ॥ ૩ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૨

સામેરી

સદગુર સાક્ષીરે અનંત કલ્પ તણા, સદા સર્વદા સંગી અસંગ ✓
 ઉપજે ને અપેરે વણુસે ન વીડસો, લલીત લાલ અમુલ અનંગ ॥ ૮૬ ॥
 હીંદુતો હીંડેરે નેણા આગળે, હેરં તો સન સુખ હોય
 ખેલુતો ખેલેરે અધર ખેલમાં, અકુળ કુળી ન શકે કોય ॥ ૧ ॥
 ખેસું તો ખેસે રે સ્થીર આસન કરે, હસુંતો હરજી હસી મલકાય
 જમુતો જમેરે હરી આગળ થકી, અહોનીશ અખંડ આનંદ યાયા ॥ ૨ ॥
 સુતી સોડ તાણીરે સુન્ય મંડળમાં, ઝલ મલ ઝલકે અપરમીત તેજ
 અમૃત વરસેરે અનહદ ગડહડે, સુંદર સોહામણી સુખસેજ ॥ ૩ ॥
 બ્રહ્મ રસ ભેદરે નીજ પ્રેમી લહે, તત્વ દર્શી માણે સરવે સુખ
 રવીદાસ હેતેર પીયુમે હેરાઝ સમ્યા, મુંગોતે શુ કહી દાખવે સુખ ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૩

સામેરી

સુરીનર વંદેર શીતળ સંતને, જેહને ભીતર નહી અભીમાન ✓
 શીલને સંતોષરે ગરવા ગુર મમી, અડગ અખંડ નીરંતર ધ્યાન ॥ ૮૬ ॥
 શબ્દ રસાળ રે નેણા અમૃત ભર્યાં, ક્યોં છે રાગ દેશનો નાશ
 કંઈણાસીંધુરે તત્વવેતા ખરા, સમ દ્રષ્ટી સંપુરણુ સમાસ ॥ ૧ ॥
 પાપ પુણ્ય રહીતરે હરી રસને પીવે, પાંચ પચીસને કાધા જેર
 મહાસુખ આપેરે સરવે જંતને, નીરસંશય સંત નહી કાંઈ વેર ॥ ૨ ॥
 લક્ષ સ્વરૂપીરે આત્મીક સંતની, પ્રીત્યું પોતે પોતાતું પોત
 જીવ પાણુ ટાળ્યુ રે આતમ થઈ રમે, રવે પ્રકાશીક અદ્વૈત જોત ॥ ૩ ॥
 તત્વ ખતાવેરે વસ્તુ સ્વતંત્ર છે, જેમ કાંઈ કાંડામે મૃતીકા ભાસ
 રવીદાસ સંતરે સેવે અદ્વૈત પણે, પુનરપી ન આવે ફરી ગલંવાસ ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૭૮

સામેરી

સદગુર સાથેરે આઠ મારે પ્રીતડી, સમન્તવી સાન પુરણુ અલ્લ બેદ
કારણ ને કાનણુરે આઠ મારે સમ થયાં, કોર્ણ છે કુમં ભમંતો જિએદાદેકા
તન મન સોંપ્યુરે સદગુર શરણુમા, પ્રેમેશુ પીયુજને કાધા હાથ
બાહેરને ભીતરરે રસીક વર રમી રહ્યાં, તેણા આગળથી નવ નય મારો નાથ
હુ અન્નણી હતીરે અનંત આવરણુમાં, સદગુરએ પડળ કીધાં છે દુર
અહોનીશ કીલુરે પ્રેમ આનંદમાં, જ્યાં જોઉ ત્યાં હરી ભરપુર ॥ ૨ ॥
આપુને ભુલીરે વસ્તુ વીદેહમાં, પ્રગટી પુરણુ અલ્લ દસાય
શુધ્ધને વીચારતારે જે હતો તે રહ્યા, અણુજતા રવીદાસ નીરંતર ગાયા ૩ ॥

:o:

૫૬ ૧૭૯

સામેરી

હું નહી જીવરે હું મરવર નહી, હું નહી પંચ તત્વની ભાત
હું નહી ગુણુરે નીરગુન નહીરે, મહારં તે રૂપ સદા સાક્ષાત ॥ ૮૬ ॥
હું નહી પરાંરે પરચંતી મધ્યમાં, હું નહી વેદ વંચરી વાણુ
ચાર દેહરે નહી મારા વીણે, મારં તે અવીચળ પદ નીવાણુ ॥ ૧ ॥
હું નહી શબ્દરે નહી પંચ માયા, હું નહી મન પુદ્ધી ચીત અહંકાર
હું નહી બ્રહ્મતરે સુપ્ત સુસુપ્તિ, હું નહી તુર્યા આદે ચાર ॥ ૨ ॥
રહેણીમાં નહીરે કરણી કાની કરં, સર્વ પ્રકારીક કેવલ નામ
સ્વર્ગ મૃત્યુ પાતાળરે ત્રણુ લોકમાં, હું વીના કાલો નહીકામ કામ ॥ ૩ ॥
ધ્યાતા ધ્યેય વરતેરે બ્યતીરક ધામમા, સોહં નીરાલંબ તુર્યાતીત
રવીદાસ શ્રી મુખેરે શ્રી કૃણુ ઉચર્યા, ભક્તી મને વશ કરે એહ રીત ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૦

સામેરી

ભક્તીને જોગેરે અલ્લ રસ પ્રગટયો, જિગ્યો એક અખંડીત સુર
આનંદ વાધ્યોરે મહારા અંગમાં, અદ્વૈત અનભે દુઃખા દુર ॥ ૮૭ ॥
પ્રથમ વંદુરે સદગુર સંતને, જેણે ઓળખાવ્યા આદ અવીનાશ
નીજ પ્રેમ પ્રગટયોરે મારા પંડમાં, કહું રસ ઓધવ ગોપી સંવાદ ॥ ૧ ॥
એક સમે કૃણુરે બેઠા આનંદમાં, કહે હરી ઓધવશું નીજજાન
વ્રજજનરે મુજને વલ્લભ સદા, ઉધ્ધવ મન હિપન્યુ અભીમાન ॥ ૨ ॥
ગોકુળ બાઓરે ઓધવ રથ જોતરી, રહેજો નંદ ઘેર જળને રાત
મહા સુખ દેજોરે સહિ વ્રજ નારને, કહેજો અલ્લ દશાની વાત ॥ ૩ ॥
ગોકુળ પધાર્યારે ઓધવ રથ જોતરી, આગ્યા નંદ બાવાને ઘેર
ભાવેને ભેટયારે નંદ જસુમતિ, પુછી કહી શ્રી કૃણુની પેર ॥ ૪ ॥
ગોદિને કરતાંરે મરી ગમ રાતડી, પ્રગટી જોત થયો પ્રભાત
વાગે વલોણુરે જીડી સૌ સુંદરી, રવીદાસ મુખે ગોપીંદ ગુણુ ગાત ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૮૧

સામેરી

સુરજ જિઝારે ગો ગાળા છુટીઆ, કામની કૃષ્ણની લીલા ગાય
 પલન વીસારેરે કૃષ્ણ કૃપાજનેરે, ઓધવ મનમાં હરખીત થાય ॥ ૨૬ ॥
 એક સખી કહેરે સુણોને સાહેલડી, આઠ મેંતો અચરજ દીકું આજ
 છુટયો રથ દીકોરે નંદજીને આંગણે, આવ્યાશું મધુસૂદન મહારાજ ॥ ૧ ॥
 સુણતામાં ચાલીરે સરવે સુંદરી, નંદ્યેર જવા તપર થાય
 પ્રેમની બીનીરે સર્વે પ્રેમદા, એવે આવ્યા ઓધવ વ્રજ જીય માય ॥ ૨ ॥
 મહાજન જાણીરે મળ્યા સહુ હેતમાં, આસને પધરાવ્યા નિજ જન
 વીંટીને ખેડીરે સરવે વેહેણી, ઊરમાં અનંદ આણી મન ॥ ૩ ॥
 દીન જન જાણીરે અમ પર દયા કરી, રંગીલાના સંગી વધાર્યો રંગ
 કહો શુકલુરે સ્વામી રવિદાસને, ગોપીજન પુછે પ્રેમ પ્રસંગ ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૨

સામેરી

ઓધવ કહેને રે રશ્મીયાની રીતડી, શ્યા સુખ ભોગવે છે સુંદર શ્યામ
 કુખજની સંગેરે કંઠણ થયા કાનજી, ગોવીંદજીને વીસયું ગોકુળ ગામ ॥ ૧ ॥
 જાણતા હતાંરે નાથ છેહ નહી દીયે, અમશું છજ રમ્યા ખજલદ વીર
 સુખને સંભારતાંરે શુધ્ધ રહેતી નથી, ધારણ વીના કહો કેમ આવે ધીર
 જે હરી કહેતાંરે તેતો હમે પાળતાં, અમ સાથે રાખતાં અતી ઘણું હેત
 કૃષ્ણજી વીનારે અમારે કાઠ નથી, એહને સોખ્યુ તન મન ધન સમેત ॥ ૨ ॥
 ભરવાને જતાંરે જળી જમુના તણા, ધનશ્યામ રોકતા જમુનાને ઘાટ
 પાલવડાને સાહતાંરે દુરીજન દેખતાં, વીનોદ કરતા હરી આવતા વાટ ॥ ૩ ॥
 અનંત લીલાંરે ઓધવ હરી તણી, વ્રજની તો વીસરી ગયા હરી વાત
 સ્વામી રવીદાસનારે સુખ સાલે રહે, અમને સાલે દીવસ ને રાત ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૩

સામેરી

અરજ કરીનેરે ઓધવજી ઉચર્યો, ઘેલા થયાં છે ગોકુળની નાર
 તપાસીને જીવોરે આતમ તમ તણો, મંદીરમાંતો ખેડાઅખંડ મોરાર ॥ ૧ ॥
 મોહમાં મુઝાવારે સરવે માનુની, વીપય રસ સ્વાદે કરો છો વીલાપ
 પાંડવે જીવ્યાંરે આપ ચીન્યા વીના, નથી મટયા તમારા ત્રીવેધ તાપ ॥ ૨ ॥
 પાંચ પચીસનેરે વશ કરો વેહેણી, સુધ્ધ થઇ શોધો સકળ શરીર
 કાયાની મધ્યેરે આત્મા કૃષ્ણ છે, ખેડા હરી તખ્ત ત્રીવેણી તીર ॥ ૩ ॥
 અદ્વૈત જોતાંરે ઝલકે શુન્યમાં, નેણની આગળ હાલ હજુર
 કલ્પના મુકોરે સર્વે કામની, દામોદર નથી ગયાં કાંઈ દુર ॥ ૪ ॥
 સમજીને ગ્રહોરે સાર સીધાંતનો, દુરમતી ટાળો દેહનો ભાવ
 રવીદાસ ખોલ્યાંરે ઓધવસ્તુતી કરી, તનમાંને મનમાં માલે મહારાવ ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૮૪

સામેરી

વળી ઓધવરે અદૈત ઓયર્યા, અંગમાં ઓળખોને સુંદર ર્યામ
 શુવળખોળોરે વીપય રસ પ્રીતમાં, અંતર ઓળખો તોં થાય આરામ ॥ ૧ ॥
 તન મનથી લેતારે કારણ કૃષ્ણનું, હરી નથી મથુરાં માંય
 બિરમીને બજેરે અબળ કાં બિછળો, દેખોને આતમ તત્વ લેલાય ॥ ૨ ॥
 દીલમાં વીચારેરે સરવે કામની, લામની ભરમ કરમ ભેવાર
 અરથ ન સીજેરે આપ ઓળખ્યા વીના, કહે છે નીગમ નેતી પોકાર ॥ ૩ ॥
 કલપના મુકારે સરવે કામની, એક કહું છું અરથ અનુપ
 સદયુર શબ્દે રે મહેા સદ ગામની, સહેજ સુન તીરખો સત્ય સ્વરૂપ ॥ ૪ ॥
 આવરણ મટતારે આતમા ભાસશે, મન ગજે મોહનો થાશે નાશ
 આરત ભાગેરે આનંદ પામશો, પ્રગટે પુરણ અલ્પ પ્રકાશ ॥ ૫ ॥
 પારખ આવેરે પ્રપંચ છુટશે, દુષ્ટે દેખશો ઘટોઘટ માંય
 રવીદાસ ઓધવરે કહે શ્રી કૃષ્ણજી, આદી અંત્યે મધ્યે અળગા નાય ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૫

સામેરી

ઓધવ ખોલ્યા રે અબળા સાંભળો, દેહનો તો જુડો જાણો રંગ
 અહંભાવે કુરી રે જુગ સહુ આથડે, દેહને દાવે વળગ્યું વ્યંગ ॥ ૧ ॥
 દેહ તો વીકારીરે વળી વીધે ભરી, અમૃત સરખું અન્ન જે ખાય
 નીશાને વીતેરે વાસર પ્રગટે, તેહનું તો નીશ્યે નરકજ થાય ॥ ૨ ॥
 સ્થાવર જંગમરે માંહી સહુ કામનું, સરવેને હરી દે વીશ્રામ
 કામ ન આવેરે ગંધી દેહનું, માનુની મીથ્યા રૂપને નામ ॥ ૩ ॥
 એવી દેહનેરે સાચકુરી લેખવે, એમ કહે અમ સરખું નહીં કાય
 માને ખોલાવેરે હરદે બહુ હલસે, ઉપમાને મોહું મરડી જોય ॥ ૪ ॥
 માનને મુકારે ધીરજ મન ધારીયે, ત્યારે જાય દેહના સમુળા ભાવ
 આપું વીસારીરે અજ્ઞાન પરહરો, તમારા તનમાં તત્વ સમાય ॥ ૫ ॥
 કલપના મુકારે શ્રી કૃષ્ણને લખે, ઘટ ઘટ પ્રગટ છે અવીનાશ
 રવીદાસ ઓધવરે કહે આપા મધ્યે, પરશોતમ છે પુરણ પ્રકાશ ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૧૮૬

સામેરી

કૃષ્ણને કહેજેરે ઓધવ એટલું, તમને લજે છે તમારો દાસ
 તેનીજ જનનેરે તમો હરી રાખજો, જેનું મન તમારા ચરણને પાસ ॥ ૧ ॥
 ભલામણ દેજેરે સહિ પ્રજનારની, નીશ્યે લજીએ તમારું નામ
 ખીજું કાંઈરે અમને ભાવે નહીં, હરીવર હેતે કીજે કામ ॥ ૨ ॥
 એક વાર વેલારે હરી અહીં આવજો, અમ પર મેરમ કરજો મેર
 સ્વામી રવીદાસને જગ કહેજો એટલું, અહીં તો થઈ છે લીલા લહેર ॥ ૩ ॥

પદ ૧૮૭

સામેરી

અસ્ત્રીનો સગીરે તે તો સ્વાસ્થી, તેને દલ દીધે ઉપજે દોષ
કામક જીવનવેરે મનને કામના, એતો વસની વાત ફરોસ ॥ ૮૬ ॥
કામની નાદરે કામી અગલો, તેને શબ્દે પડીયો પાસ
હેત દેખાડીરે જીવને હેજવે, પછી નામે નક નીવાસ ॥ ૧ ॥
જાડીને આશરે અસ્ત્રી ધન કામીની, એતો ટાળા મન નહી દીક
વળગેને કુબેરે કંઈપણ બહુ કામીયો, હારે એતો પ્રેતનો પુજનીક ॥ ૨ ॥
હરીની માયારે હરીને અર્પણ કરો, જોને હરી નામની છે આશ
એવાની સંગેરે પરમ પદ પામીયે, એમ કહે ભાણ ચરણ રવીદાસ ॥ ૩ ॥

:o:

પદ ૧૮૮

પ્રભાતી

દેખ દેખ દેખ દેખ નાથ તેરે નેમમે,
માયાકે મદમંય મુરખ જાનત નાહી ઘેનમે ॥ ૮૬ ॥
ચંદ્ર સુર એક કીનો, ઉલટ સુલટાઈ દીનો
મહા ચઢતન ચીન્નો સમજ દેખ સેનમે ॥ ૧ ॥
તેજકોતો નાહી પાર, ઉલટ ચલે મકરી તાર
ઘડર હે નીરાધાર, નહી દીન રેનમે ॥ ૨ ॥
મુરતાતો પોતી સુન, લગી રહી જીનમુન
સેજે ઉઠત ધુન, અખોલ ખોલ ખેનમે ॥ ૩ ॥
વાસના તો ગદ્ય વીલાય, અલ્પ અગ્નીમે દમ જલાય
રવીદાસ રહે સમાય, કોલા ન જાનક કેનમે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૮૯

પ્રભાતી

અવનીશ ભજન વીના, લક્ષ તે કેમ લહે, ભક્તી દુરલભ તે કેમ આવે
ખેલ એખેટો રમે, સૌ સભાને ગમે, સુક છુટે તખ રમત દાવે ॥ ૮૬ ॥
જ્ઞાનમાં મન ગમે રોગ ખીજા ટળે, ટેક મેલી નવ ટાંક ચાલે
ધ્યાન ધીરજ ધરે, કહપના નવ કરે, સર્વ સંસારમાં નાથ ભાળે ॥ ૧ ॥
ખુદીએ ખોધીએ, શબ્દને શોધીએ, મેલીએ વીરાધ વીકાર ખીજા
પલકમાં ખલક આ જગત ગતો ગણ્યો, નામ ઉપાશીતે નામે રીઝ્યા ॥ ૨ ॥
સમ દ્રષ્ટી કરે પ્રપંચને પરહરે, શબ્દ સાચા વરી સતગુર કેરા,
અજર જ્યારેજરે, અવીનાશને ઉચરે, ત્યારે ઘાટના મેલવા સર્વે ઘેરા ॥ ૩ ॥
હું તું જ્યારે ટળે, શીશ દમ ગુરને મળે, દાસ થઈને રહે દીન ભાખી
કહે રવીદાસજી નામ નીચે પ્રહે, થઈ રહ્યા આવીનને આપું નાખી ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૯૦

પ્રભાતી

શરીર સોધ્યા વીના સાર પ્રગટે નહી, પદનો પાર નાવે પોથે
 તાંદુળ છોડીને કુસને વળગીયો, ભુખ નહી ભાગે ઠાલે થોથે ॥ ૧ ॥
 રસના સ્વાદમાં રસણે રાજીઓ, વીના ગુરુ જ્ઞાન રહ્યો પાંચ ગુથે
 વાક્ય વીલાસમાં વીવીધ વાંછી વદે, પરહરી કેળને વળગ્યો ભોથે ॥ ૨ ॥
 શબ્દ સંયા ધણા, સકુળ વીઘા ભણ્યા, અધ્યાત્મ લિયરે આવી ઓથે
 પ્રપંચ પંડમે રહ્યા અહંકાર એક નગયા, એમોધ ભુગ વહી
 ગયા એમ રોતે ॥ ૩ ॥

શાસ્ત્ર કીધા કંઠે તોયે રજનીમાં આથડે, અંધ ન સંચરે શેર સુધે
 કહે રવીદાસ સુંઝામસ ભુજવે મતે, રવી રજની નથી પદ યોથે ॥ ૪ ॥

૫૬ ૧૯૧

પ્રભાતી.

દોસ નીવારણ છો રે દયા નીધી, ભક્તતી બીડમાં સદા આવે,
 વ્રતને ભાત ભાળો નહી ભુધરા, અધમ ઓધારણા નામ કહાવે ॥ ૧ ॥
 નામને આસરે જે જન આવસે, તેને ત્રીકમા તમે તારો,
 ભુગતને જીતવા ભુગત બીજી નથી, મારે આસરે એક તારો. ॥ ૨ ॥
 અવગુણ બહુ મારેરો બહુ ગુણ તાહેરો, તેત્રીકમા ચીતમાં નવ ધરીયે,
 જગત વહાણુ વળગી જળ ઉતરે, હમે તમારે નામે તરીયે. ॥ ૩ ॥
 શબ્દ સાક્ષીમાંડી કહે સહુ, સત નામ લેતાં કાઢ નથી જુડયા,
 ભાવ-કલાવથી ભળું તુને ભુધરા, કાપજે માહેરં કમ કુડાં. ॥ ૪ ॥
 લોકમાં લાજ રાખો સદા રામજી, માંન મુકાવતા રખે માર,
 કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપથી, આદ અવીનાસી ભક્તી તારી. ॥ ૫ ॥

૫૬ ૧૯૨

પ્રભાતી

વારણે જાંઉ વીકલા તાયરે, મારે ઘરે હરી આજ આવ્યા.
 કાલ વાર પળ્યા એમ આવી મળ્યા, ભુધર મુને સખળ ભાવ્યા. ॥ ૧ ॥
 જલ ભુવો થલ ભણી આવે જેમ ઉલટી,
 થલ સપ્તથ નહી સાંમું જાય,
 એમ પુરણાનંદ પ્રગટ પાસે વસે,
 હેત હયાતણુ જો જણાય. ॥ વારણે ॥ ૨ ॥
 વરસાદજેમ વેલને પોસવા પરવરે,
 વેલનવગળ વરસાદ સાંમી,
 એમ દયાનીધી, દીનપે દયાકરે,
 તનમન ધન અમે રહ્યાં વામી. ॥ ૩ ॥

હેતની વારતા હોય એમ શ્રીહરી,
મધુકર આવે જેમ પુરુષ પાસે,
પુરુષ નવ પરવરે ભરને પોસવા,
અડગ આસ ન રહે એક આસે,
સ્વાંતનાં જુદ જેમ છીપમાં સંચરે,
છીપ સનમુખ રહે મુખ માંડી,
કહે રવીદાસ હરી એમ આરાધીયે
લોકની લાજ તે સર્વ વાંચી.

॥ વારણે ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૧૬૩

રાગ સારંગ

સુણોને સંસારીરે સંતજન કહે શાસ્ત્ર પોકારી ॥ ૧ ॥
મનુશા દેહ તે જનમ ભિતમ, દેવને દુર્લભ જેહ ॥ ૨ ॥
ગુર ગોવીંદ લજીએ, સંતને સેવીએ સત શીખામણુ એહ ॥ ૩ ॥
પાપનો નહીં પાર જીવને, મુખ માંડીશું કહું ॥ ૪ ॥
પ્રાચીત તો મન વચ કર્મે, કરે કર્મ મળીને સહુ ॥ ૫ ॥
શાધ ન કરી હરી નામ ન સાધ્યું આજુગમાં અવતરી ॥ ૬ ॥
હરીભજનમે કરે હરકત, લટકે તે બહુ ભરમે કરી ॥ ૭ ॥
લખાડ લાલચી લોભી લપટ, તેની સંગત તજીએ ॥ ૮ ॥
સત સંગ અનભે ભક્તી હરીની, સદગુર પાસે માગીએ ॥ ૯ ॥
ચરણવંદે શરણ રાખે, કહી શું મુખથી કથી ॥ ૧૦ ॥
ઓથ ખીજ ન મળે લાભ, પુરાણુ સર્વ જ્ઞેયા મથી ॥ ૧૧ ॥
સગા તારા સાલ સખળ, મધ્યમ દુઃખ દેશે બહુ ॥ ૧૨ ॥
જાવાનું દેહ આજ જાણો, રવી એક નામ રહે હરકુ ॥ ૧૩ ॥

:o:

પદ ૧૬૪

સારંગ

જીવ અજાનીરે, લજી લેને શ્રેષ્ઠ સારંગ પાણી ॥ ૧ ॥
માત પીતા સુત ભારજી લગીની, કુટુંબ પરીવાર ॥ ૨ ॥
તે નરકમાં લઇ જાય અંતે, ભક્તી પાના નીરધાર ॥ ૩ ॥
માયાનું મંડાણુ સમજે, જગતમે જ્ઞેયું બધે ॥ ૪ ॥
લતાડે સત નામ લેતાં, વાકેશ થઇ વાતે વધે ॥ ૫ ॥
મીઠીરે ખોસે મુખથી, એ મરચ માયા કરડા ॥ ૬ ॥
નાને રૂપે નેહ ધરીને, અનીત કાધા શેરડા ॥ ૭ ॥
મોહ જાળ માયા કરડા, ત્યા પ્રાણીયા આવી પડયા ॥ ૮ ॥
જાવા ન પામે જીવતા, અંધ કુપમાં આવી ચડયા, ॥ ૯ ॥

નાચે નચાડે એજ માયા, લકતીતો લુલીગયા	
સાધુ જનની સેવા ન કરી, સંસાર કેરાં દુઃખ સહ્યા	॥ ૫ ॥
બોળીયું સૌ જ્રમ માંહી, ભેદ કાઠ ભેદી લહે	
તે રમત માયા રાખે, વલી દેખાડીને દુઃખ દીધે	॥ ૬ ॥
શરમ રાખે શરમ ન રહે, શીશ ઉતારીને રમે	
રવીદાસ સત લાણુ ચરણે, મન અર્પી સતને નમે	॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૫૫

સારંગ

જીવ લખાડીરે સુણુજે સદગુર કહે છે ત્રાડી	॥ ૧ ॥
તું જોજો તપાસી તનમાંહી, તાર ના મળે કાઠરે	
સંત કેરી સંગત કરીને, જુગત કરીને જોયરે	॥ ૨ ॥
સગપણુ માંહી સગો પડશે, અંતની વેળાએ અડવડે	
ધીરજ ટાળી મેલાવે ધારણુ, અનરથી આડા પડે	॥ ૩ ॥
મોહની રૂપે મન હરવા, સુભગ બોલે સુદરી	
સુખમાંજ આંખ આંજી, સુકાવે મનથી હરી	॥ ૪ ॥
પ્રપંચ કેરા પેચ એવા, વારે વારે શું કહું	
અંજનમે અથડાયા અહંમય, તેણે જોયું નહીં ધર આપનું	॥ ૫ ॥
લાઠ જોમાં માયા કેરડા, એમ છેલ થઇ છડ્યા લવે	
મરણનો બે ગણે નાહી, અને રહે ધણુ રવ રવે	॥ ૬ ॥
માયાના મોહમે રમે, મરકટ સરખા માનવી	
છીલર નદીમાં હરે ફરે, તે શીદ જાણે જાહનવી	॥ ૭ ॥
મુજ માયાના કેરડાને કાણે કાઠયા નવ જાયરે	
રવીદાસ સત લાણુ ચરણે, મેટે ભેટે હરી પાયરે	॥ ૮ ॥

૫૬ ૧૫૬

સારંગ

સમેને સંભાળરે, મુસ્તક ઉભો કાળ	॥ ૧ ॥
તે દુત તમને નડશે અંતે, તે રાત દીવસ નવ ગણે	
ચાલવુ પડશે ચેતજો, બહુ મારશે માર તને	॥ ૨ ॥
સગાછે સંસારના તે, સાથે કાઠ આવે નહી	
એકલા અડવડતા જાશે, સુણુ વાત માંડીને કહી	॥ ૩ ॥
અકલ હોઇ તો આ અવસરેતું, લજીલે ભગવંતનેરે	
લકતી લાવે કરી દંડવત, સેવે સાચા સતનેરે	॥ ૪ ॥
સાચ બોલે સદુ દુઃખ માને, ચતુરાઇ મુરખ કરે	
અંતની વેળાએ વીઠલ સાથી, નરભે કહું છું નીશ કરે	॥ ૫ ॥

માત પીતા એક માસ ઝુરે, બાંહે બેલ બે દીન રહે
 દસ દીન દીકરો દીકરી, પછી હેડ હાથે નવ ચહે
 બાંધવ તો બેચાર દહાડા, રાખ ને મન વાળશે
 ભાભી કહેશે ભાર ભાંગ્યો, સાને સાંભળાવશે
 નારી દીન બાર ઝુરે, પછે ખુધ ખીજ કરે
 રવીદાસ કહે સત ભાણુ ચરણે, નામ નીશ્ચે ભજે તે તરે

:o:

પદ ૧૫૭

સારંગ

નામ નીશ્ચે ભજે તે તરે મુણને વેપારીરે
 કહું છું મુણને વાત ચીત ધારીરે
 સાંભળો કહું છું શબ્દ સાચો, જોરાવર જમની છડી
 સગા સહિ રોશે મલીને, રાખી ન શકે આડા પડી
 ક્યાં દાટયું ક્યાં મેલ્યું, કહેા ક્યાં મુક્યા છે દામરે
 સહિને પડી આપ આપની, મુખે કહે કેવરાવે રામ રામરે
 ખેન ભાઈ ભાણેજ બેઠા, કોણ પુરશે હામરે
 વાત કહે વગ વગતણી, કોણ મુખે ન ભાખે રામરે
 વીચારે વેવાર વળતો, ધ ધો કરવા દોડશે
 સંભારસે નહીં સુપન માંહી, તન જાતે તાંતો તોડશે
 વેવાઈ વાતો સાંભળીને, પડ્યા મન વીચારશેરે
 કાંઈ કરી આ વેળાએ આવવું, તે રાખવો સ સારરે
 લોક લાખ વાણુ કહેરે, કાંઈ ભલો કહે કાંઈ ભુડારે
 જેવું કીધું પ્રાણીએરે ભાઈ, તેવું દુઃખ અર સુખ સહેરે
 ધોરી ધરમને પાપછે તે સાચના સાચ કરે
 રવીદાસ કહે શુર ગોવીંદ ભજભાઈ, ભવસાગર સેહેજે તરે

:o:

પદ ૧૫૮

આશા ગાડી

સ તો સદા સુખદાયક રે, સંશય શોક મીટાવે
 પદમા ત્રીવીધ તાપ નસાયરે
 દીપકસે દીપકલે પ્રગટયા, અખંડ જોન જગાઈ રે
 અરસ પરસ મીલ તીમીર મીટાયા, આનંદ ઊર ન સમાય રે
 ખીર નીરકા કરત નીવેડા, અગમ નીગમ જિનમાના રે
 શબ્દ ઉચ્ચાર જ્ઞાન ગુણ ગાથા, અમૃત રસ ત્રયસાનારે
 લોહ પારસસે હોત હે કંચન, જનનત હે સખ કાંઈરે
 ભમરી ચટકે કીટ હોઈ ભમરી, સંગતકા ફલ સોઈરે

સમરણુ ભજન રામકી વાણી, ઝાર વચન નહી ખોલેરે
રવીદાસ કોઇ સતકે સેવો તો, હુવા રામકે તોલેરે ॥ સંશય ॥ ૧ ॥

:o:

પદ ૧૯૯

આશા ગોડી

સંતો લોકાચાર જુગ દેલ્યારે, સ્વારથ અધીક પરમારથ નાહી
હરીજનકે કહે શ્રેષ્ઠારે, ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
લોક લાજરે જમકી ફાંસી, તીન લોકમે ધાધરે
રામ પોઠારે ભાગજો નીકસા, તાકે નીકટ ન આધરે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
આ ફાંસી જુગજુગ ચલ આધ, સખ કોઇ માંહી બધાચારે
આપા છોડ મીલ રહે પ્યારા, બો હરી શરણે આયા રે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
કલકા મારગ માન બડાઇ, લોક લાજ નહી છુટેરે
ભકતી હરત લગ્ન બહુ આવત, પકડ પકડ જમ છુટેરે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
જમકે હાથ ફાંસી અતી મોટી, વીણુવાણી શીર મુડેરે
રવીદાસ સદગુર કૃપાવીન, ભવસાગરમે છુડેરે ॥ સંતો ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૦૦

આશા ગોડી

સંતો નીરગુણુ નામ નીરાજા, નામ નાવ ભવસાગર માંહી
તારણુ તરણુ સંસારારે ॥ સંતો ॥ ૧ ॥
નામ ધ્વજા ફરે રાતદીન, સુરતી શબ્દ લપટાધરે
સ્વાસો સ્વાસ સુનત નીત અનહદ, પદકહુ વીચરી ન જાધરે ॥ સંતો ॥ ૨ ॥
લલ ચોયાંશી ચાર ખાનમે, ઉડત શબ્દ વીચારારે
કોઇ જુકે કોઇ જુગત નાહી, અવીગત ખેલ અપારારે ॥ સંતો ॥ ૩ ॥
તીન લોક નવ ખંડ અહાંડમાં, નામ અનામતે જગનજો
હે ન્યારા પણ માંહી ખોલે, સંતને મુખ સાજેરે ॥ સંતો ॥ ૪ ॥
નીરગુણુ નામ સંત ગુણુધારી, કર્મ કથનીસે ન્યારારે
દુનીયા સખ ધોખે ભરમાઇ, બુલવણી નીરધારારે ॥ સંતો ॥ ૫ ॥
સરગુણુ સંત નામ હે નીરગુણુ, નીરગુણુ સરગુણુ માંહીરે
રવીદાસ સદગુર સખડા સાક્ષી, નામ રૂપ ગુણુ નાહીરે ॥ સંતો ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૨૦૧

આશા ગોડી

મનરે સાચી રામ સગાઇ, જે કોઇ શરણુ આથે સદગુરકી
જુગ જુગ રામ સહાયરે ॥ મનરે ॥ ૧ ॥
રામ સગાઇ હે સખ સાચી, વેદ પુરણુ સખ સાખીરે
ભરી સલામે ચીર બઢાયે, દુહિપતીકી પત રાખીરે ॥ મનરે ॥ ૨ ॥

જ્યાં જ્યાં ભીડ પડે સંતનકું, તહાં તહાં હિંદી ધાયારે
હરણ કંથીપુકો ઉદર વીધાયે, જન પ્રેહલાદ સુખ પાયારે ॥ મનરે ॥ ૨ ॥
થોરી ભકતી બહોત કરી માને, એસા કૃપા નીધાનારે
દાસ ધ્રુવકું અચલ પદવી, દીધાહે અભય વરદાનારે ॥ મનરે ॥ ૩ ॥
સત યુગ ત્રેતા ઠાપર કલજુગ, ખીરદ રામકા સાચારે
નામકું જાંડ ઓર કંછ કીજે, કરતવ સખહી કાચારે ॥ મનરે ॥ ૪ ॥
ઓર અનેક સંત ભયે આગે, નામ નાવ ભયે તારારે
રવીદાસ સદગુરકે ચરણે, માન્યા મન હમારારે ॥ મનરે ॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૦૨

પોઢણીયું

નરોહરતા નેણા દીસે નીંદરાળુ, જુગના જીવનને ઝોલાં આવે
મહારા વહાલાંને ઝોલા આવે ॥ ૧ ॥
પોઢો મારા પ્રભુજી ઘણી ઘણી ખમાયું તમને,
રાણી રાધાજી સેજ ખીજાવે બલગળિં (૨) નરોહરતા ॥ ૧ ॥
કંચન કા મહેલ કંચન કા ઢોલીયા,
લાલ હીરની દોર બલ ગળિં (૨) ॥ ૨ ॥
સીરખ તલાયું અતલસનાં ઓસીકાં
સોહે તે ગાલ મસુરીરે બલ ગળિં (૨) ॥ ૩ ॥
લેરખડો મારે લુંખે ને જુંખે
આ કનકે કેળત લુંખે બલ ગળિં (૨) ॥ ૪ ॥
ચાલો મારા પ્રભુજી તમોને સાદ કરે છે
અલ ખેલી રાધે ડિલાં બલ ગળિં (૨) ॥ ૫ ॥
લટ કાળો મારે મંદીર પધારે,
લાલ લક્ષ્મીવર ઘેલો બલ ગળિં (૨) ॥ ૬ ॥
કહે રવીરામ સવેળા ઉઠજો,
મારા વેણુવ જનના વાલા બલગળિં (૨) ॥ ૭ ॥

:o:

૫૬ ૨૦૩

રાગ વસંત

એસા ૫૬ સદગુરસે પાયા, વેદે ન જાય સો હિચાર્યા
સારદ શેશ મહેશ થકે સખ, એસા અલેખ અપારા ॥ ૧ ॥
રાખું ન જ્ઞાન ન ચાલું અજ્ઞાના, પંડ બ્રહ્માંડસે ન્યારા
પાંચ પચીસકું ઠોર લગાઇ, અગમહી ધર અણકારા ॥ ૨ ॥
દશ બી સોહું ચણિદબી સોહું, સોહું સહસ્ત્ર અકંયાસી
સોહું તેત્રીસ કરોડમે વ્યાપક, સોહું વીરલા વાસી ॥ ૩ ॥

છઠા પદ સકલમે શોભીત, સદગુર સંતસે પાવે
 જીવન મુકત હોમ સો રહી, સો નહી આવે જાવે ॥ ૩ ॥
 શુદ્ધ પદ કોમ વીરલા જાને, સેજે રહે અડોલે
 લક્ષમે જામ અલક્ષમે સમામ, નહી મુની નહી ખોલે ॥ ૪ ॥
 રાસ કૃષ્ણ કપીલ અવતારા, સમજી સમે નીજતારા
 પ્રકૃતી પુરુષકે પારહી ખેલે, નીગમ અગમસે ન્યારા ॥ ૫ ॥
 નીજ પદમે જે કોમ સમાયા, છોડી સકુળ ઉપાધી
 જોગી નહી જોગી નહી રવીદાસા, સાધન નહી સમાધી ॥ ૬ ॥

:o:

પદ ૨૦૪

વસંત

રસ રમણની રીત વસંત રત, નીત્ય રમે સત્સંવરપા
 સદગુરની સેન કોમક સંત ખેલે, જહાં નહી જાય ન ધુપા ॥ ૨૬ ॥
 તાલ પખાજ વેણા જત્ર વાગે, અનહદ શબ્દ અપારા
 પાંચ સખી મીલી પીયુને વધાવે, અઠકત તેજ અંખારા ॥ ૧ ॥
 તીમીર ગયોરે તલ દરસતાં, અનુભવ સુર ઉદ્યોત
 સાધન સાધ સમ્યુ સંહુ સંકલ્પ, પ્રગટિયા પરબલ જોત ॥ ૨ ॥
 સંભવ મટીઓ પીયુજી નીરંતર, સુરતી વસંત નીત ખેલે
 રવીદાસ પીંડ અલંકારીત પદ, પહોંચ્યા પાર સંત પેલે ॥ ૩ ॥

:o:

પદ ૨૦૫

વસંત

ચાલો સંતો વસંત વધાવા, સદગુરકે ધર જામ્યે
 સુરત સખી ચીત સર પર કલસા, મનકા મહોર ચલામ્યે ॥ ૨૬ ॥
 પ્રેમ પીયકારી હરી રંગસુ ભરીએ, નીરતી સેડ ચલામ્યે
 ત્રીકુટી સંગમમે તકીતકી છીરકે, નીજ રૂપમે મન લામ્યે ॥ ૧ ॥
 જ્ઞાન ગુલાલ અખીર અજંપા, અનહદ તાલ બજામ્યે
 સત સાહેબકે ચરણ કમલમે, આતમ પુખ્ત ચલામ્યે ॥ ૨ ॥
 ધ્યાન ધન દેવલ પર ફરકે, હદ્રી દમન દંડ મુહામ્યે
 સદા વસંત વસત જિન ધરમે, ઉલટતો રંગ સમામ્યે ॥ ૩ ॥
 અધી છોડ અધનસે ખોલે, જીવ મટે શીવ થાયે
 રવીદાસ ઘટ પર સદગુર રહે, ફડવા દરસન પાયે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૨૦૬

વસંત

અલ્પાનંદ સ્વરૂપા નંદ જે, લગ્નનાનંદ મત માણે
 આદ મધ અંત આતમ ચમતત, તાખીન કહુવે ન જાણે ॥ ૨૬ ॥

રાગ દેશ છુટયો વા જનકો, સમજી સમાયા ટાણે
 કોમ નંદે કોમ વંદે જગતમે, હરીજન હરદે ન આણે ॥ ૧ ॥
 તન મન ધનકે જુઠા જાણુ, દીલ ઠરીયું ઠેકાણે
 સદગુરુ કેરી સાને સમજ્યા, ફેર નહીરે ભવ ખાણે ॥ ૨ ॥
 રવીદાસ સુખી સખ અંગે, સોહું તાણે વાણે
 ભાણુ પ્રતાપે સુઝા યુઝા, નુગરા વાદ વખાણે ॥ ૩ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૦૭

વસંત

પ્રથમ વસંત પંચમી મુદ્રા, ખેલ રહ્યો માંહી ભારી
 ખીન કરતાળ પખવાજ બાજે, દેખત સુધ વીસારી ॥ ૧ ॥
 રક્તન પીત રયામ નહી ઉજવળ, લીલન અનંત તમાસા
 રૂપ કલામે નાવે હરીકા, પુરણુ બલ પ્રકાશ ॥ ૨ ॥
 પાંચ પચીસ મલી પુષ્પ લગ્ન, વધાવ્યા નીજ તંત
 ઉલટ સુલટ કમલ નીજ પુલ્યા, દીલ અંદર દરશન ॥ ૩ ॥
 સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણના કરતા, મહા કારણ નીજ ધામ
 ઉલટ ગુલાંટ સુરતી ત્યાં પહોંચી, છહાં અવીનાશી રામે ॥ ૪ ॥
 હું નહીં તું નહીં તે નહીં સંભવ, ઉડયા જાન ગુલાલ
 જાન મગન રસ મચ્છો, એકરસ, અનમે અઠગત માલ ॥ ૫ ॥
 સુખ દુઃખરહીત શોભા માંહી સુંદર અખંડ અક્ષરાતીત
 રવીદાસ વસંત સંત ખેલે, જહાં નહીં કંઈતાકંઈત ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૦૮

વસંત

રરંકાર પતી ઓર સુરતી સોહાગણુ, અરસ પરસ ખેલે હોરી હો ॥ ૧ ॥
 શીલ અંગાર તેહ અતી નોતમ, ખેલત નવલ કીશોરી હો ॥ ૨ ॥
 પંચ રંગ ખીચ ગુલાલ ઉડાચો, ત્રીગુણુ કેશર ઘોરી હો ॥ ૩ ॥
 અરથ અખીલ સાચ કરી સોધો, લકતી પ્રેમ પીચકારી હો ॥ ૪ ॥
 વર અવીગત નીશ્ચલ અવીનાશી, ખેલત પીયુ સે ખ્યારી હો ॥ ૫ ॥
 અનહદ નાદ ખેન ધુન કીંકત, ગગના ગરજત ભારી હો ॥ ૬ ॥
 કાગન કાગ ખેલત ભગો ભાવ, વરખત અમૃત વારી હો ॥ ૭ ॥
 ભીજત સુરત ગરક ભગ સુખમન, નીરખત રૂપ મોહારી હો ॥ ૮ ॥
 સુદલ જનમ ભગો નાગરીકા, લાગ્યો રંગ કટારી હો ॥ ૯ ॥
 કહે રવીરામ ગુરુ કગવા બહા, પુરી આશ હમારી હો ॥ ૧૦ ॥

પદ ૨૦૯

વસંત

કામ મીલે સંત ઉન દેશકા, વાકું પુષ્પ શબ્દ નીજ રહસ્યકા ॥ ૧ ॥
 સંત મરાલહે ધીરવાન, તોય છોડ કરે પય પાન
 મુકતા ફલકા કરત અહાર, રહેન ગ્રહેનકા સહેજ ઠોર ॥ ૨ ॥
 પૃથ્વી અંબુ તેજ પવન આકાશ, કાયા કહાં વસત વાસ
 ન્યારે ન્યારે બતાવુ ઠોર, મેં પુછવહું કરખેઉ જોડ ॥ ૩ ॥
 મન પવનકા ઠામ ઠામે, ચંદર સુરજ કહાં બસત આગે
 દોહ મીલ કહાં હોત એક, મોલી કૃપા કરી કહો વીધ વીવેક ॥ ૪ ॥
 કહાંહે ખુંદને કહાં હે નાદ, કહાંહે અંત ને કહાં હે આદ
 મધ કહાં કહાં વસ હોય, મહેરબાન ખુજાવો મોય ॥ ૫ ॥
 નાદ ખુંદકા સાક્ષી જ્ઞાન, કહાં વસે શબ્દ કહાં હે સુન
 કહાં બાજન અનહદ તુર, કહાં જલકત હે અખંડ તુર ॥ ૬ ॥
 તુર તુર જહાં નદી સુન, સો બોલત હે કે રહત સુન્ય
 રવીદાસ સોમ સત નામ, પંડ બક્ષાંડસે રહીત રામ ॥ ૭ ॥

:o:

પદ ૨૧૦

વસંત

એસો અખંડ વસંત રમે સંત સુખણ, મુખી વીવેક વેરાગ જાન ॥ ૧ ॥
 ધર્મ શીલ ભેર અલંગા, મગન રહે નીત હરી સો રંગા
 વીવેક આગળ શોભે સોય, એ સખા સમોવડ નહી કોઈ ॥ ૨ ॥
 પ્રેમ પ્રથમ સત સંતોશ, રમતા પરખન વ્યાપે શોષ
 પાંચ પચીસમાનાઝ હાર, પકડી મન લીધો હે માર ॥ ૩ ॥
 મોહ રાગ ઓર કપટ કુર, સેના સહીત નીકારે દુર
 ગુર શબ્દકા ગઢ ચોગે ફેર, આવન ન પાવે અહંનેર ॥ ૪ ॥
 શોભે અતી અનહદ રાય, સુખકા સીમા કહી ન જાય
 વાજીંત વાજે અનંત ઘોર, હારે સખીયો આલી સખલ મન દોર ॥ ૫ ॥
 શુભા દયા સુમતી પ્રતીત, શાંતી જરણા પ્રીતી રીત
 સખ સખી મનમે સુરતી સાર, પ્રેમ પડત લીધો પ્રેહ આગર ॥ ૬ ॥
 ઠગત અખીર દહિસો ગુલાલ, ઉડાવે સુંદરી થમ અપને હાલ
 સુખમણા સાથી દીની દોટ, કીની સુખમણા દોટ પોટ ॥ ૭ ॥
 સુરતી સુખમણા મીલ્યો હે તાર, અમૃત વરખે અખંડાધાર
 બાહેર ભીતર દેખ્યા બંધ, દર્શા દરીઆ શબ્દ અંબ ॥ ૮ ॥
 છતી સકલ સુરત નીહાર, સહીત સાહેબી શબ્દ લહાર
 નીરાલ અ આનંદ બહી, ટેળો સકલ મીલ સમાય ત્યાંહી ॥ ૯ ॥
 આપા મીટયા તખ રહ્યા આપ, સમ્યા નામમે સખહી વ્યાપ
 રવીદાસ ગુર શબ્દહી સાર, થકે વેદ વાણી જિઆર ॥ ૧૦ ॥

૫૬ ૨૧૧

વસંત

વસંત વીધુવારલ રમવા, આવ્યા વંદરાવન મોઝાર
 રાધાજી સહિ સખી મલીને, થેયાં જુગદાધાર ॥ ૮૬ ॥
 ઉત્તરી રાધા જિત શ્રી કૃષ્ણ મોરારી, જુથ મલ્યા સહુસામા
 સુંદરી દોડી પહોંચ્યા પુરશોતમ, મોરલી લીધી ભામા ॥ ૧ ॥
 પીતાંબર વળી મુગટ મુરતકથી, ખુંચી નાડીરે આડી
 અખીર ગુલાલ ઉડાવત અબલા, દાણુ લેતા હતા દાડી ॥ ૨ ॥
 બળદેવજી બહુ બળ ફરીને, સખા સંગાથેરે આવ્યા
 રાધાને લંછ કેડ ચઢાવી, કૃષ્ણને ફરથી છોડાવ્યા ॥ ૩ ॥
 અંગ સરવે ગલાલ લપેટયું, ગોપી હાર મનાવી
 રવીના સ્વામીને રાધા નમીને, પ્રજ સુંદરીમાં આવી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૧૨

વસંત

વસંત પંચમી આજ સખીરે, ચાલો નંદ ઠાર
 સર્વ મલીને સુંદરી સજ થઇ, વધાવો નંદ કુમાર ॥ ૮૬ ॥
 ધરથી ગોપી સો જિડી, નવરાત આભરણ સજ્યાં રે
 પ્રેમ મગત પ્રેમદા પુલ્યાં, ઘરના ધંદા તજીઆરે ॥ ૧ ॥
 આંખા મોર સરવ સુંદર, સુવરણ કલસ આરોપી
 કેશર કુંકુમ ગુલાલ અંબર, હાટક થાલ ભરી ગોપી ॥ ૨ ॥
 રતન જડીત કલસ રાધાશીર, સખ સખીયનમે શોભે
 મંગળ ચાર માનુની ગાવે, મળવા લાલન લોભે ॥ ૩ ॥
 ભીડ ધણી થઇ નંદ આંગણે, વીંટીવળ્યા પ્રજ લોક
 ચઢી વીમાન દેવ સહુ નીરખે, સખી ગયા દુખ શોક ॥ ૪ ॥
 સી હાસન બેઠે મનમોહન, સુંદર રૂપ સોહાવ્યા
 આનંદ ભરી આવી સહુ અબલા, માંડી ભીડ ભરાવા ॥ ૫ ॥
 ઉંચે સ્વર સો ગાવે ગોવાલણ, પ્રેમ વધાવે રાધા
 અખીર ગુલાલ પડત માધોપર, રહી નહી મન આધા ॥ ૬ ॥
 અંકુસ મેટી અભય થઇ ખોલે, રાધા રંગ રંગીલી
 ભરી ફાંટ ગુલાલ ગોપીપર, ડારત મીટી મેલી ॥ ૭ ॥
 અરસ પરસ બહુ રંગ મચ્યોહો, સાચો શામસું રંગ
 રવીદાસ ના સ્વામી વધાવ્યા, આનંદ વાધ્યો અંગ ॥ ૮ ॥

:o:

૫૬ ૨૧૩

વસંત

ગોપી સરવે મલી ગોળે, ટોળે મળીને આવ્યા
 ઘેરઘ્યા ધમણીએ વણીયા, ભુદરને મન ભાવ્યા ॥ ૮૬ ॥

અખીર ગુલાલ ફાંટ ભરી નાખ્યો, અખલા જેમ અકલાવે
 બળભર કહે શ્રીદામા કરીએ એક ઉપાયે ॥ ૧ ॥
 પાતળીયાને પુછી પધાર્યાં, આવ્યા વળ જુથમાંહી
 રંગ મચ્યોરે રચ્યો રસ જામ્યો, હાર્યાં કાંઈ ન હરાધ ॥ ૨ ॥
 ઊંડત ગુલાલ અખીર અરગળ, બાજત તાળ મદંગ
 સામા સામી રહ્યા રંગાધ, ઉલટ ન માયે અંગ ॥ ૩ ॥
 રાધાની એક દુતી આવી, મોહનના કર આલ્યા
 રવીદાસના સ્વામીના સંગીયો, રાધાને લઇ આલ્યા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૧૪

વસંત

મોહન પાસે લઇ આવ્યા, રાધા મન લગણી
 હસી કહે છે જલ બેદ રમો છો, સદાય સારંગપાણી ॥ ૧ ॥
 કુડ કરીને જળી વંદાને, કુડે માસી મારી
 કુડ કરીને અમને લાવ્યા, મદ ભરીયારે મોરારી ॥ ૨ ॥
 સાન કરી પ્રભુ ગોવાળોને, જાલી ગુલાલની ઝારી
 તેલ પુલેલ અખીલ જરકીયું, હોહા કરે કીલકારી ॥ ૩ ॥
 આમીતા રાધાને બધાં ગોપીમાં મેલાવી
 વળી ગોવીંદ સોળ સહસ્ત્ર મલી લીધા કાંધ ચઢાવી ॥ ૪ ॥
 આંખ આંજી મેંથો પુર્યો, સાડી પહેરાવી સારી
 તારણીઓ સહુ તાળી પાડે, સખલ શોભ્યા મોરારી ॥ ૫ ॥
 હરી હાર્યાંને ફગવા ભડતી, આપી અટલ અઘાપી
 રવીદાસ જીતાવી સુંદરી, પ્રેમે પ્રેમદા ધાવી ॥ ૬ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૧૫

વસંત

વસંત વધાવો આજ સખી, ઉલટ અંગ ન માય
 નંદ તણા ઘેર ચાલો ચતુરા, જહાં છે જદુ વંશરાય ॥ ૧ ॥
 પ્રીત સહીત પ્રેમદા આવ્યાં, વીસર્યાં ઘરના કમ
 સુવર્ણ થાલ માંહી સામગ્રી, શીશ લઇ આવ્યાં સ્યામા ॥ ૨ ॥
 તેલ પુલેલ સુવો માંહી બેળવ્યો, જિવટણાં અંગસાર
 રતન જડીત બાળેડ માંડ્યાં, ઉપર શ્રી રંગ બેસાર ॥ ૩ ॥
 પંચામૃતે અંધોળ કરાવ્યાં, હસી હસી દીપે સહ તાળી
 મુખ કમળ પર હસ્ત ફેરવે, જદુ કરે છે હોગાળી ॥ ૪ ॥
 અંગોછે કરી અંગ લુછીયું, ધોતી શ્વેત પહેરાવી
 વાઘો શ્વેત ઉપરજો શ્વેતહી, કેશરી પાદ સમારી ॥ ૫ ॥

સીંધાસન બેઠે મન મોહન, શાલા વરણી ન જાએ
 કીરણ કોટ લગ્નગે આદીત, જે જે શેષ સહસ્ત્ર મુખે ગાએ ॥ ૫ ॥
 ભરી સમાજ સખા સહુ મંડળી, મરકે નંદ કુમાર
 બાજત તાળ મૃદંગન ભેરી, ઝાલર નાદ ઝણકાર ॥ ૬ ॥
 સુવંણ કુળસ ધર્યો હરી આગળ, આંખા મોર સોહાવ્યા
 અખીર ગુલાલ લાલ પર છીરકત, વેહેણીએ વેહે વધાવ્યા ॥ ૭ ॥
 રંગીલા રાધા શ્રીરંગપર, ધુમ મચાવ્યો ભારી
 રવીદાસ રસ મચ્યો રસખસ, આપીત અખંડ ખીહારી ॥ ૮ ॥

—:o:—

૫૬૨૧૬ રાગ થાળ વસંત

આરોગવા આવો મારા વાલા ઘેરમયા સાથેર
 ખીર ખંડ ઘૂત અમૃત ભોજન પીરસુ હાથેર ॥ ૮૬ ॥
 સેવ કંસાર પુરીયો તળીયું, લજ્યાને ભાજર
 વાલોળો વંતાક કરીયાં, કાચરીયું તાજર ॥ ૧ ॥
 જપન ભોગ વીધ વીધ ભોજન, પ્રીત કરીને લીજર
 રવીરામયા રવામી સુંદરવર, ઊગરતું અમને દીજર ॥ ૨ ॥

—:—:—

૫૬૨૧૭ થાળ રાગ ધુમાર

અલખેલો આરોગવાને આવીયા હો, આવો મેરે પ્યારે ✓
 માવો પધાર્યા સખા લઇને સાથ ॥ ૮૬ ॥
 સુવણ થાલ ધર્યો પ્રભુ આગે, ખીરાળ્યા સખા સહીત
 વ્રજ વનીતા ટોળે થઇ બેઠી, પ્રેમદા જણાવે બહુ પ્રીત ॥ ૧ ॥
 ભાત ભાતના મેલ્યાં સુખડાં, વીધ વીધના પકવાન
 મુજ સામુ જીવેને જમે જમાડે, મરકી મુખ માહી મેલે કાન ॥ ૨ ॥
 વાલોળો વંતાક કરીયા, સુરણ સમાર્યા શાક
 સુવા તાંદળજાને મેથીની ભાજ, પુરણ કીધા સહી પાક ॥ ૩ ॥
 કરમદાં કેળાં ને રાયતાં ચીરી, લીંબુ આદુ સાર
 બહુ વીધના સંધાળું સારાં, કહેતા ન આવે પાર ॥ ૪ ॥
 કેર કમોદનો ને દાળ તુવેરની, કઢી લેજો કૃપા નીધાન
 દુધ કઢી માંહી સાકર ભેળી, આરોગીયે જીવન પ્રાણ ॥ ૫ ॥
 ભોજન કરી રીઝયા રાધાવર, પોંચી મનની આશ
 જુડ રહીસો સખીએ લીધી, કરજોડી કહે રવીદાસ ॥ ૬ ॥

૫૬ ૨૧૮

ધુમાર હોરી

અધર રસ હોરી ખેલીએહો, ખેલીએરે

જહાં બાજે અનહદ દુર

॥ ૮૬ ॥

સદગુરે શબ્દે રમત માંડી, અરધ ઉરધ બળર

અધરહી જોત અપરમીત ઝલકે, વરખત અમૃત ધાર

॥ ૧ ॥

શ્રમર કમળપર કરત શુન્નરા, ગરજત ગગન ગંભીર

ચમકત બીજ દેખત સંત વીરલા, નામ નીરંતર ધીર

॥ ૨ ॥

બાહર જતાં ઉલટીઆ, બીતર ખોલે કપાટ

અગમ અગોચર અંતર પ્રગટાયા, નીરગુણ જલ નીરાટ

॥ ૩ ॥

બીન કરતાલ પખવાજ વાજે, તુંહી તુંહી ત્યાં હોય

રવી ભાણુ પ્રસાદે સમીયા, જુઝત સંત જન કોય

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૧૯

રાગ હોરી ધુમાર

મોહન સંગે હોરી ખેલીએ હો, અહો મેરે ખ્યારે

ખેલતાં હોય રસ રૂપ

॥ ૮૬ ॥

કાહુકો ધુંધટ લે ખોલે કાહુકો કારત ચીર

કાહુકી દુલરી લેતોરે, કાહુ કું જાંટત નીર

॥ ૧ ॥

કાહુકો ગોરસ લે ઢોલે, કાહુકો દેત લુટાય

નેક લાજ આવત નહી આપુ, કેતીક કહુ મે બનાય

॥ ૨ ॥

કાહુસે મુખ હસકર ખોલે, કાહુસે ફેરત પીઠ

કાહુકી અંગીયા લે છોરે, એસા મે મોહન દીઠ

॥ ૩ ॥

કાહુસે મુખ કલુન ખોલે, કાહુકે ઘર જાય

કાહુકો અરખો નહી લેવે, કાહુકી જુઠણ ખાય

॥ ૪ ॥

કાહુકો આંગણુ જગ ડોલે, કાહુકુ દુલંભ ધ્યાન

કાહુકે સુપને નહી આવે, કાહુકુ દેતે માણુ

॥ ૫ ॥

કબહુક ચાર વેદ મુખ ગાવે, કબહુક માટી ખાય

કબહુ ગીરી ગોવર્ધન ધારે, કબહુક ચલન સીખાય

॥ ૬ ॥

કબહુ કંસ રાયકુ મારે, જાંયા દેખી ડરાય

રાહુ કરત કાછ ધરમે પેઠત, માતાજી વારણુ જાય

॥ ૭ ॥

કબહુ તાતા દુધ ન પીવે, ખોલે તોતરા ખેન

કબહુ દાવાનલ લે પીવે, કરત અનંતહી ચેન

॥ ૮ ॥

કબહુ બનમે ધેન ચરાવે, ગોવાલન સંગ જાય

કબહુ ત્રીન જીવનકો ઠાકોર, ઘટ ઘટ રહ્યો હે સમાય

॥ ૯ ॥

વીધુ' દેખ અતી બે કંપે, જાંયા દેખ ડર પાત
કાલી નાગ નાથી ઘર લાગે, મથે હે સાયર સાત ॥ ૧૦ ॥
તીન જીવન તીનુ પગ કીના, એસા ઠગવા કહાત
દેહરી ચઢી સકે ન સાંવરે, દેત અબે પદ દાન ॥ ૧૧ ॥
રવીદાસ કહાં સોભા વરણુ', અકળ કળ્યો નહી જન્ય
તીન લોકકા બિદર ભરતહે, રાધ રાધ માખન ખાય ॥ ૧૨ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૦ રાગ હોરી ધુમાર
રસીયા રસ હોરી રંગ ભરીહો, અહો મેરે ખ્યારે
આવો હે કેસર ઘોર ॥ ૧૦ ॥
જોખન જોર મોર મન મોહન, પ્રેમ ઘટા ઘન ઘોર
વીરહ નદી ઉમંગી તન બીતર, કામ કટારી લાગી જોર ॥ ૧ ॥
જોરપર હાર હેઝ્યાપર ચોળી, તાપર રાખુ તોહે
નીરખત રહુ' રેન દીન લુમકું, લાડ લડાયો પીયા મોહે ॥ ૨ ॥
સ્વામ વદન પર કેશર જરક્યો, જયુ' તારે આકાશ
મજ વનીતા રજની હુમ ફુલી, મોહન શક્ષી પ્રકાશ ॥ ૩ ॥
તન મન વાર કરે નોખવર, રાધા મન આનંદ
ઉડત ગુલાલ અખીર અરગજ, ખેલત ગોકુળ ચંદ ॥ ૪ ॥
રવીદાસ પ્રભુકી જખી નીરખે, શોભા અપરંપાર
પુરણુ ભાગ્ય વસે વંદાવન, સુકળ જન્મ નરનાર ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૧ રાગ હોરી ધુમાર
મદન માધવસે હોરી ખેલે હો, અહો મેરે ખ્યારે
ખેલુ'ગી દોબીકું લપેટ
લોક લાજ કલ કાન મેટકે, મીલુ'ગી નીશાન બળંચ
નીરખે હોમ મગન હોમ નાચુ', બેટુ'ગી સન્મુખ આય ॥ ૧ ॥
હુ'ઘટકે પટ દુર કરંગી, દેહિંગી પ્રાન ચકોર
નીરખુ' વદન મદન માધોકા, પાંવ પશંગી કર જોર ॥ ૨ ॥
માનુ' ગંગ ગીરી પર વરસે, હે કોમ રાખન હોર
જામ મીલી સરીતા સાગર મે, કાન નર કાદત બહાર ॥ ૩ ॥
જાન ગુલાલ પ્રેમ પીયકારી, કરણી કેશર ઘોર
ધ્યાન ધુમાળ દયા કસ્તુરી, સુમરણુ અગર અખીર ॥ ૪ ॥
મગનભાજ તનકી સુખ વીસરી, ઉર લપટાઇ જાય
રવીદાસ પ્રભુ ખેલન નીકસે, તવ મન માંહી સમાય ॥ ૫ ॥

૫૬૨૨૨

રાગ હોરી ધુમાર

પીયા આઓ હોરી ખેલીએ હો, અહો મેરે ખ્યારે

તુમ વીન રહો ન જાય

॥ ૧૬ ॥

પતીયા લખુ પ્રીતમ અપનેકું, પાવક પ્રગટયા આય

મેહેની મેહ જગત નીસવાસર, છતીઆં જરત દુખાય

॥ ૧ ॥

કંઠણુ લગત તન મદ જોખનકા, પીડત રહે દેહ પ્રાણુ

લીજીએ આપ વેગ સુધ મેરી, કહા કંઠન ભયે કાન

॥ ૨ ॥

ખેલત મોર ચકોર કોકીલા, મધુર શબ્દ સુનાય

ગુજત ભમર કમલકા શોભા, સુનત કમલ કમલાય

॥ ૩ ॥

પથ નીહારી કાંચ પરી અખીયા, ખેડી મે શીશ ધુણાય

એક સખી મેરી દોરી આઠ, દેખોરે સખી પીયા આય

॥ ૪ ॥

નોતન ચીર જિતાર જિઠાય, ઓર ગલેકા હાર

મેવા મીસરી ગોઠ ભરાઇ, ઓર કરી મનોહાર

॥ ૫ ॥

જખ પીયા પાય કંઠ લગાયે, બરખત પ્રેમ જામંગ

દેખ્યો પ્રેમ મદન માધોકા, જાપજત પ્રેમ અલંગ

॥ ૬ ॥

સુવા ચંદન અગર કુંકુમ, પીચકારી સોએ હાથ

રવીદાસ કહા સોભા વરણુ, બન્યા હે સુલગ વરસાથ

॥ ૭ ॥

૫૬૨૨૩

રાગ હોરી ધુમાર

રસ હોરી ખેલે સાવરો હો, અહો મેરે ખ્યારે રંગમે રંગ સમાય ॥ ૧૬ ॥

મન મોહનજી મનકા સખ જાનત, જેતા જગમે જીવ

અપને જનકે પાસ રહતહે, પુરત પરગટ પીવ

॥ ૧ ॥

જેતી જુગમે મુરત દીસે, સોહી મોહન રૂપ

સંતનકે હરદેમે હરજી, રહત હે અખંડ અનુપ

॥ ૨ ॥

ભીતર કપટ દુર કર સુંદર, સનમુખ પીવસુ રંગ

પડહા ખેલ મગન હોઇ નાચો, ઇસ વીધ લીજે હરી સંગ

॥ ૩ ॥

પરહર લાજ નીલજ હોઇ આવો, માન ગુમાન વીસાર

ખેલન ચલે ભાગ નીજ ધ્યામે, કુળહુ ન આવત હાર

॥ ૪ ॥

રવીદાસ પ્રભુકી જખી નોરખત, ચરણ કમલ ચીતલાય

શોભા સરસ સુલગ સુંદર વર, તન મન ગએ જુલાય

॥ ૫ ॥

૫૬૨૨૪

રાગ હોરી ધુમાર

રસ લીની રાધા રસ ભરીહો, અહો મેરે ખ્યારે લાલને ચીત લીયો ચોર ॥ ૧૬ ॥

વે સરકો મોતી અતી સુંદર, લાલ લડુ હોઇ જાત

ધર અંગને ન સુહાત લાલકુ, દેખત પતથટ જાત

॥ ૧ ॥

મંદ મતી અતી ગર્વ જણાવે, જુવાની જોખન જોર
 ખંજન મીન ચંચળ ચપળતા, કરત કલા જેસે મોર ॥ ૨ ॥
 જીકુટ કુમાન ખાન દ્રગ લોચન, ગજ ગતી ગવન ગંભીર
 ત્રગ મદ કેશર દીયોરે, ખેલત વચન સો ધીર ॥ ૩ ॥
 અંગ અંગપર રતન જડે હે, માનો રતન જડાય
 માનુ ગીર ભોર રવી નીકર્યો, ચમકત દંત શોભાય ॥ ૪ ॥
 રૂપ અનુપકે સાગર, કહા વણુ મત થોર
 રવીદાસ પ્રભુકી છબી નીરખત, દરસનમે ઝઠ્ઠોર ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૫

રાગ હોરી ધુમાર

હરી હાથ ખીકને ગુજરીયાંહો, આવો મેરે ખ્યારે
 તનમન લીનોહે ચોર ॥ ૨૬ ॥
 પ્રેમ મગન ખખર નહી તનકી, ભુલ ગદ નીજ ભાન
 જોરસ નામ વીસર ગયો ગુજરી, લોને હમારો કાન ॥ ૧ ॥
 વંદાવનકે લોક ઠગારે, કેતે કાન તેરા દેત
 દકે શેર મેરા કાન બેચતહુ, મન માને સોઘ લેત ॥ ૨ ॥
 શીરકી મદુકી હેઠે જિતારો, દેખુ તીહારો કાન
 ગોલીમે ખેઠે મન મોહન, ભક્ત જીવન પ્રાણ ॥ ૩ ॥
 પ્રેમ પ્રીતકી સાંકલ ગાંડી, કૃણુ બંધાયા આય
 ચરણુ પાતાળ શીશ અરમાના, પ્રેમકે બંધને બંધાયે ॥ ૪ ॥
 રવીદાસ મનકા મન મોહન, સખ વીધ જનુ પ્રીત
 કહાં અહીર કહાં મનમોહન, દેખોને પ્રીતકી રીત ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૬

રાગ ભોવાળ

ખાઇ મારે સુરત સોહાગણેરે, સુંદરી સાર ખીજાઇ સેજા
 અંધર તખત આપ ખીરાજે, તણુ સુવનમે તેજા ॥ ૨૬ ॥
 અનહદ નાદ અખંડીત વાજે, નીરમે નીરખ્યા નેજા
 શુન્યની ઊંપર સેર સોઝાખ્યા, વીરલા જાણે વાકા ભેદા ॥ ૧ ॥
 સદગુર દોટે નરખ્યા પરખ્યા, હરજીએ દાખ્યા હેજા
 શુણુ નીરગુણુ મધ્યે મહાપદ, બંધ મુક્ત નહી લેહેજે ॥ ૨ ॥
 રવીદાસ પીયુ પાઇ સુરત સુંદરી, ચીત ચોંટયા ચીત સેજે ॥ ૩ ॥

૫૬ ૨૨૭

રાગ ભોવાળ

ખામ મારે આજ અનોપમ, ગોવીંદ આવી એઠા ગોખે
 જીતર જાજીં તો સુદર, ભાવે જમાડે જોખે
 તણુ લોહમાં આતમ સહુનો, પરશોતમજી પોખે
 જગત જાણે જગ જીવનને, ભરમે ભરીયા ધોખે
 ભકતીને વશ સદા વીશ્વંભર, મુઠ તે વળ્યા મોખે
 ક્યાંયન જાઉં પીયુને લડાઉં, નીરખ્યા તેણે ચોખે
 રવીદાસ ભકતી ભગવંતની, ભરમ કરમને સોખે

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૮

શ્રી ગણપતીનું ભજન

સમરં સાંજ સવેરા એવા ગુણનાપતી સુંદારેજી
 માત ભણીજે જેની પાર્વતી હે સ્વામી, પીતા શંકર દેવા
 ધી સીંદુરની સેવા ચઢે હે, સ્વામી, ગળે પુલકાની માલા
 મયુર મુકુટ શીરજીત ખીરાજે, સ્વામી કાનુમે કુંડળ વાળા
 અદારે વર્ણના વીંધ હરો છો, સ્વામી,

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

ધર્મની ખાંધેલ ધર્મશાળા

॥ ૪ ॥

કહે રવીદાસ સતભાણુ પ્રતાપે, સ્વામી, ખોલેલ અહના તાળા

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૨૯

ખીમ સાહેબ તથા રવી સાહેબની પ્રશ્નોત્તરી

જીરે સંતો ભેદ અગમરા ખુબેરે

॥ ૨૬ ॥

ખીમ—ક્યું કર સદગુર સમરીએરે, ક્યું કર લીજે નામ

ક્યું કર ઉનકુ દેખીએ, કહાં છે આતમ રામ.

તમે ભેદ અગમરા ખુબેરે

॥ ૧ ॥

રવી—શ્વાસો શ્વાસે સમરીએરે અવતીશ લીજે નામ,

નુરત મુરતસે દેખીએરે, ઘટા ઘટ આતમ રામ.

સંતો ભેદ અહારા પાચારે

॥ ૨ ॥

ખીમ—કહાંસે વીળાં કરે ઝમુકારા, કહાંસે જ્યોતી જાગે,

કહાં સદગુરકી નોખત ખાજે, તખતે કાન ખીરાજે,

તમે ભેદ અગમરા ખુબેરે

॥ ૩ ॥

રવી—આપ તેજસે હુવા ઝમુકારા, ત્રીકુટી જ્યોતી જાગે

ગગન મંડળમે નોખત ખાજે, તખતે આપ ખીરાજે

સંતો ભેદ અહારા પાચારે

॥ ૪ ॥

ખીમ-કહાંસે આયા કહાં જાયગા, કહાં તુમારા ધામ,
આ કાયા કાલે પડી જાશે, તમે ખતાવો ઠામ,

તમે ભેદ અગરા ખુજો

॥ ૩ ॥

રવી-હમહી આયા નુરસે, અમરાપુરમે ધામ

ચડી સુરત અરમાને ઠેરાણી, સો અલ્લ હમારા ધામ

સાધુ ભેદ અલ્લરા પાયા રે

॥ ૩ ॥

ખીમ-કેન શબ્દશે ધુન લગાઈ, કેન નામ નીરધારા,

ખેમદાસ રવીદાસકું પુછે, માંહી ખોલોકે બારા

તમે ભેદ અગમરા ખુજો

॥ ૪ ॥

રવી-સત શબ્દસે ધુન લગાઈ, અર્ધ નામ નીરધારા

કહે રવીદાસ ગુર બાન પ્રતાપે, ઝોહ સોહસે ન્યારા

સાધુ ભેદ અલ્લરા પાયા રે

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૦

ખીમ સાહેબનો પ્રશ્ન

કોઈ પરખંદા, સતશબ્દકા રૂપ, કોઈ પરખંદા

॥ ૧ ॥

મુજ શબ્દ સો કહાંસે ઉઠે, કેન દેશમે ખોલે,

કેન મંડળ શબ્દકા વાસા, તત્વ વીચારી તોલે,

॥ કોઈ ॥ ૧ ॥

કીતના લંબા કીતના ચૌડા, કીતના હે અતુમાના,

કેસા રૂપ શબ્દકા સાધો, ખતલાઈ દો કર ધ્યાના

,, ॥ ૨ ॥

કીતના હલકા કીતના ભારી, ખાસ હે કે મીઠા,

મોહી ગરીબકું નહી સમજાવો, શબ્દ કેન ખીમ દીઠા

,, ॥ ૩ ॥

શરીર ખોજ શબ્દકું પકડો, હાથ ગ્રહી ખતલાવો,

પડે પીંડ પ્રગટ ધર ભાંગે, શબ્દ કહાં સમાવો

,, ॥ ૪ ॥

ખીમદાસ રવીદાસકું પુછે, ગમ કર ગગના હેરી,

કેન નીરંતર કેન દેશમે, કહાં સમાવે દોરી

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૧

રવી સાહેબનો ઉત્તર

કોઈ લહંદારે સત શબ્દકા વીચાર

॥ કોઈ ॥

મુજ શબ્દ નાખીસે ઉઠે, ત્રીવેણી રહી ખોલે

મુન્ન મંડળ શબ્દકા વાસા, ખોળતલ સાધુ ખોલે

॥ કોઈ ॥ ૧ ॥

દાદશ આંગળ બાહેર લંબા, ચૌડા હે સર્વંગા

જેસા દીપક ધરા મંદીરમે, વેસા શબ્દકા રંગા

,, ॥ ૨ ॥

હલકા સો સંતે નહી માન્યા, ખારાવાકું કહીએ

મીઠીસો મરજદ ગુરાંકી, સાત્વીક ખુદીએ રહીએ

,, ॥ ૩ ॥

અર્થ ન સુઝે એસા અટપટ, તાસે બારે હોઈ
 ઝીણાસો સમજી સત લાખે, વેસા વીરલા કોઈ
 હોઉ કમલકી અણી અગ્રપર, રૂપ શબ્દકા દેખ્યા
 સુરત શબ્દમે લીન લઈ, તળ દીયા કરમ પર મેખા
 છો પીંડ જખ સનમુખ દર્શા, હાદશ અંગુલ જખહી
 અલિ ચક્ષુ લઈ અલિ અગનસે, જલી વાસના તળહી
 સદગુર શબ્દે ભયા સ્વતંત્ર, ઘટ મઠપટ દર્શાયા
 રવી રામ પીંડ પડયા શબ્દ તળ, નીરાધાર સમાયા

,, ॥ ૪ ॥

,, ॥ ૫ ॥

,, ॥ ૬ ॥

,, ॥ ૭ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૨

અનુભવ કરીઓ રે કરનાર
 કહો અનુભવકી રીત, ખડે તુમ સંત કહાવો,
 દીલમે કરો ખીચાર, ચોંપસે ચરચા લાવો,
 આંટી છુટે મન તણી, ભાગે દીલની આંત
 પશ્ચિમ દેશ પરમેદકે, અખ ક્યું ખેડે નીરાંત
 કહો પવનકા મુળ, મન કહો કહાંસે આયા
 કહાં ઉનકા સ્થાન, દો મીલ કહાં સમાયા,
 શબ્દ કહાંસે ઉત્તરે, ઠીક કહાં ઠેરાય
 નાદ શબ્દકા રૂપ કહો, તુમ સત દીયો સમઝાય
 કહો જીવકા રૂપ, શીવકા સ્વરૂપ કહીજે,
 કરો જીજવા અર્થ, સત્ય સીધાંત લહીજે
 જીવ શીવ કયાં રહેરે, સોઈ કહો અનુમાન,
 અગાધ વસ્તુ અખંડ હેરે, પ્રગટ કરો હમ જાન
 હમ તુમ ભાગે દોય, હંસા કયાં જઈ હુણીયા,
 પડે પીંડ પરગટ, મન કહો કયાં જઈ મલીઆ,
 કહે રવીદાસ સુણો અનુભવી, અલખ દીયોઓ લખાઈ,
 તળ હમ સદગુર ધારહી, તુમ તરવ દીયો ખતાઈ

॥ ૮૬ ॥

॥ અનુ ॥ ૧ ॥

,, ॥ ૨ ॥

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૩

આતમ નીરખો રે નીરવાણ
 સતગુરકે ઉપદેશ, જ્ઞાન અનંભે ઉર જાગ્યા,
 પખીઅલ મીન વીહંગ, ખોજ કર બે ભરમ લાગ્યા,
 પરી ઉતર સદગુર કહે, જાકી કલા અનંત
 વેદ ખુદિ ખુદ નવ લહે, સમજે વીરલા સંત

॥ ૮૬ ॥

॥ આતમ ॥ ૧ ॥

નાભી પવન અસ્થાન, મન અટકલ કમલ માહી
 શ્રુતી વાકા સ્થાન દો મીલ વહો સમાહી
 શબ્દ શુન્નસે ઉઠતહે, શીર શુન્ન સમાહ
 નાદ લીન લયા ખીંદમે, ખીંદ નીરંગન રાય
 પંચ તત્વ વીણય, મલી કરી જીવ કહાયો,
 દેહ ધંદ્રી મન પ્રાણ, માન માહી બંધાયો
 સોહં બ્રહ્મ અમાય હે રે, લીધે ન છીધે સોય
 ઘટ ઘટ પ્રગટ રમી રહ્યા, ચીને વીરલા કોય
 જીવકી શક્તી અજ્ઞાન, શીવકી શક્તી માયા
 એ દોનુતે બીન્ન, અખંડ અદૈત અબ્યા
 જીવ શીવ કેવાય નહી, હમ તુમ નહી કોઈ હામ
 વ્યંત્રિક પદ પરમાત્મા, નીરાલખ નીજ ધામ
 એ સદગુરુકા દેશ, નીગમ નેતી કરી ગાવે,
 બ્રહ્મા વીજી શેષ મહેશ, કોઈ પાર ન પાવે,
 નીગનંદકો અનુભવી, નામ રૂપ કો નાશ,
 બ્રહ્મ મગન હોમ બોલીયા, અણુછતા રવીદાસ

પદ ૨૩૪

રાગ—પંખળી

જીન કાયા બ્રહ્મસે લેળા, સદગુર મેરા હોજી
 નીચયલ પદવી નીરમે પાઈ, સુરતી અગલ બગલ ન ભાઈ,
 સદગુર શબ્દ દીયા બતાઈ, મનકુ ઘેરા
 મુળ કમળકુ બહોત દબાયા, ધીરે ધીરે પવન ચઢાયા,
 ઉલટા કમળ સોઈ સુલટાયા, હરદમ હેયા
 કામ કમલ હે ખટલ જોસા, તામે ભાઈ કાયા પરવેશા,
 આગે અજરાયેલકો દેશા, ચઢાયા સવેરા
 નાભી પશ્ચીમસે પરવરીયા, ધરકુ લઈ અધર પર ધરીયા
 ઉગ્યા અરકને અમૃત ઝરીયા, નાલકા નેરા
 સુન શીખર ઘડ દીયા અસ્થાના, બાજે અનહદ શબ્દ નીસાના
 ઝંડા રોખ્યા મુકત મેદાના, ડગે ન ડેરા
 બહુર ખોજ કોઈ જોગી પાવે, શીખર ચઢેકી સાન બતાવે
 તાકુ રવીરામ શીશ નમાવે, લાણકા ચેરા

પદ ૨૩૫

હોકકા—રાગ પંખળી.

મેરા સદગુર હે સરવંગી, હોકા પીવેજી
 પ્રથમ શ્રીફળ પંડ પ્રમાણ, માથે મેર તણા મંડાણ
 નીચે પીવે નુર નીરવાણ, સતકા સંગી

શીશ કમળકી ચલમ કીની, તીન ગુણ તમાકુ લીની,
 અહિ અગ્નીકી તણુખી દીની, જલ્દી વાસના જંગી
 હોંકકો પાણી વીના પરવરે, ગુરગમ ગગનમાં ગડગડે,
 પ્રારબ્ધ હોઇ તો પુરા મળે, ખીજ રસના રંગી
 હરદમ હોઠા રવીરામે પીધા, અમર પટા લખાવી લીધા,
 સદગુરના ચરણે સીધ્યા, અમણા ભાંગી

મેરે ॥ ૨ ॥

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૬

રાગ પંજળી.

કોઇ કહંદા, કહત ન આવે મોહી,
 દેખો વાકું વાચા નહી, વાચા દેખત નાહી
 શુંગેકી ગતી શુંગા જાને, સમજ સમજ મુસકાઈ
 શુરેકી ગત શુરા જાને, કાયરકું કલ નાહી
 કચણી જકની કામ ન આવે, આપમે આપ સમાઈ
 જાકે આંગન કલ્પ વૃક્ષહે, સો પણુ ભુખ્યા નાહી
 જાકે દીલમે દાવા નાહી, વાકું મીલીયા સાંધ
 મરજવાસો મોતી લાવે, ઉપર રહે સો તારા
 ધીકા સ્વાદહી જીવહા જાણે, કયું કહે મીઠા ખારા
 લુણુકી પુતલી ગમ જલમાં, કયુ કર નીકસે ખારા
 કહે રવીરામ ભાણુ પ્રતાપે, ધગમ અગમ અપારા

॥ કોઇ ॥ ટેક ॥

,, કોઈ ॥ ૧ ॥

,, ॥ ૨ ॥

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

,, ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૩૭

રાગ પંજળી

કોઈ રહંદા રે ઉન્મુની મુદ્રા માંહી
 ખમીયા ખલકા સંતોષ ટોપી, ખે શીકરાઈ ફકીરા
 શેલી સહેજ આડખંધ અનખે, શીલ લંગોટ સધીરા
 કરણી કુંડી ધીરજ થોડા, પાત્ર પ્રેમકા પાસા
 નેપુર કરવા ફુલ ફકીરી, કરે અહાર ફુલવાસા
 રહે ગરકાવ ગુરગમ જાગે, આઠ પહોર અલમરતા
 તાળી લાગી તાર ન તુટે, આનંદહી ધર વસતા
 ઉલટી નાહી ચહી ખુમારી, ઉલટી ચલહી આસા
 સુલટા દમકુ જે ઉલટાવે, દેખે તંત તમાસા
 ફના હુવા સો અહલ ફકીરા, કલા ન જાણે કરતા,
 રવીરામ સત ભાણુ પ્રતાપે, નહી જીવત નહી મરતા

॥ કોઈ ॥ ટેક ॥

,, કોઈ ॥ ૧ ॥

,, ॥ ૨ ॥

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

,, ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૩૮

રાગ પંજળી

કોઈ જગદા રે, સુપનેકી લુધવી સમાવે ॥ કોઈ ॥ ૧ ॥
 કયા ભયે જગયા દીન ચારી, સુપન થેન મદ માતી,
 જેસા ચંદા બીજકા પ્રગટા, શીર અંધેરી રાતી ॥ ૧ ॥
 ગાવે બળવે કરે કીલોલા, કલેજે ન પડયા છેદા
 જેસા પથરા પાણીમાંડી, ભીતર નાહી ભેદા ॥ ૨ ॥
 મારગ વંકા કરલે ડંકા, નહી કાયરકા કામા,
 સત શબ્દ સતગુરકા ગ્રહીલે, દેખ તપાસી નામા ॥ ૩ ॥
 સમજે નહી સતગુરકી સમસ્યા, નીરખ્યા નહી નીરાટા
 બખંર કરી દીલ ખોળ્યા નાહી, ઉલડયા નાહી કપાટા ॥ ૪ ॥
 અખકો ચુક્યો ચોરાશીમાં, બહોત શીરગા ફેરા
 કહે રવીરામ સતલાણુ પ્રનાપે, ચેત ચેત મન મેરા ॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૩૯

રાગ પંજળી

માનુની મેરા ભેદી પનીહારી માનુની ॥ ૧ ॥
 મેં પનીહારી મહારાજકી, છીલર જલે ન નાહું
 પડદા તોડ પીયા લે પેંદુ, નીર્મલ જલ ભરી લાવું ॥ ૧ ॥
 સુરત નુરત સાંધી ત્રીકુંડી, અનહદ નાદ બળવું
 ગગન મહળમાં પીયુકી ગાદી, વહાં જમ શીશ નમાવું ॥ ૨ ॥
 મરશદ ભેદ ખતાયા મોકું, શુષ જલ પુરા પાયા
 જનમ મરણકા સાંસા મીટયા, અમર જુગે જુગ જ્યા ॥ ૩ ॥
 પીંડ અભાંડ તણા પડ છુટયા, શીખર ચડીયા પાણી
 રવીદાસ ગેખી ગુલતાના, પીયું પતીવ્રતા પઠરાણી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૦

રાગ પંજળી

લાલ ગુજરી રે, લ્યો ગુરજાન વીચારી ॥ લાલ ॥ ૧ ॥
 મરમ લહો તુમ મુળ શબ્દકા, મનખા જનમ ક્યું ખોવે
 જો નહી માનો સંતકા બચના, ગુરકું ખુઝી જોવે ॥ ૧ ॥
 પ્રેમ પ્રેમ તુમ કયા પોકારો, દેખો પ્રેમકા દેશા
 કહું તલબસે દેખ તપાસી, કરે શબ્દ ઉપદેશા ॥ ૨ ॥
 હેત ગાંઠ વીન જન અવસ્થા, ભીતર માંડી ભાલો
 તનમન જોખન ભરેમ કરીને, અલ્પ અગન પરખજો ॥ ૩ ॥
 સરગુણશે સંશય નહી છુટે, ગુર ગમ કબહુ ન જાગે
 સદગુર શબ્દે દેખ ઘટ ભીંતર, આવા ગમન લય ભાગે ॥ ૪ ॥

જાકું તું મ સાચા કરી જાણો, વાકી ખોટી આશા
લાણુ પ્રસાદે સંત ચરણ રજ, ખોલ્યા સત રવીદાસ

.. ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૪૧ રે ટીડો—રાગ પંતખી

રે ટીડોરે રહી ફેરે ધરમાંહી, નીરગુણ ચરખાડો ॥ ટેક ॥

મે પતીવ્રતા નાર પીયાકી, બાહેર કબહું ન જાનું
ચરખા શીર પીયુંકું હેર, આન પુરખ નહી ચાહું ॥ રે ટીડો ॥ ૧ ॥

આરા પાંચ પચીસે પંખા, નવે દામણે બાંધ્યા
કલ દેખી કાંતુ ગુર ગમસે, આઠ પહોર એ બંધા ॥ ૨ ॥

તેરણીયા ને ત્રાંક ધાંમલી મલી સુરાકી જુક્તિ
શીલ સતોપ જ્ઞાન વેરાગે, વાધ વાધકરી કહીં વાગતી ॥ ૩ ॥

ઉતટા સુલરી માગ શીરત હે, ત્રાક તાર સુરત રાખી
તુહીં તુહીં રે ટીડો ખોજે, અનમે કોકડી આખી ॥ ૪ ॥

ત્રીવેણીના તીર ઉપરે, શબ્દાતીત સુતરીઓ
સુતર સહીત મુજેકે વહોરી, માલ વખાર ભરીઓ ॥ ૫ ॥

અનેક ખસમ કીયા વણુ સમજે, સદગુર બંધન ત્રાડ્યા
રવીદાસ પતીવ્રતા પીયુ ખ્યારી, સ્નેહ સુતરીએ જોડ્યા ॥ ૬ ॥

—:૦:—

પદ ૨૪૨ ચરખો

નુરતે સુરતે તીરખો, એના ઘડનારાને પરખો,
આકોણે બનાવ્યો ચરખો ॥ ટેક ॥

આવે જાવે એ ખેલાવેજી, જ્યાં જોવું ત્યાં સરખો
દેવળ દેવળ કરે પુકારા, પારખ થઈને પરખો ॥ આકોણે ॥ ૧ ॥

ધ્યાનકી ધુનમેં જોત જલતહે, મીટ્યો અંધાર અંતરકો
એ અજવાળે અગમ સુજે, ભેદ જડ્યો ઉત ધરકો ॥ ૨ ॥

પાંચ તત્વકો સાજ બનાયા, ખેલ ખરા એ નરકો
પવન પુતલી રમે પ્રેમસે, જાતી દોકે તીરખો ॥ ૩ ॥

રતીરામ ખોલ્યા પડદા ખોલ્યા, મેં ગુલામ બિન ધરકો
એ ચરખાની આશ ન કરજો, ચરખો નહી રહે સરખો ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૪૩ બંગલો

લોહી માટીકા ચણીઆ બંગલા, ખુબ બન્યા, ખુબ બન્યાજી ॥ ટેક ॥

તીનસે સાઠ વાકું ચીરા લગાયા, એસઠ બંધ બંધાયા
બહેતેર કાઠા એ માંહી જાળી, ઉપર ચમડા ઢાયા ॥ ૧ ॥

હીરા માણેક જ્યોત અપારા, વરસે અમૃત ધારા
 મરજીવા નર ચઢે મેઘને, નિરખે નિરખન હારા ॥ ૨ ॥
 એ બંગલાપર છત્ર ખીરાજે, વહાં ઉનકા રાજા
 સુખમના નારી સેજ ખીજાવે, બાજે અનહુદ બાજા ॥ ૩ ॥
 માંહીકા માંહી ન્યારેકા ન્યારા, એસા ખેલ રચાયા
 કહે રવીરામ સત ભાણુ પ્રતાપે, અખે અમર ધર પાયા ॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૨૪૪

બંગલા

તન બંગલેકા કીયાં કમઢાણુજી, સોષ તો કારીગર ન્યારા હે ॥ ૧ ॥
 ઓહું કારકી ઈટ લગાઈ, સોહું કારકા ગારા હે
 ચેતન યુનો માંહી માયાકા મસલા, રંગ લગ્યા રણું કારાહે ॥ ૨ ॥
 પાંચ કડીઆ ને પચીસ મજુરા, તીન લગ્યા સુતારા હે
 તીનસે સઠ વાકુ ચીરા બંધ બાંધ્યા, અસલ ધાતુકા ઢાળા હેજી ॥ ૩ ॥
 નવ દરવાજા દસમી ખારીજી, નવ લાખ જાળીયા અપારા હે
 ઉપર ખેડક નીચે કચેરીજી, ચંદ સુરજ બિજીયારા હેજી ॥ ૪ ॥
 પાંચ ચોર અખર કરી રાખેજી, ચાર હે ચોડીદારા રે
 સુત મંડળમે સેજ ખીજાઈજી, અલખ પુરપકા દીદારાહેજી ॥ ૫ ॥
 અંધર તખતપર આપ ખીરાજેજી, ઝલમલ જ્યોતી ઉજીઆરા હે
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપેજી, ભવ સાગરકા તારા હેજી ॥ ૬ ॥

:૦:

૫૬ ૨૪૫

ધર અંધરસે અવાજ કેસા હોતાજી, ખીન દારસે ઉડાતાહે ॥ ૧ ॥
 બંદુક નોતી વાકુ ગજ પણુ નોતાજી, ખીન ગોળીસે મરજતા હે ॥ ૨ ॥
 કોણુ નર ભરતા ને કોણુ નર ઉડાતાજી, કોન નીશાન ડેરાતા હે ॥ ૩ ॥
 ઓહું ભરતા ને સોહું ઉડાતાજી, નીરમે નીશાન ડેરાતા હે ॥ ૪ ॥
 એરે અવાજ કોઈ જાનીનર સુણુતાજી, સમજ સમજ સુખ પાતા હે ॥ ૫ ॥
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપેજી, શબ્દમે સુરતી મીલાતા હે ॥ ૬ ॥

:૦:

૫૬ ૨૪૬

એકતારે

તારા મન પવનને વારા, ખેલે છે માહી એક તારે એક તારે ॥ ૧ ॥
 નુરત સુરતકી સીડી રચી હે, માહી હેર હેરણુ હારે ॥ ૨ ॥
 ઓહું સોહું સખ ઘટ રમીઆ, માંહી લલકું
 દીએ તેને ભાલો ॥ ૩ ॥
 અનધક આતમ દેવળમે, ખેલ રચો ચોધારે ॥ ૪ ॥
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, ખેલે બાવન આરે ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૪૭

ચળતી

શબ્દ કોઇ સંત જે વક્તા બાણે, સમજ્યાને પરમાણે
 દીધો શબ્દ પાણુ કાન ન ધરીયો, ઠગીયો નહી ઠેકાણે
 ભુલવણીમાં હાલે ભટકતો, ક્યાં કર્મ પ્રમાણે
 પર નારીસે પ્રીત કરીને, વીપયાના રસ માણે
 મરી મરીને ફરી અવતરીયો, લખ ચોરાશી બાણે
 મુરખ નરને હીરલો લાધ્યો, ઝાળખ્યો નહી એધાણે
 પારખ વીનાનો પડ્યો પાધરમાં, પથરાને પરમાણે
 કુધારથીને કુધા વ્યાપી, ભોગન ભરીઆ ભાણે
 ઉગ્યા પછી એને રહ્યુ અંધાર, વળી ન સુખ્યુ વાણે
 સીધે મારગ સંત ચલાવે, તુગરા આઠા તાણે
 રવીરામ કહે કહ્યું ન માને, જરૂર જમને બાણે

સંતો ॥ ટેક ॥

॥ શબ્દ ॥ ૧

,, ૧ ૨ ॥

,, ૩ ॥

,, ૪ ॥

,, ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૮

વાણી

સદગુર કે શબ્દોસે સંતો, હમ પહોંચે ઉત દેશ
 રવાસ ઉસ્વાસ રહીતહે, ઉઘટા ગુરગમ ગેખ
 મન વાણી પહોંચે નહી, અલખ પુરખ અલેખ
 સાધન થક્યા સમાધી થકી, થક્યા ત્રીવેણી એકંતાર
 સુન જોતીપર સાહેબો, હંસે પાયા દેહાર
 સ્થુલ સુક્ષ્મ કારણ થકે, મહા કારણ જાએ નાશ
 એક થકે દોનુ થકે, માયા શ્રમ ભાસ
 આર પાર દોનુ થકે, મીન વીહંગમ નાઈ
 સંગ નીરાળા અચીત ચીન્યા, રવીરામ ગરક ઉતમાઈ

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૪૯

સુન અનહદ ગડહડે, સંતો પાયા ભેદ અગાધ
 સાન મતાઈ સતગુર સહેજમાં, મુજ પર કીની મેહેર,
 ચડી ખુમારી ન ઉતરે, આગે પ્રેમ કેરી લહેર
 નાણીએ સુરતાચલી, સુનમે કીયો મુકામ
 પશ્રીમ ઘાટથી પરવરી, નીરખ્યા નીરગુણ રામ
 આસન હે અનંત કોડકો, તખત ત્રીવેણી તીર
 વહાંસે ભેદ ન્યારાં રહે, ઉગ્રજાન સુખ શીર
 જોત જલી પીંખ જલહળે, વરસે અમૃત ધાર
 ઘાટ અમીક ઉપરે, પીવે મન મતવાર

॥ ટેક ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

કાદર પાર પરીબ્રજ હે, નીરખ્યા નીરગુણ સંગ
અણુછતા રવીરામ ઉચર્યા, સંત મલ્યા સરવંગ

૫૫

:૦:

પદ ૨૫૦

કટારી

સો સાલે નીશદીન રે, મોહી લાગી પ્રેમ કટારી
એસી લાગી સતગુર શબ્દકી, ખુચી કલેગ માંહી

॥ ૧ ॥

નીશ દીન પીડા હોત હે, ઘર આગણ ન સુહાઈ

॥ સો સાલે ॥ ૨ ॥

બહોત વેદ ભેળા હુવા, કરતા અનેક ઉપાય

તેમ તેમ પીડા મોહી હોત હે, તન મનકી શુધ નાહી

॥ ૨ ॥

બવો બવો વેદ ઘર અપને, તુમસે દર્દ ન બાંધ

ઉંડી ઉંડી પીડા મોહી અંતરે, સદગુર દમ્હા પીડા મીટાઈ

॥ ૩ ॥

અધીનાશી સદગુર મીલા, મારન હારો માંહી

રવીરામ અખન પીતહે, લહેરમે લહેર સમાધ

॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૨૫૧

દેખો ખેલ ગુર અજબ, નાથ નીરંજન હે ન્યારા

॥ ૧ ॥

કોણુ તેરી માત કોણુ તેરા પીતા, કોણુ પુરપ કરીસકા ચેલા

॥ ૨ ॥

સત મેરી માતા ધર્મ મેરા પીતા, આદી પુરપકા ચેલા

॥ ૩ ॥

કીસ બીધ કરીએ સુમીરન સેવા, કેસે કટે કર્મ મેરા

॥ ૪ ॥

શ્વાસો શ્વાસે કરલે સુમરણુ, કટે કર્મ બાંધ તેરા

॥ ૫ ॥

કહે રવીરામ સતલાણુ પ્રતાપે, સો સાહેબ સતગુર મેરા

॥ ૬ ॥

:૦:

પદ ૨૫૨

ચલતી

આનંદ ઘડી હેતે લજવા હરી, મારો સાયબો સુહાગી

મલીઆ આનંદ ઘડી

॥ ૧ ॥

પ્રેમનો ખ્યાલો મારા ગુરજીએ પાગો, નુરતે સુરતે તેણે નીરખ્યા હરી ॥ ૨ ॥

સત શબ્દ મારા ગુરજીએ સુણાવ્યો, જોતા જોતા અમને વસ્તુ જડી ॥ ૩ ॥

રહે કમલમાં હુવા અજવાળા, તખત ત્રીવેણીપર જોતી ખડી ॥ ૪ ॥

કહે રવીરામ સત લાણુ પ્રતાપે, અગમ આસન ઉપર સુરતા ચડી ॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૨૫૩

આરાધી

ખેલીચો શબ્દ સંભાળીએ હાં, માંહેલા અવગુણ ટાલીએ

॥ ૧ ॥

અટલ મતા સાધુ તણા, સાધુ સત ન મુકે

માથે બ્રહ્માંડ ગઠ હડે, સતીયા સત ન ચુકે

॥ ખેલીચો ॥ ૨ ॥

શીલ સંતોશ ક્ષમા દયા, આધીનતા અધીકારી	
સુપને મન વળે નહી, નીશ્વજ નરને નારી	,, ૨ ॥
કષ્ટ પડ્યો કાશી મધ્યે, હરીશ્ચંદ્ર ઘર નારી	
કાઠી ખડગ ચાલ્યો મારવ, હાથ ઝાલ્યા મોરારી	,, ૩ ॥
નળ સરીખા નરપતી, સત વાદી સાચા	
દમયંતીએ દુઃખ ભોગવ્યા, જેના રંગ નહી કાચા	,, ૪ ॥
સીતાજી સરખા મહાસતી, અન્નેધ્યા પતી રાણી	
કીરતારે કલંક ચઢાવીઆં, તોએ નમેલી માઝા	,, ૫ ॥
પણુ થલુ પાંચ પાંડવે, દ્રુપદી પટરાણી	
સતીએ સત છોડ્યુ નહી, સતીને સભા લગી તાણી	,, ૬ ॥
ચુકયા ત્યાંથી ચેતાવીઆ નરથી અદકી નારી	
પીપે સીતાએ ભક્તી કરી, ખેલ્યા ખાંડા ધારી	,, ૭ ॥
કુંતાનું મન ગયું કૃષ્ણમાં, મન થયું કૃષ્ણાકાર	
કૃષ્ણ સધામ રચાનું સાંભળી, ફાટ્યો દશમે ધાર	,, ૮ ॥
કલીયુગમાં કપરી ધણુ, જીવ્હા ઈંદ્રી ખંધાયા	
આપું ત્યાગીને અતેક તર્યા, જેણે કુદી જાણી માયા	,, ૯ ॥
પુરા ધા જાની તણા, ધાએલ ધા નવ રહે	
ભાણુ પ્રતાપે રવી ખોલીઆ, શુરા સનમુખ બુઝે	,, ૧૦ ॥

:૦:

૫૬ ૨૫૪

આરાધી

હે વીરા હેતે આવો સદા મન ભાવો

તમે મહાવરતી સચીઆરા

ક્રીયાવ તાને કરણીના પુરા, તેતો ખેલે ખાંડાની ધારા	॥ ૧ ॥
હે વીરા આદ પુરશની ઇચ્છા શક્તિ, તેના શ્રદ્ધા વીજ્ય મહેશા	
શ્રદ્ધા વીજ્યને વશ કરી લીના, દીયા શીવજીકું ઉપદેશા	॥ ૨ ॥
હે વીરા રૂદ્ર કળસની રથાપના કીની, ત્યારે શક્તિના પાટ મંડાયા	
ગાયત્રી સાવીત્રી મંગા કરીને, ત્યાં ગુપ્ત ધર્મ ચલાયા	॥ ૩ ॥
હે વીરા સ્વયંભુ મનુ ને સતરૂપા રાણી, તેતો શ્રદ્ધા થકી પરવરીઆ	
મૈથુન શ્રદ્ધિ તેના થકી ચાલી, તેના કાંકણ શીવજીએ ભરીયા	॥ ૪ ॥
હે વીરા અંતરના ખોટા ને મુજના લરીઆ, તેતો આડા અવળા દોડે	
બુધ્ધીના હીણાને બગલા ધ્યાની, તેતો મુજ ધરમને મરોડે	॥ ૫ ॥
હે વીરા આદી ધરમનુ મુજ નીવેડો, તેને રખે દેતા કાઈ મુકી	
ચાર થોડનીભક્તિ ન કીધી તેતા ગયા કમાયુ ચુકી	॥ ૬ ॥
હે વીરા હરીની માયા સદગુરને સોંપો, એવા આપે રહેા નીરાસા	
સત પુરશ વાચ્ય એણી પેર ખોલ્યા, કહે ભાણુ ચરણ રવીદાસા	॥ ૭ ॥

પદ ૨૫૫

આરાધી

હે વીરા કલ્પીયુગ કરીયા, સંત બહુ તરીયા, ત્યાં ચાલો

મુનીવર મહીએ

મોટા માનુભાવ ચરણે ચાલ્યા, તેના આચરણ જોઈ આચરીએ ॥ ૧૬ ॥

હે વીરા સત જુગ સત, ત્રેતાજુગ તપશા, કાપર પુન આચારા

કલ્પીયુગ ભક્તી સંતની સેવાં, સત નામ ભજન અંખીકારા ॥ ૧ ॥

હે વીરા શ્રવણ કીરતન સુમીરણ સેવા, આપણે ગુરચરણે

ચીત ધરીએ

અરચન વંદન અભ્યાગત સેવા, આપણે આ તન અર્પણ કરીએ ॥ ૨ ॥

હે વીરા હાથ જોડીને રહે નીજ દાસા, આપણે સ્વામી

સખાને નમીએ

અનુભવમાં પ્રકૃત્લીત થઈએ, આપણે અરસ પરસ થઈ રમીએ ॥ ૩ ॥

હે વીરા પાંચ પેસારા ને ખોડસ પ્રકારા, એવી નવધા ભક્તી આપે

હરા ગુરં સંતને સર્વે સમરપી, એનુ ફલ લઈ ગુરને સુંપે ॥ ૪ ॥

હે વીરા રથુલ સ્વભાવીનો સંગન કીજે, એતો અજ્ઞાનીને અદેખા

અંતરના કપડી મુખના મીઠા, જેની દ્રષ્ટીમાં રહે છે દોષા ॥ ૫ ॥

હે વીરા શુરા રણ સંગ્રામે ચડીઆ, જેણુ તન મન ધન

છોડી આસા

સત પુરૂષ વાયક એણી પેરે ખોલ્યા, કહે ભાણુ ચરણ રવીદાસ ॥ ૬ ॥

:૦:

ખીમ સાહેબનો ઉમાયો

પદ ૨૫૬ રાગ આરાધી સીંધુની છાયા

ખેમ ખલક હરીઆવરા, બલ સાગર ભાવરા

ઓચીંતા ચાલ્યા અત્યુ લોક મેલીકરી, અમર લોકમે માલ્યા ॥ ૧૬ ॥

વરણાશ્રમ સૌ જગતમે, તરણા માતર બાણ્યા

રાગ રંક બરાબરી, મગન થઈને માણ્યા ॥ ૧ ॥

પ્રેમ છક્યા રહે નેણુમાં, નીરગુણ નીરવાણી

માન વડાઈથી વેગળા, કુલ કાણુ ન આણી ॥ ૨ ॥

ત્રણ લોક ડંકા વાગીઆ, સાચા સરવંગી

અનહદ વાળ વાગીયાં, અનભે અણુલંગી ॥ ૩ ॥

પાસે આવ્યાને પરબોધીયા, ઉંચ નીચ ન જોયા

જે કોઈ ચરણે આવીઆ, તેના સંસે સંખ ખોયા ॥ ૪ ॥

નાગર કુલ નર વીખ કર્યા, ત્રીકમદાસને તાર્યા

સમ દષ્ટી શીતલ થયા, પહોઁચ્યા ભવ પારા ॥ ૫ ॥
 ગંગારામ ગંભીરના, જીવન પ્રાણુ આધારા
 રામ મહુક પાણુ પ્રેમના, આશા પુરણુ હારા ॥ ૬ ॥
 લાણુ કંઘીર રવી એક ગણ્યા, પુરણુ પ્રીતી અભંગા
 જીવન શામ આરાધમાં, બદલાએ નહીં રંગા ॥ ૭ ॥
 પરમારથી પાકા મતા, પુર્યાં સહુના કાકા
 પંકાયા સચરાચરે, ખેમ રવીની ખેડ ॥ ૮ ॥
 અમેને મેલ્યા એકલા, આમળ કુર્યાં પીઆણુ
 વહેલી વાર કરી તેડજો, રદ્ય કમળના બાણુ ॥ ૯ ॥
 આદે અતે મધ્યમાં, સાચુ નામ નીશાન
 રવીદાસની વીનતી, સંક્ષી સદગુર ભાણુ ॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

શામ દાસજીનો ઉમાવો

૫૬ ૨૫૭

આરાધી સીંધુની છાયા

શામ સુકોમળ સાધવા, મહા બ્રહ્મ બુધ્ધી બાંધવા, નુર ગારીએ બેઠા
 સતગુરુકેરા સંગમે, પોઆં નરભે નેઠા ॥ ૧ ॥
 સદા સંત નીરમલ દશા, ગુણુ થેરા ગંભીરા
 આસન અચળ અડગ મતા, ધીરા શીલ સધીરા ॥ શામ ॥ ૧ ॥
 નીરખ્યા નીરવીખ નીરગુણી, પ્રીતે ભાવે પુરા
 ઉંઠા અતી જ્ઞાને ભર્યા, સંત રહેણી શુરા ॥ ૨ ॥
 અ તઃકરજો ઉજળા, અડોળ અમાની
 શીલ સંતોષે શોભતા, ગરવા તીજ જ્ઞાની ॥ ૩ ॥
 કરી કરાવી સરવને, ચાર થોડની ભક્તી
 સાધુ સાહેબ કરી પુજ્યા, કાંમએ આણી ન વીમતી ॥ ૪ ॥
 વહેલા વળીઆ દેશમાં, શોધી જગ્યા બાણી જુની
 સેજે સામા દેખીયા, મુદ્રા ઉનમુતી ॥ ૫ ॥
 જીવન ખેમ રવી તણાં, જીવન ધન સાચા,
 વહાર વીરા વહેલી કરો, સત શબ્દે રાચ્યા ॥ ૬ ॥
 નીચેહી રહ્યા નીજ નામમે, ખેલ્યા આશ નીરાયા
 તેજ પુજ પરકાશમે પહોઁચ્યા શામદાસા ॥ ૭ ॥
 સદા શીલ સંતોશમે, સુખ દુઃખ રહીતા
 સોમ શીતળ રવીદાસ કહે, મતા સદા અદેતા ॥ ૮ ॥

૫૬ ૨૫૮

વાણી

ભક્તી ભક્તી ભાણ દેવની હાં, જીરે સાચા સંતની રે	॥ ૧ ॥
પાધડી બાંધે પશ્યમ દેરાની, ઉપર શેલી ખીરાજે	॥ ૨ ॥
શીર કલંગી શોભતી, કાલ દેખીને ભાજે	॥ ૩ ॥
ધોતી કસુંબા કારની, પચર ગીતા ગામા	॥ ૪ ॥
ઉપરણી અતી શોભતી, મેલ્યા જુગ કેરા ભામા	॥ ૫ ॥
પવન ઘોડો ખીરને ખેસવા, પીંછી ઝાલી છે હાથે	॥ ૬ ॥
જેર ક્યો કઈ જુગપતી, સાચા સંત સંધાથે	॥ ૭ ॥
માળા જયે મન તણી, તાલી ગગન લગાવે	॥ ૮ ॥
સમરણ કરે સાચા સાંનુ, ખીર પ્રગટ કહાવે	॥ ૯ ॥
દાતા રે ગત મુગત તણા, સતીમા સરદાર,	॥ ૧૦ ॥
કહે રવીદાસ સાચા સદગુર, ઉતારે ભવ પાર	॥ ૧૧ ॥

:૦:

૫૬ ૨૫૯

રાગ ફેર

સુરતે પોંચ ગયા સંત મુગરા, નીશાન સત ગોરાંકા અગરા	॥ ૧ ॥
લપટ હોધ સો લપટ જાવે, પડતાં હો જાય લગરા	॥ ૨ ॥
જો પહોંચ્યા સો ફેર નહી આવે, તોડ દીધા સખ લગરા	॥ ૩ ॥
તખત ખેઠકે દેખ્યા તમાચા, વાગ્યા નાદ મીટ ગયા તમરા	॥ ૪ ॥
રવીદાસ રખમાંહી સમાણા, સાત પાંચ મીલી પંદરા	॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૨૬૦

વાંહે મળ ગુરા સુરાકા, તીહાં નાહી કામ કુડીઆકા	॥ ૧ ॥
રણજીત રણ તરવાર વગાડે, નરખે પુરખ પુરાકા	॥ ૨ ॥
ખચ્યા ખડગ મન કેશર ચોટો, સચા સીપાઈ ગુરાંકા	॥ ૩ ॥
મનકુ મારી વંકા ગઠ લીજે, નીરંજન નામ ગુરાંકા	॥ ૪ ॥
રવીદાસ રણજીત સતગુરકા, હરદમ હક હજુરકા	॥ ૫ ॥

:૦:

૫૬ ૨૬૧

દીલમાંહી ગુરજીકી હીમત આણો, સર્વંગી સાહેબ જાણો	॥ ૧ ॥
જેસે પયમેં દ્રતકા વાસા, સો મથ્યા વીના ઉભરાણા	॥ ૨ ॥
જેસે ચંદા ઘટ પરમાણો, એસે સર્વમેં જાણો	॥ ૩ ॥
મન સમજ્યા વીના બાર અપકાચો, ડોર નહી રીકાના	॥ ૪ ॥
રવીદાસ સત ભાણ પ્રતાપે, એક મેક ગુલતાના	॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૬૨

અખ તું ચેતલે મન લાઈ, તેરી અક્લ કહાં ગમાઈ ॥ ૧ ॥
 ગરલ વાસમેં કરત પુકારા, સો નીકસ્યો હરી ગુણ ગાઈ ॥ ૨ ॥
 બાહેર નીકસ કે લયો પુરાનો, લક્ષ ચોરાયો ઠેરાઈ ॥ ૩ ॥
 માત પીતા મીલી લાડ લડાવે, લાયો ભરમ લગાઈ ॥ ૪ ॥
 રવીદાસ કહે રામ ભળ્યા પીતા, જખ તખ પરલે બાઈ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૩

અખ મોહે એસી હે પરતંગા, કાશી કેદાર કખુ ન જાવું ॥ ૧ ॥
 સંત ચરણે નાવું ગંગા ॥ ૨ ॥
 જોગી જતી તપસી સન્યાસી, વેરાગી તીરથ જાઈ ॥ ૩ ॥
 કડવી વેલકી તું ખડી કર ગ્રહી, મીઠા કખલુ ન થાઈ ॥ ૪ ॥
 પરસો તું ખડી માહી લયો હે વીકારા, તીરથ ગમે નહી છુટે ॥ ૫ ॥
 બાહેર શીરા તખ ચઢીઆ અહંકારા, દીન દીન દુના ચોટે ॥ ૬ ॥
 જ્ઞાન ગરીબી સંતની સેવા, સતગુરુકા નીજ જ્ઞાના ॥ ૭ ॥
 મહા પ્રસાદી સંત ચરણુ રજ, વામે મગન રહું ગુલતાના ॥ ૮ ॥
 સંત સરોવર માંહે હરીજલ ભરીયા, વામે નીરાદીન ઝીલું ॥ ૯ ॥
 કાલ કરોધને અહંકાર આવેતો, તુરત પકડીને પીડું ॥ ૧૦ ॥
 નીરગુણ સરગુણ હે નીજમુલા, સાચા સંત બતાઇ ॥ ૧૧ ॥
 રવીદાસ તોફાં શીશ નમાવે, આવા ગમન મીટાઇ ॥ ૧૨ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૬૪

બાવે તિરે ગેનો આંગે નામ, રખલે મેરામં ધણી મોટા ॥ ૧ ॥
 મુરખડે તો મહેલ બનાયા, ઉંચ ચણીઆ ઓટા ॥ ૨ ॥
 એસીરે બંદાકી બાજ, ચણીયા દેવળ મોટા ॥ ૩ ॥
 ઘોડા હસ્તી માલ ખળના, રાગ મનમે મોટા ॥ ૪ ॥
 જોતા નર કરત ગુમાના, સો પાણી પર પોટા ॥ ૫ ॥
 સમુદ્ર ખીચે શહેર બનાયા, ખેવડ ત્રેવડ કોટા ॥ ૬ ॥
 પવન વીરકી ચોટ ચલતહે, ગઢ લંકા સો હુટા ॥ ૭ ॥
 ત્રીવેણીમે તાર મીલાયા, અણી અંધર પર રહેતા ॥ ૮ ॥
 પવન પુતલો નેણે નીરખી, પુરખ જઘ પોહોતા ॥ ૯ ॥
 જનમ જનમકા કામી રહેતા, ક્રીયા હીણુ મોટા ॥ ૧૦ ॥
 કહે રવીદાસ સત બાણપ્રતાપે, સતગુર ચરણે ચીત ચોંટયા ॥ ૧૧ ॥

૫૬ ૨૬૫

પરજ ચલતી

નામતો જપી લે નીરવાણુ, સદગુરુએ અમને માર્યા

શબ્દુના બાણુરે

॥ ૮૬ ॥

નાના હતાં તેદી બેળા રમતા વહાંલાં, તે દહાડાની

ચમ્પે ઓળખાણુરે

॥ સત ॥ ૧ ॥

ખાવલડી ઝાલીને ઉરપર લીધાં વહાંલાં, પ્રેમે તો વીધાણાં

મારા પ્રાણુરે

॥ ૨ ॥

માંડવીએ જઈ અમે દાણુ ચુકાવ્યાં વાલા, દાણીડો

માગે છે મહીના દાણુરે

॥ ૩ ॥

ખાવનં અક્ષરથી ખારો ખોલે વાલા, પુછી જુવો વેદ પુરાણુરે

॥ ૪ ॥

કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે વાલા, નેણામાં ગડે નીશાનર

॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૬૬

રાગ સી'ધુડો

અકલ નીરંજન એક છે, સો રામ ભરીયા ભરપુર

નેણા કમલમાં નીરંખીએર, તુરત પર પહોંચે સાચા શુર

॥ ૬૬ ॥

પરમ પદને જાણુને રે, દીલડે સોધ કરાને વીચાર

નીશ્યે પકડો નામનેર, તો ઉતરશો ભવજલ પાર

॥ ૧ ॥

અમથા બાહેર યુ' લવોર, પરગટ ખોળે પાંચે તત્વ

પાંચાને મેલો પરહરીર, શેષ વસ્તુ રહી છે સત

॥ ૨ ॥

પગ વીના સ તો ચાલવુરે, સુરતી કરા શબ્દસુ' મેલ

તીઝારજ રે, અજરાપીએ, એવો મરજવાનો ખેલ

॥ ૩ ॥

એ ધર જે કોઈ અનુભવે, જુલે માયા નહી લવનશ

ભાણુ ચરણુ રવીદાસ કહે, સોધો તમે સદગુરનો દેશ

॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૬૭

ચલતી

એવા સદગુર નોધારના ઓધાર, એકલના ખેલી ભાંગ્યાના ભેરે ॥ ૮૬ ॥

શ્રી કૃષ્ણ જેદી દડે રમવા ચાલ્યા, તે દી ભુપત સઘળા એના ભેર

દુડો ડોટવીને જમુનામાં નાખ્યો, તે દી નાથ નાથી લાલ્યા એર ॥ ૧ ॥

હરીએ હરણાકંસ હાથે વરધ્યો, તેદી ભક્ત પ્રહલાદ એના છોરે

પ્રેહલાદ કારણુ થા'ય ધખાલ્યો તેદી, ધખાલ્યો એ વોલખને ઠાપેરે ॥ ૨ ॥

સતી કુંપતીના ચીર તાળ્યા તેદી, દુષ્ટ દુશાશન એના હેર રે

નવસો નવાણુ ચીર પુર્યા તેદી, એક ઉતારી ખીજી પેર

॥ ૩ ॥

કાલેવા ભકતે પગના કટકા કીધા, તેદી, ધ્યાન એકાંતે ધરીઉ'રે

દર્શન કારણુ દયા કાંધી તેદી, મંદીર મુરારીએ ફરુ'રે

॥ ૪ ॥

આગે સંત તમે અનેક ઓધાર્યા તેહી, લાલ મુજ પર કરજો મેરે
કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, ભગવત થાજો મારા ભેરે ॥ ૫ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૬૮

ચલતી

આરે સંસારીઆમાં આવી કરી આત્મા, શું રે કમાણો મુને
કહેને મારા ભાધ ॥ ૧ ॥

લુખુ ખાધને લખમીરે જોડી, મુરખો કહે છે માયા માંરે થઇ ॥ ૨ ॥

સાધુ પુરખનો સંગ નવ કીધો, લક્ષ ચોરાશી તારે માથે રહી ॥ ૩ ॥

ભાધ ભાત્રીજન તારા કુટુંબ કખીલા, ખોટી થયો ને બધી ઉમર ગઇ ॥ ૪ ॥

મારં મારં કરી તું મરીગયો મુરખારે, શ્રવણ કથા તે સાંભળી નહી ॥ ૫ ॥

કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, હરી ભજ્યા વીના મુક્તી નહી ॥ ૬ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૬૯

ચલતી

નુગરા કાફરો નર નુગરા, નયડે નીરવાણુ હેજી ॥ ૧ ॥

ગુર વીના જ્ઞાન ન હોય, નુગરા કાફરો ॥ ૨ ॥

નુગરા નર કોઇ મતી મળારે, પાપી મળો હજાર ॥ ૩ ॥

એક નુગરાના શીરાપર, લખ પાપીનો ભાર ॥ ૪ ॥

નુગરા નર તો હરી ભજે રે, દીનમાં દસ દસ વાર ॥ ૫ ॥

નુગરા નર કોઇ કામ કરે, તે કયુલે નહી કીરતાર ॥ ૬ ॥

નુગરા માળા ફેરવે, નુગરા દેવે દાન ॥ ૭ ॥

ગુર ખીના દાન સો નીસફલ જાવે, પુછો વેદ પુરાન ॥ ૮ ॥

રામ કૃષ્ણ અવતાર કેવાણા, તે પણ ગુરકીન ॥ ૯ ॥

તીન લોકના નાથ કહાવે, તે પણ ગુર આધીન ॥ ૧૦ ॥

જનમ લખને ચાલીયા, લાગી હરીકી સેવ ॥ ૧૧ ॥

ધંકું ઠથી પાછા ફર્યા, ભાધ દેખોને શુકદેવ ॥ ૧૨ ॥

જનક વીદેહીએ ગુરકીના, શીરા થઇ કરી સેવ ॥ ૧૩ ॥

કહે રવીદાસ ભાણુ પ્રતાપે, તરી ગીયા તતખેવ ॥ ૧૪ ॥

—:o:—

૫૬ ૨૭૦

ચલતી

અમર પીયાલા મારા ગુરજીવે પાયા, મદમસ્તાના હું ફરં દીવાના ॥ ૧ ॥

અમરાપુરની આરા કરોતો છોડ દીયો અભીમાના ॥ ૨ ॥

કીતના હે લખા કીતના છોટા, કીતના હે અલકા અનુમાના ॥ ૩ ॥

સોઇ સાહેબકા બેઠ બતાવો, ધરો કુડા કુડા ધ્યાના ॥ ૪ ॥

આલથી ઊંચા પવનથી ઝીણા, આઘ અપરંપારા
 વધે ઘટે તેને, રાખે બરાબર, કંચમ હે કીરતારા ॥ ૨ ॥
 બેઠે વીનાનો, ઘરેઘર ભટકે, મુરખ લગ્નવે ઊલટા ખાના
 આઘના ન સુજે, પથરાને પુજે, ધરે સાહેબકા ધ્યાના ॥ ૩ ॥
 પ્રતીત વીના, પંડીત કહેવાણા, મરવાંચે પુરતક પાના
 પ્રતીત જેની વાળી વળે નહી, પંડીત નામ ઠેરાયા ॥ ૪ ॥
 અખ નહી આવું, અખનહી બાવું, અખ નહી ધરં કુડા ધ્યાના
 રવીંદાસ શુર ભાણુ પ્રતાપે, લખી આપેલ પરવાના ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૭૧

રાગ પરજ

સખી સાંભળને કહું એક વાતડી, દહાડો આજ અનુપમ દીઠોરે
 મુને સદશુરએ રાખે સુણાવીઓ, એતો સાંભળતાં લાગે મીઠો રે ॥ ૨ ॥
 સખી ભાંગી દીલ ડેરી આંતડી, પરમાતમ જોયા સરખારે
 સખી નેણે નીરખ્યા મારા નાથને, મારી મીઠગઢ અંતરની તરસારે ॥ ૧ ॥
 સખી શુરે કંઈ હવે સાધના, મારી સુરતામાં હરી સંધાણારે
 સખી જ્યારે જોવું ત્યારે દીસે પાસમાં, મારે વચને
 વાલોજી બંધાણારે ॥ ૨ ॥
 સખી જોગ ખર્ચો જુગદીશનો, હરી અખલાને મોલે આવ્યારે
 સખી જોધ કરી બળ દાખવે, એનાં કાલ્યા કુલ કરમાણારે ॥ ૩ ॥
 સખી ઉંચું જોવુંતો આકાશમાં, હું હેરં તો હરી હેઠારે
 સુઘને જોઉં તો ઝલકે સુનમાં, ખેસું તો તખત પર એઠારે ॥ ૪ ॥
 સખી પરણી પીયાને પ્રીછવે, કુંવારી કંચમા શું બાણેરે
 કુંવારી રમે હાં ગલ પોતીએ, એતો મેરમને શું માણેરે ॥ ૫ ॥
 સખી પરણી પ્રીયાજીની પ્રીતડી, મધયરીએ નવ કહીએરે
 સખી પોતે જણાવે પ્રીતડી, એના લોચનીયામાં લહીએરે ॥ ૬ ॥
 સખી પીયુ મધ્યાના પારખાં, એની કાયા કહી બતલાવેરે
 સખી અરસ પરસ અંગ હુધ રહ્યા, તેને કાણુ ખલકમાં ખાળેરે ॥ ૭ ॥
 સખી ગંઠુડી ઘર ચલવે નહી, એતો પીયરીએ જામ શું માણેરે
 સખી ચીત ફરે જેનું ચાકડે, એતો ઠગની તે શું ઠારે રે ॥ ૮ ॥
 સખી મેલ મરગદા જે મલ્યા, એની જીત નહી રેવે જાનીરે
 ભાણુ ચરણ રવીરામ કહે, હું તો મેરમને મન માણીરે ॥ ૯ ॥

૫૬ ૨૭૨

૫૨૭

સખી આજ હમારે આંગણે, રમે ચૌદ ભુવનનો સ્વામીરે
 જણે ગોકુળમાં લલાકરી, હું તો પૂરણ પદવીને પામીરે ॥ ૮૬ ॥
 સખી જોગી મુની જોતા શીરે, નાવે રૂપી તપસીને ધ્યાનરે
 સખી ઘટઘટ પરગટ રમી રહ્યાં, એનો માહાવાયક નીશાનીરે ॥ ૧ ॥
 સખી ગોદાવરીમાં મંજન કીયા, હું તો ત્રિવેણીમાં નાહીરે
 સખી દાનને પુનમે અતી કર્યાં, નીરખવા ત્રિભોવન રાધરે ॥ ૨ ॥
 સખી ગોકુળ જોયું જોઈ કારકા, જોયા જગન્નાથ ને કાશીરે
 સખી અણુજાણે ધણી આથડી, હવે પ્રીતમ વસે મારી પાસે રે ॥ ૩ ॥
 સખી કંઠે હીરાને હાલું ગોતતી, મને મનનાં મેરમ મર્લ આરે
 સખી લાણુ ચરણ રવી જોલ્યા, મારા લવના ફેરા ટર્લ આરે ॥ ૪ ॥

૫૬ ૨૭૩

ચલતી

રડા રામને સંભારે, તારો મરી જાવે ઘોર અંધારે ॥ ૮૬ ॥
 ઘણા જનમથી ગોચાં ખાતો, આવ્યો જીવ દુખીઆરે।
 લવસાગરની ભુલવણીમાં, સદગુર તેં નવ ધાર્યો ॥ ૧ ॥
 ભુંડા માણસની ભાઇ બંધી કરતો, ચરતો અખજ આરે।
 સંકટ પડ્યું ત્યારે હરીને સંભાર્યા, હવે મને પાર ઉતારે ॥ ૨ ॥
 સદગુરએ દાવો છોડી દીધો, ત્યારે જમે કર્યો પડકારે।
 ગુરને ગોવીંદ દો રીસાણા, ત્યારે ઉગર્યાનો ક્યાંથી આરે ॥ ૩ ॥
 તન મન ધન ગુરજને અરપણુ કીધા, ત્યારે આવ્યો ઉગર્યાનો વારે।
 ગુના હતા તે માફ કરીઆ, ત્યારે ગોવીંદ કહે મત મારે ॥ ૪ ॥
 ત્રણ ભુવનમાં તેજ તમારું, માંહી વણુજ કરે વણુઝારે।
 હાથીના મુખમાં પુજો હતો, સદગુરએ કાઢ્યો ખારે ॥ ૫ ॥
 સદગુરનો મહીમાં છે મોઠો, પ્રીતેથી કારજ સુધારે।
 કહે રવીદાસ સત લાણુ પ્રતાપે, ખાવન અક્ષર આરે ॥ ૬ ॥

૫૬ ૨૭૪

ચલતી

રવીએ રમતો દોઠો રે ખાવો, છે ઝીણો છે ઝીણો
 લીલો ને પીલો લાલ ખેરંગી, સુપેદથી રંગ સારો ॥ ૮૬ ॥
 એ પંખીડાને પાંખજ નાહી, ચૌદ ભુવનથી ન્યારોરે ખાવો
 આગળ છાંયા પાછળ છાયા, એ છાંયા છે તમારી ॥ ૧ ॥
 એ છાંયામાં છુપાઇ રહ્યો, છાંયાથી સદગુર ન્યારોરે ખાવો
 આપે ખાવો આપ શરપી, ઝીણા માહીલો ઝીણોરે ॥ ૨ ॥

કવર પોઢ્યા ઢોલીએરે, સહેજ તાળા ખોલેરે આવે
કહે રવીદાસ સતભાણુ પ્રતાપે, આવન અહારથી ખારો રે આવે ॥ ૩ ॥

—:O:—

પદ ૨૭૫

રાગ ફેર

હમ સર્વંગી સખકુ આવે, સખ આવે ને બહોર ન આવે ॥ ૧ ॥
રાંડખી આવે ને માંડખી આવે, નરખ પરખ કીયા નેકા
અધર નીશાના ઉપર આસન, મનકુ માર ખાઇ ખેડા ॥ ૨ ॥
રૂપ રંગ સકલહી ચપેડા, ખાયા સખ સંસારા
જાન ધ્યાન ઓર જોગ અધ્યાત્મ, પેટ પચાઇ રહ્યા ન્યારા ॥ ૩ ॥
ખટશાસ્ત્ર વ્યાકરણ ઓર વાણી, અષ્ટ સીધી નવ નીધી ખાઇ
પંચ તત્વ ત્રીન ગુણુ ખાયા, રહું નીરાળા એકલાહી ॥ ૪ ॥
જડ ઇશ્વરી શોધ નીજ ખાઇ, નખ શીખ ગલ્યા રવીદાસા
નામ રૂપ ખાઇ લે ટાલ્યા, રહ્યા અખંડ પરકારા ॥ ૫ ॥

—:O:—

પદ ૨૭૬

રાગ કાફી

રઘુવંશી રામરે મારે કહે વસ્યા, નામ પ્રતાપેરે અથ અને કખ સ્થા ॥ ૧ ॥
શીવ અક્ષાદીક ઇંદ્રાદીક દેવને દુર્લભ રામ
મુનીજન ધ્યાન ધરે નીરાશ થઇ, સુપને ન પુરી હામ
જોગી જતી થાક્યારે, સાધી જોગ દસ્યા ॥ ૨ ॥
દેવ કાર્ય કરવા જનકીવર, પીતા શબ્દે નીકર્યા
અઢાર પદમ વાનર વસ કીધા, બાંધી એક રસા
વાલ મારી રાજ સુગ્રીવને દીકુરે, વેકુઠ ધામમાં વસ્યા ॥ ૩ ॥
સાગર યાજબાંધી અજોધ્યા પતી, લંકા ઉપર ધસ્યા
ખીબીચણુને રાજ દીયો કર થાપી, છેદ્યા શીશ દસા
દુષ્ટ સેના તો સર્વે રે, લાગી દેત ખસ્યા ॥ ૪ ॥
દેવ બંધ છુટ્યા સહુ સુખ પામીયા, આણુંદ આણી હસ્યા
સીતા સકીત અજોધ્યા આવ્યા, માતા ચરણ રુદ્રા
અંગદ નળ નીળ હનુમાન, જાંબુવંત તેને ઘણુરે દસ્યા ॥ ૫ ॥
શીવરીનુ સુખ કહ્યું નવ જાઇ, જગત ન જુવે અસા
લક્ષ્મી વીના સાધનરે, હરી વીના જાય પ્રથા ॥ ૬ ॥
વ્યાધ ગીધને ગજ ગુણીકા, તે તાર્યા માયાયે ન ગ્રસા
પ્રહેલાદને અગ્નીથી ઉગાર્યો, મારી પરતંગે ગ્રસા
રવીદાસ રંકાજી ત્યારે, તારે વીશ્વાસે ધસ્યા ॥ ૭ ॥

૫૬ ૨૭૭

કાફી

ઠીક કરી ખેઠારે, ધુદડી હવે નહી ફરીએ
 થયા એક રસ ખસરે, ન્યારા હરી કેમ કરીએ ॥ ૨૬ ॥
 ઘણા દહાડે પ્રભુજી પધાર્યા, ઘણા ઘણા ઉપજ્યાં હેત
 લંધા દીધા અમૃત પીધા, ભેટતા સર્વ સમેત
 પીઉજી છે પાસે રે, અગગા કેમ અનુસરીએ ॥ ૨૭ ॥
 રમતાં જમતાં આનંદ ઉપજે, ખેડે આનંદ ઓઘ
 ખીજ તે ખર્ચ્યું સુકળ ફર્ચ્યું, મરી ગયો ભવરોગ
 હવે નહી મરીએ, નહી હવે અવતરીએ ॥ ૨૮ ॥
 અંધકાર આથમીયો રજની, થયો અર્ક ઉઘોત
 હરખે નીરખ્યા સધજે પરખ્યા, પીયુ તણા નીજ પોત
 નેતી જોતી વેદ કહે છે રે, અગોચર ગોચર રહ્યો ॥ ૨૯ ॥
 દોટે દોટ જ્યા લગી ન થઈ, ત્યાં થક્યા પ્રાણમન વાણ
 રહ્યો એક પોતે આપું ખોતે, ખુદેન થાય પ્રમાણ
 કોને સુખ કહીએ, કોની આગળ ઓચરીએ ॥ ૩૦ ॥
 ગુંગાની ગત ગુંગો સમજે, વીરલા કોઈ માનંત
 અચવો રસ અણુછતા રવીદાસા, ખોલ્યા આપનીજ તંત
 સદશુર સંધેરે, નહી ખુદીએ તરીએ ॥ ૩૧ ॥

: ૦ :

૫૬ ૨૭૮

કાફી

રવરૂપ વીચારારે, કેવળ એક રીયો,
 અણુજીવ આખરુરે, કીતીયા ભાવ ગીયો ॥ ૩૨ ॥
 જ્યાં જોડે ત્યાં તેનો તે દીસે, ન્યુન નહી લગાર
 અણુવમાં જોમ લહેર ખની છે, અંતે વારીનું વાર
 નામ રૂપ ન્યારારે, જઈ તમે જોઈ લંઓ ॥ ૩૩ ॥
 કંચનનું જ્યારે જ્ઞાન પ્રગટ્યું, ઘાટ કંચનના જાણ
 ઘાટ ટળે કંચનમા ભજશે, રીયે નથી કાંઈ હાણ
 એવું મન ધારો રે, આભુશણુ ભાવ ગીયો ॥ ૩૪ ॥
 અણુમાત્ર ખાલ ન મળે, અહી રહ્યો ભરપુર
 આનંદ વાધ્યો સહિમાં સરખો, રહ્યો નીરંતર નુર
 વાણી ત્યાં થાકારે, ઇ નવ જાય કહો ॥ ૩૫ ॥
 ભીન્ના ભીન્નનો ભેદ મરી ગયો, નુરતાને સુરતા એક
 રવીરામ રંગ લાગ્યો હરીસે, એ સમસ્યામાં તું ચેત
 ખીજો કોઈ ન મળે, પોતે વાલો પ્રગટ થયો ॥ ૩૬ ॥

૫૬ ૨૭૯

કાફી

ખ્યાલો મે પીધો, લીધો લગન કરી
 પરીશ્રદ્ધ લાગ્યારે, અદ્વૈત સુહરુ ભરી ॥ ટેક ॥

સદગુર મુખે શ્રવણ રસ રેડ્યો, ચોંટ્યો હૃદય માંય
 સંધે સંધે એ રસ સંચરીયો, ઉન્મુન રહ્યો ઠેરાય
 સુરતા સેજે સુત થઇ રે, ઉતરે નાહી ફરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૧ ॥

કથની બકની છુટી કરીઆ, કેના ગાયે ગીત
 બોલણુહારો બોવાણો જ્યારે, આપે થયો અદ્વૈત
 પારો ગળી પાણીરે, હોતો તેમ રહ્યોઠરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૨ ॥

કામ કરોધ મદ નહી માયા, આવરણ પામ્યા અસ્ત
 નવ પંદર અધ્યાસ અંતરથી, મટી ગઇ પીડ સમસ્ત
 નજરે નાવેરે, દુબો કોઇ વિના હરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૩ ॥

શુંગે સાકર ગળી ગળામાં, સમજ સમજ મુસકાય
 રવીરામ રસ કહે કોનસે, વસ્તુ વણુ જીવ્યાય
 ઘટોઘટ બોલેરે, રવાંગ અનેક ધરી ॥ ખ્યાલો ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૦

કાફી

મેરમ મલીઆરે આંટી ત્રીવીધ ટલી, નવ તત્વનીરે વાસના
 લીંગ ગળી ॥ ટેક ॥

આ વીશ્વ વંધ્યા પુત્ર છે, એ લોક પરલોક
 વીના સમજ સાચુ કરી માને, દૃષ્ટ પદાર્થ ફોક
 સદગુર શબ્દેરે, અંતર ગાંઠ ગળી ॥ મેરમ ॥ ૧ ॥

જપ તપ તીરથ વેદ પુરાણ, શુ પદવાનુ કામ
 સાધન જોગ કલ્પના છુટી, સઘળે સરખો રામ
 આવરણ મટીઆરે, અટપટ સરવે ટળી ॥ ૨ ॥

અંધકાર આયમીયો સરવે, હુવો અરક અજવાસ
 સાધન સઘળા સમ્યા સીધાંતે, પ્રગટયો શ્રદ્ધ પ્રકાશ
 છોત ઉડી ચાલીરે શક્તી નવ શકે છળી ॥ ૩ ॥

હમ તુમ નહી કોઇ જગતને જંતુ, બેખ ટેક નહી ભાર
 રવીરામ કહે અપાર અદ્વૈત, મહા તેજ અંખાર
 બલબલ જાવુરે, સુરતી સુદૃઢ ફળી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૧

કાફી

કોટી કલ્પનારે, કમં મારા દુર થયા
 સદગુર શબ્દેરે, ચરણ તમારા ગ્રહ્યા ॥ ટેક ॥

પીયુ મારા પીયુ મારા પ્રેમે પધાર્યા, મુજ પર કીધી મહેર
 લાલચ હતી મુને લાલ મન્યાની, થયછે લીલા લહેર
 અખંડ ખીરાજેર, હવે ભુગદીશ બહાં ॥ કોટી ॥ ૧ ॥
 પલક ન જોડું પ્રીતમ તમનેર, રાખું રીદીયા માંડી
 શું કરશે શોકલડી ધુતારી, જેની મુઝીએ બળ નવ હોમ
 મેરમ મેણારે, તમ સાર સબળ સહાં ॥ કોટી ॥ ૨ ॥
 ઉઠતાં બેસતા હસતાને રમતાં, દીન દીન અંધીક રનેહ
 વીરીધી તાપ સમ્રો આતનમાં, અમૃત વરસ્યા મેહ
 હવે નહી જમજેર, પ્રેહેને પુર વહાં ॥ કોટી ॥ ૩ ॥
 સકળ ભૂવનમાં તુજની વહાલા, અવરન દુનિ કાય
 રવીદાસ રસ બસ હરી રંગમાં, આવા ગમન નવ હોમ
 અંતર ભગો, મુખ નવ ગય કહ્યાં ॥ કોટી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૮૨

કાફી

ઝોરા હરી આવેરે, આગળ નજર તણી
 નીસદીન નીરખું, શોભા સરસ બની ॥ કેક ॥
 મારા સમ મારા સમ મારા વહલા, અમથી અજગા મ જાવો
 તમ વીન રંગીલા રસીક વર, લીજે કોણુસે લાવ
 વીઠલ અમનેર, વેહની દાઝધણી ॥ ઝોરા ॥ ૧ ॥
 અમલા ઉપર આનંદ આણી, ભેટયા બુધર આય
 આ તક છે ઉરપર લીધાની, લાણુ ભાંગુર છે કાય
 ધુત વીઘા મેલોરે, સુંદર વર સામ ધણી ॥ ૨ ॥
 કામ ધામ પ્રભુજી અમને, ગમતુ નથી લગાર
 વહેવારી વાર નહીં લાગે, નીંદા કરે નરનાર
 આખ કલંકુશીરે ખટકે કુમુદી કણી ॥ ૩ ॥
 દીયર જેઠ સસરા નણુદોષ, ધરવર છેત્ર ખટાકે
 પાંચ મંત્ર ને પીડે મુને, કજીઓ કરે નીત કાકે
 છુટયા નહીં છુટોરે, તુમસે આશ બની ॥ ૪ ॥
 સામુ જીવો સામુ જીવો સનમુખ થમને, જાવા નહીં દઉં જરર
 રવીદાસ હરી રીઝયા રસમાં, હરખી મન્યારે હજુર
 પ્રીત પ્રગટ થયેર, સઘળે વાત સુણી ॥ ૫ ॥

૫૬ ૨૮૩

કાફી

ભકત વત્સલ છોરે, ભકત આધીન હરી
 તારા ૫૬ પરસેરે, જગતમાં નાવે ફરી ॥ ૮૬ ॥
 તારા સ્વરૂપની શેભા શી વખાણું, નીગમ રહે ઉચરી
 ત્રીગુણાતીત વૃજને નવળણે, માંહી તારો અંસધરી
 તે પણ ભૂદયારે, બળ અહંકાર કરી ॥ ભકત ૦ ૧ ॥
 સુકુટ સુંદર કમલ દલ લોચન, અમૃતના ભંડાર
 રામચંદ્ર કર કમળ શોભીત, ધનુષ બાણ હૃથીઆર
 ભકતના પાલનરે, અસુર સંહારણ હરી ॥ ૨ ॥
 રામ લક્ષ્મણ ગુર સાથે આવ્યા, સ્વયંવર રચીરો જહાં
 સીતાજીએ રઘુનાથને નીરખ્યા, આનંદ ઉર ન સમાય
 વચન પ્રભુ પીલ્યારે, એમ કહે સીતા સુંદરી ॥ ૩ ॥
 જનક સ્વયંવર રાજ સૌ મર્લ્યા, ધનુષ ન ભાંગે કોય
 રાવણ સરખા કંઠ કચરાણા, બળ રહીત સૌ હોય
 રામ રામ સમરેરે, સીતાને મન ચીંતા ખરી ॥ ૪ ॥
 બાળ રૂપ સુકોમળ કાયા, કરમાં અલોરે કોહંડ
 દાનવ દેવના દેખતાં ભાંચું, તેનો કડાકો ગયો અહાંડ
 જન તેડાવોરે, જનકની તનયા વરી ॥ ૫ ॥
 પરશુરામ ખુંખારી ઉઠયા, મનમા રોશ ધરી
 સનમુખ ભેટયા રામ દસરથ તન, બળ લંકું બાણે હરી
 હું બાલિણ છું, અખીલ રામ સચારાચરી ॥ ૬ ॥
 અનેક સંત તમે આગે ઓધાયો, પતીત પાવન રામ
 અનેક પતીત તણો હું રાજ, રવીદાસ કરે પ્રણામ
 નીજ નામ અહુરે, એક ટેક ઠીક ઠરી ॥ ૭ ॥

:૦:

૫૬ ૨૮૪

કાફી

શ્રી કૃષ્ણા કરતારે, કારણ મહા કારણ તણા
 ગોકુળમાં આવીરે, રાધાને રસ પાયા ઘણા ॥ ૮૬ ॥
 દેવકીના સુત કહેવાણા, વેદ નેતી નેતી ગણ્યા,
 ગોપ ગોપીને બહુ સુખ આપ્યા, નંદ ઘેર આવી ભણ્યા
 ઘેર ઘેર ગોરસ, પીતા નવ રાખી મણા ॥ શ્રી કૃષ્ણ ॥ ૧ ॥
 બાળપણમાં ચોરી બહુ કીધી, કંસના દુત હણ્યા
 બકીએ ચુસી પાર પમાડી, એવા નારાયણ બણ્યા
 શેષનાગ સમરેરે, જેને સહસ્ત્ર ફણા ॥ ૨ ॥

ઝોવર્ધન તોલ્યો પ્રજા જુડતાં રાખ્યું, ગીરીનું વધાર્યું માન
 પોતાનું ધામ દેખાડ્યું પ્રજા જનને, નહીં કોઇ પ્રભુ સમાન
 અજ ઇંદ્ર નમીઆરે, નીરખીને બહુ જાણા
 કાલ નાગ નાથ્યો કંસ પજાડ્યો, કુખજનની પાળી પ્રાંત
 અકરર ઉધ્ધવ વીદુર વીદુર વધુ, રાખી પ્રીતની રીત
 પાંડવ પાજ્યારે, જાણીને પોતા તણા
 રવીદાસ કહે ચરીત હરી તણા, ગણતા ન જામે ગણ્યા
 સદ્ગુર શમ્ભુ ગ્રહી ગુણ ગાયા, તે દીલ્લે દસાંયા
 નેણાથી નથી ન્યારારે, પુનરપી જનમ હણ્યા

,, ॥ ૩ ॥

,, ॥ ૪ ॥

,, ॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૨૮૫

કાફી

આજુગમાંહીરે, દેહી અભીમાન ધણું
 તેણે કરી ભોગવેરે, આત્મા ત પણું
 તન અભીમાને મન અભીમાને, વચન અભીમાને કહે
 જુહું ખોલે જુહું ચાલે, પછે લક્ષ ચોરાશી વહે
 ભજન હરીનુંરે ખેસી નવ કરે કાણું
 સાચે મને સદ્ગુરજીને સાથે, હદે ન આણે હેત
 સંતને ન નમીયો હરીને ન ગંભીરો, અવતરી થયો કજેત
 સુખ દુખ બપોરે, આણુંદ નાહી અણું
 આ મારું આ મારું મનમાં આણી, જાણી જતન કરે
 સુખન સમાન જાણે સુખ સુરખ, અંતે અરથ ન સરે
 કાંઈએ નથી લેતો, કારણ કુખુદી તણું
 જય વીજય અહંકારે પડીઆ, રહતા પોણ દરબાર
 તું પામર પ્રગટ પ્રલાનો, નામ વીના નીરધાર
 જમણ ઉડીરે, તુર જેમ આકં તણું
 સત શાસ્ત્ર સંત સદ્ગુર થકી, ઉપજે શુદ્ધ વીચાર
 આપું દળે અભીમાન ગણે, એમ કહે રસીદાસ પોકાર
 થયું સરપેરે, રતી એક ન રહે અણું

,, ૬ ॥

,, આ ૧ ॥

,, ૨ ॥

,, ૩ ॥

,, ૪ ॥

,, ૫ ॥

:૦:

પદ ૨૮૬

કાફી

કરતાનો પંથ કરોરે, ઉલટ અટ પડી આંડી
 શીર સાટે સોદાર, ઓઘટ ઘાટ ઘડી ઘાડી
 હાંસી ખેલ કામ નહીં હીમત વીણ, સુરા તણો સંગ્રામ
 સુરત નુરતને ધરત ભલાસાની, નથી કાયરનું કામ
 અગમ પંથ એવોરે, અલક્ષમાં લક્ષ ઓડી

,, ૬ ॥

,, કર્તાની ૧ ॥

દેખા દેખી જોગ આરાધે, તનથી ન મળે તાજ
કંઠેણ દુધ સીંહણ કેરં, પીએ સીંહણના બાળ
બીજા પીવા ધ્રુવેરે, મીઠ્યા સવે વાત ખોટી ,, ॥ ૨ ॥
કાચના મંદીરમાં શ્વાન પેહું, દેખે પોતાનો દેહાર
પ્રતીબીંબ દેખીને લસવા લાગ્યું, લસ્યાં શ્વાનહનર
આલાસે અકળાયેરે, મુવો શીર કુટી કુટી ,, ॥ ૩ ॥
મન બુદ્ધી વાણીમાં નાવે, ગુરુગમ જડે એવું જ્ઞાન
અજર અમર અખંડ અવીનાશી, તે ઠરવાનું ઠામ
રવી સુખ સીંધુરે, રહ્યું ઘટ ઘટ ગોડી ,, ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૨૮૭

કાફી

સનંદ સાચીરે, સાક્ષી મહા બળીયા
જોઇ ઓર અપનીરે, ગોવીંદમાં થાશે ગળીયા ॥ ૨૬ ॥
અસંગ જુગ પહેલો અસ તમારો, સ્વામી ચીત ધરીયો
સતજુગ ત્રેતા દાપર માંહી, કલજુગ અવતરીયો
કૃપા બહુ કીધીરે, સદગુરુ મલીયા ॥ સનંદ ॥ ૧ ॥
રાજ પુત્રજેમ રહ્યો એકલો, પડીયો નીચે ઠાર
જોનારે જોઇ કાઢ્યો ઓળખી, પામ્યો રાજ અધીકાર
રાજ તેજ પ્રગટયું, સીધાંત સ્વે મળીઆ ,, ॥ ૨ ॥
જતી શરમ જેમ હોઇ જતને, પોતા તણું પરમાણુ
બીજા જીવ કંઇ ભરમે ભુલ્યા, ચુકી ગયા એધાણુ
થયા કરમ વશરે, ચીત થકી ચલીયા ,, ॥ ૩ ॥
અખંડ અવીચળ સદા તમે સ્વામી, મે શીખ શરીર ધયું
અદકુ ઓછુ એમ ન જાણ્યું, જેમ જગતુ હીમ ઠયું
રવી અર્જુન ઉદયરે, સીંધુમાં ભલીકે ,, ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૨૮૮

કાફી

નીરગુણ સરગુણરે, રૂપ મેં તો હરદે ધયું
સદગુરુ શબ્દરે, રામનું સુમરણુ કયું ॥ ૨૬ ॥
તેહના સાક્ષી કહું નીચ્ચેકરી, વેદ વચન પ્રમાણુ
હરી ગુરુ ચરણ પ્રતાપેરે, જેવું રામનુ બાણુ
ઉતર દશા માંહીર, દ્વેતનો નાશ કરે ॥ નીરગુણ ॥ ૧ ॥
સત જુગ મેં અજભીલ સાખી, મીન રૂપ ધયું મહારાજ
વારાહ રૂપ ધરી વીશ્વ રાખ્યું, કીધું પ્રેહલાદનુ કાજ
નીલામા રાખ્યારે, માંગરીએ સુમરણુ કયું ,, ॥ ૨ ॥

ત્રેતા જુગમાં રામ અવતર્યા, દહત હણવાને કાળ
પરશુરામે વીવાદજ કીધો, અસીચજ જનકનું રાજ
લોમશ મુનીએ, હરીનું ધ્યાન ધ્યું

„ ॥ ૩ ॥

હાપરમે કુપતીપત સાખી, પાંડવના પ્રતીબાજ
વામન રૂપ ધ્યું વીકલજ, વેદ વીશે કીધી વાલ
ભાગવતમારે, કૃષ્ણ રૂપ સહી ક્યું

„ ॥ ૪ ॥

કલીજુગમાં કખીરજ સાખી, સુરદાસ મીરાબાઈ
ચાર સંપ્રદા ચોવીસ રૂપમાં, મહેતે રસીક વાણી ગાઈ
ભાણુ પ્રતાપેરે, રવીદાસે નરભે ક્યું

„ ॥ ૫ ॥

—:૦:—

પદ ૨૮૯

રાગ ફેર

માનીલે વચન મારં મુરખ, ઝોળખ આતમ રામરે ભાઈ
કુકં કુકંજ કારમી માયા, સુપનાનું સૌદામરે ભાઈ
તું તારં તપાસને તલખ, તારં નથી કોઈરે ભાઈ
ઈંદ્ર ધનુષ જોમ દીસે, નીશ્યે તે નીશ્યજ નહોમ
હું ને મારં કરતો મરીશ, વીશમ જગ સંસારેરે ભાઈ
અંત વેળાએ જામસ આડો, ગધાનો અવતારે
વાંઝતો પુત્ર બાજ ખેલાવે, પરણી પામ્યો રાજરે ભાઈ
આણુ શીરાવી સર્વની માંડી, સાચા નદી એ સાજરે
કર્મ ધર્મ જમથી ન્યારી, ભક્તિ પ્રેમ વરે ભાઈરે
રવીદાસ કહે ગુરજાનમાં, સમજાવે વાંચો ખેમરે

॥ ૨૬ ॥

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૨૯૦

જગત ફેદા જાલમાંડી, નારીએ તું ને તાખીયો
સદગુરનો શબ્દ ન માન્યો, રાખણીનો ખેલ સાંખીયો
પરણ્યા પછી પ્રીતજ કીધી, હેતે હીંચે મનરે ભાઈ
ઉલસી લાજે અખલા દેખે, મુઠ કરે જતનરે
સુંદર સેજડી નવલ નારી, કરે વીશે વીહારરે ભાઈ
કપોતને જેમ કપોતની સંજે, અંતે ષયા ખુવારરે
વણજ વીરતાર વાધ્યો, છોકરા થયાં દસ બારરે ભાઈ
મુંડી માથે ટુંબલા મારે, લંપટ કીધો વશરે
છોકરા મર્વ પાણે માર, પ્રેમદા પ્રીત લગાઈરે ભાઈ
રવીદાસ કહે રામ ભજવાવીતા, જમતા હાથે વેચાયરે

॥ મુરખ ॥ ૨૬ ॥

„ ॥ ૧ ॥

„ ॥ ૨ ॥

„ ॥ ૩ ॥

„ ॥ ૪ ॥

૫૬ ૨૯૧

સાંભળાને એક સાધન સાચું, કાચુ નહીં લગારે ભાષ	॥ ૮૬ ॥
અષ્ટાંગ જોગની જુગતી પુરણ, સાધે સાધક સારે ભાષ	
શમ કરી દ્રઢ બેસીએ આસન, ધરીએ ઉગ્ર ધ્યાનરે	॥ ૧ ॥
મણાયામ પ્રત્યાહાર પુરણ, રાખીએ દ્રઢ સમાનરે	
ઠાઠશે છે જોમના સાધન, ઠાઠરા નેમરે ભાષ	॥ ૨ ॥
મનને વશ કર્યાનું કારણ, ધ્યાનજ ઉપજે એમરે ભાષ	
ધીરજ આણી રાખીએ ધારણ, ઉઠી જાય ઉપાધરે ભાષ	॥ ૩ ॥
સકળ અવેવ સમે દેહનો, શ્રાયછે ગાદી સમાધરે ભાષ	
અષ્ટાંગે કરી રહીએ એકાંતે, જીતીએ ચંચળ મનર	॥ ૪ ॥
રવીદાસ કહે ૫૬ પામવા પુરણ, પ્રથમ એ સાધનરે ભાષ	

-----:૦:-----

૫૬ ૨ ૨

સગુણ નીરગુણ કેરો સાખી, શામ નીશ્ચે નીરધારે ભાષ	॥ ૮૬ ॥
રામ અનાદી નામ નીરંજન અનેક પોન્થા પારર ભાષ	
ગુણમે હૃદ બે હૃદ નીર્ગુણ, શક્તી સુન મોઝારે	॥ ૧ ॥
દ્વેત ખસે નીવંખ નીરંતર, નામ નીશ્ચે નીરધારે ભાષ	
પૃથ્વી અંબુ તેજ મારત, આકાશ ચંદને સુર	॥ ૨ ॥
એકતા મલ્યો આતમ માંદી, સમ રહ્યા ભરપુરરે ભાષ	
કરણીન સુક્તી વંચેછે, તે છે તારા દાસરે ભાષ	॥ ૩ ॥
કરીઆ કરતવ જોગ સમાધી, તે તારે આભાસરે ભાષ	
વેદ નહીં અનહદની વાણી, જ્ઞાની નહીં ગયા ત્યાંયરે	॥ ૪ ॥
ભકતી સ્વરૂપે લીન રવી કહે, ગુરુગમે સમાયરે ભાષ	

-----:૦:-----

૫૬ ૨૯૩

સાધન સાધે કાંઈ ન સીજે, લહે સદગુરની સાનરે ભાષ	॥ ૮૬ ॥
રેણી કરણી કેર ઝાડો, મન ગાળાને માર રે ભાષ	
અનંત ઘટમાં ભરીઆ અંબુ, અરક ઉગ્યો એકરે ભાષ	॥ ૧ ॥
જકત ખુશી એ જુજનુ દેખે, ઘટ ધ્રુટે એકરે ભાષ	
જેનું તું સાધન સાધવા ઇચ્છે, તું વડે તે થાયરે ભાષ	॥ ૨ ॥
તારી જાયા દેખી તું ડુલ્યો, તું દેખે દેખાયરે ભાષ	
તેથી ન્યારો તુંજ વસ્તુ, તું તાર પણ હારર ભાષ	॥ ૩ ॥
મધ ઉપાધી છોડદે મનથી, તું તે સરજનકારરે ભાષ	
હું તેવું નેવું તેવું, રવે રામ સમ્યા રામ માંદીર ભાષ	॥ ૪ ॥
હેમની પુતલી હેમ રવીદાસ, દેખત રૂપ દેખાઈરે ભાષ	

૫૬ ૨૯૪

રામ નામનું સુમીરણ સાચુ, કાચુ નહીં લગારરે ભાષ
 સહસ્ત્ર કણે શેષ નાગ જપે છે, રસનાંચે રરંકારરે ભાષ ॥ ૨૬ ॥
 વીશ્વાસે વીશ્વંભર લજીએ, તજીએ લોકની લાજરે ભાષ
 અંધુ ઉપર અર્ધ અક્ષર, પથર ખાંધી પાજરે ભાષ ॥ ૧ ॥
 અગ્નમેલ ગજ ગુણીકા, ગોવીંદે તારી કાઢ્યા તીરરે ભાષ
 દુષ્ટીજના પલમે પુષાં, નવસે નવાણુ ચીરરે ભાષ ॥ ૨ ॥
 ઉઠતા રામ કહે બેઠતા રામ કહે, ચાલતા રામ સંભારરે ભાષ
 સોવત રામ જગત રામ કહે, સદગુર સખ્દ વીચારરે ભાષ ॥ ૩ ॥
 સતજીગ ત્રેતાજીગ જગત, દાપારમે આચારરે ભાષ
 કલીજીગમે રવીંદાસ કહે, હોતે નામ થકી નીસ્તારરે ભાષ ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૨૯૫

સંસારનું શું કામ છે તારે, તું તારં ઘર શોધરે ભાષ
 આપું નાળી ઓળખ પછી, બીજને પરમોદરે ભાષ ॥ ૨૬ ॥
 વલખાંમારે છુટવા ફેરાં, માથે માયા ભારરે ભાષ
 આકર્ષું આકરવું હવે, એમન પામે પારરે ભાષ ॥ ૧ ॥
 દાન હાથે કરવા વર હાથે, સંતની સંગત ઝાલરે ભાષ
 જીલ્લામાં રહેતો કરને વહેલી, વીઠલ સાથે વહાલરે ભાષ ॥ ૨ ॥
 માત પીતા સુત ભગીની ભાષ, પુત્રને પરીવાર ભાષ
 તારં નથી કોઈ અંતની વેળા, સમર સરજનહારરે ભાષ ॥ ૩ ॥
 સદગુરની સ્તનંદ પકડ, જકડ હાથે રાખરે ભાષ
 આવન જાવન મીટે ફેરા, આપુ કાઢી નાખરે ભાષ ॥ ૪ ॥
 રવીં કહે રાખ નાળીયે નુરત, સુરતી સાધ્ય ત્રીકુટરે ભાષ
 આવા ગમન મીટે પીઓ, રામ રસાયન ઘુંટરે ભાષ ॥ ૫ ॥

:o:

૫૬ ૨૯૬

રાગ આશા કાફી

મનસે જ્ઞાન ઉઠાવે મનમુખી, ગળ સવાદે ગાવેરે ॥ ૨૬ ॥
 સલીલ ઉંચે સ્વર હોય ગાવે, કામની ફેરા મનહુબધાવે ॥ ૧ ॥
 દુષ્ટિ દીલમાં વળગ્યા દાવે, જરૂર જમ લખ જાવેરે ॥ ૨ ॥
 સોનર નરકનકે અધીકારી, જતક મીઠી લગીહે તારી ॥ ૩ ॥
 સદગુર સેવા નાહી ખ્યારી, અસંખ જુગ અથડાવેરે ॥ ૪ ॥
 સાન ન આવી સદગુર ફેરી, મન માયાયે લંના ઘેરી ॥ ૫ ॥
 મોહ અજ્ઞાન એમ અંધેરી, દેખત હુબકા ખાવેરે ॥ ૬ ॥

આઠે પહેર અનીલા ભારી, લક્ષ ચોરાશી લીની ધારી
હું પછું કાઠી ખેડો ન હારી, અહં મુખ અથડાવેરે ॥ ૪ ॥
ખર કુકરકી કાયા હોમ, મનુશ જનમ ન પાવે કોમ
કહે રવીરામ સમજ મન તોહી, સદગુર સાચ બતાવેરે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૯૭

આશા ગોડી

નામ અનાદી સખ કોમ કહેવે, ભરમે ભાસત નહીરે ॥ ૨૬ ॥
ભરમે ભુલ પડીરે સખકું, અંધા ચેત કહતમે અખકું
જમ જ્યારે ઝાલેગા તુમકું, અંત રહે અકુલાધરે ॥ ૧ ॥
કહેત હે એક પ્રભાતી બાતા, યુગત હોય ત્યાં શોધે જાતા
ખીના ખોજ પાવેગા લાતા, છોડ સખે ચતુરાધરે ॥ ૨ ॥
સમજ્યા તખ ક્યુ રહેવે સાંસા, સાહેબ હે સખહીકે પાસા
ઘટ ઘટ માંહી પરમ પ્રકાશા, કીટ પતંગો માંહીરે ॥ ૩ ॥
ખખર કહે તખ હોય ખુમારી, દુખ્યા સખહી લેજારી
નીરભે વસ્તુ નીરખ નીરધારી, અંધા કહે તખ જાધરે ॥ ૪ ॥
સહેજ નીવેડા સુન બતાયા, રાખદ ગ્રહો સો શીર નહી આયા
રવીરામ ગુર ગમસે ગાયા, તારે તાર મીલાયા ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૯૮

આશા ગોડી

મુખ ગ્રહો સોમ માલમી પુરા, ખીન મુખ અથડાવારે ॥ ૨૬ ॥
કોન રૂપસે ગરબ ઉપજ્યા, કોન રૂપકી બની હે કાયા
કોન રૂપ ચેતન દર્શાયા, કોન નાદ કહેવાયા રે ॥ ૧ ॥
માત તાત મીલ ગલ ઉપજ્યા, રક્ત રેતકી ઉપજી કાયા
સુન ધારી ચક્રતન દર્શાયા, અનહદ નામ ધરાવારે ॥ ૨ ॥
રક્ત નેત જલ પરસે દેહી, અંતર ગત હરી ચેતન એહી
પરં જેતી સુન સેહજ સનેહી, તહાં રહી લે લાવારે ॥ ૩ ॥
પુરણ ધામ પરં પદ પાયા, નીકામે સુખના નહી આયા
દેખત ડોળ સો દુર પકાયા, મરજીવા હોમ જ્યારે ॥ ૪ ॥
ગરલા ધાન જાણે નહી આપા, આપ અલેખ જ્યાં પુન નહી પાપા
કહે રવીરામ મીટા સંતાપા, સહેજ સહેજ સમાવારે ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૨૯૯

આશા ગોડી

અક્ષરાતીત અલખ અનીનાશી, ગુર ગમસે ઓગખાવારે ॥ ૨૬ ॥
ઓગખાયા સદગુરકે રાખદુ, રાખદ વીના શુરા હું નવદુ
તન મન ખોજ ખોજ નહી અખદુ, સો મેરે મન લાયા રે ॥ ૧ ॥

બાકી સેજે અંખડ ઉગસા, પુરણ જલ પરમ પ્રકાશ
 સખસે ન્યારા સખકે પાયા, રરંકાર રહે રાયારે ॥ ૨ ॥
 યોં પેખે યોગી અવધુતા, પ્રેમ રૂપ સીધ્ધાંતકા લકતા
 જીવન મુક્તિ લહે કાઠ મુક્તિ, સો રવી રમે પાયારે ॥ ૩ ॥

:૦:

૫૬ ૩૦૦

આશા ગોડી

મે નવ ગાણું દુખલ તેરા, રામ રામ અનમાનારે ॥ ૩૬ ॥
 કયા અનુમાન કરું મે રવાણી, નહીં તું ધ્યાન નહીં તું ધ્યાની
 નહીં તું માત પીતાલો કામી, નહીં વૃદ્ધ જ્યેષ્ઠન જાનારે ॥ ૧ ॥
 નહીં તું દેવી નહીં તું દેવા, નહીં તું ભીન્ન નહીં તું ભેવા
 નહીં તું મેર મંડળમે રમેવા, નહીં તું ચંદર ભાનારે ॥ ૨ ॥
 નહીં તું ભવર ગુફામે ભાસન, નહીં તું ત્રીકુટી નહીં તું આસન
 નહીં ઠંગલા પીંગલા સુખમણા, સુન વચ નહીં પ્રાણારે ॥ ૩ ॥
 આદ અનાદી રામ અંખડા, નહીં તું પીંડ જ્ઞાનનારે
 નહીં રવીદાસ શબ્દ નહીં જંદા, ગ્રહો સદ ગુરૂકી સાનારે ॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૩૦૧

રાગ દેર

ધુન લાગીરે ધુન લાગી, ગગન મંડળ ધુન લાગી ॥ ૨૬ ॥
 ગડ ગડ ગડ ગડ ગગન બાજે, બાજે અતહદ તુરા
 લાગ રજા જલકાર સુનમે, નીરમળ વરસે તુરા ॥ ૧ ॥
 તોડ તડાકા હુવા લડાકા, દીયા અગમ પર ડકા
 પીંડકે પાર પરમ પદ પાયા, દેખ્યા દીન દયાળા ॥ ૨ ॥
 અણી અધર પર આસન કીના, કુલ્યા શબ્દ પસારા
 જ્ઞાંડ કાડ નીરંતર આયા, નીરખ પરખ કીયા નેરા ॥ ૩ ॥
 સનમુખ દરીઆ સુલર ભરીયા, અધર તખત નીસાના
 કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, મગન ભયા ગુલતાના ॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૩૦૨

રાગ કાફી

ગુરૂગમસે ઘટમાંમ નીરંજન નીરખે
 તમે પારપડો પલ માંચ ॥ ૨૬ ॥
 પંચ તત્વકા દેવળ બન્યાહે, માંહી અનધડ દેવ ખીશજે
 મન પુજારા પુજા કરજે, ગુરૂગમસે ઘટમાંમ ॥ ગુરૂ ॥ ૧ ॥
 ગ્યાન દીપક કરજે ઉજારા, ધ્યાન હુપ ધરી દેના
 શાંતી રૂપી ચંદન ચઢાવલે, કુલ ફકીરી લેના દરશન કરજે ॥ ૨ ॥

સતકી સુમરની હાથ પકડલે, લાવસે ભકતી કરના
હૃદય કમલમેં રામ સુમરલે, નહી કાલસે ડરના દરશન કરલે , ॥ ૩ ॥
નોખત વાળે નામકી, નીરખે નીરાને ચડીયા
કહે રવીદાસ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, અધર સીંધાસન ચડીયા દરશન કરલે, ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૦૩

કાફી

અનહુદ લંઘર વાગે, જેની સુરતા ગગનમાં ગાજે
ફકીર તારે દરવાજે ॥ દરવાજે ॥ ટેક ॥
નવરંગી તમે કંઠા પહેરે, શબ્દની સીંગી વાગે
તન કર તીલક નામ કર જાપા, મન કર મંગલ ગાવે , ॥ ૧ ॥
મંગલા પીંગલા સુખમના નાડી, તરવેણીકા તીરા
ગગન ગુફામાં ભીંતર ખારી, ત્યાં અગ મગ અળકે હીરા , ॥ ૨ ॥
સુન્ન શીખર પર સઠયા ખીરાજે, નીરખો નીરમળ મોતી
મહા યુન્નમાં હુરી હજુરા, ત્યાં અગમગ અળકે જ્યોતી , ॥ ૩ ॥
ચંદા પ્રગવ્યા ભયા ઊજ્યારા, નીકળ ગઢ સળ કામ
નીજ ધામમાં નેળ ગાડીયા, ત્યારે છુટી રંગ વધામ , ॥ ૪ ॥
આતમકુ પર આતમ મળીયા, અંત કલ્યા નવ જામ
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે છતી નીરાન ચઢામ , ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૦૪

પરજ

સતગુરજનારે સુરા તખત પર પહોંચેગા નર પુરાજ ॥ ટેક ॥
નાભી કમળસે નટવા ચડીયારે, અધર દીયારે ઉતારારે
સુરતા સોહાગણ ચઢીર ગગનપર, ત્યાં રહે સતગુર મેરાજ ॥ ૧ ॥
અધર તખતપર હીરા જડીયારે, લાલ સરદ રંગ પીળારે
તરવેણીમાં દેખ્યારે તમાસા, હંસા પાયા હીરાજ ॥ ૨ ॥
ખટ દરશનકા ખેલ છે ન્યાસ, દુખધા હો રહ્યા દુરારે
ચારે વેદમાં જે નર સમજ્યા, નાહ્યા નીરમલ નીરાજ ॥ ૩ ॥
જમી અસ્માનકા લગ્યારે જલેસા, પાયા પીયાલા ગુરવે પુરારે
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, સમજ સમજ મન મેરાજ ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૦૫

પરજ

ભજન હુંદી એ ટંકસાળ જીવે રામરે શબ્દ હુંદી એ
ટંકસાળરે જીવે રામ, રામતો ભજનસે મેર ખુબ લગીહે ॥ ટેક ॥

આરે પાંજરીયું તારે અજબ બન્યું છેરે
પડતા નહીં લાગે એને વારરે જીવે રામ
હરી શુર સંતની સેવા ન કાંધીરે
ખાસો તમે જન્મ કરે ભાર રે જીવે રામ
સુકે સરેવર હંસા કે દીયે ન એસતારે
માન સરેવર જેનો વાસરે જીવે રામ
ધરે હંસાને ચારે મોતીનો સોઘરે
અવર નહીં દુળે આહાર રે જીવે રામ
સુરતા સોહાગણુ ચઢીરે ગગનપર
તરત સંધાંણા એના તારરે જીવે રામ
એરે દોરી મારી કેદીયે નહુટે રે
હલકા છે એના બોજરે જીવે રામ
ધરે રોજી મારી કબહુ નહીં ખુટેરે
દીધેલ દીન દયાળ રેજીવે રામ
કહે રવીરામ શુર ભાણુ પ્રતાપે
ભજન કરેતો ઉતરે પાર રે જીવે રામ

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

૧

:૦:

૫૬ ૩૦૬

૫૨જ

સાહેબ સમયાં વીના પાર ન પહોંચે, આતો ધુતારાના રહેર છેજી ॥ ૮૬ ॥
આબ્યો તેદી બંદા શું બોલી બોલતો, હવે બોલેછે એમાં બહુ ફેરછે
કુડી કમાણી બંધી ચોપડે ચઢશે, લેખા લેવા સાહેબ તુને તેડશે જી ॥ ૧ ॥
મોર પાછમાં બંદા મોહી રહ્યા છેરે, મોરપ તુને તારી વેડસે
મીથ્યા માયામાં તારો જીવડો લલયાણો, પ્રભુ ભજન સાથે તારે વેરછે ॥ ૨ ॥
સમુદરમાં રૂડી છીપુ નીપજે, છીપે છીપે ધણો ફેરછે
સાધુ થયા તેથી શુરે થયું છે, ખ્યાલે ખ્યાલે ધણો ફેરછે ॥ ૩ ॥
હીરલા રૂપી મને સત્પુર મલીયા, શુરવે શુરવે ધણો ફેરછે
કહે રવીરામ શુર ભાણુ પ્રતાપે, જેને માથે સાહેબની મહેર છેજી ॥ ૪ ॥

:૦:

૫૬ ૩૦૭

૫૨જ

જેને વાગ્યાં રાખંડુના બાંણુરે, જેના પ્રેમે વીંધાયલ પ્રાણુરે ॥ જેને ॥ ૮૬ ॥
પતીવ્રતા જેનો પૌધુ પ્રદેશાં, એની કમ ઝંપાવુ ઝાળેરે
નાથ વીના અમને નીશ્રા ન આવે, સુતા સેજલડી સુતી સમાન રે , ॥ ૧ ॥
દીપક દેખી જ્યારે મનડા લોભાણા, ત્યારે પતંગે ઓડયા એના પ્રાણુરે
આપ પોતાનું જ્યારે અગ્નીમાં હોમ્યું, ત્યારે પદવી પામ્યો એ નીરવાણુરે ॥ ૨ ॥

અંદ્ર ચક્રારને પ્રીત અંધાણી બંદા, અંદ્રો વસે અસમાનરે
 દેહ ઉલટાવે તોયે દ્રષ્ટી ન પલટે, જોના નેણામાં ધુરે એ નીશાનરે ॥ ૩૩ ॥
 જળ શેવાળને પ્રીત ધણેરી બંદા, મન વસે જળ માંય
 સુક મયા નીર ત્યારે માણુ વસુટયા, જો જો પ્રીત કર્યાના પરમાણુરે ॥ ૩૪ ॥
 ઉક મમ રજની ટળી ગયા તીમીર, તોય ન મટયા અભીમાન
 કહે રવીદાસ સત ભાણુ પ્રતાપે, સ્વપનુ સંસારીયો જાણુરે ॥ ૩૫ ॥

:૦:

પદ ૩૦૮

રાગ પરજ

કાણે દીયા ઉપદેશ હુવા પ્રકાશ, એમ ગાય વાણીને વેદ
 સતગુર સાચા જેણે દીયા ભેદ અભેદ ॥ ૨૬ ॥
 નાભી કમળમેં મુળ વચનહે, મુળ વચનમાં અલ્પ
 અલ્પમાં ત્રણગુણ રહ્યાછે, અલ્પ વીણુ મહેશ ચોંથા શક્તી ॥ ૧ ॥
 સત રમત માંથી રણુ કાર થયો, પ્રગટયા પાણીને પવન
 પવન માંથી એક પુરષ પ્રગટયો, ગયાં ગગનની માંય,
 અવીનાસીને દેખ્યા, દેખ્યા બાળે વેશ સત ગુરસાચા ॥ ૨ ॥
 ત્રીપુટીની તખત ઉપર જલતી જ્યોતી અખંડ
 ધંગલા પીંગલા આવે ન જાવે, આનંદ મળે અપાર
 સુખમાણુની સંજે નટવર નકળુંક વેસ, હુવા પરકાસા સતગુર સાચા ॥ ૩ ॥
 રવી કહે મને રંગ લાગીયો, લાગ્યો ગુરજની સાથ
 ગુર હમારા અજર અમર હે, આદી પુરુષ અવીનાશ
 નાસ નહી તેનો હુતો નીરખુ પદ નીરવાણુ સતગુરસાચા ॥ ૪ ॥

:~:~:

પદ ૩૦૯

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઢરે ગગનમે વાસા, સહજ સુતમે કીન પ્રકાશા ॥ ૨૬ ॥
 આસન અંધર જુગત રહે બેડી, પંચહી રંગકી જલેહે અંગીડી ॥ ૧ ॥
 તાતા પીવે તપત જુઝાવે, અનીલે નાવે શીતળ પાવે ॥ ૨ ॥
 આવે ન જાવે સોવે ન જાગે, તીન લોક જોગી ભીક્ષા માગે ॥ ૩ ॥
 લીન અલીન ભેળા નહી ન્યારા, જોગીયાકી ગતી અપ્રપાર ॥ ૪ ॥
 આપ અકર્તા કરાવન હારા, રવીરામ જોગી સચરાચારા ॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૩૧૦

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઢરે નીરંતર બોલે, નવરા ન રેવે થકે નહી ડાલે ॥ ૨૬ ॥
 જેસા જાગત તેસા સુપના, આપે આપ લખ્યા સખ અપના ॥ ૧ ॥
 પાંચ પચીસ એકો નહી ધ્યાવે, ઉઠત રાખ્દ સો ઉલટ સમાવે ॥ ૨ ॥

મહેર મેખલા સવાંતીકી ટોપી, શીલ સહેજ રહી અંગ ઝોપી	॥ ૩ ॥
હૃદ મંડળ પ્રેમ ભર્યા પાની, રહે મતવાળા પીચે રસ છાની	॥ ૪ ॥
અદેતડડ અનોખમ રાગે, ખીન પુસ્તક ખીન અક્ષર વાંચે	॥ ૫ ॥
ખીનહી ધ્યાન લગાવે તાળી, ખીના તેન દેખે જોજીઆરી	॥ ૬ ॥
રવીરામ ભાણુ નીરાલખ જોગી, રમે નીરંતર સખ ઘટ ભોગી	॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૩૧૧

રાગ જોગીયો

જોગીયા સોઘરે જંગલમે રેવે, બકે નમુખસે સુન ન સેવે	॥ ૧ ॥
ધુણી મસાણુ તપે મતવારા, આસન પદમ પવન કરે આહારા	॥ ૨ ॥
પીવત કટપ અદ્ય નહી નીદ્રા, ચલતહી જિલટ રહતઅલ રધ્રા	॥ ૩ ॥
અનહદ શીંગી અખંડ બળવે, ઝરત અમૃત કમલ ખી કસાવે	॥ ૪ ॥
ધુન સુન છોડી જિલટહી આયા, રવીરામ રવીમાંહી સમાયા	॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૩૧૨

રાગ જોગીયો

જોગીઆ સોઘ રહેવે અકેલા, સદગુર ભાણુ જ્ઞાનકા ચેરા	॥ ૧ ॥
સદગુરકુ આગે કરી લીના, સદગુર ખીન મન ચલન ન દીના	॥ ૨ ॥
રહે જ્ઞાનગુર મગટાના, હમહી મીટે હમ રહે નીદાના	॥ ૩ ॥
હમ નહી રથાવર જંગમ કરમા, હમ નહી જ્ઞત વણુ આશ્રમા	॥ ૪ ॥
હમ નહી નવ પંદર કોઠ તત્વા, હમ નહી કુર્તા શ્રુટી ન સત્વા	॥ ૫ ॥
હમ નહી વેદ અવસ્થા વાણી, ચાર દેહ નહી પરમાણી	॥ ૬ ॥
હમ નહી જ્ઞાન ધ્યાન તપ કરણી, નારદ શેષ સકે નહી વરણી	॥ ૭ ॥
હે નાહી મધ્ય જિઝરવરપા, રવીરામ ત્યાં છાંય ન ધુપા	॥ ૮ ॥

:૦:

પદ ૩૧૩

દક્ષણી પગજ

શલીલ જીવકા સંગ ન કીજે, અચેત મન અભીમાન કરે	॥ ૧ ॥
દીલ કપટ કરમીષ્ટ અભાગી, દુષ્પદા કરતા નાહી ઠરે	॥ ૨ ॥
અડર ચેર અન્યાય અહંમુખ, સંત વચન ચીત નાહી ધરે	॥ ૩ ॥
ગુર આજ્ઞા વીન આડા ચલહી, ખીના ધીરજ ધારે પાવ ધરે	॥ ૪ ॥
સાંસો નજાંડે સીંઘડ માડે, અહંકારી અવટામ મરે	॥ ૫ ॥
વીશ્વાસીકું શબ્દ સુણાવે, સંત હોમ સખ પાંવ પડે	॥ ૬ ॥
ખાય માલ મરતાના મનમુખી, પાખંડી પરધન હરે	॥ ૭ ॥
નીંદા નીરગુણ સંતકી કરહી, સંસારીમાં યાય સરે	॥ ૮ ॥
વાણી ગાવે વીષય રસ માણે, કામીની દેખી કામ ખરે	॥ ૯ ॥
શલીલ પુરશ જોર શલીલ સ્ત્રી, સદગુર શબ્દે નહી ઠરે	॥ ૧૦ ॥
કહે રવીદાસ એ દો જુગ દુષ્પદા, આદ અંત મધ્ય નાહી તરે	॥ ૧૧ ॥

પદ ૩૧૪

રાગ પરજ

જુગત દેખકર ચલના જીવન, ડગજો દીલ મોઝા ભારી	॥ ૨૬ ॥
આ સંસાર સરપહી જેસા, મુખમીઠા દીલમાંથી ખારી	
વાકા કહેના ચીતન ધરના, ભજન કરના ભેટારી	॥ ૧ ॥
સહેજ સમાધી સુરતે ખેલે, તાર મીલાયો એક તારી	
અલ્લ ઘાટ પર ભેલા હોના, મોહ મમતા મનકું મારી	॥ ૨ ॥
ચંચલ મન નીચલ કરી રખના, પલકમાં હોવે પારી	
દૃત ભાવ દીલમાંસુ નીકાશ્યા, કબાડુન લાગે કારી	॥ ૩ ॥
પતંગ પ્રીત કરે દીપકસે, કુગકુળી મનકી સખ મારી	
શરીર અપના નહી સંભાળે, જ્યુ' કે જીવ દીના ટારી	॥ ૪ ॥
એસી પ્રીત પરીઅલ્લ કારે, સુકે હોવે વ્યભીચારી	
કહે રવીદાસ મનકું વસ રખના, સમજે સંત સુરત ધારી	॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૩૧૫

રાગ પરજ

સુરત ગ્રહેસો સુરતી પુરા, એ સુરતે સાધન કાચા	॥ ૨૬ ॥
કયા ભયા દુનીયા રીઝાયે, શોર કરત દુખત કાચા	
રંગ દેખ રંગ રાગ મીલાવે, રૂપ દેખ રંગમાં રાચા	॥ ૧ ॥
ત્રીગુણ તાર તાન મીલાવે, નારી દેખ નફ્ટ નાચા	
ખુણે ખેઠ કરે ખણ ખોદા, તુલ લાગે તમાચા	॥ ૨ ॥
લેકર તીર પતાલકું સાધે, ચડે અસમાન સોઝ સાચા	
સદગુરસે અરસ પરસ રહે, શબ્દ કહે તે સત વાચા	॥ ૩ ॥
પાખંડ ખખોચીયાં તુરતહી ખુટે, સાચર ક્યુ' જાવે લાંચા	
કહે રવીદાસ સત શબ્દ પકડયા, એક નીરંતર અલ્લ સાચા	॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૩૧૬

રાગ પરજ

દેખો અબીમાની અરથ નયુજે, જ્ઞાન ખતાવે ગુર ગમકા	॥ ૨૬ ॥
કદર લક્ષા ખીન કરે પરાગા, તાન ત્રીકુટી સંગમકા	
આપે કુખ્યા કરમ કીચમે, અનુભવ કહેવે અગમકા	॥ ૧ ॥
ભગત હોઝ ત્યાં જુગત ઠેરાવે, જગતમે ચલે સર્વંરંગ સમકા	
વીના વીવેક અજ્ઞતમે ભુલ્યો, મના ન આચા હદમકા	॥ ૨ ॥
સત શબ્દ નાસત કર શારે, કુદરત કે નાહી કમકા	
સદગુરકા શબ્દ ન માને, ખાવે માર મુરખ જમકા	॥ ૪ ॥

એક બલ હોઈ કરે ધર્મા, એતન જાનારહા ઉનકા
કહ્યા પરગટ પણ પરખ ન આપ, ગુરસે હોઈ કરે ધમકા ॥ ૪ ॥
જુગત જગતમે ભગતમે ભકતા, એહી મરમ પરમાતમકા
કહે રવીદાસ સત શબ્દ પકડો, સખ જલનય અ કરે કર્મકા ॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૩૧૭

રાગ પરજ

સાચા સદગુર જેણે વરીયા, આન દશા નર કયું જાવે ॥ ૮૬ ॥
ધણી આગત જે સોધે નરેડી, શબ્દ તાપ સદગુર તાવે
સહે શબ્દ ગ્રહી ટેક ન છોડે, સો સદગુરકે મન ભાવે ॥ ૧ ॥
સદગુરકે સાહેબ કરી જાણે, બેદા બેદ મન નહી આવે
સો શીખ સહી સીધાંતમે સમજે, પરમ પદ સહેજે પાવે ॥ ૨ ॥
શબ્દ ચુકે સદગુર કેરા, ગાફલ બહુ ગોથાં ખાવે
સો વરસકી કમાણી પરલે, પડે નર કયું ગીતા ગાવે ॥ ૩ ॥
નરનારી મીલ સદગુર સેવો, આજુગકો ફેરા ફાવે
ભાણુ સદગુર નેજાધારી, ઉનકા બાળક રવીદાસ કહાવે ॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૩૧૮

રાગ પરજ

નીરાધાર નીરગુણ નીરવાણી, નીરાલખ સદગુર મેરા ॥ ૮૬ ॥
ઉણુશીત વ્યાપે નહી જાકું, કરતાહે સખડી કેરા
સમ દ્રષ્ટી શીતલતા સખસે, પ્રીત ન કરહીનહી નેરા ॥ ૧ ॥
ઠ ગલા પી ગલા સુખમના ઘરમે, ઘટ દેખત હુવા નેરા
અણુલ ગી અખંડ અવીનાશી, નીરખત તે નર હે ફેરા ॥ ૨ ॥
ગગન ગાજે અનહદ વાજે, સુનતાહે સુરતી ચેરા
ખીના આકારા બાદલ ખીન વરસે, હીરા માણેક મોતી ટેરા ॥ ૩ ॥
સત પુરીકે પાર પરમ તત, હરીજન વીરલે હેરા
કહે રવીદાસ વસ્તુ સખમાંહી, સમજે ઘટ સગલે સેરા ॥ ૪ ॥

:૦:

પદ ૩૧૯

રાગ પરજ

સુરતા સખી જેની ચઢી અસમાને, આપ વાત સદગુર જાને ॥ ૮૬ ॥
પરધર કેર નહી પ્રયોજન, કયા વાંચુ પરગટ પાને
મનહી માહી મન સમજાના, સો સુજરા મેરામ માને ॥ ૧ ॥
ગુપ્ત સુમરણ ગુપ્ત ગોટકા, કરીયે કાઠ ન સુણે કાને
બાહર ગાવે ભીતર અંધેરા, લહે કયું આવે ખીન ધ્યાને ॥ ૨ ॥

સુક્ષ્મ ખાના સુક્ષ્મ સોના, સુક્ષ્મ ખાત કરે શાને
અખંડ અલ્પ અદૃત અવીનાશી, તારે તાર મળે તાને ॥ ૩ ॥
એસા અદ્ભુત ખેલ ગુરુકા, મુરખ કે મન નહી માને
કહે રવીદાસ શુરા સત સમજે, હું પદને સહેજે હાને ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૦

રાગ પરજ

અજબ દેશ સદગુરુકા સાધો, અજબ રહેશ રહેણી લાયા ॥ ૨૬ ॥
અજબ શબ્દ અજબ ગુરુ વાયક, અજબ પ્રેમસે પરચાયા
અજબહી ધ્યાન, અગાધ સમાધી, અજબ જ્ઞાન અનમે આયા ॥ ૧ ॥
અજબ અનહદ ગરજયા, અજબ અમૃત જલ વસાયા
અજબહી વીજ કરહી અમકારા, અજબ અલ્પ જોત દર્શાયા ॥ ૨ ॥
અજબ તુરંગ તોય મીલ તેજ, અજબ પવન જોમ અલપાયા
અજબ આકાશ નીલ મહાકાશ, શબ્દાતીતકા પડજાયા ॥ ૩ ॥
શુદ્ધ વીચાર વીકસે સોધ્યા, રવીદાસ કીતહું નહી પાયા
ખાહેર ભીતર ભીતર ખાહેર, સદગુરુ શબ્દમે સમાયા ॥ ૪ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૧

રાગ પરજ

અસલ કકીર મેં આદ દરવેશા, જુગ જુગહી અમર કાયા ॥ ૨૬ ॥
અધર તખત પર આસન મેરા, જ્યોતી સંકટ નહી આયા
રમું નીરંતર રહું અકેલા, સત સાહેબસે લેહલાયા ॥ ૧ ॥
લેને ન જાહિં વસ્તુ વખારે, દેનેકું કહું નહી ધાયા
લેના દેના સખહી મેટકે, સત શબ્દ સેજે સાયા ॥ ૨ ॥
અશ્વલ રહીત સુક્ષ્મસે ન્યારા, અક્ષરાતીત અખંડ રાયા
રવીદાસકા નામ મીટગયા, સતગુરુસે સતગુરુ પાયા ॥ ૩ ॥

—:૦:—

પદ ૩૨૨

રાગ પરજ

અખંડ અલ્પકું કર્મ ન જોસે, દેખો જ્ઞાન દીલમેં ભાઈ ॥ ૨૬ ॥
મહા મણીકું મેલ ન જાસે, સકલ છોડદે ચતુરાઈ
અગતી કે અંગ રોગન વ્યાપે, માંહી પડત સખહી પરલાઈ ॥ ૧ ॥
અંબુમાંહી પાવડ નહી પ્રગટે, કંચનકું ન લગે કાઈ
ચંદન ઝાડ જુજંગ વીટાયા, મીટત નાહી સીતલતાઈ ॥ ૨ ॥
શુદ્ધ તલવાર લોહ ગજવેલી, મહા સુખ મ્યાન બંધાઈ
હાલ મુલ સખહીકું કાટે, તેજે પાપ રતી એક નાહી ॥ ૩ ॥
મહાજ્ઞાની મન નીજધર પહોંચ્યા, સુરત સેહજ સુન સમાઈ
કહે રવીદાસ કુંસંગ કહા કરહી, જતકા દીલ અલ્પ દરીઆઈ ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૨૩

રાગ પરજ

ઉત્ર જ્ઞાન સદગુર ઝોળખાયા, ખાલક વીના ખાલી નાહી ॥ ૨૬ ॥
 આઠ સમતા રામહી રમતા, દીન્ય દ્રષ્ટીએ દર્શાન
 હે અલ્લ સારા ભીતર બહારા, જલ લહેરી સમી જલમાહી ॥ ૧ ॥
 પૃથ્વી અલ્લ તોય અલ્લ તેગ, પવન બોમ અલ્લ ખોલતાહી
 હું અલ્લ તું અલ્લ તે અલ્લ સો અલ્લ, અખંડકાર વૃત્તી વરતાહી ॥ ૨ ॥
 હૃદ બેહૃદ અલ્લ અનહૃદ અતમે, મહાગન દીકું ઠેરાયા ત્યાંહી
 નહી રવીદાસ ભીતર અલ્લ ભરીયા, વ્યતરીક પદ સમ્યા લેહ લામ ॥ ૩ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૪

રાગ પરજ

શીવ સમાધી લાગી અખંડીત, જહા આતમકા સ્થાના ॥ ૨૬ ॥
 જટા વીજુતી જોગેન્દર નીરગુણ, સમ્યા મોહ મરીયા માના
 વીકટ રૂપ હલંદર જોગી કબહુ બુકા કબહુ નાના ॥ ૧ ॥
 ગવરી સંગ અસંગી અતમે, જોગી અલ્લ જોગી ગના
 અનંત કંઠપ જાકી અદ્વપ સમાધી, કૃથી કૃથી થકીયા કૃષી ખાંના ॥ ૨ ॥
 સુક્ષ્મ અહારહે ત્રીપુરારી, સુખ દુખ હોત નહી વરધ હાના
 નીલકંઠ નીર્મલ ત્રાનેત્ર, રંદ માળ ખીરાજત ખાના ॥ ૩ ॥
 એસા નીજદાસ પ્રેમ પીયાસા, કાલ હરાયા ન હરીઆ
 કહે રવીદાસ શીવ ત્રીગુણ રહીતા, સહેજ સુનપર અલ્લ ભાના ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૫

રાગ પરજ

દેખો ભરથરી ભયા ફકીરા, જોડયા શેહર ગઢ ઉજેણી ॥ ૨૬ ॥
 બાણુ લાખ માળવાનો રાજ, માયા સખ ત્યાગન કીની
 મીટયા માન મન ભયા નીર્મળા, ગોરખકી દીક્ષા લીની
 આશા ઝંખણા એકે નહી ઉરમાં, સદગુર ચરણે વૃત્તી દીની ॥ ૧ ॥
 નાથ નીવાળ દીયા નીજભેદા, લગ્યા ધ્યાન ધુન ત્રીવેણી
 બાળ નાદ ઘોર ગગનમે, અવણે સુણી મોરચ ઝીની ॥ ૨ ॥
 છુટયા આપા જપે અગ પા, વર્ણાવર્ણ નહી ભીના ભીની
 અમર અતીતા સખજુગ છતા, સચરાચર વસ્તુ ચીની ॥ ૩ ॥
 રામહી રામ રામ રંગ રાતા, મતા અગાધ અનંત રહેણી
 રવીદાસ સોમ અકલ પુરૂષ હે, સમ્યા સુપના મીટ ગમ્ય ચેની ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૨૬

રાગ પરજ

ગોડ બંગાલેકા મહારાજ હે, ગુર જ્ઞાની ગોપીચંદા ॥ ૨૬ ॥
 મેનાવતી સુત શોભીત સુંદર, અંગ ઝોપીત જેસા ચંદા
 હખી દેખી માતાએ શીશ ડોલાવીયા, તન જલકા બુદ બુદારે ॥ ૧ ॥

માતા વચન મુણી ચીતચેત્યા, ચરણ જલધરકા વંદ્યા
 છોડ્યા રાજ કાજ છત્ર સીંહાસન, તોડ દીવા માયાકા ફંદા ॥ ૨ ॥
 રખે વરખે આસન અનભે, સમ્યા ખટ ઉરમી કામદારે
 સુકા હુકા રખા ભુખા, મુળસે માગત લે બંદારે ॥ ૩ ॥
 પવન ભખીત અમૃત વરખીત, દરખત ઉત્તમુની આનંદારે
 કહે રવીદાસ અજરાયલ અખધુ, ખેડે નીરંતર પ્રેમ પદારે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૭

રાગ પરજ

દેખો હરીચંદ્ર ચાલ્યા ખજારે, સતવાદી સતને સાટેરે
 રાજા થકા રૂપી શ્વેરે વેચાણા, આના તણા ખરદને માટે ॥ ૨૬ ॥
 નાસત કહું તો મારો નાથજી લાજે, વચન દમ વળીયા વાટે
 રાણી તારા રોહીદાસ વેચાણા, લકતી લલાની શીર સાટે ॥ ૧ ॥
 કુંવર રોહીદાસને સરપે ડસીયો, વાત વંચાણી કાસીને ઘાટે
 કાઠી ખડગને સ્ત્રી પર ચાલ્યો, મનથી ન ખીના મુવાને માટે ॥ ૨ ॥
 ઘુજે ધરણીને કંપે ટૂલાશા, વાલમ રૂપ ધયું વીરાટે
 નીમ ધારી તો નીમ ન મેલ્યાં, સનમુખ ચાલી ચરણા ચાટે ॥ ૩ ॥
 પાછા પગલા નવ હોય પુરાના, વહી નીકલ્યા વસમી વાટે
 કહે રવીદાસ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, જમ પુજાણા ધણીને પાટે ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૮

રાગ પરજ

બલખ ખુખારેકા સર મુખા, સમશેરખડાદુર મુલતાની
 પટા લખાયા સાહેબ હજુરી, કયું રોકેગા દરવાની ॥ ૨૬ ॥
 દલ વાદલ તુરી લક્ષ અદારા, એક સહસ્ત્ર જસો રાની
 સો સખ શીકા લગ્યા પલકમેં, કાઠ કીસીકા ન રખી કહાની ॥ ૧ ॥
 કરણા મહેર કરી કખીર ચેતાયા, વેર તીસરે શીખ માની
 દાસીકા રૂપ લીયા હું દયાવંત, તોડી જલ દયા આની ॥ ૨ ॥
 મનસે લડીયા સુનપર ચઢીયા, ગોઠડીઆ નીજ જન જાની
 અમૃત પીયા ઉત્તમુની રીયા, જુગો જુગ જ્યા જુગત જાની ॥ ૩ ॥
 એસે સદગુર મીટાછ હરફર, ખેડે તખત અધર ઠાની
 રવીદાસ સો કલા કીરતારકી, નીજ કરતામાં સમાણી ॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૨૯

રાગ પરજ

ફકીર ભયા જખ બલખ ખુખારેકા, શીરપર ટોપ હજારંદા
 ધતના છોડકર લીની ફકીરી, ધત ધત અક્કલ વખાણુંદા ॥ ૨૬ ॥

જનકી આગે દેખા સલતી, તુરિલક્ષ અદારંદા
 સોમ નર જંગલ શીરને લાગ્યા, પયદલ પાવ ઉઘાડુંદા ॥ ૧ ॥
 બત્રીસ ભાતકા બોજન જમના, મેવા દ્રાખ મીઠાયુંદા
 સોમ નર કુકડા ચાવન લગ્યા, વાસી સાજ સવારંદા ॥ ૨ ॥
 ધૂલાંહુંદી સેજ ખીજાવતા, કર્લએ કર્લયું નારંદા
 સોમ જમીપર લોટન લાગ્યા, કંકર કોણુ ખુહારંદા ॥ ૩ ॥
 સવા ટાંકલર જામા પહેરતા, દરપનમે મુખ ન્યારંદા
 સોમ નર ગોદડી ઓઢન લાગ્યા, અધમણુ ભાર કંથાયુંદા ॥ ૪ ॥
 કરી બંદગી સાચા સાહેબકી, મોલા પ્રેમ પીજાનુંદા
 કહે રવીદાસ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, મલીયા પીર અખાડુંદા ॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૩૦

રાગ પરજ

અન્ન દેવ સખડા અધીકારી, શીર નમાવે સુર તેનીસા ॥ ૩૬ ॥
 સમ પાતાળ નાગ લોક સખડી, કરત આરાધ અનકા શેષા
 સ્વર્ગ લોક ગાંધર્વ ગુણુ ગાએ, ધંદ્ર સકીત અલ્હાંડ એકીસા ॥ ૧ ॥
 અક્ષા વીજળુ મહેશ્વર સરખા, કરતા સેવ અનકી એસા
 નવનાથ રૂપી સહસ્ત્ર અઠાશી, ઘડી સોળમે પાડત ચીસા ॥ ૨ ॥
 હરીકા ભકત દેવ દેવનકા, સદા સોહે જુગદીસા
 રવીદાસ નમત કરજોડી, આવો પધારા અન્ન ઇસા ॥ ૩ ॥

:—:

પદ ૩૩૧

રાગ પરજ

તપસીં કહેકું તપ આદરે, તપસે નીજ તંત હે ન્યારા ॥ ૪૬ ॥
 પંચ મુખે અગ્ની પરજાળે, ઉધે મન્તક આયે બુધારા
 બહોત કહ દેવે કાયાકું, કબળુ ન રીઝે કીરતારા ॥ ૧ ॥
 એક અંગુળે શરીરકું તોલે, મુન ગ્રહી બધંહી બારા
 ઉંચ હરત નખ ખેત બરાબર, પરસત નહી પરીબ્રહ્મ ખ્યારા ॥ ૨ ॥
 જડ બુધંધીયે શીરત જગતમે, ભગવા કર લીના ભારા
 નહી નીજજાન ચઢી ગયા માના, અતે નકં મંહી નીરંધારા ॥ ૩ ॥
 ખેંચાતાણે જોર પરણે, ઉલટે પવન ચઢે સુન ધારા
 કહે રવીદાસ રંરકાર ભડતી પાન, નહી છુટે ભાષ જમ મારા ॥ ૪ ॥

:—:

પદ ૩૩૨

રાગ પરજ

જોગીયા કાયકું જોગ કમાવે, કાયકું કહતહે કાયા ॥ ૪૬ ॥
 જ્યાં જ્યાં જાપહે ત્યાં ત્યાં થાપહે, ધ્યાન ધરતહી ત્યાં માયા
 સુન મંડળમે શકતીકા વાસા, તીન પુત્ર જનની જાયા ॥ ૧ ॥

ધંગલા પીંગલા સુખમના સાધી, નેન ખીંદુ તેજ જલકાયા
 સોતો પરમાતમ નીજ નાહી, સખ તત્વકા સોભાયા ॥ ૨ ॥
 શ્યામ સો ગગનઃ નીલ સો પવના, અરણ્ય અગનકા રૂપ લાયા
 શ્વેત અનીલ પીતસો પૃથ્વી, વસ્તુકં નહીં ધુપ છાંયા ॥ ૩ ॥
 જગત સુખ મુસોપ્તી તુરીયા, અંતઃકરણમાં લે લાયા
 મન બુધ્ધીચીત અહંકારસુ ખેલે, મહા ભુતકા અંશ લગાયા ॥ ૪ ॥
 શબ્દ રૂપરૂં રૂપ રસ ગંધા, પંચ ધંદ્રીકા સખ વસાયા
 એ અક્ષર અવાયું વરસે, દેખાદેખ ફસ બંધાયા ॥ ૫ ॥
 જાદીન પંચ પ્રપંચહી નોતા, તાદીન અદ્રૂત અનાયા
 નામ રૂપ રહીત રવીદાસા, સોહી નીરંતર ગીતા ગાયા ॥ ૬ ॥

પદ ૩૩૩

રાગ પરજ

એસા પદ હમ પાયા સાંધુ, નીગમ નેતી નેતી ઉચાર્યા ॥ ૨૬ ॥
 ન રાચું જ્ઞાન ન ચલહુ અજ્ઞાના, રહું પંડ બ્રહ્માંડસે ન્યારા
 પાંચ પચીસકુ ઠોર લગાવું, ઝીલું અગમ ઘર જલુકારા ॥ ૧ ॥
 નવબી સોહં દસબી સોહં, સોહં સહસ્ત્ર અઠાસી સારા
 સોહં તેત્રીસ કોડમે વ્યાપક, સોહં નીજ વારસે નીરવારા ॥ ૨ ॥
 છઠા પદ સકલમેં શોભીત, સદગુરસે પાવે પારા
 જીવન મુકત હોઠ સો રહહી, આવે ન જાવે વારંવારા ॥ ૩ ॥
 સુક્ષ્મ પદ કોઠ વીરલા પાવે, સહેજ સમાવે રવે સુત્ર ધારા
 લક્ષ જાઘ અલક્ષમે સમાઠ, નહીં મુની નહીં ગીતારા ॥ ૪ ॥
 રામ કૃષ્ણ કપીલ અવતારા, સમજ સમે નીજ પદ ઠારા
 પ્રકૃતી પુરૂષ કે પાર સો ખેલે, નીગમ આગમસે નીરાળા ॥ ૫ ॥
 નીજ પદમેં કોઠ સંત સમાયા, બેખ બિપાધ નહીં વેવારા
 રવીદાસ જોગી ભોગી નાહી, નીરખ્યા હમહી હમારા ॥ ૬ ॥

પદ ૩૩૪

રાગ પરજ

આતમ બોધ કહું ગુર જ્ઞાની, જેથી પી ડ મંહી પ્રકાશા ॥ ૨૭ ॥
 કરં નીવેડો અરથ જુજવા, શીવ શકતી કેરા વાસા
 તીન શકતી એક નામ અનાહી, તીતુકા જુદારે ભાસા ॥ ૧ ॥
 એક જાંગ દુજી મુલકારા, ત્રીજી નામ વીંળુ વાસા
 બિનકે ઉપર આદ નીરંજન, તીન કીકાને એક લાસા ॥ ૨ ॥
 હીરદે કમળમેં અંતર આતમા, બાજે નાદ અખંડ વાસા
 કંઠ સ્થાન જીવ સોહં બ્રહ્મ આતમા, જહાં દેખા ખાલંક ખાસા ॥ ૩ ॥

બ્રહ્મી કમલ પર જોત સરખી, જીન ઉપર પદ નીરાસા
નીગમ સાસ્ત્ર અનુલવી વીચારો, ભાન ચરણ કહે રવીદાસા ॥ ૪ ॥

પદ ૩૩૫

રાગ પરજ

પંડ ખોળ વીના પાર ન પાવે, ક્યા પઢતા પુસ્તક માંડી ॥ ૧ ॥
નીરબે પદકા નહી નીવેડા, પાખંડ કર પરલે જામ
દમડી કારણ દે પરમોદા, પેટ ભર્યાંકી પંડીતામ ॥ ૨ ॥
ખટ સાસ્ત્ર ઓર પુરાણ અઢારાં, ભાગવત ગીતા ગ્રામ
કહે અદૈતા કર્મ કરે ન ચીંતા, સો નર નરક પડે જામ ॥ ૩ ॥
લગે લોલકે લોક સુનાવે, દેત દોટ ખીન ધીરજ ભામ
ખીન વીશ્વાસ સ્વાંગ ધર જુલે, અતકાળ જમ પુર જામ ॥ ૪ ॥
જોસે મસાલ ચી મસ્ત તેલ ભર, મગડી મસાલ ઉભા આમ
આપ-ઓરનકું કરે અજવાળા આપ અંધેરે અંતરામ ॥ ૫ ॥
કાજ કરાન કીતાબ વખાણે, નીવાજ પંચ વખત જામ
સાંજ પડે તજ છુરી ચલાવે, ગુરુગમ વીન હે ધુમરામ ॥ ૬ ॥
કાયા કમાયા ખીન કથની કથતહે, મુરખ મનમાં મરડામ
કહે રવીદાસ સત નામ ચીન્યા વીના, અંધા આડા અક્ષલામ ॥ ૭ ॥

:૦:

પદ ૩૩૬

રાગ પરજ

સુન પરદેશી વચન હમારા, જુગસે પ્રીત કંપુ નહી કરના ॥ ૧ ॥
જુગસે પ્રીત કીયે જહોત પરતાવા, હરી ભજન હરદે ધરના
કરલે જંદગી સખ જલ જાંડી, ગુર શબ્દ હીરદે ધરના ॥ ૨ ॥
રામ હે તેરો તુંહી રામકા, રમતા રામ તારણ તરના
સદગુર શબ્દે લગે સમાંધી, પદમાસન કુંભક કરના ॥ ૩ ॥
હો અસ્વરૂ ઉતર ભવ પારા, નુરતે નીરખ ગુર પદ રચના
પુરવકી ગંગા પશ્ચીમ ઉલટામ, બીજત પૃથ્વી ગગન ઝરના ॥ ૪ ॥
શુભ પ્રકાશ અખ થટ વાસા, ત્રીગુણ કાલકા નહી ઊરના
રવીદાસ પહોચે ઉન દેશા, પાવે સત પુરશકા ચરના ॥ ૫ ॥

:૦:

પદ ૩૩૭

રાગ પરજ

ધરધર પ્રીતસે હોવે ખુવારી, કરસાયા સદગુર સજના ॥ ૧ ॥
રાગ રંગ સખ હરી વીન જુડા, તાણાતાણી સખહી તજના
લે સરણા સતગુર સંતકા, દીયે ભેદ ગગનુ મરમના
યે તેરા મન કરે ગુર અરપન, અમૃત વચન સંતક સજના
કુલ મરજદા જોડ પસારા, દુષ્ટ લોકસે નહી લજના ॥ ૨ ॥

હું સ ઉપારન ધરાવ ધારન, શબ્દ સીંધુસે મનકું મંજના
 જાય મેલ સખ ઝોળખ રામ રખ, નીરખ ભાઇ નીરભે જંગના ॥ ૩ ॥
 હેઠકા કરના ખેહદવાસી, ગમનાહી માયા તજના
 નહી રવીદાસ ખેહદ છોડયા, મીલ્યા પુરખ અખ કયા ભજના ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૩૮

રાગ પરજ

લગી પ્રીત સદગુર સાહેબસે, સો કયું અટકે જાણ જાની ॥ ૧ ॥
 સુરત શબ્દકી સીડી પકડી, ચઢી સહેજ પર અસ્માની ॥ ૨ ॥
 હુવા મકાશ પરમ સુખ પાયા, સુખ ખોલ્યા અમૃત વાણી ॥ ૩ ॥
 જરીયા પારા ઝલકયા તારા, અંતર ભાગ્યો ઉલરાની ॥ ૪ ॥
 મીટ ગયા ડોલા ભીતર ખોલા, નીકસી હર હીરા ખાની ॥ ૫ ॥
 તુટા ઘાટા હુવા નીરાટા, ટુટયા પાટ ફેલ્યા પાની ॥ ૬ ॥
 ઉલટા સીંધુ સુભર ભરાના, એક દ્રષ્ટી એસીઆની ॥ ૭ ॥
 દીના ડંકા કળહુ ન શંકા રાજ રંકકા નહી કાની ॥ ૮ ॥
 કરી પરખીયા હરી નરખીયા, ઉન વાત મેરી માની ॥ ૯ ॥
 કરં ન અખ મેં ખેલું સખમેં, રમતા રખમેં જમ ઠાની ॥ ૧૦ ॥
 કહે રવીદાસ મેદાન ન આપું હુમ પાદશાહ પરવાની ॥ ૧૧ ॥

:o:

૫૬ ૩૩૯

રાગ પરજ

મેં સીપાઇ સદગુર સાહેબકા, લહું તોપ જખતર પેરી ॥ ૧ ॥
 શીલ સંતોષકા જખતર પેહરં, લઉં શમસેર સતગુર કેરી ॥ ૨ ॥
 સાત સાહેરકા છુટ ભરાઉ, મારં કાળ દુસ્મન વેરી ॥ ૩ ॥
 સીંધ જકરી બેળા ચરાવું, રાજ રંકકા એક શેરી ॥ ૪ ॥
 પાંચ પચીસ કોઇ જાન ન પાવે, જાણ મોહોલમેં જોઉં હેરી ॥ ૫ ॥
 સત શબ્દકી લગી ખુમારી, સુન શીખર સુરતા મેરી ॥ ૬ ॥
 પરી જાણકે પરચે ખેલું, કરં ટેલ સત સખુરી ॥ ૭ ॥
 આદુ રાજને આદુ દુહાઇ, હોઇ જાપ પાદશાહી કેરી ॥ ૮ ॥
 કહે રવીદાસ સદગુરકે આમે, માયું મોજ આકરી મેરી ॥ ૯ ॥

:o:

૫૩ ૩૪૦

રાગ પરજ

લગ્યા કલેજ ઇદ ગુરંકા, વેદન જાણે એની વાત ॥ ૧ ॥
 પતીવ્રતા હોય નાર પદમણી, સો જાણે પીયુકા ખાંત ॥ ૨ ॥
 વ્યભીચારીણી હીરે વલખતી, અણુલેખે આવેલાત ॥ ૩ ॥
 દુટપડે ભલે ધરણી આકાશ, સુક જામ સમુદર સાત ॥ ૪ ॥
 તોય વાંછવા હોઇ ન પીયાસે, નીરભે નેહ તણુ નાત ॥ ૫ ॥

પલ પલ મેરા પીયુજકું નીરખું, ખંડત નહી દીવસ રાતું
 તીન જીવનકા અજવાળા, અહોતીશ વરસતે સ્વાંતું
 પ્રેમ ગલીમેં મેરા પીયાજીકું પામી, અનેક સુર તણી કાંતું
 પાપ પુન્ય મટી ગયા સખી મેરા, જીલ ગદા સરવે જાંતું
 તાર લાગી જમણા લાગી, તારે તાર મીલ્યા તાંતું
 કહે રવીદાસ સખી સદગુરકા, મન ન દોડે અજ ધાતું

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૪૧

મુખ કહું તો મહાસુખ હોવે, જ્યાંથી ઉપજી મન વાણી
 પ્રથમ આદ્ય ગુર અવીગત એકલા, નહી સદી મન મંડાણી
 મટીતી માણુ પીંડ નહી વાણી, ન ઉપજે પવન ને પાણી
 સહેજ સુનથી હંસ પ્રગટીઆ, માણુ ચક્રી મન ને વાણી
 વાણી મનમે મન માણુમે, માણુ અલખમે અલપાની
 જહાંકા જીપના તહાં સમાયા, જેણે સાન સદગુરકા જાણી
 ગાકી જાત જણાય જુગપી, દુઃખ દેખો એક દર્શાની
 જ્યારે રવી શશી ઘર આયા, એ પહોચેકી પરવાની
 પવન ગગનમે રહ્યા સમાઈ, ઉનમુતીએ ઠેરાની
 નીરખ્યા નીરગુણ નાથ નીરાલખ, વસ્તુ પુરાતનહં માણી
 સદગુર કહે રવીદાસ સમજ લે, વીન સમજે શીર હે હાંણી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

:o:

પદ ૩૪૨

રાગ પરજ

મતકર નીકા જીવ અલાગી, થોડા જીવન સાર ક્યા સોવે
 મનખા જનમહે રતન પદારથ, એહી જીગત શીર નહી હોવે
 હરી લજ્યા વીના ધીક હે જીવના, ક્યા મનખા એજે ખોવે
 સાહેબ સુમરન સાખુ છોડેકે, કાદવ કપડા કયું ધોવે
 હરી સાગરકું દહ પાગથી, ખાખોચીયામાં કયું ડોવે
 સુકતા ફળકા ખેત છોડેકે, જવાસ તરણા કયું ટોવે
 અંખ સરીખા અમૃત પરહરી, થડ થોવરકા કયું ખોવે
 અનલે સરખા અનંદ છોડેકે, કરમ કીયામે ક્યા મોવે
 અજા નીર ગંગાજળ કેરા, મુતે મુંખડા ક્યા ધોવે
 એહી શીખામણ સમજી જનકું, સુરખ મનમે નહી ગોવે
 કહે રવીદાસ લાણુ પ્રતાપે, કરમ કાળ ધોખા ધોવે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

૫૬ ૩૪૩

રાગ પરજ

સત ભજનસે કરલે ગુનરા, મેરામ, સદગુર માંહી ખોલે
 માંહીલા શહેરમાં રતન અમુલખ, વસ્તુ છે માંહી અણુમોલે ॥ ૮૬ ॥

દીલ દરીઆમાં અખડ દીવો, દીઠા વીનાના દીલ ડોલે
 જાંતીના ભરીયા ભવોભય ભુલ્યા ગુર ના તાળા કાણુ ખોલે ॥ ૧ ॥

ગગન મંડળમાં ગુપત ગેખી, આવન આહેર સોહી ખોલે
 નુરત તખત પર નામ નીરંતર, નુરતે સુરતે નટ ખેલે ॥ ૨ ॥

આદ અનાદની જેને ઓળખાણો, મુળ ભજન તે નહી મેલે
 લાગી પ્રીત સદગુર સાહેબસે, ફળ લાગ્યા જેમ બહુ વેલે ॥ ૩ ॥

આ મારગડે આવતાં ને જતાં, આનંદ ભયો હવે મન મેર
 આ સંસારમા એતો મારા ભાઈલા, સત પોકારે અવસર છેલે ॥ ૪ ॥

પટા લખાયા સરકાર હજુરી, અવર દીલ હવે નહી ડોલે
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, અમર પીયાલા અહોનીશ પીલે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૪૪

પરજ

હર દરીયામાં હમેશ નાતા, મન મેલા તેરા ક્યુ રેતા ॥ ૮૬ ॥

આધ સરાવતા બહોત જુગ વહી ગયા, મુવા પીછે મુખ નહી જોતા
 આયા પુરપકું આદર નહી દેતા, મુવા ખાપકું ક્યું રેતા ॥ ૧ ॥

ઉગે ત્યાં તો કબહુ ન વાવે, ઇંગારે ખીજ જમ ખોતા
 ખાય પીયે ને મારે ખાસડે, ખરા માલ મુરખ ખોતા ॥ ૨ ॥

આંખા વૃક્ષકી છાયા છોડકર, આકડે આસન ક્યું સોતા
 હંસ સલામે ક્યુ ન ખેઠા, બગ સાથે ખાવે ગોથા ॥ ૩ ॥

પર ત્રીયા સાથે પ્રીત કરતા, કુડી નજરે ક્યું જોતા
 પતીજતા ઘેર નાર પદમણી, ગુણકાસે મન ક્યું મોતા ॥ ૪ ॥

કર લે અંદગી સાચા સાહેબકી, અમર રહે તેરા તન તોતા
 કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, એ અવસર શીર નહી હોતા ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૪૫

પરજ

દેમો કુદરત ખેલ ગેબકા, અન્યા હે ન્યારા ન્યારા ॥ ૮૬ ॥

એકકું મેડી જળા અટારી, એક સુવે બજાર
 એક હાથીકે હોદે એકે, એક ઉઠાવે બહુ ભાર ॥ ૧ ॥

એક વણુજ વેપાર કરતહે, એકે કાયા પસારા
 એકે સીરપર ટોપી ડારી, એક ભયા હે વણુગર ॥ ૨ ॥

માત પીતા બાપ જન ભાણેજન, એકું જની હે ધર દારા
એક જનુની જનમ જનાયા, એસા જુગ નીરધારા
સ્થાવર જંગમ કીટ પતંગા, જકુતનકા સખ લારા
કહે રવીદાસ એ મનકી બાજી, તાપર પદ અપરંપારા

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૪૬

પરજ

દેખો માયા બહુ બળવંતી, પંડીત પરગટ કરે જોડે
રાજ રંક કકાર જોગી, માયા દેખી સખ કાઠ હોડે
જાની ધ્યાની સખહી માહી, સખહી લીયા ચડતે થોડે
અખોલ મુની આસન ધારી, દેખી મહોર મુખહી મોડે
ધન આયા જળ ધીરજ નાહી, એસા તાન માયા તોડે
સરપ નારી શોભાવંતી, હરીફને મારે હોડે

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

કંઠ નરપતી નજરમેં છુટયા, લખ અપર માયાં લોડે
સદગુરના બાળક આગળ, માયા કામ કરે કોડે
કહે રવીદાસ સોમ સંત સીરામણી, માયાકા બંધન ત્રોડે

॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૪૭

પરજ

ચરણુ ગ્રહાં જોણુ સદગુર સાહેબનાં, ત્યાંથી જમકા રહ્યા હારી
કરણીનો કાટવાળ એકો કાયામાં, નામતી નોખત વાગી લારી
ઉલટી ફેજ એક ચડી ગગનમાં, જમ એકી દશમી બારી
નવ દરવાજે નાંગળ નાંખ્યા, વસકીની વસ્તી સારી
ઉસ નગરીકા રાજ પકડયો, નુરત સુરતસે ધર નીહાણી
શીલ સંતોષ આપ એકા કાયામેં, દોડુ દીયો ત્યાં દયા નાહી
મુખમણા નારી સેજ પીછાવે, ત્યાં નહી લાગે લોભની લારી
રવી ઉપરે રહ્યા અજવાળા, ત્યાં ન ચલે ઓરની કારી
કહે રવીરામ ગુર ભાણુ પ્રતાપે, સોમ સંતનક બહીહારી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૪ ॥

:o:

પદ ૩૪૮

જગો મન તમે ચેતો આતમ રામ, દેખો નજર પાછળ ફરી
ઘડી ઘડીના ઘડીયાળા વાગે, કાયાનો ઘડ તારો લેશે ઘેરી
માતા પીતા તારા કુટુંબ કમીષો, એની બંધવ સુતની ઘેરી
તેમાંથી કાઠ સંગ નહી ચાલે, નહી ચાલે ઘરની નારી
દશ દરવાજા બંધ કરી લેશે, ચોપદાર ઉમો તારો ચોક ઘેરી
કુન વીના કાઠ પાસ નહી આવે, કાણુ કરે વધીં તેરી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

એક દીન જન્મડા શેહરમે જીલટમે, ધમસાણુ ચડસે એની સ્વારી
આ કાયામાં ધધુકાર લાગી રહેશે, આજ્યો અશાકે જેમ ધન ધોરી ॥ ૩ ॥
મનમાં પીચારી તનમાં તપાસી, મનખા જનમ નાવે વેરી વેરી
કહે રવીરામ ગુરુ ભાણુ પ્રતાપે, એક અલખ આશા તેરી ॥ ૪ ॥

:o:

૫૬ ૩૪૯

પરજ

સુણુ ખે સુંદરી તેં સખ જુગ ધુતા, મેં સદગુરુકા અડગ પુતા ॥ ૧ ॥
તેરા માન મોહ નહી મોપે, સહેજ સુન ધર જગ સુતા
ત્રીન ભુવનમાં તું મારે તરફેડા, મેં સત સમ્પદે રહું રતા ॥ ૨ ॥
તેરા માન ત્યાં તેરા પસારા, કરે ચતુરાઇ નાતા ધોતાં
આજ યોકાને મન મલીના, તા ધર જગતું દે ડોટા ॥ ૩ ॥
ફાગટ ફુલ્યા ને શ્રમણાંએ ભૂલ્યા, જમ કીં કરસે જગ ભુતા
અલેખ અલ્પાદી ખખર પડયા વીન, ખરી વસ્તુમાં જગ ખુતા ॥ ૪ ॥
જાણુ પુત્રકે તુજમે વળગ્યા, વીણુ કીયાયે જયું કુતા
આ કાળામાં ભોગ કરીને, જગ સરજે જંગલ ભુતા ॥ ૫ ॥
ભાણુ સદગુરુએ ભેદ બતાયા, મલીયા અવીનાશી અવધુતા
કહે રવીરામ પુરા ગુરુ પાયા, સખધટ દેખું એક તુંહી તુંહીતા ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૩૫૦

પરજ

દેખો ફુલ ફકીર વેરાગી, કેસા ખેલ મચાયા હે ॥ ૧ ॥
સુખ કમળકું દ્રઢ કરી બંધ્યા, પવન ગગન પર જાયાં હે
નાભી કમળ ખીચ કીયા નીવાસા, સોહંતાર મીલાયા હે ॥ ૨ ॥
સુખમણા સાસ અજંપા દોરી, ખીન ખાદલ બરસાયા હે
ચમકે ખીજ મોતી ઝડ લાગી, દીલ દરવેશ દરસાયા હે ॥ ૩ ॥
ધંગલા પીંગલા સુખમણા સાધી, ગંગ જમન ખીચ આયા હે
ત્રીકુટી સંગમ તાર મીલાયા, નીર્મલ નીરે નાયા હે ॥ ૪ ॥
જળહળ જ્યોતી અખંડીત ઝળકે, અનહદ નાદ બગ્યા હે
અભાડ ફેડકે આયા મેદાના, તકીયા એક દેકાયા હે ॥ ૫ ॥
તુર તુર જ્યાં કહુ એ નાહી, મહાપદ મન બંધાયા હે
કહે રવીરામ સદગુરુ જેસા, નામ અનાદી પાયા હે ॥ ૬ ॥

:o:

૫૬ ૩૫૧

પરજ

નીરંતર દેશ નીરંતર વાસા, નીરંતર નામ હે અખંડ તુરા ॥ ૧ ॥
અખ મેરી સુરતા લગી નીરંતર, સોહે પુરપ હે લરપુરા
નુરત સુરત થકી અસ્થીર ધરમે, પાપ પદનીજ પ્રેમપુરા ॥ ૨ ॥

થક્યા અળ'પા માહી થકી ત્રીવેણી, થકી સુખમણા તુરીયા થાકી
જળ રલમલ પુતના સુત લાહુત, આયુ તપ રહે હરી હજુરા ॥ ૨ ॥
અસ્થુલને સુદામ સખસે ન્યારા, પવન પાણી નહી ચંદ સુરા
ધરણ ગગન કહુ નહી નીશાની, સદા સ્વતંત્ર ગુર હે પુરા ॥ ૩ ॥
પુરવી ગંગા પછમ જય ઉલટી, વાકા પ્રકાશ હે અંબુરા
કહે રવીરામ નીરંતર વાસા, નહી ધર ભીતર નહી દુરા ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૫૨

પરજ

વાદ વીવાદ મત કરે ભાષ, અંતર થી આપું ટાળો ✓
પુરણાનંદ પરીક્ષણ પુરશોતમ, બાહેર ભીતર એક બ્રહ્મ ભાળો ॥ ૧ ॥
જાંતી બેદ અને ભીતર જિમણા, છોડી દીયો ચીતનો ચાળો
મોટા પુરષના વચન ચીચારે, જ્ઞાન હીમાળે મન ગાળો ॥ ૨ ॥
લીલોને પીલો લાલ સંદેહ, ચૈતનથી વણું કાળો
પાંચ તત્વને પડદે બોલે, વાદળ ઓથે જેમ વરસાળો ॥ ૩ ॥
જિંચ ને નીચમાં એક છે આતમ, વૃદ્ધ જોખન ને નહી બાળો
હીંદુ તુરકનું એક છે આત્રમ, જેમ ધાતુનો ઢાળેલ ઢાળો ॥ ૪ ॥
નીજ ધરમમાં તમે જીવો નીહાલી, પ્રેમ ભક્તીના પરવટ વાળો
કહે રવીરામ તમે કાંથી આવ્યા, મુળ શબ્દને સંભાળો ॥ ૫ ॥

:—:—:

૫૬ ૩૫૩

પરજ

દેખા દેખી તમે મતકરે ભાષ, જ્ઞાન ગુરાંકી ગત હે ન્યારી ✓
વાકા મતા હે અગમ અપારા, ક્યા જાને દુનીયા સારી ॥ ૧ ॥
વીના સુરત નદ ખેલ કરત હે, ડોર ડંગેતો ભુપર ડારી
મોજ ન પામે જાએ એના જીવથી, એક પલકમા જીગ ગયો હારી ॥ ૨ ॥
કોઇ કહે શ્રીજી બાળ બ્રહ્મચારી, સોળસે ગોપીની મેહે હારી
એસા દેખી કોઇ આપ દોડાવે, નરકે જાવે નરને નારી ॥ ૩ ॥
દુરવાસાને આસને આવ્યાં, થાળ ભરી પ્રજવાસી
ભોજન હતાં તે જમી ગયા વાલો, કહેવાણા સદા અપવાસી ॥ ૪ ॥
જનક વીદેહીએ આતમ ચીન્યો, રાજ કરીને દુષ્ઠા દારી
એક હાથ સ્ત્રીના ઊપર, દુજે હાથે અગ્ની ઝારી ॥ ૫ ॥
સમજ્યા વીના સખ મલી ખાવે, બિદર ભયાંના અધીકારી
જ્ઞાન ન જાણે વીધય રસમાણે, એક અપરમાં એકાકારી ॥ ૬ ॥
સમજ્યા સોઇ સમ દષ્ટી રહેવે, સોઇરે સંતનક જાણે બલીહારી
કહે રવીરામ સત ભાણુ મતાપે, ખેલ સુકેતો ધાય ખુવારી ॥ ૭ ॥

૫૬ ૩૫૪

પરજ

આંત્રીલા આંત્રી નહી છોડે, ખેલકરે સખ દીલ ખોટે ॥ ૧૬ ॥
 ધી સકર કગવાકુ સુગાવે, બિડી ચાંચે નરકે ખોટે ॥ ૧ ॥
 મુકતા ફળ બગકું સુગાવે, લે મજલી બગકી હોટે ॥ ૨ ॥
 ખીલીકુ મોદક ખવાવે, મુસા મુખમેં ગ્રહં ચોટે ॥ ૩ ॥
 ચચીએ ગર્ધવકું ચંદન, ધુળમાં જમને લોટે ॥ ૪ ॥
 ભોરીંગકુ પય પાય પ્રીતકર, ઝેર અંગથી નવ છુટે ॥ ૫ ॥
 કુતાકુ સેજે સુવાવે, લમ હાડ એસે ચોટે ॥ ૬ ॥
 મુરખ મુખ વાણી ખેલે, દીલમાંહી વીખડી છુટે ॥ ૭ ॥
 સદગુરકા શબ્દ નહી માને, મોહ જન કહો કેમ તુટે ॥ ૮ ॥
 પરમાતમ પરગટ નહી સુજે, જમ મહદે માથો કુટે ॥ ૯ ॥
 કહે રવીદાસ સદગુર કયા કરહી, કુખુધી મારગ એ લોટે ॥ ૧૦ ॥

—:—:—

૫૬ ૩૫૫

પરજ

જોગી અજરાયલ અનભે જાની, હું ટાળી સોહં વરીયા ॥ ૧૬ ॥
 નમણુ ખમણુ શીતળ શબ્દ મુખ, નરણુ નર જીવત મરીયા ॥ ૧ ॥
 અસલી જાદા સદા ઉજગર, નાવે નીતય નીરમલ દરીયા ॥ ૨ ॥
 અંધકાર આથમીયો સરવે, હુવા અખંડ અજરા જરીયા ॥ ૩ ॥
 સાધન સરવે ગયા સમાધ, પ્રગટી જોત અમૃત ઝરીયા ॥ ૪ ॥
 દ્રષ્ટા દ્રષ્ટી હુવા વેગળા, મારી મન બિનમુની ઠરીયા ॥ ૫ ॥
 રાગ રંગ કાંતા છંદ કથની, છુટ ગઇ સખહી કરીયા ॥ ૬ ॥
 આવરણુ અંતર નહી જા ઘટ, સો પદ ગ્રહે કારજ સરીયા ॥ ૭ ॥
 સરવ શાસ્ત્ર નહી કામકા, હુવા સમદ્રષ્ટી સખે હરીયા ॥ ૮ ॥
 મીટયા વાદ વીવાદ વાણી વીચારા, થાપ બિયાપ સખ તાપ ટળીયા ॥ ૯ ॥
 કહે રવીદાસ સત લાણુ પ્રતાપે, લાજ્યા બ્રહ્મ સુભર ભરીયા ॥ ૧૦ ॥

—:—:—

૫૬ ૩૫૬

પરજ

મેં બંદા સદગુર સાહેબકા, કુડ કપટસે રહું ન્યારા ॥ ૧૬ ॥
 સંત સીપાઇ જુગસે જાણીયા, ઉનસે મેરા હે લારા ॥ ૧ ॥
 તૃણા તોફાન ચડે હે ખીચમે, નીજત તકે તેગે માયા ॥ ૨ ॥
 તખત ખેદ તંતકું તોડયા, નેહકા નજર નીહાજ્યા ॥ ૩ ॥
 જગત જુડી વીખ્યા લોભે, બાંધ નરકમે લમ કારા ॥ ૪ ॥
 ચલના ખીકટ અગમ પંથ હે, ખેલના ખુખ ખાંડા ધારા ॥ ૫ ॥
 સુરા થાસો સન્મુખ આયા, હટયા કાયર સખહી હાર્યા ॥ ૬ ॥

હજુરી આકર હક હરદમકા, અરથે બતાયા અણુસારા
કહે રવીદાસ મેં જુઠં ન ખોલું, નહી માને વા શીર ભારા

॥ ૪ ॥

પદ ૩૫૭

પરજ

લકતી કરના સુમરણ કરના, દેખોજી જિનકા કહું ટાળા
સંત સુહાગી રમતા રામા, ફરે જગતમે મતવાળા
કોઈ કીસીકી પરવા ન ધરહી, રહે અચેત નરગુણ ન્યાલા
કામી પુરૂષ ધર જાય કામની, પેટમાં નહી પડત કાળાં
મનમાં સંશય ક્યુન જિપજે, જાકું પ્રગટીયા જે ચાલા
ચોર મહેલ ફોડ મધરાતે, તોંકે સુગટ રખ વાળા
મરણ તણો બે રતી ન જિપજે, માથા સાટે કાઢે માલા
નટડીકી રમત બહુ અધરી, ખોરાચલે ક્યુન ખ્યાલા
કહે રવીદાસ લકતી મહાવંકી, સદ ગુરૂસે જિવડયા તાલા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

પદ ૩૫૮

પરજ

ચાહ ચંડાલી વીપરીત વળગી, પકડ સ્વાંગ સખહી ખાયા
ચાહે ગુર શીવકુ પરમોદે, વીપય પ્રીતમેં ચીલ માયા
ચાહે વૃક્ષપાન મતવાળા, ચાહે કવીત છંદ ગીત ગાયા
ચાહે નાયત તાન મીલાવત, ચાહે રંક સખહી રીઝાયા
શખ્દ ખોલે બહાંડ ડોલે, મન મેલે ધન દ્રઢાયા
ચાહે તીરથ વ્રતકી આરા, ચાહે ચારો ખુંદ ધાયા
શત્રુ મીત્ર પુરૂષ પાપ પાખંડા ચાહે અનંત વાધી જિપાયા
ચાહે સાધત ચાહે બાધત, ચાહે ઘટત મન અખ રાયા
જ્ઞાન ધ્યાન ચાહે માન અમાના, બંધ મુક્ત માનત માયા
ચાહ અચાહ મટયા જે જનકું, અર્ક તેજ અર્ક રહાયા
રવીદાસ એક નામ અખંડીત, નહી ક્યુ ગયા નહી આયા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

પદ ૩૫૯

પરજ

લગી પ્રેમકા જડી સખીરી, ક્યુ કર નીકસું મેં બહારા
જ્ઞાન દીપક દીલ અંદર દીના, અખંડ હુવા જિજ્યારા
ગુરૂ ગમ ગેળ જડયા ગુર શખ્દે, મીટ ગયા સખ અંધીયારા
વેરાગે વેહ સમી ગયા સખહી, શીતળ અંગ હુવા સારા
શશી જિગ્યો શીરપર મેરે, પંચ ચોર પકડ મારા
જોગ કલા સી જુગલે સાધી, વ્રીકુટી પર જિવડયા તાળા
દ્રઢ કર આસન વાળી બેઠે, જિન્મુનીસે લાગ્યા લહારા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

જિલડી સુખમન સાધી સુરતમે, પછમકા ખુલીવા ખારા
 શશી સુરકે જમ મીલાયા, તેજ હુવા અપરંપારા ॥ ૪ ॥
 શસી સુર છોડ ચલીયા, માલમે કીયા મે કરતારા
 પરમાતમે પરગટહી પેખ્યા, સદગુર કેરી અણુસારા ॥ ૫ ॥
 લીંગ વાસના નવ તત્વકી, અલ્પ અગનમે પરગરા
 કહે રવીદાસ એસા પીયું મેરા, વ્યાપક હે સચરાચારા ॥ ૬ ॥

૫૬ ૩૬૦

પરજ

લહે સદગુરકી વરત અલોકીક, લોક વાદ સખહી જુઠા ॥ ૮૬ ॥
 મોહ નીદા મોહો નર સુઠા, માત ઉદર આપે ગુઠા
 લાતે રસાયા નર ભોદડ, રોદક ક્યું સાહેબ રઠા ॥ ૧ ॥
 સત શબ્દસુ લયા પરીપુરણુ, મન જુદી ચીત તોરંગ ઉઠયા
 અહંકારે અથડાયા આત્મા, ઠંગઠંગી લગી ઠરીઆ હુઠા ॥ ૨ ॥
 કનક કામનીસે ક્યુલાયા, સરવસ લખ ઉનકુ સોયા
 ખાજે બળવે લોક રીઝાયા, ચીને વીન નહી હરી તુઠા ॥ ૩ ॥
 હરદમ હેર પરખલો ખારા, જીભ્યા હાલત નહી હોઠા
 રવીદાસ સખ્યા સદગુરમે, વ્યતીરેક પદ નીજ વેકઠા ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૬૧

પરજ

દેખો પરપંચ અંધક અંધક, જત મત શત સખહી ભાગા ॥ ૮૬ ॥
 સદગુરકી દ્રઢ લકતી ચુકયા, મન અવીધામે જમ લાગ્યા
 કંચન કેવળ નામ પરહરી, પાખંડ પીતળસે મન લાગ્યા ॥ ૧ ॥
 દંભે આઘ દેરા દીના, અરડ મરડ ક્યુલ્લીકા કાગા
 માન ખડાખ ધરખા ડિલી, સત પુરષકા રકા માગ્યા ॥ ૨ ॥
 મતલબ માયામે આશકતી, દુખધાકા ડંકા વાગ્યા
 મહાનુભાવકા શબ્દ શુણ્વતહી, દેહા ભાવ તત્વ ત્યાગ્યા ॥ ૩ ॥
 અસ્ત્રીસે પ્રીત ભુત હોમ ભમતા, ધનસે પ્રીત અવતરે નાગા
 રવીદાસ સુખન સંગ છોડયા, લાલુ પ્રસાદે અખંડ ગાગ્યા ॥ ૪ ॥

૫૬ ૩૬૨

પરજ

સદગુર એક અખંડ અવીનાશી, ખંડ ખંડ મૃગજળ ભાસે ॥ ૮૬ ॥
 ઇંદ્ર ધનુષ્ય બુદ બુદા પીગળી, જળ તુરંગ અક્ષ આશે
 પાટ વીંધા બાજીગરકા અંબકળ, મીથ્યા દોલત મુઠ મતીસે ॥ ૧ ॥
 મૃગજળ રાખ રંક અર જોગી, ભોગી રોગી લલા પુરાસે
 મૃગજળ ગુર શીષ મીત્ર મીલાપી, માયા થાપ મૃગજળ ભાસે ॥ ૨ ॥

અંતઃકરણુ ઊભે સખ ઊરમી, વીધય વીલાસ કરત તાસે
ખીન ગુરુગમ અંધ નહી સુઝે, બાંધ્યા જીવ આશા પાસે ॥ ૩ ॥
ધાગા લાગ્યા નામ નીરંતર, ત્રુટયા પછી કોઇ સમાસે
ભરમ કરમ છુટયા રવીદાસા, અખન બળિં ઊલટ દર્શાસે ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૬૩

પરજ

દેખો કુબુદ્ધિ કે રહે વસત હે, હરખ શોક રાગ ભય આંતી ॥ ૧ ॥
ચંચળ ચપલ અરડ ચીત મેલા, દુખે દાઝત નાવત શાંતી
સદા કાળ વીકરાળ કુવચની, મહાપુરુષસે કરત ધાંતી ॥ ૨ ॥
સુકર કુકર ઊલુક સમ હૈસી, ખલ વીદાસે બહુ ખ્યાતી
કામી કુમતીયા અંધ કુઅહારી, પાપી શીરમે સોખત આંતી ॥ ૩ ॥
કંથ દેખી મન અતી ધુલત, મોહ બિપન્નવે વખત ગાતી
સત રાખદ સો વીખ સમ લાગત, રોશ ભરી અખીયા રાતી ॥ ૪ ॥
અપના આપા કહત બડાપા, ભાવ દેખાવત બહુ ભાંતી
કહે રવીદાસ સો જમસે નહી બચત હે, ગુરુસે કપટ સંતસે કાતી ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૬૪

પરજ

જીવન મુકત સંત મરજીવા, સૌ રામ સેજે ગાવે ॥ ૧ ॥
કરમન દ્રોષ લોભ ન માયા, જન જાની રહે નીરદાવે
નીરપ્રેહી નર હૈપન રત, સમદષ્ટી સખકું ભાવે ॥ ૨ ॥
પક્ષ પાત નહી પર આપકી, ધમંડ છોડ અગમકુ ધાવે
શીલ સંતોષ ક્ષમા દયાવંત, બિગ્ગજાની બિન્ત નાવે ॥ ૩ ॥
ભુમ ઉપર સજ્યા સાથરા, કુબહુક પાંચ જમત પાવે
ખુશ ગુજરાન ચલાવે ચેનસે, હરી ગુરુસે ગમ પાવે ॥ ૪ ॥
અદ્વૈત રૂપ જ્ઞાન કે સાગર, અસંગી ચીત અડગ કહાવે
કહે રવીદાસ સોઇ સંત સચ્ચીદાનંદા, ગભવાસ બહોર નહી આવે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૬૫

ઓંધવજીરે એક અરજ હમારી, વાલાજી એક વીનંતી હમારી, ॥ ૧ ॥
કહેજો જદુપતી રાખને
કેમરે થયા મારા નાથ નમેરી રેહાં
જીવન કેમ રે જીવાયરે, જળ વીના જેમ મીન વસોયાં ॥ ૨ ॥
એમરે અમારા દીન જાયરે
ત્રીકમજી તમે કેમ તરછોડારે હાં, મરીએ મહાવીખ ખાધરે
આતમ હત્યા હમે દેશુ હરીને, ઓર નથીરે ઉપાધરે ॥ ૩ ॥

તમે છો મારે ઘાટ ધરેલા રેહ્યાં, બળો છો જદુરાય રે
 નીરવનીયાને પંથ નામ તમારું, કાટી ધવળ કહેવાયરે ॥ ૩ ॥
 પુરવ જન્મની પ્રીત હુમારે હાં, મોહન કેમ મેલાયરે
 કહે રવીદાસ સત લાણી પ્રતાપે, આવા ગમન મરી નયરે ॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૬૬

ગરબી

(હરીભજન થકી છોટા હોય તે એ રાહ) ✓

સંતે સરમાં, પ્રીતમ પ્રેમ સુહાગી દર્શન દીજ્યે
 નીત નીરમે જ્ઞાન, માન રહીત તણા સુખ લીજ્યે ॥ ૧ ॥
 નીત રનેહ સંત મંડલી આવે, તેને સર્વ મળી સન્મુખ જાવે
 પ્રીત સહીત લખ પંથરાવે ॥ સંતે સરમાં ॥ ૧ ॥
 તે રદે કમળમાં બહુ હરખે, તે નેણુ ભરી સંતને નીરખે
 તે સુખ આપે સહુને સરખે ॥ ૨ ॥
 શીલ ધીર સાચા શુરા, જેણે ક્યાં કામ દ્રોધ ચુરા
 તે ભજનસેં રહે ભરપુરા ॥ ૩ ॥
 શીરોમણી સુખ સાગર છે, સંત જ્ઞાન તણા મહા આગર છે
 તે અનમે અખંડ ઊગ્ગર છે ॥ ૪ ॥
 અહા સ્વરૂપ મન વચ કાચે, સંત એ ભાગ ફળે પાછાચે
 રવી દર્શનથી કુલી મલ જાચે ॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૬૭

શેરબી મુકામેથી રવીદાસજી મહારાજે સંતે સરમાં
 પ્રીતમદાસજી ઉપર લખેલ પત્ર

પ્રીતમ પ્રેમ સોહાગી મીઠા, એવા વીરલા પૃથ્વી પીઠા
 નેણા દર્શન કરવા ઇચ્છે, તમને તત્વ દર્શી પ્રીછે ॥ ૧ ॥
 ચાર ખુંટ સંધેસર સંધે, બીહારીલાલ ખીરાજ્યા
 રશીયા કેરું ધામ રમણનું સંતો તણા સમાજ ॥ ૨ ॥
 સાચા સદગુર મળીયા બાપુ, સાચી કીધી સેવા
 દશધી ભક્તી પુરણ પ્રગટી, અંતર ટળ્યા અહમેવા ॥ ૩ ॥
 મહા અધીકારી પાસે પુરા, જેસમ આતમ જોગી
 આઠ પહોર રહેવે અનુભવમે, અહા રસ કેરા જોગી ॥ ૪ ॥
 મળવા ઇચ્છે મન રવીનું, પણ પળ ધડીએ ધડીએ
 પ્રારબ્ધમાં કાંઈ એક ખામી, જો ન અવાયું હોડીએ ॥ ૫ ॥

સમદ્રષ્ટી શીતળ સુખકારી, સરળ સભાવે ગરવા	॥ ૫ ॥
વીખીયા રોગ સમુદો કાપી, રહ્યા નીરંતર નરવા	॥ ૬ ॥
કલ્પ વૃક્ષ શોભે અતી સુંદર, જે માગે તે આપે	॥ ૭ ॥
વીધી નીશેષ રચું છે જેમાં, તેથી તમો અમાપે	॥ ૮ ॥
દીનકર ઉગે દીનદીન પરતે, સહિને કરે અજવાળું	॥ ૯ ॥
ઉદે અસ્તથી સ્વરૂપ તમારું, નીરગુણ પદ નીરાણું	॥ ૧૦ ॥
અર્જુન ઉડે પણ અતી ખાશે, ગંભીર પણે અતીભારી	॥ ૧૧ ॥
એ ઊપમાં સંતથી રહી ગ્યોરી, જળ નીધીથી લક્ષ ત્યારી	॥ ૧૨ ॥
ક્રમળ શ્રમર હંસ પડીત વખાણે, શોકન છુટે આશી	॥ ૧૩ ॥
તેથી ચાલ તમારી ઉલટી, સદાય શુદ્ધ નીરાશી	॥ ૧૪ ॥
બહુ રસ ગાયો પીયો પાયો, છેક ઉડાડ્યો છેળે	॥ ૧૫ ॥
જે રસ સનકદીકને દુર્લાભ, તે રસ માણ્યો ભોળે	॥ ૧૬ ॥
હેતે પ્રાંતે હળતા મળતાં ઘણાં દીવસ ગયા વીતી	॥ ૧૭ ॥
ગોષ્ઠી કરવા મન અભીલાષે, અંતર ગતમાં પ્રીતી	॥ ૧૮ ॥
સરગુણ ઊપર વહાલ વીધેએ તે સરૂપ છે કેહવું	॥ ૧૯ ॥
કેમ ઠાર રહે છે કહી દાખવો, કેમ રહેણીયે રહેવું	॥ ૨૦ ॥
સરગુણનું કારણ છે નીરગુણ, કેમ પેર તે ભાસે	॥ ૨૧ ॥
ગુણ નીરગુણથી પદ છેન્યારું, તેનો કહીયે આશે	॥ ૨૨ ॥
સરગુણ નીગુણ સાક્ષીનું રૂપ, કીપા કરીને કહીયે	॥ ૨૩ ॥
સંત વીના સંશય કોણુ ટાળે, સમજી સુખ બહુ લહીયે	॥ ૨૪ ॥
શંકરે કહ્યું હસ્તામલકને, ઝાળખી જલ સ્વરૂપા	॥ ૨૫ ॥
ખોલાવા મન આનંદ ઊપન્યો, રસ પીવા જલ કૃપા	॥ ૨૬ ॥
ગામ શેરખી થકી વીનતી, લખી ઘણી અંતુરાગે	॥ ૨૭ ॥
રવીદાસ કહે હસ્ત કમળનું, પત્ર પ્રેમનુ માગે	॥ ૨૮ ॥

:૦:

પદ ૩૬૮

પ્રીતમદાસજી મહારાજે આપેલો પત્રનો ઉત્તર:—

રવીને રૂપે રજની જાય, અંતરમાં અજવાળું થાય	॥ ૨૯ ॥
દર્શન કરતાં દુઃસ્મૃત દળે, સેહેજે સુખના સાગર મળે	॥ ૩૦ ॥
જલ સ્વરૂપી પ્રેમ વીચારી, જલ અજર રસ ભોગી	॥ ૩૧ ॥
જલાનંદ અખંડ એક વરતે, શુદ્ધ સનાતન જોગી	॥ ૩૨ ॥
સ્થાવર જંગમ અણ અજ આદે, એક આતમા દશે	॥ ૩૩ ॥
અધમ ઓધારણુ તાપ નીવારણુ, વચને અમૃત વરશે	॥ ૩૪ ॥
પરમ સતેહી પર ઊપકારી, પરમારથમે પુરા	॥ ૩૫ ॥
જ્ઞાન ભકતી વેરાગ વીશેકે, હરી સુખીરણુ મે શુરા	॥ ૩૬ ॥

એકદશ ઊતરને અ તે, સંત કહ્યા ગણી સુખથી	
તે માંહીલો જો અંસ હોય તો, યોગખાશે નીજે લક્ષથી	॥ ૪ ॥
જે જે ઉપમા તમને દીજે, તે યોરી રહી જાય	
દીનકર ઉપર દીપક શશીયજ, શી પામે શોભાય	॥ ૫ ॥
સુરસરી સુરતર ચંદ્ર વીશે ગુણ, એક એક વેદ વખાણે	
સહુ ગુણ સંપન્ન સંત ખીરાજે, જે સેવે તે જાણે	॥ ૬ ॥
ગંગાજી પ્રાયશ્ચીત પરજાણે, ચંદ્ર તાપને ટાળે	
કલ્પ વૃક્ષ ઇચ્છા ફળ આપે, સંત જન્મ દુખ ટાળે	॥ ૭ ॥
કમળ ખરે પણ કાંટા અંગે, અમર ખરે પણ ભોગી	
ચંદન ખરે પણ વશીઅજ વીંટાયો, ચંદ્ર ખરે પણ રોગી	॥ ૮ ॥
પડીતો પરને પરમોદે, આપોષુ નવ ટાળે	
હંસ કરે મોતીને ચારે, સમીપ અલ્લ ન ભાળે	॥ ૯ ॥
ગુણ ને દોરા રહ્યા છે સર્વમાં, સંત સર્વથી ન્યારા	
શીવ ચતુરાનન સેવે સંતને, વેકુંડે પતીને ખ્યારા	॥ ૧૦ ॥
નીરગુણ નીરાલંબ નીલેંધી, નીળનંદ નીરદાવે	
શુદ્ધ ચિત્તે સત સંગ કરેતો, ભવસાગરમાં નાવે	॥ ૧૧ ॥
સંત શીશમણી સખ સુખદાયક, સકળ ધર્મની સીમા	
કોટી કલ્પ લગી કથે શારદા, તોય અગમ સંત મહીમાં	॥ ૧૨ ॥
સરગુણ અલ્લ કૃષ્ણ રામજી, સદગુરં સંત સ્વરૂપે	
તેહ તણું દાસાતન કરવું રેહવું આપ સ્વરૂપે	॥ ૧૩ ॥
નીરગુણ નીરંતર દરીઓ, કોય માને મરજીવા	
સદગુર ધાટે આવી ચડસે, તે પામે રસ પીવા	॥ ૧૪ ॥
મન વાણી પહોચે નહી જોને, તે કોયે પ્રકરે કહીયે	
કહે પ્રીતમ રવીદાસ સમજીલો, અરસ પરસ મલી રહીયે	॥ ૧૫ ॥

—:૦:—

પદ ૩૧૯ રવીદાસજી મહારાજે અંતર નરભેરામજી
ઉપર લખોલો પત્ર

નરભેરામ ધણું શુ કહીયે, શીશના ભારે ખેસી ન રીએ	
સાધુ શ્રવણે સુણી ત્યાં જન્મએ, મળી રસ પીજે હરી ગુણ ગામએ	॥ ૧ ॥
પ્રીત ખરી પણ પરખા નાવી, માને ન ઉકંચા મળવા	
અહંકૃતી ઇયજ પડી આનંદમાં, ફળ ન દીધુ ફળવા	॥ ૨ ॥
ગુર શ્વાન ને શીપ ગીંગોળા, આખ્યું પાશુ લે છે	
રતન માળ ગ્રંથમે એમ દાખ્યું, ચોંટી લોહી પીએ છે	॥ ૩ ॥

શીખ શાખા છે મત સંસારી, રહે બધાયા નાતા	
મોટા નજરે ન આણે તેને, જે હરી રંગમે રાતા	॥ ૩ ॥
જેદેવે નથી જગત રીઝાવ્યો, સુર ન ફરીયા ફેરી	
નરસીંગે ટોપીવાળા પુજ્યા, દ્રષ્ટી વીશયથી ફેરી	॥ ૪ ॥
આજ પછી એવું નવ કરીએ, અનુભવમું અંતરાત્ર	
રામ કૃષ્ણ એ સંત સેવ્યા, સતમુખ ભેટયા બાત્ર	॥ ૫ ॥
એ શીખામણ હેતુ જનને, માની લેજો સાચું	
જ્યાં લગી સંત સેવ્યા નાહી, ત્યાં લગી કથવું કાચું	॥ ૬ ॥
વાયક બળમે રખે વીધાતા, ભજની હરીને ખ્યારો	
સખી ભાવની ભકતી કરજો, વ્રદાવન રસ ન્યારો	॥ ૭ ॥
ખુદ ખાવંદના છે ખેપીયા, માટે કબજો દીધો	
રવીદાસ ઝીણા થઈ નમીયા, તેણે પ્રેમ રસ પાધો	॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૦ નરભેરામજી ઉપર પત્ર બીજો

નીજ જાની છે નરભેરામ, તમને રવી કરે પ્રણામ	
તમારી વાણીમાં બહુ વાલ, એવી શુદ્ધ ચાલવી ચાલ	॥ ૧ ॥
ઉતાવળા અંબરે આવ્યા, મન મળવાને તરસ્યું	
જાણ્યું તું હરીજનની સાથે, મનની વાતો કરશું	॥ ૨ ॥
સત સારત્રમાં શાખ દીએ છે, શ્રી મુખ ખેલ્યા એવું	
સત રનેહી શ્રવણે સાંભળી, તીહાં તતક્ષણ બાવું	॥ ૩ ॥
હલીયુગનું કારણ છે એવું, માને માનત મુડયા	
આવણમાં અંતયા તેને, અનુભવ ન દુર્યા ઊંડા	॥ ૪ ॥
પ્રેમ મુખા પ્રગટીએ જોને, રહે ચક્ષુ ખોલું	
ગોકુળની ગોપી સહુ સરખીયુ, દેહ દશા ગમ ભુજ	॥ ૫ ॥
શ્રી રઘુનાથ અળેધ્યા પ્રગટયા, વેદ સારત્ર મુખ કહે છે	
રાસ રામ્યા ગોકુળમાંહી, તે હમણા ક્યાં રહે છે	॥ ૬ ॥
સંત વીના સંસય કુણુ ટાળે, કીપા કરીને કહીયે	
સંત તણી ગુનર ગોળી, સમજી મુખ બહુ લાઠ એ	॥ ૭ ॥
મળ્યા હતા ગીરનાંરના મેજે, ખેડા રતી ન ફાવ્યું	
વરતી કરી નહી પણ નીશ્ચયજ, ચચાંતું સુખાનાવ્યું	॥ ૮ ॥
આદ્યંત મધ્ય મળી, રહ્યાછો મેહને વેરાગે	
રવીદાસ કહે કીપા રાખજો, પત્ર પ્રેમનો માગે	॥ ૯ ॥

પદ ૩૭૧

રવીદાસજી મહારાજે ગોવીંદદાસજી ઉપર લખેલો પત્ર

ગોવીંદદાસ છે ગુણનાધામ, તમને રવી કહે જ્યારામ	॥ ૧ ॥
લકત ઠારકા કેરા સેવક, અમને છો બહુ ખ્યારા	॥ ૨ ॥
મુખમાંથી વાણી બોલો છો, અમૃત કેરી ધારા	॥ ૩ ॥
અણુધડમાં અમે લકત સંધાથે, ચરચા કરી એકંતે	॥ ૪ ॥
એકતા મઠી ત્યારે આંડી મેડી, અરસ પરસની વાતે	॥ ૫ ॥
તમે બાળક છે સીંહોતું, માટે પ્રેમે પુછું	॥ ૬ ॥
પુરા હોય તે શબ્દ પારખે, જલકે વાસણ ઓછું	॥ ૭ ॥
પક્ષપાત તણું નહીં કરણ, પશ્ત બિપન્યું પ્રીતે	॥ ૮ ॥
ભેદ નહીં નીરગુણ સરગુણમાં, અનુભવ કેરી રીતે	॥ ૯ ॥
ગુરુગમસે નીજ જ્ઞાન વીચારી, કહેજો કાંટે તોલી	॥ ૧૦ ॥
કોણ નીરગુણ કોણ સરગુણ, જોજો ઘટમાં ખોલ	॥ ૧૧ ॥
પરમ ધામ તે કહો ક્યાં છે, જ્યાં નહીં હર્ષને શોક	॥ ૧૨ ॥
શ્રી વૃંદાવનતું કીયું સ્થાનક, ક્યાં વસે ગજિબોક	॥ ૧૩ ॥
મથુરામાં કહ્યું રૂપ ચતુરભુજ, સહુતે ગોકુલ કહે છે	॥ ૧૪ ॥
એ લીલા કરી વૃંદાવન, તે હમણા ક્યાં રહે છે	॥ ૧૫ ॥
કહાંસે આયા કહાં સમાયા, કહાં ધર્યાં અવતારા	॥ ૧૬ ॥
સમજ વીના કાંઈ બાહેર આથડો, ગોથા ખાય ગમારા	॥ ૧૭ ॥
જ્ઞાનીની ગત જ્ઞાની જાણે, જ્ઞાતા આગળ કહીએ	॥ ૧૮ ॥
અરથ કરે ગ્રહે આથે ન બ્યાથે, સમજી સુખ બહુ લાગ્યે	॥ ૧૯ ॥
પત્ર લખ્યું છે મહાપ્રેમથી વાંચજો દીલ ધારી	॥ ૨૦ ॥
રવીદાસ કહે સાધુ ઉપર, તનમન નાખુ વારી	॥ ૨૧ ॥

:૦:

પદ ૩૭૨

રવીદાસજી મહારાજ ઉપર ગોવીંદદાસજીએ
લખેલ પત્રનો ઉત્તર

રવી સમગતી સોજી રવીદાસ, ગોવીંદ મળવા ધારી આશ	॥ ૧ ॥
પ્રેમે માનજો પ્રણામ, હમને હયામાં છે હામ	॥ ૨ ॥
હામ અમારી છે હયામાં, મળવા મન લોભાગે	॥ ૩ ॥
પ્રેમી પ્રેમ પાત્રને નીરખી, પુરણ સુખીયા ધાય	॥ ૪ ॥
ભાણુ પ્રસાદે મટી અમણા, તે અમે કીધી નરણે	॥ ૫ ॥
સર્વ પ્રકાર છે શીરામણી, કવી કથી શું વરણે	॥ ૬ ॥

પ્રીત કુરીને પત્ર પહોંચાડયું, તેતો શીશ ચડાવ્યું	
સાર વસ્તુ શોધન કારણ, એ અંતરમાં આવ્યું	॥ ૩ ॥
પ્રીત પ્રગટ કરવા માટે, પ્રશ્ન લખ્યા છે પ્રીતે	
હેતુ જનને હરખ ઉપજે, રસીક સમજે રીતે	॥ ૪ ॥
નીરગુણ માયાગુણ ન વ્યાપે, સરગુણ ભક્ત વત્સલતા	
એક રૂપ નહી કાંઈ અંતર, અગ્નિને આક્રાંત	॥ ૫ ॥
કરમ કાળને ઊત્તપત પરલે, હરખ શોક નહી વ્યાપે	
ચઘિદ લોકને પારપુરૂષ રહે, અખંડ ધામએ સ્થાપે	॥ ૬ ॥
ચઘિદ લોકની નહી સામગ્રી, પરમધામ એ કહીયે	
ઠામડોર જાણીને લેવો, હરીજન કેરે હેયે	॥ ૭ ॥
ભારતમાં ભગવાને ભણ્યું છે, અણુ ન નારદ પ્રત્યે વાણી	
ભક્ત જનને રહેવાસો નીશ્યે લેજે જાણી	॥ ૮ ॥
મુઝા રહીત મુઝા ઉપગમવી, કુરણ રૂપી કેલી	
સેવક સેવા સંગ આણુંદ, નીજ વૃંદાવન મેલી	॥ ૯ ॥
આપો આપ આનંદ ઉપગમવો, નીજ વૃંદાવન ચોકા	
થોકા થોક સજ્જન સંગે, એ જાણો મહિલોકા	॥ ૧૦ ॥
આદ અનાદી સજ્જન સંગે, લીલા સાર ખીરાજે	
વધે ઘટે નહી ગુણ અનોખી, સદૈવ જીતે તે સાજે	॥ ૧૧ ॥
ચારલુગ એ લુગ વખાણી, અનંત લુગ અપારા	
આવે જાય તે એના કહાવે, એ અવલોકીક અવતારા	॥ ૧૨ ॥
પાંચ તત્વનો નહી પસારો, દીવ્ય રૂપ ભગવંતા	
બાજી ભેદ જંજુરો ન જાણે, સમશા સમજે સંતા	॥ ૧૩ ॥
ખોગળ લુગોળ એક વીચારે, લીલા એમની એમ	
પીડ જ્ઞાંડ વ્યાપક પુરશોતમ, સુત્રમણીએ જેમ	॥ ૧૪ ॥
સમદર ભેદી જમના આવે, સંગી મજ તે આપે	
સીલર મજ ખાર જલ પામી, સ્વાદ પોતાનો દાખે	॥ ૧૫ ॥
સુરજ કીરણ સમીપ છે પણ, કાંઈ એક હોઈ સામી	
પુંડ પડી ત્યારે વીસુખ ભાખે રૂપ વીશેછે ખામી	॥ ૧૬ ॥
સરવે વસ્તુ સંત સમાગમ, તે મધે લઈ તીરણે	
દારકાદાસ પ્રતાપે પરખી, ગોવીંદ જશગુણ વરણે	॥ ૧૭ ॥

— : — : —

પદ ૩૭૩ રવીંદાસજી મહારાજે ગારજી ઉપર લખેલો પત્ર
વાલાગુણ ગરજના ગાય, પ્રેમીજનને મહારસ પાય
બળ ચક્રાનીનું છે આ જગમાંહી, મોટા હુટયા બહુ એક ટગ માંહી ॥ ૮૬ ॥

સુરત ડગાવે હરીચરણથી, મેલાતું મુખ દેખે	
સુરનર ડગીયા મોહ વળગીયા, સમરણ મધુ અલેખે	॥ ૧ ॥
અહરપતી ચંદ્રની વાતું, તે સંતાથી નહી છાની	
સંત થકી શીખામણુ ઝાઝી, રાની લેશે માની	॥ ૨ ॥
લલના કેરા લોચનીયામાં, અહં મુખ બહુ અંજાયા	
મહા અનુભવમાં આડ કરેછે, રાખદ મફતી માયા	॥ ૩ ॥
કટાક્ષ લોચન કામની, તે દેવ તણી છે દુતી	
બ્રહ્મા શંકર પારાશરને, પલમાં લીધા ધુતી	॥ ૪ ॥
નૃત્ય કરે મન માન મેલી, ભેળી મન મોરારી	
લક્ષ સુકે દુકેથી ન્યારે, કારણ કુંજ વીહારી	॥ ૫ ॥
વેદ વેદાંત ભાગવત કેરા, અર્થ કરે અતી ઝીણા	
કનક કામની હાથ વેચાયા, પંડીત પડીયા ઝીણા	॥ ૬ ॥
કામની રૂપે કાળ ભમે છે, વૃષ્ણુવને તે વેરી	
નારદ સરખા મોહ પમાડયા, દળે હરખે હેરી	॥ ૭ ॥
અહીને પય પાય અતી પ્રીતે, દુધતણુ વખ થાય	
એવળ અળળ્યા નર આરેગે, નીશ્ચે પ્રાણ પલાય	॥ ૮ ॥
સંગીને પરમોદ કરીને, જતન કરીને ઝડીએ	
ખાશે વાધણુ વાટ ઘાટમાં, જો લવ ચડીયા હડીએ	॥ ૯ ॥
કમલ શ્રમરને હંસ તણી ગત, જુજવી ચાલે વરતે	
કમળ ઉદાસી શ્રમર સુવાસી, હંસ પરખીગે ચરતે	॥ ૧૦ ॥
રૂપ પ્રેમનું છે અતી ઝીણું, ખગાકાર વૃત્તી થાય	
દેહ ભાન લુલ્યાં ગોપીજન, ચીત્રમણની કાય	॥ ૧૧ ॥
પ્રેમ પુરૂષ તો સદા આનંદી, અખલા અંગે રીજે	
પુરૂષે પુરૂષ મળે દુખભારી, બિલટા ખાકી ખીજે	॥ ૧૨ ॥
જપ તપ તીરથ જોગ જગજીવ, સુપને હરી ન રાયે	
પ્રેમભક્તી પુરૂષોત્તમ રીજે, સ્વીદાસ નેહ સાચે	॥ ૧૩ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૪ રવીદાસજી મહારાજ ઉપર ગોવીંદદાસજીએ
લખેલો પત્ર

રવી તમો ગુણના આહી, સંત લક્ષણુ સર્વદાહી	
ગોવીંદ કહે છે વાત વખાણી, શુધ પુધ્ધી જન લેશે જાણી	॥ ૧૪ ॥
સુગંધ શ્રમર કમળ કેરી, ચાહુ ધણુરી જાગે	
કમળ બ્રહ્મ ચરણમન મધુકર, બિપમા કહું શીખાગે	॥ ૧૫ ॥

નીર સદા એક રસ ભયું છે, જોકળ ચાલે ટેડી જળો ખુધી જન જુગત ન જાણે, મન ઉપજાવે જેડી	॥ ૨ ॥
કમળ સદા જલ મધ્યે માલે, જળની ગત તે જાણે અરસ પરસ કારણ આનંદી, પોતાને પરમાણે	॥ ૩ ॥
જલજ જોકનો ગુણ છે ન્યાસે, જલ તે સદેવ સારા સ્વાંત બુદ્ધ સુખ સીપ જામે, અહી મુખમે ઉરધારા	॥ ૪ ॥
સ્વાંત બુદ્ધ સદગુરની કૃપા, પાત્ર પ્રમાણે પોખે શુધ્ધ ખુધી વસ્તુને પામે, નીચ જડ મન તે ઘોખે	॥ ૫ ॥
સાર અસારને અસત સત, બેદી જનને લાસે વીધી પ્રપંચ વીસ્તાર સધળે, જાણે તેનો આશે	॥ ૬ ॥
કમળ શ્રમરને હંસ સમ્યા છે, સાર વસ્તુ શોધી હંસ ખુધીએ કરે નીવેડો, નરનારી પરમેશ્વી	॥ ૭ ॥
સાર વસ્તુ કરી સંગ્રહી, અસત દીધું ત્યાગી આઠ પહારે અખંડ ઝડ લાગી, અધીક બ્રહ્મ અનુરાગી	॥ ૮ ॥
અષ્ટ પહારથ સ્વરૂપ દીસે, બેદુ જનને લાસે રસીકની ગત રસીક સમજે, જાણે તેનો આશે	॥ ૯ ॥
હરી હરીજન કેશે તોલ વરણુવ તે કેમ થાય શેષ સહસ્ત્ર સમતોલે આણે, મેર કેમ કહેવાય	॥ ૧૦ ॥
અરસ પરસ અનુભવની વાતે, પુરણ સુખડું આપ્યું ખાલક ખુધી પરી જિતર આપો, તે સાચું કરી થાડું	॥ ૧૧ ॥
સંત સમાગમ સદગુર સેવા, સાર પાયા સારા જનથી જન ગોવીંદ નમે કર જોડી, મહેર કરાને મનથી	॥ ૧૨ ॥

:o:

પદ ૩૭૫

ગામ વેડવથી

નાગર ભક્તે રવીંદાસજી મહારાજ ઉપર લખેલો પત્ર

નાગર લખે છે રામ રામ, રવીંદાસ ધન તમારું ધામ	॥ ૧૬ ॥
અવની જીપર જિદય થયા, ભક્ત નામ ધરાયું	॥ ૧ ॥
પતીત જનને પાર કરાવી, નીરમે નામ દેરાવ્યું	॥ ૨ ॥
વીચીત્ર વેણુવ વેષ સુંદર, દીસતા દયાલ	॥ ૩ ॥
લાલ તીકલને માલાડંટે, હંસનો છે હાલ	॥ ૪ ॥
પરમારથમે વસ્તુ જાણી, સદગુરની સમસ્યા	॥ ૫ ॥
અનમે અંકુર જિગ્મે સારો, આવી છે મહાદશાય	॥ ૬ ॥
જાણો છો સર્વેના મનની, વારે વારે શું કહીયે	॥ ૭ ॥
અગીયાતું અજવાળું કેટલું, તે જાણવું હશે	॥ ૮ ॥

અધુરાને પુરા મળેતો, ચીત ઓખું થાય
 પારસમણી લોહાને પરસે, કંચન તે કહેવાય ॥ ૫ ॥
 હંસ મંડળી શોભતી સુંદર, જ્ઞાન થી આપુ ગમે
 દર્શન થી દુખ જાય સર્વે, રઘુનાથ સ્વામી મળે ॥ ૬ ॥
 શેરખી ગામ સદાય તીરથ, જહાં તમે તો વશીયા
 દર્શનથી દુર જાય પ્રાયશ્ચીત, અધના ઓઘ ખસીયા ॥ ૭ ॥
 પ્રીત કરીને પત્ર લખ્યું છે, મનમે માની લેજો
 દાસ નાગર કહે કર જોડીને, એકવાર દર્શન દેજો ॥ ૮ ॥

સાખી

અવની ઉપર બિદ્ય થયા, પવીત્ર કીરો ખંડ
 રવીદાસ રવી રહસ્ય છો, દુષ્ટને દેવા દંડ ॥ ૯ ॥
 મેં અજ્ઞાની કહ્યું જાણું નહી, તુમહો બડે દયાળ
 નાગર રંક શરન આગો, બિનકે કોન હવાળ ॥ ૧૦ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૬ રવીદાસજી મહારાજે આપેલો નાગર ગાકતને બિત્તર
 નાગર ભકત ભજવ્યું નામ, કહે છે રવીદાસ જેરામ ॥ ૧ ॥
 સેન વંસમાં ભકત નીપન્યા, રાખી સહુ મરજદા
 સ્વર કરી કીર્તન કરે છે, આણી પ્રેમ અઢાદા ॥ ૨ ॥
 સાચો આશરો રામે વરનો, લીધો છે લેહ આંણી
 કલકરણી કુટારો મેલી, બાંચ્યાં અમૃત વાંણી ॥ ૩ ॥
 ઇચ્છા છે મળવાની મનને, હેતે હરી રસ પીજે
 સત સંગતનો મોટો મહીમા, લાહો ધણેશ લીજે ॥ ૪ ॥
 વાલ પણાની વાતુ કરીયે, શ્રવણ ધરી સાંભળજે
 તનની તનતા મેલી કરીને, એકવાર આવી મળજે ॥ ૫ ॥
 સમસા સેજે સદગુર કેરી, તે સહુથી છે ન્યારી
 સનકાદીકને અતી અગ્રાધ, વસ્તુ અપાર વીચારી ॥ ૬ ॥
 વેડવમાં વાસ તમારો, સાધુજન શ્રાદ્ધા
 ધન તમારા માત તાતને, જેણે તમને જાયા ॥ ૭ ॥
 રવીદાસ કહે છે મહા પ્રેમે, જોજો પત્ર તપાસી
 પરખો નરખો સઘળે સરખો, અખંડ એક અવીનાશી ॥ ૮ ॥

—:૦:—

પદ ૩૭૭

રેખડા

દેખ દીલદાર દીલમાંહી દેહાર કર
 નાબીકે ખીચ નીજ નામ હે

સુરત નુરત શેરી સો જાળ દે
 રદય કુમળ મન માર ગ્રેહે
 જલ મલ જ્યોત અનહદ વાળ વાગે
 કામ ઓર કરોધ અલ અગન દહે
 બેઠીયા તખત તળ અદલ પાદશાહી હે
 જ્ઞાન ગુર ગમસે ગેલહે
 દાસ રવીરામ અલ મગન મહેબુબ
 પોતીઆ સંત કામ અંત હે

॥ ૧ ॥

—:—:—

૫૬ ૩૭૮

કામ મુલકું બંધકર પવન ચલાવહી
 બિલટ નાલી ચઢી રદય આવે
 સુરત નુરત કર મન પવન લે
 નાસીકા અગ્રસે ધ્યાન લાવે
 દશમે હાર દેશ ખીચ દેખકે
 શ્રકુટીમે ઠીક જોતી દેસવે
 નેત્રકે મધ્યમે જારી જલકાવહી
 અરથ અનુમાન અનુલવ ગાવે
 કહે રવીદાસ ભરમે સખ ભટકીયા
 નામ નીશ્ચે ખીના ખતા ખાંવે

॥ ૨ ॥

—:—:—

૫૬ ૩૭૯

જાકું નામસે તાર લાગ્યા રહે જગમે
 કામ ઓર કરોધ મદ લોભ નાવે
 નીદ્રા અહાર મહથુન ભય રહીત હે
 સકલમાં રામ એક પ્રજા આવે
 જ્ઞાન વીચાર વીવેક ધીરજ ધરે
 વરતે નરદાવ નીરવેર કહાવે
 શુન્યમે શબ્દ જગાય આગે ચલે
 ગ્રહી નીજ દોરસે લક્ષ લાવે
 શુન્ય એ કલકી જોત છોડી હંસા
 અમર ધર આવીયા આપ સમાવે
 કહે રવીદાસ સતપુરખ વીતરેક પદ
 મનકી સુરત લે ઉંઠાં સમાવે

॥ ૩ ॥

૫૬ ૩૮૦

હાલ ફકીર હમ શીરે ત્રીલોકમાં
 દયાકી અલશી પહેર આયા
 શાંતીકો ટોપ ગુરજાનકી પાવડી
 ખમીયા ખડગ લે ખુખ ખઢાયા
 કમંડલ પ્રીત એવે દંડ હે બેગકા
 પટે પ્રેમ અંક ગુરગમ ગાયા
 સહેજકી શેલી ફંદ રહીત ફુલ માલહે
 સ્વાસોસ્વાસ મનકા ફેરાયા
 કીયા કોપીન દદ મુલ ખંવીયા
 ધ્યાન અલેખકા અટલ લાયા
 શીરત દશ ઠારમે સહેજ ભીક્ષા કરે
 ગગનકે મહેલ પર મઠ જાયા
 બાજીયા નાદ જહાં વાદ મીટયા સમે
 નીરખીયા સત એક રામ રાયા
 કહે રવીરામ અભિનુર દરીઆવમાં
 લયા ગરકસો બાહેર નાયા

॥ ૪ ॥

—:૦:—

૫૬ ૩૮૧

શ્રી રવી સાહેબ કૃત છપા.

રામ નામનીજ સાર, રામ ગુર અખંડ ઉગગર,
 રામ નામનીજ ટેક, રામ સુખહીકે સાગર,
 રામ ગરીબ નવાજ, રામ સખદુખકે ભંજન,
 રામ પરમકૃપાળ, રામઅરી દલકે ગંજન,
 સુખ સનેહી રામ ભજ, તજ માયા અરી દ્વા ફેળકું,
 રવીદાસ એક નામસે, માનતુ અખંડીત મોજકું.

॥ ૧ ॥

રટયા રામ કપીર, નામસે લયા લોલીના,
 શાહ શીકંદર ખોલાઇ, પલપલ પરચા દીના,
 તોએ ન મુકયા તન, આપ અમી નહી જલીયા,
 રામ નામ પ્રતાપ હસતી કુંડ પીછે ખળીયા,
 લયા ની:શંક મન જીતકે, નામ નીશાના બાજીયા,
 રવીદાસ એક નામસે, સકળ જીગત ભય લાજીયા.

॥ ૨ ॥

સુણો પુરાતન શાખ, નામ પ્રતીતન જામ,
 ગજ ગુણીકા ઝોર ગીધ, નામસે ભયે સહાઇ,
 બ્યાધ બિલટા સુલટ, હરખ વેમાન ખેડાઇ,

અળમેલ મહાદુષ્ટ, દુરત વેકુંઠ પડાઈ,
પ્રેમ પ્રીત અળનારસું, મહાકંઠ મારણ કીનો,
મહા ક્રોધ શીશુ પાલતે, અંતહી પરમ પદ દીનો,
રામનામનીજ મંત્ર હે, સંત સંગતે શીઘ્ર ક્રોળે,
રવીદાસ નીજ ઓખહી, રોગહી લવ સાગર ટળે.

॥ ૩ ॥

નામ મહાનીધી મંત્ર, નામ હે સેવા પુનઃ,
જપ તપ તીરથ નામ, નામ વીના ઓર ન દુળ,
નામ પ્રીત નામ વેર, નામ કહી નામી ખોલે,
નામ અળમેલ સાખ, નામ બંધન તે ખોલે,
નામ અધીક રઘુનાથ પે, નીગમએ મત પ્રગટ કીયો,
કપીર કૃપાતે પરમ તત્વ, પદમનાભ પરચો લીયો.

॥ ૪ ॥

નામ નીરંજન દેવ, ભેવ બાણે શીવ રાંકર,
રાત દીવસ લોહ લાઇ, રામ નામ નીજ અક્ષર,
ઉમાકુ ઉપદેશ કીયો, છુટયા રાખહી મુલ,
રામ નામ નીજ સાર, તત્વ સખહીકા મુલ,
રામ રઘુવંશી સકળ, અખીલરૂપ આનંદ હે,
રવીદાસ એક નામ ખીન, ઓર સકલ જુગ ફન્દ હે.

॥ ૫ ॥

જે સખ જુગ જીત, શ્રીએ સખ સદ્ગી દુયા,
રેરા રમતા રામ, મમા નીજ અલ્લકી માયા,
જીવ કહે જે રામ, નામસે અધ સખ લાગે,
શ્વાસો શ્વાસે રટન, સ્વપ્નમે સુરતા લાગે,
જય શ્રીરામ મુખ ઓચરે, હરદામાં હેને કરી,
રવીદાસ તંત બીનતાં, જનમ જોની નાવે ફરી.

॥ ૬ ॥

ગો કહતહે પ્રથવી, ગો કન્દ્રી મન દેનુ,
ગો સકળ ત્રીલોક, ગોચર અચરહે ઐહેનુ,
વવા બ્યાપક સર્વ સંપટે, ઇષ્ટ અનેક હે વાકાં,
દરસે દરસહી આપ, નીગમ નેતી કહી થાકાં,
ગોવીંદ નામ ઉચ્ચારતાં, પાપ સકળ મલે કરે,
રવીદાસ ધન સંતસો, કહે કહેવડાવે સો તરે.

॥ ૭ ॥

સેજ સમાધ વીવેક, ટેક વીના મંદીર દેખ્યા,
ખીન ટાંકીકા દેવ, રૂપ ખીના રૂપ વીશેકા,
ખીના મુખ ખોલે ખેન, દેહ વીન અમર કાયા,
ખીન જલ સખ હરીયાળ, વૃક્ષ વીન શીતળ છાયા,
કારણ કાઇ લહે નહી, મેરમ સદગુર સો ખરા,
રવીદાસ ઉસમે ગરક, સકળ રામ સુભર ભરા.

॥ ૮ ॥

રામ એક અવીનાશી, તન દસરથ ધર દારા,
સોહં સદા પ્રકાશ, પરમ જ્યેત ઉજ્જરા,
ધરણુ ગગન નહીં સુર, તુર જહાં આપ ખીરાજે,
સોધ નંદ ધેર ગૌત, અજ ગોપીસંગ સાજે,
અજખ ખ્યાલ અવીનાશકા, કોત લહે સતગુર પખે,
રવીદાસ એક નામ સત, નામ રત નામી લખે.

॥ ૯ ॥

હે રઘુવંશીરામ નામ ત્રીલોકી તારણુ,
દીવા ખીભીશણુ રાજ દુષ્ટ રાવણુ સંધારણુ,
અંગદ ઝોર સુગ્રીવ નલ નીલ જન્યુવંતા,
હનુમાન શીર મોર, વાલી વૈકુંઠહી પોતા,
શીવરીકો મહીમા અધીક, નીરગંગ નીરમલ કીયો,
રવીદાસ નીજ ભકતીસે, નીચ જતકું નીજ પદ્મીયો.

॥ ૧૦ ॥

ગોલોકી ગોવીંદ અખંડ અલ્પ આનંદ કારી,
ખેલે બાલ મુકુંદ, રમણુ રાસ કુંજ ખીહારી,
સોલ સહજ અષ્ટ સત, ગોપી વૃંદ સદા સોહામ,
દીન બાવન વર્ષ અગીયાર, કીની રસ પ્રેમ લીલામ,
નટવર ભેખ લીલા ધરે, અખંડ રાસ અજમે કીયા,
રવીદાસ સોહી રસ પ્રહી, રસહી રૂપ આપે ભયા.

॥ ૧૧ ॥

રટણુ રટે દીન રેણુ, રામ રહે જીવ્યા અગ્રે,
શ્વાસો શ્વાસા પલટે, સુરત નીશાને લગ રહી,
રસના થાકી લખ્યા, હોં નાભીસે રેરાં,
હહે કમળ પ્રકાશ, થામ ધુન અનહદ હી ધેરા,
અમૃત ધારા વરસે અખંડ, પરમ જ્યેત ઝલકત,
રવીદાસ મહા તેજમે, મલી રહ્યા મહાંત.

॥ ૧૨ ॥

નામ વીના જ્યું જ્ઞાન, ગરત વીના અસન અસુરા,
વાચા વીના જીમ દેહ, નાક વીના શોભ ન ખુયા,
વાસ વીના જ્યું પુણ્ય, જ્યું મીસરી ખીને ખીરા,
ખીના ચઢામ કુમાન, સન મુખ લગે ન તીરા,
જ્ઞાન દીપ વૈરાગ, શશી જ્યો અરક સમ જાણીએ,
રવીદાસ નામ સહીત, ભકતી મણી પ્રમાણીએ.

॥ ૧૩ ॥

સરપે રહે નીજ દાસ, તોએ પણ દીનતા દાખે,
કરવું મટયું સખ કરમ, ધરમકી દ્રવતા રાખે,
નીર વસણુ થયું મન, નામકી આશ વીશેકા,
ભજનાનંદ ભરપુર, ભજનકી રાખે ટેકા,
ભકતી વીના અંધ ત્રય, જ્ઞાન વેરાગને જોગા,
રવીદાસ એક નામસે, પામે અલ્પ રસ ભોગા.

॥ ૧૪ ॥

૫૬૧

કુંવરજી કૃત

રવી સાહેબ તથા ખીમ સાહેબની જ્ઞાન ગોષ્ઠી

- સદગુરુ ભાણુ તણા દો બાલક, ખેમદાસ રવીદાસા
 બિનકી ગોષ્ઠી કહું ગુરુ ગમસે, અંતર પ્રેમ પ્રકાશા ॥ ૧ ॥
- ચલે ગાયને ચીતમાં ઘરે, દુરમત થાયે દુરા
 કહે કુંવરજી નજરે નરખ્યા, પ્રગટ જ્ઞાની પુરા ॥ ૨ ॥
- ગુરજર ખંડમે મહાગુરુ જ્ઞાની, ધીરા ગુણ ગંભીરા
 મળ્યા મહંત ને થમ આતુરતા, તુરત લગાયા તીરા ॥ ૩ ॥
- મહી કાંઠે હે ગામ શેરખી, મળ્યા દો ગુરુ ભાઈ
 પ્રેમ સહીત પુછે ખીમદાસા, અંતરકી ઓળખાઈ ॥ ૪ ॥
- ખીમ:—આરાધ કરતે આયા તુમ પાસા, સદગુરુ કહ્યા સમજાય
 રવીદાસ ગુરુભાઈ તુમારા, બિનક મીલીયો જાય ॥ ૫ ॥
- મળતાં મહા સુખ બિપજ્યા, તાપ ત્રીવીધી ટળીયા
 ખેમ કહે અખ કરો ગોષ્ઠી, મનકા મેરામ મળીયા ॥ ૬ ॥
- પૃથ્વીમ દેશસે હમ ચલ આગે, દર્શન કરન તીહારા
 શ્રવણે સુણતા નજરે નીરખ્યાં, હ્રદા કંપાં હમારા ॥ ૭ ॥
- રવી:—બહોત કીપા હમપે કીની, આપહો બડા બડેરા
 દેદારે દુખ સખહી ભાંજ્યા, બડખાળક ગુરુ કેરા ॥ ૮ ॥
- ખીમ:—છોટા બડા જગતકી રીતી, ખુત્રે સો બડ જ્ઞાની
 સત સ્વરૂપ કહો ગુરુ શબ્દે, સો હમ લેવે માની ॥ ૯ ॥
- રવી:—હમ પુછત હે પ્રેમ પ્રીતસે, અંતરકી ગત કહીયે
 જેસી હોઈ તેસી સત ભાખો, લક્ષ તણી ગત લહીયે ॥ ૧૦ ॥
- ખીમ:—જ્ઞાન ધ્યાનમેં જોગ બોગ મે, રમી રહ્યા રામજ્યા
 સકલ જીવનમેં સાહેબ વ્યાપક, હમ સુણીયા સો કહીયા ॥ ૧૧ ॥
- રવી:—અગમ અગોચર નામ નીરંતર, સત સ્વરૂપ હે સ્વામી
 સો કેસે કરી હરદે પ્રગટે, અનુભવ અંતર જામી ॥ ૧૨ ॥
- ખીમ:—પંચ તત્વકા સખ વીસ્તારા, કહો બિનકા કીકાના
 તત્વ તત્વકા કરો નીવેડા, તો પ્રગટ પરમાના ॥ ૧૩ ॥
- રવી:—લીંગ તોયને નાભી પૃથ્વી, રહે પ્રગટ આકાશા
 કંઠ પવન ગત ગુરુગમ પેખો, નેણે તેજ પ્રકાશા ॥ ૧૪ ॥
- પૃથ્વી ખેંચી ગુરુ શબ્દસે, આકાશ પેડી જામ
 તત્વ તત્વસે જાય મીલાયા, અરૂંધ ઉરૂંધ સમાઈ ॥ ૧૫ ॥
- જેત અખંડીત નાર સુખમણા, વાંહા સીંધુકા મેળા
 બિનકી આગે જો બતલાવે, સો સદગુરુકા ચેલા ॥ ૧૬ ॥

- એ કુચીહે સદગુર કેરી આપ અખી દેખલાવે
ખડે જાતહો સદગુર જેસે, સાચ કહી સમજાવે ॥ ૧૭ ॥
- ખીમ:—ખરી નીશાની સદગુર કેરી, મગટ આપોં પરચા
અરથ ડિરધકી કીતહી આગે, ચુંપ કરત હો ચરચા ॥ ૧૮ ॥
- રવી:—નાદ સરખી જોત કહાવે, તહાં તુમ મનવા રાચો
આદ પુરપકી ખખરં ન જાની, તખ લખી મતો હે કાચો ॥ ૧૯ ॥
- ખીમ:—નાદ ખુંદકા એકહી ખેલા, મનમે કરો વીચારા
ઉતકે આગે કહુખી નાહી, સખ ઉતકા વીસ્તારા ॥ ૨૦ ॥
- રવી:—હમ તુમક કહા કહી સુનાવે, ગુર ચેલા ખડલાખ
નાદ ખુંદ મીલી એક વીસ્તારા, સખહી પરલે જામ ॥ ૨૧ ॥
- ખીમ:—પરલે પીંડ કીયા તુમ પરગટ, શખ્દ બહારહી ખોલે
નાદ સરખી સચરાચરમે, થઇ રહ્યા ઝાકમ ઝોલે ॥ ૨૨ ॥
- રવી:—નાદ ખુંદ તુમ કયા કહતહો, નાદ નીરંજન રાખ
અંતે જાતા એજ પરલામાં, અસખ જુગ અથડામ ॥ ૨૩ ॥
- ખીમ:—સોહં શખ્દ સદગુર બતાયા, અનંત કરોડ સંત આધરીયા
આદ અંત મધ એ વીશ્વાસે, કીક કરીને ઠરીયા ॥ ૨૪ ॥
- રવી:—સોહં શખ્દ તુરીયાને નાકે, મેરમને મન આવે
ગુર શખ્દ ખોટા નવ થાય, વીશ્વાસે વળગાવે ॥ ૨૫ ॥
- ખીમ:—વીશ્વાસી સખહી તે જીતે, જે ગુર શખ્દે રહીયા
નાદ સરખી સચરા ચરમે, અખંડ આતમ લહીયા ॥ ૨૬ ॥
- રવી:—જાન ઉપાસના કમ જેગસે, સદગુરકા ઘર ન્યારા
તુમતો સમજી માહી સમાયા, જુગ કયું ઉતરે પારા ॥ ૨૭ ॥
- ખીમ:—વણું અવણું સચરા ચરમે, હમરે સખહી એકા
તુમ તો અર્થ અભીમાન લખ ખોલો, દીલ ભીતર હે ટેકા ॥ ૨૮ ॥
- રવી:—ટેક હમારે એક નામકી, સમપ્રથી મન આણું
પાર અલસે પરચા હોવે, સોઇ સંત પરમાણું ॥ ૨૯ ॥
- ખીમ:—પાર પંથને ખટ દરશનમાં, ખાંત કરી સત ખેલા
સખહી માંહી હે અવીનાશી, સો કયું જાય મેલા ॥ ૩૦ ॥
- રવી:—વાડા માંહી જે વીંટાયા, વામારંજે તુમ રાચા
ખાના રાખે સખકુ માને, સો સાહેબકા સાચા ॥ ૩૧ ॥
- ખીમ:—કાણુ તમારા ખાના ખોલીયે, કાણુ તમારી બેખા
કાણુ તમારો શખ્દ ખોલીયે, કાણુ તમારી ટેકા ॥ ૩૨ ॥
- રવી:—ખીરદ હમારા ખાના ખોલીયે, સત હમારી બેખા
સદગુર શખ્દે સોહી ઘર પાયા, નામ હમારી ટેકા ॥ ૩૩ ॥

- ખીમ:—કાણુ તમારી માળા ખેલીએ, કાણુ તમારી કંઠી
કાણુ તમારી શ્રવણી ખેલીએ, કાંઈ પ્રકારે પેઠી ॥ ૩૪ ॥
- રવી:—મન હમારી માળા ખેલીએ, પવન હમારી કંઠી
સુરત હમારી શ્રવણી ખેલીએ, ઉનસુની લેકે પેઠી ॥ ૩૫ ॥
- ખીમ:—કાણુ તમારી ટોપી ખેલીએ, કાણુ તમારી ફેંટી
કાણુ કલંગી શીરકે ઉપર, કસે સેવી વીંટી ॥ ૩૬ ॥
- રવી:—ત્રીગુણુ રહીત મેં ટોપા પહેર, મનજા બાધુ ફેંટી
કર્તા કલંગી શીરકે ઉપર, સેજ સેવી વીંટી ॥ ૩૭ ॥
- ખીમ:—કાણુ સુમરણી તુમ સુમરતહો, કાણુકુ બળકર થાપો
પીછી લેકે જગત પરમેદો, ઉનકા જવાબ આપો ॥ ૩૮ ॥
- રવી:—સમાધ સુમરણી કુબળ દાસી, પીંછી પ્રેમ રસ બીની
સદગુરુ શબ્દે લહુ નીરંતર, પરમાતમકું ચીની ॥ ૩૯ ॥
- ખીમ:—પાખંડ પરપંચ કયુન માનું, મન ધોળા તન લાલા
શબ્દે શબ્દે દીગો બતલાઇ, કયું ઝોળખ્યા દર હોલા ॥ ૪૦ ॥
- રવી:—સાચ તણા તુમ શબ્દ પરખલ્યો, દેખો દીલમે ખોળી
ઘર ધંધામાંહી ગુચવાયા, તુમ કહા બનો ખેલી ॥ ૪૧ ॥
- ખીમ:—ઘરમે બને નહી લીનતા, સુનમે સુરત લગાયા
તન જોગી મન જુગત જાણો, માયામેં ભરમાયા ॥ ૪૨ ॥
- રવી:—સુન્ન સુન્ન કહી સખાહી જુલ્યા, તીન દેવ સંસાર
સુન્ન વીશવાસે જે નર રહીયા, નલ અવતર્યા તારા ॥ ૪૩ ॥
- સુન્ન ગગન પેઠં પરલે ગીયા, કહા સાધ કહા સીધા
જબ લગ સાચી વસ્તુ નચીની, ઊડે આકાશે ગીધા ॥ ૪૪ ॥
- સુન્ન સુન્ન તુમ કહા કહતહો, મનજા મન ડોલાવે
કોઇક અલંગી આપ ઝોળખે, સુનમે નાદ સમાવે ॥ ૪૫ ॥
- સુનમે નાદ સમાવે સદગુર, મેં કહા બનું ગોતી
ચંદ સુરજ એક ઘર આણો, પ્રગટી જગમગ જ્યોતી ॥ ૪૬ ॥
- એહી સુન્નમેં શબ્દ સમાયા, ઉનઆગે મગરરા
સુરત તુરત થકી નીજ માંહી, ગેખી તુરપર તુરા ॥ ૪૭ ॥
- મસ ઘરકી કોઇ ખબર ખતાવે, સો પારખી હે પુરા
લક્ષકુ બાધ અલક્ષમે લાવે, વરસે નીરમલ તુરા ॥ ૪૮ ॥
- ખીમ:—અનંત ક્રોડ જે સંત ઝોધરીયા, પ્રેમ ભગત પરખાઇ
ઘટ ઘટ માંહી નાદ સરખી, અકલ કલ્યો ન બાધ ॥ ૪૯ ॥
- રવી:—જબ લગ સદગુરકુ નહી પરયા, નામ નીચેનહી બાધ
તબ લગી આવા ગમત નહી છુટે, પ્રેમ ભગત કહીબાધ ॥ ૫૦ ॥

ઘટ ઘટ માંહી પરજલ ગ્રહોતો આઠ નીકસો મેદાના
શીવ રાકતીકા વાડા તોડકે, સાચ લહો નીશાના ॥ ૫૧ ॥

ખીમ:—શીવ રાકતીકા વાડા તોડકે, કહો કાન નીકસા બહારા
ઘોખે આયા સો પસ્તાયા, મારગ ખાંડા ધારા ॥ ૫૨ ॥

રવી:—ખાંડાધાર તુમકાન ઠેરાવો, કાન ગુરૂકા ખેલા
કિન મારગકા મરમ ન જાણો, ભડપણે કરો ઝેલા ॥ ૫૩ ॥

ખીમ:—મીન વીહંગમ તુમકું બતલાયા, સદગુર દીની કુંચી
કીડીકી ગત કોક જાને, તુમકું બાત ન રચી ॥ ૫૪ ॥

રવી:—ઝીણા મારગ રહીત વાસના, મોપે અંદેશા એસા
શીશકું લખ ચોરાશી હારો, આપ તરોગે કેસા ॥ ૫૫ ॥

ખીમ:—શ્રમ ભેદી એક જનક વીદેહી, શુકળને બતલાયા
સુલર ભરીયા સાહેબ ઝોળખાયા, અંતે શ્રમ છોડાયા ॥ ૫૬ ॥

રવી:—જનમ તાણા એક શુકળ બેગી, ગભાં વાસમે કંઠાવે
કૃમીષ્ટ પાપા બે પરમોદે, ચોરશીમે જાવે ॥ ૫૭ ॥

ખીમ:—હિંભરી રીત અવીગત કેરી, જહાં જેસા વહાં તેસા
સાચ જુઠકર જુઠ સાચકર, ખોત છિંનકા વેસા ॥ ૫૮ ॥

રવી:—એહી અરથ અનોપમ લાગે, પરતીતે ઠેરામ
જળ લગ મન માયામે અટકે, તખલગ આવે જામ ॥ ૫૯ ॥

ખીમ:—જળ લગી કાયા તખ લગી માયા, તુમકાયા નહી ધારી
લખ સરવે સોપી સદગુરને, રહીયે આજાહારી ॥ ૬૦ ॥

રવી:—કંઠા લાખ માયા અરખીયે તો, મન વસ કંઠી ન રહેવે
મીઠું ખોલે સખકુ રીઝાવે, અંતર માયા ગ્રેવે ॥ ૬૧ ॥

ખીમ:—જે કરતા સો સદગુર કરતા, સંત ન આણે આપા
શીરકે છિપર ખોજ ન લેવે, કખહુ ન લાગે પાપા ॥ ૬૨ ॥

રવી:—મનસા નારી ડંગની ભારી, વીન ધારીકું જાગે
વાસના પ્રગટે મન લુલાવે, સંત પુકારે આગે ॥ ૬૩ ॥

ખીમ:—માયા જલમે જલ માયામે, અરસ પરસ હે લાખ
અમારે મનતો એક જલ હે, તુમ બહોત કરત હો ચતુરામ ॥ ૬૪ ॥

રવી:—એક જલ ખોલે નહી ચાલે, તુમ રાહ પકડીયા આડા
વીખીયા માંહી બહુ વીંટાયા, શીખ્ય ચોરાસી પાડયા ॥ ૬૫ ॥

ખીમ:—વધ ખોટ આવે નહી હમકું, કુડ કપટસે ત્યારા
જે કામ ખોજ લેવે શીર અપને, બચે નહી બીચારા ॥ ૬૬ ॥

રવી:—કુડ કપટ તુમરે દીલ નાહી, તખ વીખીયા કાંહી બતાવે
આકાશેથી જુદ છિંતરી, ફેર બધામે દાવે ॥ ૬૭ ॥

દાવા તુમકું હુખ દીખલાવે, ચેલા બંધન માંહી
તુમ જા પડો સુરત તમારી, ચેલા છોડો કે એકલાઇ ॥ ૬૮ ॥

ગુર કરે ને પડે વીધેમે, તારે અંધા ચડશે
બચને બાંધ્યા સુત ગુર ભાઇ, ગોથું ખાતુ પડશે ॥ ૬૯ ॥

ખીમ:—ઇતની સમજણ હમકું નાહી, એ ધુંચવણ હે ભારી
મહા વસ્તુકી ચાલ તમારી, કયું કર હોવે ન્યારી ॥ ૭૦ ॥

રવી:—સવે નીવેડા શબ્દે શબ્દે, તુમકું ખતલાયા ન્યારા
અબ વાડાકા બંધન તોડો, નામ ગ્રહો નીરધારા ॥ ૭૧ ॥

ખીમ:—એક ખુદકા જુગ બિંપાયા, બેગી પીર ફકીરા
એક ખુદ સકળ ઘટ વ્યાપક, કહા રંક કહા મીરા ॥ ૭૨ ॥

રવી:—સમજણ સાચી કરી લો શબ્દે, છોડો જુકી આશા
એલી ખુદકું થીર કરી રાખો, નીરબે થાઓ નીરાશા ॥ ૭૩ ॥

નીરબે થાઓ નીરાશા ભાઇ, હોઇ કર્મકા નાશા
મોહ બંધન છુટે જખહ સા, કટે કાલકા ત્રાસા ॥ ૭૪ ॥

ત્રીન પોર લ્યું ચરયા ચાલી, શબ્દ માર બહુ લાગ્યા
ખીમદાસકું ખરા ખતાયા, સંશય સખહી લાગ્યા ॥ ૭૫ ॥

મહિન અહી બેઠે દોહાખાઇ, શીધ અટોલુ આયા
દેહી વીદેહી જ્ઞાન અપારા, ખેમદાસ સમઝાયા ॥ ૭૬ ॥

અટોલુવાય:—અવાય વાણી અખોલ એલે, રંગ ખેરંગી રીઝો
અગાધ વસ્તુ રવીદાસ ખતાવે, સત શબ્દ અહી લીનેજીજી

હમ આયે પરદેશી પંખી, કુકું કયુ ન ખોલા
નેહ તંત તુમકું ખતલાયા, હમહી શબ્દ કો તોલા ॥ ૭૮ ॥

ગેખીવાય:—ગેખીકહે ખતરા મત રાખો, ખીમખરી નીશાની
સતશબ્દ જેણે નહી લહ્યો, માયાએ લીના તાણી ॥ ૭૯ ॥

એ ગોખી હે ગુપ્ત ગુજકી, બેતી સંકટ નાવે
રતી રખ બે સંશય રેવે, ફેર ચોર્યાશી પાવે ॥ ૮૦ ॥

ભાણુ કખીર રવી એકહી અંગા, જુગત કરીને બાણો
રૂપ અરૂપી વ્યાપક વસ્તુ, સો પરગટ પરમાણો ॥ ૮૧ ॥

ખીમદાસકા ખતરા લાગ્યા, આયા અનબે માંહી
બાહેર બીતર શબ્દ સત પાળે, આવાગમન મીટાહી ॥ ૮૨ ॥

તખ ખીમદાસે શીશ નમાયા, લાગ્યા દીલકા ધોખા
સેજ સુન્યમે બાઇ સમાયાં, મરીયા હખં ર શોકા ॥ ૮૩ ॥

ખીમ કહે અબ ખતરા લાગ્યા, શામદાસ સાચ પાયા
જીવન પ્રતીત આઈ ઠેઠકી, અમર પુરુષમાં સમાયા ॥ ૮૪ ॥

સદગુરકા શબ્દ અહીને, વાડા તોડી ચલીયા
 અહા અગ્નીમાં બાળી વાસના, અમર પુરપમાં ભળીયા ॥૮૫॥
 સદગુર શબ્દે પ્રેમ પ્રીતસે, રવીદાસ રંગ લાયા
 જ્ઞાન ધરમકા રાહ છોડાયા, મનકા મતા તોડાયા ॥ ૮૬ ॥
 સદગુરકી સાન અહીસો પોંચ્યા, સત નામ પહીચ્યાના
 સદગુર સમીપ કહે કુંવરજી, સેજે સેજ સમાના ॥ ૮૭ ॥

પદ ૧

છપા

ભાણુ લહો સત ભેદ, છાપ સત નામકો અંકો
 ખેલા સખહી માંહી, મેહા વરતી પુરણુ ડંકો
 આપે ન્યારા હોય, મોટપ ઓરન સીર દીની
 શબ્દ અહ્યા સત બાણી, દ્વંજ ધરમકી લીની
 પરમોદી સખ જહાં ન ભેદ નીરાલા રાખીયા
 નમીયા કમ નરેશ દલકા કંઈ ન દાખીયા ॥ ૧ ॥

પદ ૨

આયા અલખ અવાજ, ચલનકું ચેતન હોય
 અકલાયા દલમાંહી, ગુજ સો કહું સુનાય
 ખોજ વીચારીમાંય, અંસ અપના સંભારીયા
 કોન દેશપે જાંજી, ધ્યાન હરદામે ધારીયા
 આયા પુરસ પહીચાન, દક્ષણમે અસે ગુંસામ
 સોધ લીયા તખ અંસ, મીલી અંતર ઓગખામ ॥ ૨ ॥

પદ ૩

કરી ગુજ પ્રગટ, ઉગર ભેટે રવીદાસ
 અહ્યા નેજ જખ હોય, કાલકે પડીયા ત્રાસ
 અંતમ તત્વ વીચાર, ખાત ઓર ન ધરે કાના
 દર્શન ખટ પંથ ખાર, બેખસે રહે સનમાના
 આપે ન્યારા હોય, નીરંતર નેજે આપા
 શબ્દ અહ્યા સત ભાણુ, ફેરા, પુરત મીટાયા ॥ ૩ ॥

પદ ૪

ભાણુકે ધરમે સંત, પ્રથમ પરતીત વખાનુ
 ઉગર રવીદાસ, સંત ટેક પ્રમાણુ
 સતગુરકે શીશ હુવે, મહા નીરમલ દરીયા
 મનમાં આણે જ્ઞાત લવસાગર કમુ ન તરીયા
 રવીયે સુનાયો શબ્દ, અહોસો જીવનદાસ
 મન બેખનકો માર છુટયો, નનમાં હુવે પ્રકાશ ॥ ૪ ॥

પદ ૫

સદગુરુ ગ્રહે એ હાથ, દેશમે પહેંચે જાળ
મુલ પ્રતીતી ઉપદેશ, પંચકે ખાર સમાળ
દેર માસ જર્વાસ, રાખદ ગ્રહો સામદાસા
ભાંગ્યા સખહી લરમ, અંતરગત લયાં બિમ્બસા
ગ્રહીહે નામકી ટેક, સત સ્વરૂપ પ્રકાશ
મરજીવા સદામન, સદગુરુ રૂપ સમાસા

॥ ૫ ॥

પદ ૬

પોતા પરગટ દેહ, આંત્રી જળ્ય મનકી છુટી
મટીયો થાપ ઉથાપ, કરમકી સાંકળ ટુટી
ખીમ ગ્રહાનીશાન, પ્રગટ આરતીમે ભાખ્યા
અનહદ કેરીસુધ્ય લખ, જળ્ય આપા નાખ્યા
સતનામકી લહારસે, ભાણુ કુખીર કેરાન્યા
ગહા ગહી મન, તાકા તાહી સમાધયા

॥ ૬ ॥

પદ ૭

દોહો

શીખર કુળસ ચઢાધ્યા, સુણોસંત ચીતલાય
કુંવરજી તામે લાગ્યા, કલસ ચઢ્યો હે જાળ
સતનાશી દોહરા આદકે, ખટ છપા પુની તાસ
બિમે દોહરા અંતકે, કહે કુંવરજી દાસ

॥ ૭ ॥

॥ ૮ ॥

કુંવરજી કૃત જ્ઞાન ગોખી સંપુર્ણ

:૦:

રવી સાહેબના શીખ્ય લાલ સાહેબ ની વાણી
ચીંતામણી.

પદ ૧

દોહો

ગુરુગમ જ્ઞાન પ્રકાશીયા, પ્રગટી વાણુ પ્રકાશ
સદગુરુ સાહેબ રૂપહે, દીયા દાસ કર્માસ
ગુરુ દેવી ગુરુ દેવતા, ગુરુ દેવનકા દેવ
ચેલા ગુણી જાણુ લહે, કર સદગુરુકી સેવ
મે ગુરુ એસા જાણીયા, જેસા ઉગ્યા સુર
પ્રગટી જોતી પ્રેમકી, નીરમલ વરસે નુર
સદગુરુ સંત કૃપા કરી, ચેલા ઉપર ચીત
ઓ અવીનાશી પુરૂષ મહ્યા, સો મે કીના મીત
સદગુરુ મેરા મેરમી, રાખદ બતાયા મોય
જ્ઞાન પદારથ પામ્યા, રાખદ બતાયા સોય

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

- લાલદાસ કુરી વીનંતી, માગી ગુરુ કરમાન
તુમે ભર્યાં ભરપુર હો, મેં ગામ કર વખાણુ ॥ ૬ ॥
- છંદ ચોપાયા
- શોભા ગુરુકી ગાબી, ઓરુ દેવકો નહીં ધાંઉ
સતગુરુ સંત અસરણુ હાર, તાકા કર મેં દીધાર ॥ ૭ ॥
- મનખા જનમ પામ્યો પ્રાણુ, નખશીખ શ્રવણુ શીશ જાણુ
માંહી પુરખકા મંડાણુ, નેણુ નાસીકા જીવહા જાણુ ॥ ૮ ॥
- એતા ઇષ્ટ દીના તોય, હરીસું હેત રાખી જ્ઞેય
અનેક પ્રકારકો સ્થુલ, મધ્યે પોહણીકા મુલ ॥ ૯ ॥
- અહીલે ભકત કેરા ભેદ, પાંચુ ચોર બાંધો કેદ
દો દીન દુલ કેરી ખાસ, કરલે કમલમેં કવલાસ ॥ ૧૦ ॥
- મનખા સમજ લે ભાધ, સદગુરુ કહે સમજાધ
એસો અવસર નાવે દેર, મનખા જનમ સરખી મેર ॥ ૧૧ ॥
- વંદુ સર્વ નંદુ નામ, ખારે ખીરદ રાખુ માંખ
સહ વીસ્તાર વસ્તા રાગ, બાંધુ તુળશી કંઠે રાગ ॥ ૧૨ ॥
- ગોપીચંદ તીલક નામ, કીના સરસ્વતી સ્નાન
તામે પાવન હુવા પ્રાણુ, વામે ચડેગા નીર્વાણુ ॥ ૧૩ ॥
- પુરણુ હાર સર્વ દયાલ, ભકતાં ભીડ ભંજન હાર
અવગુણુ મેરીઓ મેરા, બાંધ્યા તુમસુ છેરા ॥ ૧૪ ॥
- પુરણુ પ્રીત રાખો પુણ્ય, હમકું કીજો પાવન
દાસી ગુણેતેરા ગાય, દુળ નહીં આપે દાય ॥ ૧૫ ॥
- સરવે માલમી હો તુમ, સેવું નામ સો કરશન
મેં તેરા હુવા રામા, સનમુખ જીવો મમ સામા ॥ ૧૬ ॥
- દરાં ન તણી છે ખ્યાસા, જીવત મરત તુમ દાસા
હેતે હરી ગુણુ ગાંવુ, નીશ્યે નામ કેરાવું ॥ ૧૭ ॥
- પુરણુ રાખજો ત્યાં પ્રીત, તાકી તુમકુંહે ચીંત
મેલી મોહની માયા, જુદા જગત ભરમાયા ॥ ૧૮ ॥
- સુરતી શીલમં સારી, નુરતી હુમ નીરધારી
આલસ અજસ અવલણુ, ચોથી ભરમ નાખી ખાણુ ॥ ૧૯ ॥
- વાદે તેડીઓ વીવાદ, મૂર્ખા આવીયો ઉપાદ
એતા ભોમીયા ગદમાંખ, ભકતી કરન પ્રાવે નાય ॥ ૨૦ ॥
- રહીયે સદગુરુની ઓટ, જમકી લાગે નાહી ચોટ
તેજા નામકા ભારી, ધવળ ખ્યાનકી ખારી ॥ ૨૧ ॥

- નીરગુણ નોખતા બાળે, કાયર દેખતાં બાળે
જાગે શબ્દ ઝલકારા, શુરા લડત હે સારા ॥ ૨૨ ॥
- ચમતન આવીયો હેરી, માર્યો મોહકું ઘેરી
ખમીયા ખડગ હે હાથા, કાટયો કાલકો સાથા ॥ ૨૩ ॥
- આયો લકતી વીજ્વાસા, તેડી થીલકું પાસા
દોનુ લડ હે મેળા, જનર ઝરમ હે ઝેલા ॥ ૨૪ ॥
- ઝગડા કર જીતીયા નામા, પાયો શુન્ય વીશ્રામા
બાળ્યા જ્ઞાન નીશાના, પડીયા લરમ લંગાણા ॥ ૨૫ ॥
- સત ધર્મ સુરમા ભાષ, ઉભા ખડકકું સાધ
લકતી ખીરદ રખપાસા, મારો નામકા દાસા ॥ ૨૬ ॥
- ભાગ્યા ભોમીયા ભાષ, વરતી નામકી દુહાધ
પુંજુ હરી ગુરકા પાધ, જીવું જમ કીંકર દાધ ॥ ૨૭ ॥
- જાસું ઉતર પારા, દર્શો દેવ દીદારા
અંધા જીવે દામહી દામ, અંતર માંહી આતમ રામ ॥ ૨૮ ॥
- તાકી સોધના નાહી, દર્શો દેવલાં માહી
દેવલ પથરકા જોઈ, તાતે મુક્તના હોઈ ॥ ૨૯ ॥
- મુક્ત હોય સાચકે મન, વહા જ્ઞાન પાસો તન
સેવો હરી ગુર સંતા, આદી નામ અનંતા ॥ ૩૦ ॥
- અનંત લકતી ઓધારા, સન મુખ જોઈ સરજન હારા
એસી અરજ દાખું તુંજ, દરસન આપી દાખો મુજ ॥ ૩૧ ॥
- પલમે સર્વ પુરણ હાર, લકતી ખીરદ સામું સંભાર
તોહી સંગ વીજકું નાહી, રાખું રદીયા માંહી ॥ ૩૨ ॥
- નીરબે નેહુ રાખકું નામા, અંતર ભજું આતમ રામા
આસન અગમ વીચારા, શબ્દ ચડો સોહં સખ સારા ॥ ૩૩ ॥
- કુલ્યા કમળ હુવા એક, અલખ રાખી એહ ટેક
એસા નામ પરતાપા, હરદેમે હરીકા જાપા ॥ ૩૪ ॥
- નાભી કમળ તુરતે તુર, પ્રગટયો શબ્દ ચદીયો પુર
અખંડ જોત અલખ નામ, સુરત એક દર્શો ધામ ॥ ૩૫ ॥
- જાકી સેવના ચાહું, દર્શન દેવકા પાજી
એસા મારગ આદુ, પહુંચે સુરમા સાધુ ॥ ૩૬ ॥
- જાકા મતા અગાધા, દરરાકી અંતર દાધા
અપઝયા ફર મન આશા, પીયુપીયુકરે ચોમાસા ॥ ૩૭ ॥
- એસા હોય હરી ગુણ ગાય, જીતી આકાશ સુરતી લાય
પાવે પ્રેમકા ખ્યારા; હો રહે દેહસે ન્યારા ॥ ૩૮ ॥

ન્યારા હોઠ લેતહે નામા, મુંદ દ્રણી દેખલી ધામા
 રૂપ અરૂપી શબ્દ રંગા, ગાય અગ્રણી કર સંગા ॥ ૩૯ ॥
 આપે શબ્દસે જોતે, આપે આપ ઉઘોતે
 મેં ન જાણું તૈરા પારા, તુમ જાણે અલખ પ્યારા ॥ ૪૦ ॥
 મેં કંગાલ દાખું વાણી, તુમ ચઢીયો નીરવાણી
 પહેલે ભકત રાખી હે માળા, હુવ પ્રેલાદ રસાલા ॥ ૪૧ ॥
 નરસીંહ રૂપ ધરીયો આપ, માર્યો હીરણુ કસ્યપ પાપ
 એસી વહાર કીતી હે વીર, પુર્યા દુષ્ટીકે ચીર ॥ ૪૨ ॥
 તો મેં કહુ દુલ્હા દાસ, રાખો ભકત જનની પાસ
 રવીગુર કીતી હે કીપાય, કીનો પ્રકારા હરદે આય ॥ ૪૩ ॥
 દોહા

મહી કંઠે શુભ શેરખી, બેટયા પુરી આશ
 પુરવ લેખે પામીયા, સદગુર શ્રી રવીદાસ ॥ ૪૪ ॥
 સદગુર કે પ્રતાપસે, ખોળ નીરગુણ વાણુ
 લાલદાસ ચીંતામણી, સત શબ્દ નીવાણુ ॥ ૪૫ ॥
 કર્તા સજલી આપહો, મેં નવ જાણું તોય
 લાલ દાસકી વીનંતી, શરણે રાખો મોય
 ઇતીશ્રી લાલદાસ કૃત ચીંતામણી સંપૂર્ણ

:o:

અથ ૩૬ ચીંતામણી પ્રારંભ દોહા

પદ ૨

સદગુર શબ્દ પ્રકાશીયા, બેઘા સકલ શરીર
 ઘટ બીતરમે ચીનીયા, ગુર મુખ જ્ઞાન સત શીર ॥ ૧ ॥
 ચોપાઈ
 સદગુર સંત સાહેબ જાણુ, પુછી ખબર કર પહીયાન
 રમતા ચીન આતમ રામ, સારી કરી સંત સલામ ॥ ૨ ॥
 આદે અંતે ધણી સે કામ, સુણીયો હીન્દુ મુસલમાન
 ભાવે ભેખ જાંસારી, કુદરત કલાહે ન્યારી ॥ ૩ ॥
 કુદરત કલાહે ન્યારી, ચલના ખેહુદકી આરી
 ખમીયા ધીર ખુમારી, વીરલે વસ્તુ વીચારી ॥ ૪ ॥
 કાઝી કુખ્યા કાઝી તરીયા, કાઝી ચઢીયા કાઝી પડીયા
 કાઝી ભાગ્યા કાઝી ભડીયા, કાઝી ગુરજાનમાં ગળીયા ॥ ૫ ॥
 કાઝી બાંધ્યા કાઝી છુટયા, કાઝી ખરા કાઝી ખોટા
 કાઝી સાબળ કાઝી માંદા, કાઝી ઝીણા કાઝી મોટા ॥ ૬ ॥

કોઠી નાથુ કોઠી ચોરડા, કોઠી હંસા કોઠી બગટા	
ઓઘટ ઘાટકી આજી, દેખી પુલીયા પાજી	॥ ૭ ॥
શીરપર સાહેબ રહ્યા ગાજી, નાહા નહી છુટે પાજી	
રેળે રામસે રાજી, સુણુ પંડીત સુણુ કાજી	॥ ૮ ॥
સદગુરુ રાખે હે સાચા, તેરા પંડ હે કાચા	
કરલે પુરપસે પરચા, પાલે ગુરકી વાચા	॥ ૯ ॥
રરંકાર સો રંચા, નીરભે નામકા નેંચા	
ધારણુ ધરમકી બાંધો, કરણુ ધાર ગુરુ સાધો	॥ ૧૦ ॥
તારક મંત્રકા સાધો, ભક્ત મણીકું આરાધો	
જત જીન ખોળ ત્રીન લાધો, ગુરુ ખીન સખ હેં કંચો	॥ ૧૧ ॥
કાચા નગરમાં કરતાર, બંદા દમકી દીદાર	
ડરીયા સો તરીયા પાર, ગાફલ ખાય જમકી માર	॥ ૧૨ ॥
ઘટમે શબ્દ કર વીચાર, છોડદે જમતકા જન્નજી	
તેરા દીપના દરબાર. કરલે હીકા દેદાર	॥ ૧૩ ॥
અનભે શબ્દ તખ બાજે, બીતર ભરમણા ભાંગે	
સુરતા નામસુ લાગે, ત્રીનો લોકકું ત્યાગે	॥ ૧૪ ॥
સદગુરુ સંતકી આગે, ભક્ત શીરોમણી માગે	
અજતા રહે અણુ આગે	॥ ૧૫ ॥
પ્રથમ મુળ બાંધો મન, નાબી કમળ રો ચમતન	
રહેણી રહે તાકુ ધન, વીરા વોહોરીયો વચન	॥ ૧૬ ॥
રાખો રામકા રતન, કાઝા કરી ને જતન	
હરદા કમલમા હીરા, દીલમાં દેખ સંધીરા	॥ ૧૭ ॥
કરણી સાચ ફકીરા, ચેતી બગ લે સવેરા	
છુટે જન્મકા ફેરા, તુંહીમાં દેખ લે તેરા	॥ ૧૮ ॥
મુખ કમલમાં મોતી, પેરા પ્રેમકી પોતી	
ધારણુ ધ્યાનકી પોતી, સમરલે તંત નામ જોતી	॥ ૧૯ ॥
ધંગલા ઓગખે ઓહી, પાંગળા પરખ પ્રેમ પ્રોમ	
નરખો પુરપ નીરમોહી, સુખમણુ સહીકરો સોમ	॥ ૨૦ ॥
જુગપતી શામ લો જોમ, મટે આવા ગમન તોહી	
ચાફ ધામ વીચે ઠાર, ચીંતામણી ખાંડાધાર	॥ ૨૧ ॥
વણુ જીવહા પોકાર, નેન વીના જોવો નીરધાર	
અવણુ વીના સુણુ ગણુકાર, દશમે મોલ કર દેદાર	॥ ૨૨ ॥
બાંધો નવે દરવાજા, અનહદ ધુન સુન વાજા	
શીલ સંતોશમાં રેળ, સતવંતા ધરમ કરેળ	॥ ૨૩ ॥

દાન સુપાતરા દેખ, કારજ સુફલ કરલેખ	
તારક રામ હે રાગ, તાકી રાખહી માઝા	॥ ૨૪ ॥
તખત ત્રીવેણીકે ઘાટ, ખોલો પગમે કેરી વાટ	
હંસા ચલે હરીકે હાટ, તાંહે પદમે કેરા પાટ	॥ ૨૫ ॥
ખમીયા ખરાકી હે ખાટ, સદગુર મળે શીરકે સાટ	
ઉન્નુન જીવના મરના, ખોટાકું ખરા કરના	॥ ૨૬ ॥
ઊલટા બ્રહ્મ અગર જરણા, નીજમન ધીરજસું ધરના	
ભવ સાગરમાં તરના, પાંખી અગમકું ચલના	॥ ૨૭ ॥
ચંદ્રા સુર દીપક કીજે, સોળ કુળાકું સાંધીજે	
નવસો નદીયાં ગરજે, સાયર બ્રહ્મમાં ભગજે	॥ ૨૮ ॥
ખ્યાલા પ્રેમકા પીજે, તન મન દાનમાં દીજે	
સદગુર સાચ પતીજે, ધ્યાના ગગનમાં ધરજે	॥ ૨૯ ॥
નાવો ધોવો નીમલ નીર, ફરક રહે જુ પુલ ફરીર	
હંસા માન સરેવર, સુખ સાગર સોહં સીર	॥ ૩૦ ॥
ઝીલે રવી ભાલુ કમીર, ચેતન યુગે સુગતા હીર	
વરસે અગમકી વાણી, લેજે તતમાં જાણી	॥ ૩૧ ॥
પીજે સુખમણી રાણી, સદગુર કહે સેલાણી	
નરખો નામ નરવાણી, પોતે પુરુષ પુરાણી	॥ ૩૨ ॥
દેવલમાં નીરંજન દેવ, કરલે સદગુરકી સેવ	
નરખે નામ કુકી ટેવ, સુનમે ધ્યાન ધુપ ઉખેવ	॥ ૩૩ ॥
પુરે શાખ સો સુખ દેવ, અગોચર અલખ અભેવ	
અંતરમાં નીરંતર આપ, તાકા જપો અજંપા જપ	॥ ૩૪ ॥
થાણા થરસુ થરકર થાપ, તેરા મીટે તીન ગુણ તાપ	
છુટે લાલ કરમ સંતાપ, મલે તોકું આદુ વ્યાપ	॥ ૩૫ ॥
સોહં રાજદ વાગે ઘોર, તાહાં ક્રોધ ચલે ચંદ ચક્રાર	
જેસે નટ ચડીયા દોર, નામ નીરાન દોકર જોર	॥ ૩૬ ॥
દેવે મોજ નંદકીશોર, ઉગેલાલુ ભાગે ચોર	
પાંડ બ્રહ્માંડ જોત પ્રકાશ, જિંયા મહેલ ઘર કેવલાસ	॥ ૩૭ ॥
વીરલે કીયા અમર આશ, દર્શન કરે હરીકાદાસ	
જાકું હે પીયાકી ખ્યાસ, હંસા કરે રંગવીલાસ	॥ ૩૮ ॥
સો ઘર જુગસે ન્યારા, મેર શીખર પર મેળા	
આડે પહોર અંજવાળા, ઝલમલ જોત ઝલુકારા	॥ ૩૯ ॥
નરખો નામ નીરધારા, આપો પુરુષ અવંતારા	
કરણીઘર કીરતારા, કહે આપહી ન્યારા	॥ ૪૦ ॥

પુરા સંત પરખંતા, કાયર કુડા ભાગંતા
 પુરણ ભાગ જન પાયા, લાલમે લાલ મેલાયા ॥ ૪૧ ॥
 ધરણી ધરકુ ધાયા, ગગન ગુફામાં ગાયા
 વસ્તુ અમુલ્ય લાયા, કુલ ફકીર ફરમાયા ॥ ૪૨ ॥
 તાકી ધુપે નહીં જાયા, અમુરત દરશાયા
 સો ધનક્યામ સુરંત સાર, દર્શન કરો નરં અર નાર ॥ ૪૩ ॥
 જગપતી જીવજી આધાર, અગમ જોતહે જ્યોત્કાર
 શુરા સોન થઈ ચઢીયા, ભમર ગુફામાં ભળીયા ॥ ૪૪ ॥
 આદિ પુરુષ સંગ મલીયા, તાકી કરમ સખ ઝડીયા
 સચ્ચીયારા સુફલ ફલીયા, જાયકે અગમમે મળીયા ॥ ૪૫ ॥
 હરદમ ભેટીયા હરનામ, કીયા રામકુ સલામ
 ભાણુ કખીર રવી રામ, સદગુર લાલ કરે પ્રણામ ॥ ૪૬ ॥
 રાખદ માનજો સહી, વાર જાએ છે વહી
 લાલ ખતાવે કહી, રંગ મોહોલમાં રહી ॥ ૪૭ ॥
 એ ચેતામણી ચંતસાર ભકતી હે ખાંડાધાર
 સદગુર સેવીયો નર નાર, અમર મોજ કરતાર ॥ ૪૮ ॥
 દોહા

રૂઠ ચીંતામણી રસ રૂપ હે, સાર સીરામણી સોય
 અનમે વસ્તુ અમોલ હે, ચીનત વીરલા કોય ॥ ૪૯ ॥
 ગંગા કાશી દારકાં, ખીચ શેરખી ગાંવ
 રવી કખીર પ્રગટ હુવા, રાખ્યા જીવમે નામ ॥ ૫૦ ॥
 કખીર સાહેબ સાય હો, સુખ સાગરકી સીર
 લાલદાસ લવ લાયકર, સુમરે રામ કખીર ॥ ૫૧ ॥
 લાલદાસ કરે વીનંતી, માગી ગુર ફર્માન
 તુમ લરીયા ભરપુર હો, મહીમાં ગુર વખાન ॥ ૫૨ ॥
 ઇતી શ્રી લાલદાસ કૃત રૂઠ ચીંતામણી સંપૂર્ણ

પદ ૩ અથશ્રી પ્રાણુ સાંકલી પ્રારંભ

નમો સદગુર આદિ પુરુષ, નીરાધાર
 કરતાર જોતી સરખી આતમ આધાર ॥ ૧ ॥
 તામે પ્રગટે અલખ નીરંજન નીરાકાર
 મન પવન તેજ તંત સારા, ઇચ્છા શકતી કીયા પસારા
 જોહં સોહં રરંકારા, ચંદ સુરજ નવલખ તારા ॥ ૨ ॥
 સત રાખદા કરો વીચારા, અનમે સંતો હિતરો પારા

આમે પ્રભા વીજળ મહેશા, આદ પુરંધક લીયા ઉપદેશા
સદગુરજીકી ચરણે આયા, સખ સંતન મીલી સાહેબ પાયા
પુરા હોયસો પરમે વાણી, કીક બાત સો કહ્યાં ડેરાણી
સદગુર ખોલ્યા અમૃત વાણી, સો ચીને કોઇ તંત પીજની
નવ દરવાજા બાંધો બારા, દશમે દેવ કરે દેહારા

॥ ૩ ॥

અંતરમાં નીરંતર વાસા, તંત-શબ્દકા દેખ તમાશા
જ્ઞાન ધ્યાન સે ખોલો તાળા, અનભે શબ્દ કરે અંજવાળા
પેલા ઘર પ્રણામ કરીજો, સતગુર સંતકી સેવા કરીજો

॥ ૪ ॥

પ્રેમ જોતમાં પર ઉપકારા, રહેણી કરણી ખાંડા ધારા

॥ ૫ ॥

જતી સતી કોઇ જાગે શુરા, જાકુ સદગુર મલીયા પુરા
આદ અંત મારગ લીજો, સો સાયબકું યાદ કરીજો

॥ ૬ ॥

ખારા મીઠા દરીયા ભારી, તાવીચ હંસા ખેઠત મારી

સાય જુઠકા કરે નીવેરા, તો કહાવો સદગુરકા ચેરા

દલ દરીયામાં દેખો ભાઈ, લહેર મહેર સો કહ્યાં સમાઈ

ખાહેર ભીંતર ચીનો કાયા, રમતા રામ કહો કહ્યાં પાયા

॥ ૭ ॥

સુણીયો હીંદુ મુસલમાન, અનભે ચીનો આતમ રામ

એકો અલ્લા એકો રામ, ન્યારા ન્યારા ધરીયા નામ

પક્ષ બાંધી કીના પરવાર, કોણુ તમારા સરજન હાર

॥ ૮ ॥

ભડત મણી સામુ નહી ભાલે, પથરા સાથે રતન પજાલે

એસા જુગમે કયો અધેરા, પાર જલકા કુંન પગેરા

મન પવન પુછો પરધાન, કોન પુરંધકા લાગે નામ

॥ ૯ ॥

દેખા દેખી પંથ ચલાયા, પીર પેગમ્બર સીધવ કહાયા

પક્ષા પક્ષીસે ખેલો ન્યારા, તખ દેખો કુદરત કરતારા

કાયા કાશી મુળ અસ્થાન, દીલમે સદગુર શબ્દ પીજાન

॥ ૧૦ ॥

નહી હે હીંદુ મુસલમાન, ઓળખી લેજો અનઘડ શ્યામ

ઉલટા મુલટા કરો વીચારા, સોવો આતમ ખેલો ન્યારા

કમં ધાત કરે નહી મન, લાલ કહે સો રામ જન

॥ ૧૧ ॥

સો જન હોવે હરકો દાસ, તાકો નહી ખલકકી આરા

આતમ તત્વ લખમે જાણી, સો પ્રાણી ખેલે નીરવાણી

અંતર ગીયા નીરંતર જાગ્યા, લાલ કહે ભરમ ભે ભાગ્યા

॥ ૧૨ ॥

ઘટમે દેવળ ઘટમાં પુંજ, અલખ નીરંજન અવર ન દુગ્ગ

ડુંગર પર ચઢ દેખો ડેરા, તહાં ખીરાજો સમરથ તેરા

પુછો મંદીર પુછો ધામ, કર સદગુરકુ સત સલામ

॥ ૧૩ ॥

સંત બતાવે સાહેબ સોમ, જન સેવ્યા સો અમર હોમ
સદગુરુ સ્વામી અંતર જામી, ગુરુ ગું સામ હે વલુ નામી
શબ્દે નરખો શબ્દે પરખો, સાક્ષીરૂપ અકલમાં સરખો ॥ ૧૪ ॥

ઝીણા તેરી જુગતી જાણે, નરખે પરખે ઠીક ઠેકાણે
પાત્ર સુપાત્રે દીજે દાન, ગુરુ સંત હે સાલીગામ
સેવા પુજા કરની સાર, માગો હું સા મોક્ષ દાર ॥ ૧૫ ॥

કુહ કપટ છોડો પાખંડ, સુખદુષ્ણ મેટો દેહકા દંડ
કામ કરોધકા કટકા કીજે, માન ગુમાન મારી દીજે
પાવ પલકપર લીજે સાના, ઘટ ધુંઘટ છોડો અળીમાના ॥ ૧૬ ॥

ગુરુગમ હું સા પદ નીર્વાણ, ચેતો વરતો ચતુર સુજાણ
રમતા ચેતો આતમ રામા, પુરવ ધરમાં કરો પીછાના
કહાંસે આયા કહાં તુમ જાતા, ભવસાગરકા ભેદ જુલાના ॥ ૧૭ ॥

આવે જાવે ખબર ન પાવે, કાંડી બદલે રતન ગુમાવે
ધર અમર ખીજ ધારણુ ધારી, ખેલ ખેલાવો નર અર નારી
સાખીત કીજે સરજન હારા, મનખા જનમ રતન અવતારા ॥ ૧૮ ॥

હું તું હારો જનમ સુધારો, આપ તરો ઓરતકું તારો
દીવે દીવા દરસન કીજે, લાલ યોગણો મહીમા લીજે
સુરા પુરા કરો સવાઈ, અરસ પરસકા દર્શન ભાઈ ॥ ૧૯ ॥

ભાવ ભકતીસું કરો ભલાઈ, સંત સમાગમ હુંસે ગાઈ
હુંસા હુંસ મીલે સુખ પાવે, હીરા મોતી યુગે યુગાવે
કાગા બગલા કામ ન આવે, હરદમ હુંસા કોઈ નીચું લુ ધાવે ॥ ૨૦ ॥

ધાયલકી ગત ધાયલ પ્રીછે, સત શબ્દ તોકું મન ખુંચે
શીલ સમતાં ખમ્યા ધીરા, હેતે પ્રીતે લેજે હીરા
દરદવંત દરવેરા દીખાવે, ઇશક વંત મહાસુખ મનાવે ॥ ૨૧ ॥

ભેદુ કહે ભેદકી બાતા, બંદી છોડ સુગતકે દાતા
જાનીકું જાની મીલ જાવે, જાન ધ્યાનમેં ગરથ બતાવે
અરથ ગરથ મે શીખ સમાવે, ગુરુસારે કારજ ગરકાવે ॥ ૨૨ ॥

ભાવ ભકતીકા મારે ભાલા, તખ દેખોગે ઓરહી ખ્યાલા
તંત સ્વરૂપી મારે તેગા, સત સ્વરૂપી લજન લેગા
પ્રેમ બાણુ જખ લાગે પુરા, દેહ વીદેહ મન ચક્રપુરા ॥ ૨૩ ॥

મરજીવાકા મારગ ચોખા, જનમ જનમકાં લાંગો ધોખા
શબ્દે લાગે શબ્દે જાગે, સત શબ્દસુ ભટકણુ લાગે
જાગે જોગી લાગે રાગી, ઠીક કર્યા વણુ ભડકે ભોગી ॥ ૨૪ ॥

- જના કદલમાં અદલ ફરી, નેચા પરચા નામ જાજરી
 સુલટા અલ અજરમાં ઝરણા, સો જોગી અમરાપુર વરણા ॥ ૨૫ ॥
- ગગન ગુફામાં ગેરા ગેરા, લખ ચોર્યાસી છુટે દેરા
 કાયામાં કારીગર રામ, ધરણી ધરકા દેખો ધામ ॥ ૨૬ ॥
- સખકુ દેખો અલ વીચારી, સસમ વેદકી ક્યા કરારી
 કથતા બકતા પંડીત કાજી, સાચ વીના નહી સાહેબ રાજી ॥ ૨૭ ॥
- વેદ વાણીસે બેદ હે ન્યારા, નીમલ નામ ગ્રહો નીરધારા
 એક તરવરકા સકલ પસારા, મુલતજી મત ખેલો ન્યારા ॥ ૨૮ ॥
- માર જુગમે ચારે વેદ, તાકો લીધો વીલે બેદ
 ખટ દર્શનમાં ખટ પટ લાગી, જુગ પતી મે જોયા હે જાગી ॥ ૨૯ ॥
- જોગી વેરાગી સંન્યાસી, કલુ કરેગો જુગમાં હાંસી
 લહે મરે વહી બક વાદ, છોડી આદ કરે ઉપાદ ॥ ૩૦ ॥
- છતકી કહે બાવુ બનાવે, વાધરકી જે વીરલા પાવે
 બારા પંથસે ભકતી ન્યારી, સો લાલ વસ્તુ વીરલે વીચારી ॥ ૩૧ ॥
- ભાવે ભેખ ભાવે સંસારી, દર્શન કરજે મનકું મારી
 છતે પંડકા હે દેદાર, શીરપર દેખો સરજન હાર ॥ ૩૨ ॥
- એસા બેદ લહો તો ભે ભાંગે, નહીતો વાત પડીછે ઠાંગે
 મત પાખંડી ખટપટ આચારા, સત રામ વીના સખ જુઠં પસારા ॥ ૩૩ ॥
- વેહ અગ્નીમાં તન જાશે, વેરાગમાં વસ્તુ વીચારે
 હિંડા અગમ અગોચર એસા, નીરગુણ અલ નીરંતર જેસા ॥ ૩૪ ॥
- સદગુર શખ્દે જાગી જીવો, તુગરા પલરી સુગરા હોવો ॥ ૩૫ ॥
- હિંધા કમળ સમ કરી રાખો, અમતન યમ સો રસ ચાખો
 આતમ પરમાતમકું પુજો, સાર શખ્દ વીચારી જુજો ॥ ૩૬ ॥
- તાંત નામ દીપક કર ધરે, જીવ શીવ નીવેરા કરે ॥ ૩૭ ॥
- અજવાળે અંધારં ટળે, સંતોષી સાહેબ શું મળે
 સત ધરમકી ધારણુ ધારે, પાંચ પચીસકું અજરા જાશે ॥ ૩૮ ॥
- રરંકારમાં મત મેળાવે, સાચકે ધર ન્યાય ચલાવે ॥ ૩૯ ॥
- અલ ચીને કોઇ અલ સાની, ગુરમુખ બોલે અમૃત વાણી
 ગુર સખ્દતે એકો રેણા, કાયા ભીતર કીમત કરણા ॥ ૪૦ ॥
- રૂપ સરૂપી દર્શો દેવા, સુરત માંડી સુરત સેવા ॥ ૪૧ ॥
- શીવ ચક્રતીકા નીચલ વાસા, પાંચ તંત કીયા પરકારા
 સુરત તુરતકી સાન દેરાણી, ધંગલા પાંગલા સુખમણા રાણી ॥ ૪૨ ॥
- કાયલ બોલે અમૃત વાણી, તંત વસ્તુ વીરલે પીઠાણી ॥ ૪૩ ॥

તારક મંત્ર ત્રીવેણી ખોલે, જન પાયા સો કપુ ન ડાલે
 અંકનાળ ધર સોળે સેરા, ઉગે ભાન મેટે અંધેરા
 ગંગા જમુના અમૃત ધારા સુગરા પીવે સનમુખ સારા ॥ ૩૬ ॥
 જલમલ જોતી વરસે મોતી, નીરખે હંસા જોની નજર પોતી
 હર હરી નરખે પરખણ હારા, તીન ગુણસે ખેલે ન્યારા
 ટંકશાલ પર ઘડે જે ઘાટા, કોમક સાળ કોમક કાટા ॥ ૩૭ ॥
 ઘંટ ગરજે આર વાજે તુરા, લાગે ચોટ લાળે સો કુડા
 ખરા ખોટાકી અખર કરાવે, સો સાહેબ કા લાલ કહાવે
 સત સંગતમે સોખત કીજે, તોલ તપાસી ખરા કરીજે ॥ ૩૮ ॥
 કીણા મારગ કીણા દેશ, મન કાફરકા મુંડો કેશ
 પછમ દેશ સાચકા મેળા, ત્યાં ચલો ચમતન થઇ બેલા
 માન સરોવર માણેક લીજે, અમૃત ખ્યાલા ભરભર પોજે ॥ ૩૯ ॥
 રતનાગરકી લહેર કરારી, ચલખે પંખી પંખ સમારી
 તપત કુંડકી છોડો આશા, દેખો હંસા તખત તમાસા
 રંગ મહોલમાં દમ દીદારા, આય દેખો હંસાકા દારા ॥ ૪૦ ॥
 તરોજી હંસા તારક તીર, આજાં પીયો નીરમલ નીર
 સત્ય નામકી નીરમલ જોતી, પેરો હંસા પ્રેમકી પોતી
 મમતા રંડી મેલો રોતી, ગુર નીરંજન લેજો ગોતી ॥ ૪૧ ॥
 ગુરમે ગરક સેરીમે સરક, લાલ કહેસો મરજીવાકા મરક

—:૦:—

છંદ

ઝવન મુકતા, ચમતન મુકતા, રંરંકર હેરાવંતા ॥ ૧ ॥
 પ્રેહ વેરાગી, તનમન ત્યાગી, આશ નીરાશી ખેલંતા ॥ ૨ ॥
 હરદમ હીરા, શબ્દ સંધીરા, વેગમ ચાલ ચલાવંતા ॥ ૩ ॥
 જીન મુનીલાલ, આસન ધારી, ચડી ખુમારી ચમતનતા ॥ ૪ ॥
 ફરક ફકીરા, ખાવન વીરા, અનખે વાણી ખેલંતા ॥ ૫ ॥
 મન જગત જગત જોગી, લહે લાગત લાગત લાગંતા ॥ ૬ ॥
 બે લાગત લાગત લાગેંગી, મેં મન માર મનાવંતા ॥ ૭ ॥
 કાયા કોટ કુખજે કીજો, ધંરકર થાણા થપાઇંતા ॥ ૮ ॥
 નોડો ઘાટા, ચલો નીરાટા, નહી પંચ નહી પરવારા ॥ ૯ ॥
 ખોલો તાળા, કરો અજવાળા, દશમે દેખો દીદારા ॥ ૧૦ ॥
 ગડ ગડ ગાજે, નોખત વાજે, નવસો તાળા ખોલંતા ॥ ૧૧ ॥
 લજન લડાકા, ધરમ ધડાકા, હનમંત હાક બજાવંતા ॥ ૧૨ ॥

- પથરા ઢુટયાં, પાણી છુટયા, પાર અહા પરસાવંતા
કાયા વાડી, મનવા માળી, નીકે નીર ચલાવંતા ॥ ૭ ॥
- નીરગુણ સરગુણ, મધ્યે મારગ, શેષ કલા સમાવંતા
શેષ કલામે, એક નીરંતર, યોગંતા સો પાવંતા ॥ ૮ ॥
- શબદે આયા, શંખ બળયા, સુતા શેર જગાવંતા
દલી દલીકે, ચોક તમાસા, દેખ અદેખ દેખાવંતા ॥ ૯ ॥
- અગમ દમ્મે સે ઢુટ મુઠીમે રામ સતેહી રમંતા
અપે મંડળ ધર, આવો સંતો, સમજુકા સખ એકમતા ॥ ૧૦ ॥
- નીચા હોઠ સો, પરચા પાવે, રામ રમતા સો પારમતા
ધણી મળે, તખ ઘોખા લાગે, લાલમે લાલ મીલાવંતા ॥ ૧૧ ॥
- માંયકા માંય ન્યારેકા ન્યારા, સોઠ સંત સાક્ષી વંતા
ખેચરીકા ખેલ અજર જર, જુચરીકા જમના એ અજર જરના ॥ ૧૨ ॥
- ચાચરીકા ચાલ એ અજર જર, અગોચરી ઉન્મુની પાંચે મુદ્રા સાધંતા
સો જોગી જુગમે જગંતા, ગુરજાન ધ્યાન ધર જાવંતા ॥ ૧૩ ॥
- મેહ અગની પ્રજરંતા, પાંચ પચીસકુ જરંતા
અજર જરતા અખંધતા, હંગલા પાંગલા સુખમન સાધંતા ॥ ૧૪ ॥
- હંસ ત્રીવેણી ખેડંતા, ચંદ્ર સુરજ ચેતાવંતા
લોહા પારસ લાવંતા, કાગા પલટી હંસ કહાવંતા ॥ ૧૫ ॥
- લાલ ઝરખે લાલ કહે, કામ પુરા સાધુ પરખંતા
હીરા માણેક, મોતી વરસે, નીરાધારમાં નરખંતા ॥ ૧૬ ॥
- નીલા પીલા, શ્યામ સરેતા, રૂપ અરૂપે રમંતા
પૃથ્વી તેજ, પવન નલ પાણી, પાંચ તત્વ દર્શંતા ॥ ૧૭ ॥
- ચાર વેદકા બેદ ખતાવે, એસા અલખ લખાવંતા
નવે નાથ, સત સમર સંગે, સોહં શંખ બળવંતા ॥ ૧૮ ॥
- ઓહં સોહં, અહા સનાના, એક શીખર મક ડાવંતાં
ઓ અવનાશી, અહાંડ વાસી, સોહુ સદગુર ગજંતા ॥ ૧૯ ॥
- અનહદ ગાજે, તીમીર લાજે, સુતમે શેર વસાવંતા
વેદ ન વાણી, પવન ન પાણી, સત લોક સધાવંતા ॥ ૨૦ ॥
- જાહેર જોગી જગંતા, જગત ગુર જન તારંતા
તારક અહા સુનાવંતા, અનંત કોટ ઓધારંતા ॥ ૨૧ ॥
- સત નામ ઠેરાવંતા, હર દરીયામાં હેરંતા
પછમ ઘરમે ઘેરંતા, સુખ સતારમે ઝીલંતા ॥ ૨૨ ॥
- નીરમલ હોઠ ધર આવંતા, દસમે મોલ દર્શન પાવંતા
એકમે અનેક સમાવંતા, અમરતમે મેલાવંતા ॥ ૨૩ ॥

- તહાં અવીનાથી, આપો આપ, તહાં નહીં કાંઈ પુન્યને પાપ
દાતાં ભુક્તાં સમરથ સોઈ, તારણ તરણ આપે હોઈ ॥ ૨૪ ॥
- આકાર સાકાર, રંગકાર નીરધાર, નીરભે મુરત નીરંતર
વાસ પરમ જોત શબ્દ પ્રકાશ, ॥ ૨૫ ॥
- ત્યાં જેઠે પુરૂષ પુરાણી, લાલ કહે કાંઈ ચીનો બ્રહ્મ જાની
તાકે રૂપ ન કાયા, ધુપ ન છાંયા, ઉપજે ખરે સોમાયા ॥ ૨૬ ॥
- ઓ આદિ પુરૂષકા જ્ઞાન આયા, પરમ શબ્દકા પડે પતંગા
સત શબ્દ જણકારા, અકલ કલામાં આપ સરપી ॥ ૨૭ ॥
- અકલ પુરૂષ દેહારા, એક પુરૂષકા સકલ પસારા
ગણે ગણુન હારા, સ્વર્ગ લોકમે અકલ સ્વરૂપી
અમર લોક અવતારા ॥ ૨૮ ॥
- સખમે ખેલે, સખમે ખાવે, સાહેબ જુગસે ન્યારા
લાલ કહે જો વ્રંદાવનમે, કાન મુરલી વાળા ॥ ૨૯ ॥
- સુધા મંદીર, સુધા ધામ, સુધા કુંજ ખીહારી
ચાર ખુંટમે આપા દીસે, કારતાર ગીરીવર ધારી ॥ ૩૦ ॥
- અગમ અગોચર, પરા પારહે, કરનીધર કારતારા
પદ પ્રમાણા, લેખ લખાણા, સદગુરકા બિપકારા ॥ ૩૧ ॥
- પ્રાણ સાંકડી, થઈ સંપુરણ, અરથ ગરથમે આયા
સદગુર મળીયા, રવી રામા લાલદાસ લવ લાયા ॥ ૩૨ ॥
- વણુ શ્રવણુ, સો શબ્દ સુણીજે, વણુ જીવહાકી વાણી
વણુ નેણાસુ, નીરખી લેજે, સમરથકી સેવાણી ॥ ૩૩ ॥
- વણુ વાદલ, વીજ ચમકે, વણુ જોતી અજવાળા
વણુધંદા ધુન, ગગન ગરજે, સદગુર સરજન હારા ॥ ૩૪ ॥
- રંગ મોહોલમે, રવી રામહે, ભીતર ભાણુ પ્રકાશાં
સદગુર કૃપીર, રામા નંદજી, લાલ ચરણકી દાસા ॥ ૩૫ ॥
- વરસ પચાસે, પ્રાણ સાંકડી, કહી સંપુરણ સાર
જેદ અગોચર લાલ કહે, અરથ ગરથ તંત વીચાર ॥ ૩૬ ॥

પ્રાણ સાંકડી સંપુર્ણ

પદ ૪ અથ આત્મ બોધ ચીંતામણી પ્રારંભ

છંદ ચોપાયા

પ્રથમ સમરં ગણુપત સ્વામી, ભુલ્યા અકાર દીયો ભવાની
નમો નમો ગુર આદિ પુરૂષ અવતારી, સકલ ભવનમે જોત તમારી ॥ ૧ ॥

- સો જોતીમાં ધરીયા અવતારા, રમતા રામ સકલસે ન્યારા
ત્રીન લોક માયા ફેલાણી, ચોથેકી ગમ વીરલે જાણી ॥ ૨ ॥
- લખ ચોથાંશી ફરી ફરી આગે, મરી મરી મનખા જનમ પાગે
હારીગર કીયા કમઠાણા, દુટા લાલ સો માંહી લખાણા ॥ ૩ ॥
- લખ્યા લેખ મટે નહી લગારા, સમયાં નહી તે સરજન હારા
માત પીતા સુત બંધવ ભાઈ, આ જગમે સખ જુઠં સગાઈ ॥ ૪ ॥
- માટી ચુન ચુન મહેલ બનાયા, તાખીચ ભમરા ભરમે જુલાયા
ધને માલ ખર્ચે નહી ખાવે, પાછે હાથ ધસંતા જાવે ॥ ૫ ॥
- સુરખ કેતા મેરી માયા, ધન જોખન બાદલકી છાયા
જુલો વીચારી નર અર નારી, ગુરખીન ખેસુખ બાજી હારી ॥ ૬ ॥
- રૂપ દેખીને સખકોઈ રાયા, અરપકી કોઈ ખખર ન પાતા
વચન કરી દરગાહસે આયા, સો વચન સુરખ તે કપુ વીસરાયા ॥ ૭ ॥
- સાંઈ જરખે દેખે ખ્યાલા, જીવડા તેરા કોણુ હવાલા
સખ જુગ નીચા સાહેબ જાંચા, ધડી પલકડા માગે પરયા ॥ ૮ ॥
- માન શુમાન મતકર બંદા, હજુ ન ચેત્યો ગાફલ અંધા
જો તમ દેખો સો ધર નાહી, છોડ ચલોગે એક પલ માંહી ॥ ૯ ॥
- માથે મરણ તણા બે ભારી, લેખા લેશે કૃષ્ણ મેરારી
રાવણુ કંસ અકખર રાઈ, પલમે છોડ ચલે પાદશાહી ॥ ૧૦ ॥
- એક દીન કુંચી લેગા દેરા, કોણુ પુછંતા હુકમ તેરા
જુઠી બાજી જુલો પાજી, શીરપર સાહેબ રજા છે ગાજી ॥ ૧૧ ॥
- ચણીયા દેવળ ભાગી જાશે, ઉગ્યા છે તે આથમી જાશે
તન મન ધનકા ગર્વ ન કીજે, બે ઠર રાખી ભજન કરીજે ॥ ૧૨ ॥
- કચ્ચા હે કાયા કમઠાણા, સચ્ચા હે સાહેબકા નામા
ચંદ્ર વીના જ્યુ રેન અંધારી, ધણી વીના જ્યુ રંડી નારી ॥ ૧૩ ॥
- સદગુર વીના શબ્દ નહી જાગે, દીપક વીના અંધારો નહી ભાગે
ગુરવીના મીટે ન ધોર અંધારા, સુરજ ઉગ્યા ખીન છપે ન તારા ॥ ૧૪ ॥
- કરમ દંડ તો સખ કોઈ ભરસે, ધર્મ નીમ કોઈ વીરલા કરશે
રાજા દંડે અગત પરજાગે, રેન અંધારી તરકર તારે ॥ ૧૫ ॥
- ભોંપા ભેળા રેન જગાવે, રામ ભજનમાં ઉંધજ આવે
દાદ પીવે બકરા મારે, દીલ ખોટા મુખ રામ પુકારે ॥ ૧૬ ॥
- આતમ ઘાતી કમ કસાઈ, દયા મહેર તો દીલમે ન આઈ
ખોલે ચાલે લે ઉસાસા, એતના આતમ રામ પ્રકાશા ॥ ૧૭ ॥
- બકરા મારે માટી ખાવે, દાવે દાવે શીશ કટાવે
સદગુર સંતકુ સેવે નાહી, સગાકુટુંબકી વંદે બાહી ॥ ૧૮ ॥

- ગુરૂકી આગે કહ્યું ન ખોલે, જોર આગળ ગડડી ખોલે
નટ ખટ બાજીગર ખેલે, ઘોતી પોતી સખ કોઇ મેલે ॥ ૧૯ ॥
- ભાંડ લવાયા લાગે મીઠા, અનભે સદગુરૂ વીરલે દીઠા
નાટક ચેટક રડાં લાગે, ભેદુ દેખી અળગા લાગે ॥ ૨૦ ॥
- પૃથ્વી પર પાખંડ પુગણા, ઠંગા કોલી ખલક ઠંગાણા
ઠગ ફંસીયા મળશે ધુતા, રતનમણી તમે રખે ખોતા ॥ ૨૧ ॥
- ચોરટા સાથે જગ લુટાણા, આઘ મુલકા મમ્મં ન જાણ્યા
પાખંડ પુજે મુક્તી ન હોયે, સદગુરૂ સેવે વીરલા કોયે ॥ ૨૨ ॥
- શોભાકા તો દાન વખાણે, અબ્યાગતકી આદ ન જાણે
સ્વાસ્થકી સખ અતી સગાઇ, પરમાસ્થકી કહ્યું ખબર ન પાઇ ॥ ૨૩ ॥
- સાચી કહ્યું તો કોઇ ન માને, જુડી ખાતે જગ પતીયાને
દાવામાં તો દુનીયા દુઝે, ખેહદ વાતો વીરલા જુઝે ॥ ૨૪ ॥
- ગરજ પડે તખ કરે ગુલામી, પીછે નુગરા હોય હરામી
વાદ વદે સો દોઝકા પાવે, પંચ તત્વમાં કુડ ન સમાવે ॥ ૨૫ ॥
- જન પત્ર સખમાં લાગી, ત્રીગુણી માયા વીરલે ત્યાગી
થાપ ઉથાપ કરે બહુ તેરા, નરભે પદકા કરો નીવેડા ॥ ૨૬ ॥
- પંડીત કાજી ભરમે જુટયા, સત છોડી અસતકુ ખોલ્યા
રાગ્ન મગ્ન કાફર જ્ઞાની, ખરાં ખોટાકી ખબર ન જાની ॥ ૨૭ ॥
- સખ કોઇ અપના રાહ વખાણે, કુદરત કલા કોઇ વીરલા પીછાંહો
ઘાટ બંધાણા ન્યારા ન્યારા, ઠાકર એકને અનેક પુગરા ॥ ૨૮ ॥
- ભણીયા મણીયા પાછા પડીયા, હર હેમાળે હાડ ન ગળીયા
કુખુધી કોરા જ્ઞાનજ કુટે, થોથે કરમ જંજીર ન છુટે ॥ ૨૯ ॥
- ખોટા કરકર દુનીયા બાધી, ખરાં ખોટાકી ખબર ન લાધી
જોગી જતી દમડા જોડે, છુટયાહે પણ બંધા ખોલે ॥ ૩૦ ॥
- પીર પેગમ્બર કરે પોકારા, મંડ કોડ કોઇ નીકસે ન્યારા
ઓરનકું તો કરે ઉજારા, દીપક નીચે રહે અંધેરા ॥ ૩૧ ॥
- ઓળખ્યા વીના અંધા અથડાવે, પારખ વીના પીયું કહાંસે પાવે
એક કરી દેમો દુનમત ધારા, જનમ સંગાથી ક્યું વીસારા ॥ ૩૨ ॥
- પીંડ પડે તખ જીવ ક્યાં જશે, અંતકાળ તમે જીવો તપાસી
મુવા પીછે જીસ ધર જાણા, સો ધર હંસા કરો પીયાણા ॥ ૩૩ ॥
- ધણી આગળે જોર ન ચાલે, જોગી વેરાગી સખ કોઇ માલે
જાણપણામાં સખ કોઇ જાડા, અર્થ નીયમમાં ખેલે આડા ॥ ૩૪ ॥
- હદ ખેહદકી ખાત બતાવે, અનહદકી ગમ વીરલા પાવે
નીર નવાણે ધરમ ઠોકોણે, અવીગતકી ગત વીરલા જાણે ॥ ૩૫ ॥

- સેવક મલીયા મીઠા ખેલે, ઓર બેખસે ટેડા ખેલે
 દમડી કારણુ દે પરમેષ્ઠા, ખખર વીના નર હુટે લોધા ॥ ૩૬ ॥
- સત ધરમકી ખખર ન જાણી, સુખ શાંતીમે હુલ્યે પ્રાણી
 જુઠા મઠ મઠી ઓર કારા, છોડ પ્રપંચ ચલો નીરધારા ॥ ૩૭ ॥
- ચલખે હંસા સદગુર પાસા, ઘટમે કીજે જ્ઞાન પ્રકાશ
 ગુર મીલે ગુર જ્ઞાન પતાવે, હુલ્યા હોધ તો ફેર સમઝાવે ॥ ૩૮ ॥
- સુનખે પંખી અગમકી વાણી, ત્રીણી વસ્તુ વીરલે પીછાની
 ભગત ભેદ સખ જુગસે ન્યારા, સો કામ સમજે સમઝણુ કારા ॥ ૩૯ ॥
- કુડા કપડી ધરમ ઘટાવે, પુરા હોધ સો પ્રેમ વધારે
 કરમ ભરમકા લાંઝો તાળા, સદગુર શબ્દે કરો અજવાળા ॥ ૪૦ ॥
- અલખ નીરંજન ઓળખી લેજો, દયા ધરમ લખ દરશન કરજો
 સદગુર પુરા પર ઉપકારી, તાકું સેવે શીખ્ય અધીકારી ॥ ૪૧ ॥
- પુનઝા ફલ પાવે સોધ, બાકે ધડ પર શીશ ન હોધ
 ખાંડા ધાર ખરા કામ ખેલે, પ્રેમ કટારી ભીતર કીલે ॥ ૪૨ ॥
- જો તન લાગી સો તન જાણે, વણુ લાગી કેસે પતી આણે
 કુદરત કલા અકલ ગતી ન્યારી, સો લાલ વસ્તુ વીરલે વીચારી ॥ ૪૩ ॥
- સો વસ્તુ અમુલ વીરલા પાવે, મુરખ મીથ્યા જનમ ગુમાવે
 હસ્તી મોટા મારગ ત્રીણા, કયું કરી પેહોચે દુર પીયાણા ॥ ૪૪ ॥
- પાંચ પચીસકું સરપટ મારો, ભટકલ મનકો કીક ઠેરાવો
 ગડબડ ગુંડા મતકર મુંડા, અરથ ગરથકા મારગ ઉંડા ॥ ૪૫ ॥
- ડગમગ ડોલા મતકર ગોલા, દીપક જોત લગેગા ઝોલા
 તનકર દીપક મનકર જાતી પ્રેમ તંત સોજો દીનરાતી ॥ ૪૬ ॥
- શબ્દ કુંચી ગુરગમ તાળા, અલખ બુધિસે કરો અજવાળા
 મેર શીખર પર સાહેબ કી સેવા, ઘટમાં પુજો આતમ દેવા ॥ ૪૭ ॥
- આતમ હંસ પરમ હંસ કહાવે, જીવ પલટે તખ શીવ કહાવે
 ખોજ ખોળી ખરા કરીજે, સોજ સમઝી સહી કરીજે ॥ ૪૮ ॥
- નીરખી પરખી નીચ્યે કીજે, અમૃત નામ અમીરસ પીજે
 સત લોક સત ગુરકા ચાણા, પ્રેમતંત્ર હ્યો પરવાના ॥ ૪૯ ॥
- આવો હંસા મળીયે ભામ, આદી અંતકી દરો ઓળખામ
 આયા અબ્યાગતકો ગુરકરી જાણો, મરજીવા થમ મેરામ માણો ॥ ૫૦ ॥
- ખાવો ખરચો કરો ભલામ, હાથ દીયા સો સાથે આમ
 મુરમુખ વાવ્યા હરીમુખ પાયા, અભેદાન અમરાપુર આયા ॥ ૫૧ ॥
- સદગુર સાચા અવીચલ વાચા, કોરી જનમ ફલ માગે પરચા
 સેવો પુજો સદગુર સ્વામી, તાકું મીલે નીરંજન નામી ॥ ૫૨ ॥

પ્રેમ લક્ષ્મી પુરા કામ પુજે, શબ્દ સામી સમજ્યા કામ સુજે
 રતન પારખુ તુરત પીછાને, અદલ ખરા સોમ લાલ વખાને ॥ ૫૩ ॥
 જાડા મઘી મળી ઝીણા થાળે, પોચાના પરવાના લેળે
 જનમ સુફલ કરળે નરનારી, લાલ કહે છે મગટ પોકારી ॥ ૫૪ ॥
 દાન સુપાત્રે વર્તો વેળા, ઉગે ભાન મીટે અંધેશ
 સમો વરતે કામ સંત સુહાગી, જાડી તુરત સુરત સાહેબસે લાગી ॥ ૫૫ ॥
 દયા મહેર આશીશ ઉરફળસે, તાકો અમર લોક અવીનાશી મળશે
 આતમ બોધ અગમકી વાણી, લાલ કહે છે સાચી સેવાણી ॥ ૫૬ ॥
 રવી લાણુ ગુર ભેદ બતાયા, આતમ બોધ લાલ ફરમાયા
 સતકા પુત ધરમકા મેળા, ભાવે લક્ષ્મી કરળે બેળા ॥ ૫૭ ॥
 સાચી કરણી સાધુ સીધ્યા, ગળીયા મળીયા મહારસ પીધા
 દાસ ગરીબી ચરણ પખાળો, ઉન્મુની જરણા સાહેબ નીહાળો ॥ ૫૮ ॥
 આદી પુરખ અવીનાશી ઝોહી, સેવો પુજે સદગુર સોહી
 અણુછતીઆ થમ અર્પણ કરે, મરજવા થમ સાહેબને મળે ॥ ૫૯ ॥
 અલખ પુરખમાં સંત સમાણા, પુરે પાયા સો પરમાણા

દોહડા

પરમાના પ્રેમ તંતકા રવી લાણુ લખાયા
 મોર જાપ રામ કપીરકી, લાલ ચરન સુખ લાયા ॥ ૬૦ ॥
 ભરમ કમરકા ભય મીટયા, આપે સદગુર પાસ
 લખી લીયા લાલ દાસ, મીટ ગયા આવન આસ ॥ ૬૧ ॥
 આવન જવન મીટ ગયા, લાંગ્યા મનકા ધોકા ભારી
 લાલ કહે સદગુર મીલા, શુધ્ધ વાત વીચારી ॥ ૬૨ ॥
 કુરમ સખહીકા મીટા, કુવા નીરાલા નામ
 સદગુર આગળ લાલદાસ, ખેઠ કંઈ પ્રણામ ॥ ૬૩ ॥
 પંખજી આમ પ્રેમકા, ઉઠ ચલે અસમાન
 સદગુર મળીયા સુન્યમે, ધાય કુર્યા પ્રણામ ॥ ૬૪ ॥
 ગુર ખીન જ્ઞાન ન પામીયે, ભય વીન ભજન ન હોય
 પ્રેમ વીના પેંચે નહી, લાલ પરખીને જોય ॥ ૬૫ ॥
 ચડી ખુમારી મેહકી, તાળી લાગી તીર
 લે લગનમે લાલદાસ, પેંચે કામ સંત સગીર ॥ ૬૬ ॥
 જ્ઞાન ગુરકા ગોદડી, શબ્દ ગુરકા ભેખ
 નામ ફકારી લાલદાસ, જીં વીરલાકું દેખ ॥ ૬૭ ॥
 હરીજન હરી દરખારમે, મગટ કરે પોકાર
 શબ્દ પારખુ લાલદાસ, સમજે કામ સમજન હાર ॥ ૬૮ ॥

ધારા વષે ધરમકી, મંડીયા મેઘ મલાર
મતીત હોય સો પામશે, લાલ કરે દેદાર
કરતા રૂપે કૃષ્ણાણ, વનમાં વેણું બળય
સહસ્ત્ર ગોપી લાલદાસ, મોહી રહી મન માંય
તન મનકી શુધ ના રહી, સુણી શબ્દકી સાન
સહસ્ત્ર ગોપી લાલદાસ, ધયું તખત પર ધ્યાન

॥ ૬૯ ॥

॥ ૭૦ ॥

॥ ૭૧ ॥

મતી શ્રી આત્મ બોધ ચીંતામણી સંપૂર્ણ

:૦:

પદ ૫

અથ ચાંદરણા હંદ લીખ્યતે

કાયા નગરી માંય, મન મેવાસી રાગ
કામ કરોધ અહંકાર, બડે હેં હરામ જાદા
કહ્યા ન માને કાંય, મમતા મોહીયા
હરહાં લાલ કહેણ, મનખા રતન સાર
ખખર વીના બોધયા ॥ ૧ ॥
જગત મોહ જાળજા, ફેડટ મન ફેરા ખાયા
ચણો અંધકી ચાલ, અખેલી ખેલ ખેલાયા
સમજ્યો નહીં લગાર, સુરખા મુંઢ ગમારા
હરહાં લાલ કહેણ, દીયા નામ વીસાર બંધીયા ભેડા ભારા ॥ ૨ ॥
બંધ્યા જુગ સંસાર ત્રીવીંધી ફંદમે
જુલ ગયો હરનામ, પડ્યો હેં ધંધમે
રંડ દુવાગમણ નાર, ધણી વીના ધકકા ખાવે
હરહાં લાલ કહેણ, માર પડે જમદાર ગુરખીન કાણુ છોડાવે ॥ ૩ ॥
ગુરખીન ઘોર અંધાર, ભ્રમના કીનું ન ભાંગી
હીંદુ મુસલમાન, સુણો જોગી વેરાગી
સંદગુર મીલે તખીખ, ઉતાર પડલાં
હરહાં લાલ કહેણ, લગે શબ્દકી ચોટ, કે તાળાં બાધડયાં ॥ ૪ ॥
રાગ મગ્ન બેખ, સખે અપનેકું તાણે
કોરા કુટે જાન, શબ્દકા ભેદ ન જાણે
ભકતી ખાંડાધાર, મોજ મેરણવા પામે
હરહાં લાલ કહેણ, સમજે વીરલા સત ઓર સખ જનમ ગુમાવે ॥ ૫ ॥
દગા કુડ પરપંચ, જુઠ ના બોલીયે
પાંચ પચીસ ચોર, પડડ પરમોદગે
પરની દા પરનાર, ખરાખી લાલહે
હરહાં લાલ કહેણ, સાચો નામ સંભાર, સોમતો સતહે ॥ ૬ ॥

ખંદા મકર ગુમાન, ધણીકા જો કર રાખો
 મેલો મત પાખંડ, દેવકા દર્શન દાખો
 સદગુરુ શબ્દ પીછાણકે, ખમીયા ધીરમે
 હરહાં લાલ કહેજી, રમત દેખો રામ, ત્રીવેણી તીરમે ॥ ૭ ॥

ત્રીવેણી કેંતીર, પારખું પરખે નાણા
 હરી રતન અમુલ, વસ્તુકા કરે વખાણા
 ધરે શુન્યમે ધ્યાન, લગન રહે ભરપુરા
 હરહાં લાલ કહેજી, પારખ જનકે પાસ સોમ જન રહે સતુરા ॥ ૮ ॥

લગન પ્રેમ પરતીત, ખરંકા ખેલના
 કાયર ભાગ્યા જાય, કણુ નહીં છેલના
 શુરા પુરા સંત, કીક ઠેરાવહી
 હરહાં લાલ કહેજી, હરીજન હંસા હોય, હીરા પરખાવહી ॥ ૯ ॥

પ્રેમ હંસકા ભેદ, કહું સાચી સેલાણી
 મુખ કમળકે માંય, ખોલે અમૃત વાણી
 અરથ ગરથ વીચાર કે, કીંમત શું કીજીયે
 હરહાં લાલ કહેજી, વસ્તુ અમુલખ ચાહ, નેનલર લીજીયે ॥ ૧૦ ॥

ચલો દેવ દરબાર, દોડ દર્શન કીજીયે
 કાકર મંદીર માંહી, પ્રેમ રસ પીજીયે
 સુન સુરવી ઝલુકાર, મોલમેં જોત પ્રકાસા
 હરહાં લાલ કહેજી, લાલ ઝરખે લાલ, દેખીયો અજબ તમાસા ॥ ૧૧ ॥

વણુ વાદળ વણુ વીજ, વરસે અમૃત ધારા
 ચેતન ચતુર સુજાણુ, પીવે કામ પીવન હારા
 વીણુ શ્રવણુ ઝલુકાર, નેણુ વીન જોવે નીરધારા
 હરહાં લાલ કહેજી, ખીન ચ દા ખીન સુર, તીરંતર દેખે નીરાળા ॥ ૧૨ ॥

પુરવ જનમકી પ્રીત, પીયા સંગ પરગટ પાછ
 આજ કાલકી નામ, આદીકી હે ઓળખામ
 લહેર મહેરકી ખાત, હુકમસે હોતહે
 હરહાં લાલ કહેજી, અગમ તમાસા દેખ, નીગમસે કહતહે ॥ ૧૩ ॥

અણુઘડ આતમરામ, ઓળખી લીજીયો
 સેવા પુણ સાર, પ્રેમ કર પુજીયો
 દાન પુણ્ય દેદાર, ધણીકું ધામએ
 હરહાં લાલ કહેજી, જખ રીકે કીરંતર, પરમપદ પામએ ॥ ૧૪ ॥

પ્રેમ ગુરુકે પાસ, સાચ નરવાણુ પ્રતીજો
 વાલ પણાની વાત, સમાગમ હલમલ કીજો
 દાસ ભાવકી પ્રીતી, હજી મળી મહારસ માણો
 હારહાં લાલ કહેજી, આદી પુરખ ભરથાર, જોતે ભેટયા સો જાણો ॥ ૧૫ ॥

સેજ પલંગપર સોમ સોહાગણુ શામકી
 જન કીયા તીરંતર વાસ, હોમ હર નામકી
 અવનાશીકે અંગ, સંગમે સદા સવામ
 હરહાં લાલ કહેજી, સદગુરુકે પ્રસાદ, કામકી કુદરત પામ ॥ ૧૬ ॥
 સદગુરુકે પ્રસાદ, દેવ દેવલમેં દરશ્યા
 અરસ પરસ ભયા એક, પીયા સંગ પરશ્યા
 મળ્યા ભાવ સુભાવ, શામકે સંગમે
 હરહાં લાલ કહેજી, ખીમ ભાણુ રવી રામ, રમે ત્યાં રંગમે ॥ ૧૭ ॥
 યતી ચાંદરણા જંદ સંપુર્ણ

પદ ૬

અથ સાંકડી પ્રારંભ

કારમ કારી કંડી બાંધે, કારમ કારા ભાવ
 કારમ કારા મન ફરે, સો જીત્યા હાર્યા દાવ
 સત શબ્દકા ભેદ ન જાને, ભક્ત કહાવે સાચા
 જાપા તીલક બનામ ખેડા, મનકા મતાહે કાચા
 કાચે મતે ભક્તી ન હોમ, કીસ વીધ ઉતરે પારા
 આવે જાવે ફેરા ખાવે, શીરપર ખેડા ભારા
 ભાવ વીના ભક્તી તહી હોવે, હેત વીના હીહોરા
 લાલ કહે એ લગન પખેણા, ઓજા ફરે અધુરા ॥ ૧ ॥
 પક્ષા પક્ષીકા પેખા છોડા, નર પક્ષ ખેલોં ન્યારા
 આતમ સોજો અગમ વીચારો, મગન રહો મતવારા
 મના મતીકા મતા છોડો, મતી સરવે માયા
 ખેલ મચાવી ખ્વારી કાના, રંડીમે ઘણા રંડાયા
 હું તું માયા જગ ભરમાયા, ખોસો ખોળી ખાયા
 અધે અંધા ડેલ દીવાસો, લેકરે લેવાયા
 જુડી બાજી જુગ ભરમાયા, ખેખ ભયા મરતાના
 ઘણા પખેણા ધક્કા ખાવે, કહે લાલ દીવાના ॥ ૨ ॥
 ખટ દરશનમેં સખ કોમ ખેલે, મનમુખ માયા ધારી
 કહાંસે આયા કહાં તુમ જાશે, દેખો તંત વીચારી
 ખખર વીના સખ ખોરી બાજી, ખોટ કુનીયા ખામ
 જમકે આગે માર પડે તખ, કહે જીવ કહાં જામ
 કુચ્ચી કાયા કુચ્ચી માયા, કુચ્ચા હે કમકાણા
 ઝપટ જીવકું લે જાવેગા, જમ જાલુમકા થાણા

છોડ દે આશા ખેલ નીરાશા, કુનું જુલે મન લાખ

॥ ૩ ॥

લાલ સદગુર કહી સમજાવે, ચઢાટ દે બળમ

તન મુંડાયા શીરા મુંડાયા, મન મુંડાયા નાહી

ધોકા પંથે દુનીયા ખાધી, ફેર ચોર્યાશી માંહી

હે નીરધારા અલખ અપારા, અમથી દીસે માયા

જોગી જતી તપશી મુની, સખ દેખી ભરમાયા

જંતર જીવા મંતર માયા, સખ સીધી વહેવારા

કામજુ દુમજુ મનકી બાજી, જોગ પંથ હે નીરધારા

ખમ્યા ખલકા સંતોષ ટોપી, સત સખુરી રાખો

॥ ૪ ॥

ઉન્મુતી મુદ્રા પેર અગોચર, અલખ નીરંજન નરખો

નુરત સુરતકી શેલી શીંગી, મન પવનકી માલા

જરણા ધરમે જાપ જપીજે, લજન કરો નીરધારા

પાંચુ ચેલા રહે અકેલા, કાયા નગર ચેતાવો

સત શબ્દ શંખ બળવો, સુરતા શેર જગાવો

જન ખોળ તાકું ખખર મીલેગી, જન દેખ્યા સો જાણે

જોણી છોડ અજોણી આયા, પહુંચ્યા સોઠ પીંછાણે

પુરવ દીશા ચલ કર આવો, પછમ કરો પ્રકાશ

॥ ૫ ॥

રંગ મહેલમાં રેજો લાલા, દેખો તખત તમાશા

આપા ત્યાગી મન વેરાગી, સુરત સાહેબસે લાગી

પ્રેમ પીયાલા પી મતવાલા, જખ મારેગા જખ પાજી

હારદ હંસા પાર પુગીયા, હજુર ચાકર હોઠ

નીરાધાર કરતાર ખીરાજે, નરખે દરસન ઓઠ

નહી ઓ છોટા નહી ઓ મોટા, નહી હલકા નહી ભારી

॥ ૬ ॥

સખ ઘટ સાક્ષી અંતર જામી, ઓ ખાગ અલ્યારી

સતગુર સાહેબ સત સરવંગી, સુલટા અલખ જગાવો

સત સ્વરૂપી ભીક્ષા માગે, સંતોશ રૂપી પાવો

સદગુર કરતા સદગુર જરતા, સદગુર શબ્દ સ્વરૂપી સ્વામી

॥ ૭ ॥

લાલ કહે ગુર અંતર જામી, અદલ ફકીરી અનામી

હુંખી નાહી તુંખી નાહી, મનખી નાહી માયા

શબ્દ ઉદાસી અલ વીલાસી, લાલ કહે ક્રોધ વીરલે પાયા

લાલ કહે મોહી સદગુર મળીયા, રવીરામ ગુરજાની

॥ ૮ ॥

સત શબ્દકા બેદ બતાયા, નામ દીયા નીરવાની

ચેત ખે ચેત અચેત કુચું આંધળા, આજ ઓર કાલમે ઉડે જામ
 મોહકા છોહમે સાર નહી શુદ્ધકી, અંધકે ધંધમે જનમ જામ
 કાલકું મારકર કુચુધકું બોધકર, ભરમકા કોટકું ભાંગ ભામ
 ખખર કર ખખર કર બોલલે નામકું, યાદ કર શબ્દ સંભાળી ગુર જ્ઞાનપાઠા ॥૧॥
 મુળકું બંધકર સુરતકું સંધકર, તુરતકી ધારપર ખેલ ભામ
 પ્રેમકા બાણુ કર અગમ નીશાન કર, સંગમમે સતગુર સોજ પામ
 મનકું સુરકર નજરમે સુરકર, ઉલટે સુલટમે આમ ભામ
 ગગનકે મહોલમે અજ દેહાર હે, લાલકું સોજ કર લાલ પામ ॥૨॥
 ડારખે ડારતું ડાર છું ભારકા, માન અહંકાર અભીમાન પ્યારા
 મોહ પર પાંચમે મુઠ માયા મતી, રાત દીવસ નહી હોત ન્યારા
 ખેલ અખેલમે ખેલ ખેલાવતા, ખેલકે ખેલમે ખુબ ચારી
 ઝેર માયા વીધે વાસના લહેર, કાલ જમ જનયગો ઝપટ મારી ॥૩॥
 ઝપટ લે જનયગા બહોત દુખ પાયગા, ફેર પસ્તાયગા ફેર ફેરા
 આયગા જનયગા મારખી ખાયગા, ચેત ખે ચેત મન મુંઢ મેરા
 પાંચ પચીસકું માર મે જીતકર, છોડ પરપાંચ એ ખેલ ખોટા
 મનકું જીતકર નામ પરતીત કર, માર ગુરજાનકા શબ્દ સોટા ॥૪॥
 શબ્દ ગુરજાનકા સત રામશેર હે, માર મેદાનપર ઘેર ઘેરા
 આવ ખે આવતું અગમકા દમ પર, નજર ભર દેખ સાહેબ તેરા
 શબ્દકી સેનમે શબ્દ સમજાવલે, શબ્દ તો સત હે ઓર માયા
 લાલકે તખતપર તંત તાલી લગી, લાલસે લાલ મીલ પુરપ પાયા ॥૫॥
 સત સાહેબ રથી ભાંણુ કબીરજી, જ્ઞાનકા બાણુ ગુપત ચલાયા
 ગુંજ ગુર જ્ઞાનકા શબ્દ સોઝી મલ્યા, સોજતે સોજતે શહેર પાયા
 મુગત મેદાન પર જીગત ભારી કરી, પાંચ જીતનકુ ઘેર લાયા
 સુલટ મહેજુબસે મન મેળા કરીયા, રાજ જન્મજનકું બોજ ખાયા ॥૬॥
 નામ નરવાણુ નર ધાર નરમે લીયા, પ્રગટે ભાણુ ગમ હોત જાયા
 અંધર સાકારમે અજબ શોભા કરી, ઝલમલ જોત ઝલકાર લાયા
 સુખ સાગરમે સ્વાંત જળ વરસીયા, નીરમલ નીરમે હીર પાયા
 લાલકે તખત પર તંત તાલી લગી, લાલસે લાલ મીલ પુરપ પાયા ॥૭॥

મતી શ્રી લાલ સાહેબ કૃત રેખતા સંપૂર્ણ

:૦:

બાહીર સંત કહાવત સજ્જન, બીંતર મન ખીજે બદલાવે
 ગુણ ન દોષ લીધે સંગ ડોલત, જાંડી આરાધ વીરાધ કમાવે

કોઇકું નીંદત કોઇકું વંદત, થાપ ઉથાપ બુલ્યો ભરમાવે
આતમ બ્રહ્મ ચીન્યા વીના મુરખ, ઘણીકું ઊંડકે ધકકું ખાવે
લાલ કહે સત નામ સહી કર, આપમે ખોજતે આપમે પાવે ॥ ૧ ॥

અન્ન પાણી લાવે આપ ઉપાયા, ને લોક કહે એતો હુમ કમાયા
શાહુકા ધન વાણાતર વેરીયા, મુરખ કહે એતો મેરીહે માયા
રાજકો કુંવર ગોલી ધવાવત, અંધલી કે એતો અંદીકા બ્યા
ખરા ખોટાકી તો ખબર નાહીને, દેખા દેખી કરી સજા ધાયા
લાલ કહે નીરાધાર પુરખ, અવીગતકી ગત કોઇ વીરલે પાયા ॥ ૨ ॥

શીખીયા સુનીયા જ્ઞાન અભાવત, પારકી પુછી હું કરે વેપારા
કથત ખકત ઠોર ચલાવત, ઝુઝે સીપાઇ ને દુલે પીંજરા
ઔરત કું પરમેશ લગાવત, દીપક નીચે રહે અંધીયારા
આપ મુવા વીના મુકતી નાહીને, પીંડ ખોજયા વીના પાવે નહી પારા
લાલ કહે એતો ગેળકી આત, કુદરત બળે કોઇ બળુણુહારા ॥ ૩ ॥

બાહેર બીંતર એક નીરંતર, આતમ રામકું, ઓળખ લાઇ
રામ સતંતર નામ નીરંતર, જીનકી જોતી સફળ જવાઇ
ગુર સંતકું સેવ સહીકર, ચરણ કમલમે શીશ નમાઇ
હરી હરીજન આપ નારાયણ, અસતકું મોહી રામ દવાઇ
લાલ કહે રવી લાણુ કુખીરજી, તારક મંત્ર દીયા અવલાઇ ॥ ૪ ॥

સત શબ્દ શીશ મેલી તુમ, પ્રેમ પ્યાલા પીવ લો પ્યારા
રામકા રંગ ચઢે દીલ બીંતર, રામલી રામ હોવે રંરંકારા
કમલકું પલ સાખા મેલે દેખે, ત્રિવેણી ઉપર તત્વ વીચારા
ઉલટી ગંગ સુમેરકા સંગમ, નાહી થોઇ થાઓ નીરમલ ન્યારા
લાલ કહે નીજ નામ નીરંતર, નીરખી પરખી કરો દીધારા ॥ ૫ ॥

દરસન પરસન ભાંવ સુભાવસુ, હેતે પ્રીતે હરી સંગ મલીજે
શુરા થાઓ સુકીત સંભાળો, પુરા થાઓ પરમારથ કીજે
કારજ શુદ્ધ કરો ધરણીધર, ક્યામ આગે સનમુખ રહીજે
હજુરી ચાકર ઘણીકું ધાવો, મળી મળી તુમ મહારસ પાજે
લાલ કહે તેરા જન્મ સુધ્ધ, કરના હોય સો આજ કરીજે ॥ ૬ ॥

સમંતાન તોફાન છોડી દીયો, કુડ કપટ પાખંડ પરહરા
તન મન ખોળે દીલ પાક કરો, હરદમ સાહેબ યાદ કરો
અજર જરો ઉન્મુન રહો, સોઇ સત ધર્મકું સાંઠ કરો
સત સાહેબકું સાચ પીયારા, પ્રેમ પ્રતીતસે પુન્ય કરો
લાલ કહે ઘટ ધુંધટ ઊંડકે, સાચ વાદી તુમ સેવ કરો ॥ ૭ ॥

આદી અખંડ અલેખ નામસે, નીરલય ગાયા
સત્ય નામકી શીર, સેજમેં શબ્દ સુનાયા
ભવ સાગર કે ભીડ, તાર તમ તીરે લાયા
જેસે ગજકા અંધ, છીનમેં દીયા છોડાયા

॥ ૧ ॥

અપનો જન પ્રહલાદ, રાખીયો તેં રધુરાઇ
મંદીર ક્યો, નામ દેવકી ગણી જીવાઇ
દુપતીયાંકી ચીર, પુરીયાં પલમેં આઇ
અમૃત કીના ઝેર, અચાઇ મીરાખાઇ

॥ ૨ ॥

નારાયણ નીરધાર, ભકત જન અપને ખ્યાર
પંચકીના પાર, કુંતાકી પાંડવ સારા
સવરી કેરા ખોર, પ્રીતસુ પામે ખ્યાર
અહંત્યા રાહ્યા તાર, કીયે રજમેં રહ્યાંકારા

॥ ૩ ॥

ભકત અનંત અપાર, તાર તુમ કીના તારા
લાલદાસ આવીન, કહે રવી ગુર મતવારા
સદગુર સરજન હોર, સદગુર હો સતનામી
સદગુર પુરણ બ્રહ્મ, સદગુર પરમ નીશાતી

॥ ૪ ॥

સદગુર આદી અલેખ, સદગુર અખે અનામી
સદગુર સખકા દેવ, સદગુર કહુ ન ખામી
સદગુર નામ દયાળ, સદગુર સાહેબ મેરા
સદગુર આય ન જાય, સદગુર હોગે ન ડેરા

॥ ૫ ॥

સદગુર ભાણુ કબીર, અગમસે રવીગુર આયા
કીયા પ્રેમ પ્રકાશ, મીટાઇ મનકી માયા
સદગુર શબ્દ પ્રકાશ, કીયા મરીયા અંધારા
આરપાર એક તાર, લયા અનમે ઉજારા

॥ ૬ ॥

દેખ્યા આદી અલેખ, પુરખ અનમે અખંધુતા
વાકું રપ ન રેખ, નહી કોઇ જાયા ધુપા
અધરહલીયા એક, અનહદ શબ્દ ઉગારા
નીરાલંબ નીરધાર, ઝરે ત્યાં અમૃત ધારા

॥ ૭ ॥

હરી જન હંસ હંજુર, પીવે કોઇ પીવન હારા
શીખર સુન્નકેં ખીચ, સદગુર હે કીરતારા
લાલ કરે પ્રણામ, રવી ગુર સનમુખ સારા

॥ ૮ ॥

રી જન હીરા વણુઝારા, સાહેબકુ સાચ પીયારા, હે હું સા હીરાકા ॥ ૨૬ ॥	
ધો આંધો મુળકું ખોજો, કરજો તંત વીચારા	
ધાટ ધાટ અગમકા મારગ, સોયે નર સચીયારા ॥ ૧ ॥	
ધો દીલમાં દેખો શબ્દ પરખો, નરખો તન સારા	
ટક મોરા કુખુંધી કારા, દુર કરીજો ન્યારા ॥ ૨ ॥	
ધો ખરી કસોટી હીરા, ખમસે ખોટા ભાગે કુડા	
ગે ચાટ ભાંગે નાહી, સોધ સંત હે પુરા ॥ ૩ ॥	
ધો પુરાસો પરમારથ કરશે, પુજો સાહેબ ખ્યારા	
કા કાયર કરે અધુરા, ભુલે જનમ ગેમારા ॥ ૪ ॥	
ધો અવગે કરમે શુભ આંધીયા, સવળો નહી સોહાવે	
દગુર સુધા શેર ખતાવે, આંધળા ઉજડ ભાવે ॥ ૫ ॥	
ધો સદગુર તખીય સાધ જગતરા, અંધલારા પડળ ઉઘાડે	
દ પુલે દેખે અંજવાળે, ભેદુ ચક્ષમે ભાળે ॥ ૬ ॥	
ધો અવગુણ મેટો ભાવે ભેટો, ઝોળખો આતમ રામ	
તે મળજો સેવા કરજો, પોંચો અમર વામ ॥ ૭ ॥	
ધો અધર મોલમાં અલખ ખીરાજો, ઝલમલ જોત વાગે	
ખતા હેય સો દરસન પાવે, ભેટયા ભ્રાંત ભાગે ॥ ૮ ॥	
ધો અષ્ટ પદીકા અરથ અગોચર, ગરથ મોઢા મળશે	
તંત ઝવેરી પારખ પુરા, અંસલી ઝોળખી લેશે ॥ ૯ ॥	
ધો પ્રેમ હુંસ મહ્યા પરચા પાયા ભેટયા સમરથ સોધ	
લ રવીકા બાળક ખોલે, ભક્ત શીરામણી જોધ ॥ ૧૦ ॥	

— : — : —

મકતી ખાંડાની ધાર રેહાં, કાઠ વીરલા પોંચે પરા પારરેહાં ॥ ૨૬ ॥	
અચળ મન નીચ્યે ધરો, કાયા વઢકું ઘેરો	
મોલ ખીચ હેરા દીજીયો, હરદમ રાખો હેરો ॥ ૧ ॥	
વેત ઘોડે નક્કું ચડીયા, ટોપ સંતુકા સાર	
રણારા જામાં પેરીયા, તંત નામ તરવાર ॥ ૨ ॥	
ખત ધરમ સરદાર હે, ભાલા ભાવરા લીધા	
અંહકાર અભીમાન મોહકું, કુખુંધી કળજે કીધા ॥ ૩ ॥	
નતુપ ચડાયા ધ્યાનકા, બાણ પ્રેમકા છુટયા	
મરમ કરમ ભડ ભાંગીયા, સુરે સાંસા મેટયા ॥ ૪ ॥	

દુરમન વેરી વશ કુર્પા, સદગુર સંત જાગ્યા	
સમશેર ઝડપ્યા સાચરા, કુડા કપડી લાગ્યા	॥ ૫ ॥
લગ્યા સંઘ્ય શરીરમાં, વીંધ્યા આરો પાર	
ગ્રીણા કુરવા નીમલા, સોપાયા કીરતાર	॥ ૬ ॥
રડકાર રંગ મોલમાં, ખાવો તખત ખીરાળો	
મરજીવા મોજી માણસે, સાહેબ સાંચ પતીજો	॥ ૭ ॥
સુરા પુરા પરમારથી, સારન કરણી સુધારીયા	
શરણા પાય સત નામરા, આરે આવી ઉગરીયા	॥ ૮ ॥
ધંગલા રાણી ઝોળખો, પીંગલા પરખો ભેઠ	
સુખમણી રાણી સહી કરે, સુરતા સેવો સોઠ	॥ ૯ ॥
આસણ રાસી અણુજતા, સદગુર રવીરામ	
અનેક સંત ઝોધારીયા, લાલ કરે પ્રણામ	॥ ૧૦ ॥

૫૬ ૧૨

ઘટમાં આતમ રામ જગાય, કુખધીને કાઢો તો સુખ થાય	
જીવ તારો, જનમ મરણ મરી જાય	॥ ઘટમાં ॥ ૧૬ ॥
મુળ મહેલમાં ગણપતી થાપું, પુજે પરસન થાય	
જ્ઞાન તણા ઘોડા શણગારે, ચઢે નીરંજન રાય	,, ॥ ૧ ॥
તેજ તોપમાં હરદમ દાઢ, ગોલા રાજદ લગાય	
લગન લડાકા ધરણી ધરકા, કુડ કપડ ઉડી જાય	,, ॥ ૨ ॥
જરણારા જંજુ, શીલ ગલોલા, પ્રેમ પત્રીતા પાય	
મોહ ભરમકા મોરચા ભાંગો, જીત ધર થાણા થપાય	,, ॥ ૩ ॥
સતકા રાજા સુનઘડ ચડીયા, સત સમશેર બળાય	
કાળ કરોધકું બાંધ પકડલે, કસણી ખરી કસાય	,, ॥ ૪ ॥
હરીકા બંદા છોટો ફંદા, પોંચે દર્યાન થાય	
નીરાધાર ગુર અંતર જામી, વાકું શીશ નમાય	,, ॥ ૫ ॥
આપું મીઠે સાંસા છુટે, સુરાપુરા સાચ કમાય	
હકમી ચાકર, હજુર રેવે, અમર પટો લખાય	,, ॥ ૬ ॥
દયા મહેર સતગુર સાહેબકી, ખાટે સોનર ખાય	
લાલ કહે મેં કહુએ ન જાણું, રવીગુર કંખીર ગાય	,, ॥ ૭ ॥

૫૬ ૧૩

સાહેબ નોધારાં ઝોધાર, સાંભળો સાધુના પોકાર	॥ સાહેબ ॥ ૧૬ ॥
સુવરણ મહેલ સુદામાંના કીધા, દયાવંત દાતાર	
નરસી મહેતાની હુંડી શીકારી, શામળશા સાહુકાર	,, ॥ ૧ ॥

રી રાધેવર લાગ્યા, કપડા અપર પાર	
ખામના પુર્યા મામેરા, વરતાણો જે જેકાર	.. ॥ ૨ ॥
સતીની લગ્યા રાખી, ગરૂડ હુવા અરવાર	
નવાણું પુર્યા પટોળાં, વહેલી કીધી વાર	.. ॥ ૩ ॥
મલાંડમાં ધણી તમે છો, સાક્ષી સરજન હાર	
સીધી મુક્તીના દાતા, ભરી દીયોહે ભંડાર	.. ॥ ૪ ॥
ગ કાઢી સત જુગ થાપો, આદુ ધરમ સંભાર	
મુક્તો અલખ નીરંજન કુળા કુરો કીરતાર	.. ॥ ૫ ॥
સંત તમે અનેક ઓધાર્યા, અનેક તારણ હાર	
જામી ઓળે રાખો, લાલ લગ્યા તોરી લાર	.. ॥ ૬ ॥

૧૪

કાફી

સમરે, મારી આતમનો ઓધાર	
ગોરે, કાંઠ દરસ કરો દીદાર	.. ॥ ૧ ॥
મુરખ મલકાવે, અંધ કરે અહંકાર	
કાંકુટ શબ્દ ન માને, ધણી વીના ખાશે માર	
શેરે, કાંઠ ખુની થાય ખુવાર	.. ॥ ૨ ॥
મરણ કાંઠ ન જાણે, કરે કુકુળ વહેવાર	
ના ભાવે સાધુ ન સેવે, કેમ મલે કીરતાર	
કાઢોરે, કાંઠ સાચુ નામ સંભાર	.. ॥ ૩ ॥
સાધુ સન્મુખ રેવે, કાયર ભાળે ગમાર	
સાટે સાહેબ સમરો, સુદલ જનમ નર નાર	
વાને રે કાંઠ, મોજ મળે દરબાર	.. ॥ ૪ ॥
દાન અમરાપુર મળશે, કારણ સુદળ મુંધાર	
માંથે હુંડી હંકારો, કચલસે કીરતાર	
નામ ગ્રહ્ય રે કાંઠ, દીલ અપને નીરધાર	.. ॥ ૫ ॥
પતોષી નીર્મલ જીણા, તે પહોંત્યા પરાંપાર	
મ હોમ સો, ગોતી લેજો, ત્રીવેણી ટાંકસાર	
ગુફામારે, કાંઠ સુણ જીણો ઝણકાર	.. ॥ ૬ ॥
ર ખોલ્યા પડદા ખોલ્યા, પ્રગટ કીયા પોકાર	
ર સીંહાસન આપ ખીરાળે, આદ પુરૂષ નીરધાર	
મી મુરત પરે, લાલદાસ બધીહાર	.. ॥ ૭ ॥

હંસા કર આદુ ઓળખાણુ, આતમ તંત પીજાણુ ॥ હંસા ॥
 કાયા ઘટ કમકાણુ, મન મોટા મકરાણુ
 ઉમર ખોટી આશા મોટી, કર્મ કરે કરાન
 કુખંધી કામ કરોધ મોહ મમતા, માર શીલકા બાન
 અજરા જરો ધ્યાન સુધારો, સદગુર આગેવાન
 ત્રીવેણી ટંકશાળ લગીહે, ખરા ખમે ખુરસાન
 અમર પદ્મી પુરા પામે, કાચરાં પડે ભંગાણુ
 કુડ કાઠો સાચ વહોરો, સદગુર જાણુ સુખાણુ
 હેતે મળજો સેવા કરજો, પોંચાડે નરવાણુ
 નહી કોઇ પોચે વેદન વાચક, નહી કોઇ કીતાબ કુરાન
 નીરાધાર હે આપ સ્વરૂપી, તાકું કર પરણામ
 ભાગ ભલાં જોણે સતગુર સેવ્યા, કીધાં કોટી કલ્યાણુ
 પ્રાપ્ત હોય સો દર્શન પાયા, નીરખ્યા નામ નીશાન
 નામ નીશાન જોત અંજવાળા, મારે એક પુરૂષ પુરાણુ
 જે કોઇ જાણે સો કોઇ માણે, પરસ્યા સો પરમાણુ
 તારક સદગુર મેરમ મળીયા, રવીગુર કમીર ભાણુ
 લાલ કહે ગુર અંતર જામી, વેર વેર કુરખાન

નરખો સદગુરરા દીદાર, કોઇ પરખે પરખન હારા ॥
 કુડ કપટ કાચારા કાઠો, જુઠા છોડ પસારા ॥
 ભરમ કરમ ભે ભીતર ભાંગો, ચેતો અવસર સારા ॥
 માન ગુમાન મતકર બંદા, તજો મોહ અહંકારા ॥
 પરપંચ પાખંડ દુર કરીજો, નીરપક્ષ રેજો ખારા ॥
 દેખો હંસા તખત તમાસા, ગગન જોત અંજવાળા
 અલખ નીરંજન ઓળખી લેજો, આતમ પ્રાણુ આધાર
 અલખ પુરૂષરી કરો આરતી, શ્યામ વધાવો સારા
 હેતે પ્રીતે ભાવે ભેટો, મીઠ જાય કર્મ વીકારા ॥
 ધન કરણી ધન ધણીયાં આગળ, ધરમ કરો નીરધારા
 પુરા થઇ પરમારથ કરીયો, સાંઘકુ સાચ પાચારા
 ગુરુમુખ દાન હેતરી પુણ, સતવંતા સમધારા
 તનમન શીરા સામકુ સોંપો, સેવા સરજન હારા

રવી ભાણુ નવાજે લવ દુખ ભાજે, સુકળ ફળે અવતારા
અખંડ મોજ દેવે અવીનાશી, જુગ જુગ જે જે કારા ॥
અમર લોક આદુ સીંહાસન, રામ કપીર શીરધારા
લાલ ચરનમાં ચાકર રાખો, બંદગીદાર તમારા ॥

પદ ૧૭

રાગ આરાધી

સદગુર એસા રંગ રચાયા, તામે પવન પુરપ પધરાયા ॥ ૧ ॥
જલકી ખુંદ વેલ વીરતારા, નખ ચખ નેણુ બનાયા
મુખ કમળ નાસીદા દીયા નરકું, અવણે રાજદ સુણાયા ॥ ૨ ॥
કામ કરોધકું કેદ કરીજે, મોહ લરમકું મારા
આશા તણુ કુખુધી કદપના, મેહ અગ્ની પરગરા ॥ ૩ ॥
નાલી કમળમાં નરત કરીજે, તન મન જનમ જગાયા
આતમ ઝાડો અલગ કાઢો, એક નીરંજન ધાયા ॥ ૪ ॥
ગગન ગુફામાં ધ્યાન લગાયા, પાંચુ અજર અજરાયા
પારખ પાયા કુહ મેટાયા, સાચમાં તંત સમાયા ॥ ૫ ॥
સુન શીખરમાં સાહેબ સાખી, આપો આપ હિપાયા
અકલ સરપ રહે અવીનાશી, નીરાધાર દરસાયા ॥ ૬ ॥
આપો આપ અલખ લખાયા, આપો એ જસ ગાયા
સતગુર રવીરામ પ્રતાપે, લાલદાસ લવ લાયા ॥ ૭ ॥

પદ ૧૮

રાગ ફેર

ધનકયામ વાલા, તારી મોરલી લાગે ખ્યારી ॥ ૧ ॥
મોહી સુખમણુ નારી ॥ ૨ ॥
મોરલી કુત સુત જબકી જાગી, ખરી તો લાગી ખુમારી ॥ ૩ ॥
અકલ કલા તારી વીરલા કોઇ જાણે, ભેદ તમારો છે ભારી ॥ ૪ ॥
જેને ખોળ્યા તાકુ અખર મીલેગી, દર્શન દેવ મોરારી ॥ ૫ ॥
પુરણ ભાગ જેણે પીયુવર પામ્યા જો, રંગભર રાસ રમાડી ॥ ૬ ॥
ખાલદાસ શરણુ તમારી, દર્શન દેા દાડી દાડી ॥ ૭ ॥

પદ ૧૯

સમરથ મેં શરણુ તુમારી આપો, રાખો આ સેવક સવાયોર ॥ ૧ ॥
દયાવંત મહેર કરી ગરીબ નવાજરી, આપ સરપ ઓળખાયોર ॥ ૨ ॥
ઓખો ઓધાર અમને હરીવર તાહરો, પીયાળનો પાલવ આહોર ॥ ૩ ॥
સાંધ મોરા શીર ધણી, મેં તેરા ચાકર વાલાજીના વચને વેચાયોર ॥ ૪ ॥

રથ તુમ સમ અવરન કાઢજો, ઓહી ભરથાર મોહી ભાથારે ॥ ૪ ॥
 ન ધ્યાન ધરે લાલ કીરતન કરે, જુગપર જસ ગાયારે ॥ ૫ ॥

રાગ ભરવાડી

૫૬ ૨૦

ખીયા મારા નેણા આગળ રેળો, દાસાને દર્શન દેળો ॥ ૧ ॥
 મનમુખ સામા દર્શન દેળો, મહેરમ મહેર કરીજો ॥ ૨ ॥
 હુમ તુમ હજ મલ આપ મલીજો, આદુ ઓળખાણ કરીજો ॥ ૩ ॥
 પ્રેમ પીયાલા પાળો અર પીજો, અરસ પરસ સુખ દીજો ॥ ૪ ॥
 સદાય સોહાગણુ રામ રખીજો, હરી અપના કરીજો ॥ ૫ ॥
 લાલકું સતગુર શરણુ રખીજો, સેવક સુદળ કરી લીજો ॥ ૬ ॥

૫૬ ૨૧

સતગુર સાહેબ સેવીયા, જેની પુરણ કુમાર ॥ ૧ ॥
 તન મન ધન તોકું સાંધ દીયા, કયું મેરા કર ભાધ ॥ ૨ ॥
 પરમારથને કારણે, મનખા દેહી પાધ ॥ ૩ ॥
 આદુ કેવળ પીછાણુજો, કરલો ઓળખાધ ॥ ૪ ॥
 દાન સુપાત્રા દીજ્યો, દ્યો ગુરજાન લલાધ ॥ ૫ ॥
 સંત સરોવરા કીલીયે, કરમ સખ વધ જાધ ॥ ૬ ॥
 પુરવા પાવન થાધ, એ જાગે જોત સવાધ ॥ ૭ ॥
 નીર્દોશી થાઓ નીરમળા, નીજ હંસ કંઠાધ ॥ ૮ ॥
 નીરાધાર એક પુરખ હે, જામે રહીયે સમાધ ॥ ૯ ॥
 અમર લોકરે મેજે મેજો, સાચી પ્રેમ સગાધ ॥ ૧૦ ॥
 અખંડ અમર વર વરીયો, લાલ કહે સમજાધ ॥ ૧૧ ॥

૫૬ ૨૨

સદગુર મેરા સર ધણી, સતનામ સુણાયો ॥ ૧ ॥
 લાગી ચોટ શબ્દકી, લાંગ્યા કરમકા તાળા ॥ ૨ ॥
 તીમીર અંધારા મીઠ ગયા, અનમે અંજવાળા ॥ ૩ ॥
 તખત ત્રીવેણીકી તીરમાં, ગુરજાન બતાયા ॥ ૪ ॥
 હંસે હીરા પરખીયા, દીવે દીવા જગાયા ॥ ૫ ॥
 અકલ સરખી આપહો, સોહં સકલ સમાયા ॥ ૬ ॥
 અલખ નીરંજન ઉરમે, ઘટ બીંતર પાયા ॥ ૭ ॥
 ગગન ગુફામાં રવી ગુર મળીયા, દશમે દરશાયા ॥ ૮ ॥
 મુરજા વિગ્યા સુન્નમાં, પીયુ મંદીર પાયા ॥ ૯ ॥

મેર કરી દરશન દીયા, સુખ સંપત્ત પાયા
લાલદાસ રંગ મહેલમાં, તેં તેરા જસ ગાયા

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૩

સનસુખ સુરત રયામરી, દેખો દેદાર
લકતી કરે સદા ધર્મરી, શીલ સંતોષ સણુગાર
પેરે પટોળા પ્રેમરાં, રામ હોય રખવાળા
ઘટરા ધુંધટ અળગા કરો, નરખો નરધાર
આદ પુરૂષ વર ઓળખો, બેટો ભરથાર
કુટે નહી રીઝે કારખો, સાંપકુ સાચ પાચાર
શીરને સાટે સેવીયો, પુળે કીરવાર
હુકમ હરીશ હાથમાં, સદગુરૂ સાચાર
પ્રાપત હોય સો પામશે, આદુ ઓળખાણ હાર
રવી રામ ભાણુ કબીરજી, નોધારા ઓધારા
સરણુ આયા સંધારીયો, લાલ સેવક તમારા

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૪

પ્રભાતી

રામ રામ રામ રામ ભજરે મન મેર
કરમ ખેદ અલ્લ ખેદ ધ્યાન ધર ધીર
માદ અંત એક નામ, નહી કાર ફેર
અ રાખ્દ જ્ઞાન ધ્યાન, ઘટ મટે અધેર
દુમળ દૃષ્ટ બાંધ, તોયમે દેખ તેર
અમે અલ્લાંદ દેખ, સત રાખ્દ સેર
જ્યોતીકા પ્રકાર, ઝલમલે માંહી હીર
તખત અમર ધામ, પહોંચે સંત પુર
સ ગગન મગન, સુન શીખર ડેર

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

॥ ૩ ॥

॥ ૪ ॥

॥ ૫ ॥

—:૦:—

૫૬ ૨૫

રાગ ફેર

હી વેણુ વાગી, વેણુવાગી રેહો વંસીવાગી
હી સામાની મોરંસી વાગી
વાગી, ઘટ ભીંતરમાં લાગી
કીને જાગી
મારા નેણુજ મોઝાં
ધામજાસે લાગી

॥ ૧ ॥

॥ ૨ ॥

નન ધ વાની હુ તો સુધ ખુધ ભુલી સખી

|| કની લગ્ન ત્યાગી

|| ૩ ||

શન કરવા રાણી રાધાજી ચાલ્યા સખી

|| મો મળ્યો શામળો સોહાગી

|| ૪ ||

પીયુ સંગ મળીયા નરા, કારજ સરીયાં સખી

સહ કહે એ ખડલાગી

|| ૫ ||

લાલદાસ જેણે મોહન પાયા સખી

મન કીયો ત્રેહ વેરાગી

|| ૬ ||

—:૦:—

પદ ૨૬

સાવળ

સમ કુંવર સંતન સુખદાતા, ગરીબ નવાળ મેર કીજો

શરણ તુમારે આપો સત ગુરજ, અબકી વેર ઉગારીજો

પીંદ ખોળે રાખીજો

|| સમ || ૨૬ ||

અગન જળાંત પ્રેલાદ ઉગાર્યો, નરસંગ રૂપ ધરાયાજી

હરણ કશીપુ નખે વડાર્યોજી, ધ્રુવ મહલાદ સુધાર્યા

|| ૧ ||

ગરૂદ ચઢીને ગોવીંદ પધાર્યા, ગજરા બંધ છોડાયા

રણ કમળ રજ અહલ્યા ઓધારી, દુખતાં જહાજ તરાયાજી

|| ૨ ||

યર ઉપર શીલા તરાઇ, સીતાજીની વારે ધાયાજી

વણ મારી ખીલીપણ આખો, જીત નીશાન ધોરાયાજી

|| ૩ ||

પતીજીની ઘણી લગ્ન રાખી, પુર્યા ચીર અંબાર

ગરૂદ સંધાર્યા પાંડવ તાર્યાજી, લાખા ત્રેહમા ઉગાર્યાજી

|| ૪ ||

કારકારો નાથ દેવલ મહારાજન, આપ ધર્યા અવતાર

અસુર સંધાર્યા સંત ઓધાર્યા, સાચા ખીરદ તમારાજી

|| ૫ ||

અનેક સંતારા કારજ સુધાર્યા, સાંઘ મારો સાદ સુણીજો

નકવંગી ઠાકર પાટ પધારો, દાસાને દરસન દીજો

|| ૬ ||

જગપતી જગો ભવદુખ ભાગો, ધણીયા ધરમ સાંભારો

અબકી એર ગુર અંતર નામી, લાલ ગરીબકું તારો

|| ૭ ||

—:૦:—

પદ ૨૭

સદગુર રાખદ સુણીયો હાં, સહીકર માની લેજો હોજી

હંસલા પવન પાણીરો, ઘટ પીંડ રચારો

માથે મરણ બે ભાર

ગચી કીયાનો ગરવ ન કીજો, સાચે નામ સંભાર

હાલેબની ખંભાળીઆ તેમજ શેર-
પ્રસંગે પુસ્તક રૂપે તેમની વાણીનો
હાલમાં શ્રી ખંભાળીઆની ગાદીને
હત શ્રી આધવદાસજી ગુરૂ શ્રી રણછોડ-
રવિસાહેબની કૃતિ તેમજ સંપ્રદાયના
અપ્રસિદ્ધ કૃતિઓનું એક હસ્ત લિખિત
હારાજશ્રીની આજ્ઞાથી છપાવીને જન
માને અતી આનંદ થાય છે.

તેક નમતિક, અધ્યાત્મિક તેમજ વેરાગ્ય પુણું પદોનો
સાહેબ છે અને તે જુના વખતનું સાહિત્ય હોવાથી
તાર કેટલાક સબ્દો સાંપ્રત કાળની ભાષાનુસાર
નું સાહસ કર્યું છે. તેમજ મુદ્રા વગેરે બને તેટલી
છતાંપણ સમય સંક્રાંતિને લઈને કેટલેક ફેરફાર
હોય છે જે આશા છે કે સુજો સુધારીને વાંચશે. આ
રવામાં આવેલા જ્ઞાન તેમજ અનુભવસાર વાંચક
દરમય જગતમાં માર્ગ દર્શક થઈ પડશે એ વાત
પણ જો સુજો તેનો અતરથ ભેદ ધ્યાનમાં લઈ પોતાની
માનો પ્રયત્ન કરશે તો મારા શ્રમનું સાર્થક સમજશ.

૧૧ કાવ્યને, જે વીચારશે જન
સંસારથી, વીરકત થાશે મન
કળીર રવીરામની, યોગ જ્ઞાન વીજ્ઞાન
ભક્તિ ઉપાસના, સહિત બ્રહ્મનું ધ્યાન
ગિદ્યર જ્ઞાન નિધિ, પ્રગટ સકળ ગુણધામ
પત જન ભવતરે, કળીર ભાણુ રવિ રામ
પ્રાંત ઉદારની, વાણી પરમ અનુપ
રી ચીતમે ધરે, પામે બોધ સ્વરૂપ
બોધ પ્રતાપથી, મીઠે અવિધા સાર
કલિ પદશીર ધરી, વહે છોડાલાલ

સ્તંભ

લી૦ સેવક મંછારામ મોતીરામ.

લાલ સ્વામીજીના શીખ્ય શીતળ
શ્રી રવી સાહેબનો ૨
રાગ કાફી

ગુર રવી ભાંજીતો સાચારે, સમરે જે કોઇ સુઝ
આશરે વહેલા આવોરે, સેવક પર કરણા કરી
ખંભાતનો એક હતો વાંણીયો, દોલતનો નહી
એક સમે મનમાં એમ વીચાર્યું, મારે કરવા જ
મીસરીનો માલ લીધોરે, જહાજ બધું દીધું ભરી
જહાજ હંકારી વાંણીયો ચાલ્યો, આવ્યો મધ દ
અધવચ વહાંજી હુબવા લાગ્યું, સારે વાંણીયો કં
હવે શી ગત થાસેરે, રવે એતો નેણું ભરી.
ત્યારે વાંણીયો સમરવા લાગ્યો, દેવીને દેવસ્થાન,
પોક મેલી ખુમો પાડે, તોય કાચેન સાંભળ્યું કાંત,
વહારે કોઇ ન આવ્યું રે, સુધ્ધ બુધ્ધ ગયો વીસરી.
પીર પેગંબર વાંણીયો સમરે, કાચેન સાંભળી ખુમ
માલતો બધો જવા બેઠો, વાંણીયો રવે છે ખુબ,
હવે કોંણ ઉગારે રે, જહાજ દીસે છે જરી જરી.
વાંણીયો હીમત હારી બેઠો, જવા બેઠાં મારાં પ્રાણ,
અંતર માંડી ધીરજ રાખી, વાંણીયે સમયાં રવી ગુર ભાં
પોકાર સાંભળજોરે, ધાન્યે ગુર દયાતો કરી.
એક વાર ગુરજી પત રાખો, કાઢો આ જલની બહાર,
આ બધો માલ તમારો સ્વામી, વાવરતાં નહી કરં વાર,
સમરથ સાંભળજોરે, વાંણી હતો બોલું ખરી. ॥ ગુર ॥
સતગુર નાવણ કરવા બેઠો, કાંતે પડીયો અવાજ,
વાંણીયો જલમાં ખુમો પાડે, સતગુરએ સાંભળી હાક,
મારે હવે જવું રે, વાર કરં ન જરી. ॥ ગુર ॥ ૭ ॥
ત્યારે રવી ગુર પ્રગટ થયા, પલમાં દરીયામાંય,
વાંણીયા તુતો શું રવે છે, હું સીયાર થાને મનમાય,
જહાજ નથી પુડયું રે, આંખ ઉઘાડી જોતો જરી, ॥ ગુર ॥ ૮ ॥
મધ્ય દરીયેથી જહાજને ઉતાર્યું, એવા સમરથ રવી ગુર ભાંજી,
વાંણીયો નમી નમી પાચે લાગે, ગુર ઉગાર્યાં મારાં પ્રાણ,
નોંધારાંતા બેલીરે, વહાર મારી કરી તે ખરી. ॥ ગુર ॥ ૭ ॥
એવા સાચાં સમરથ સતગુર, જે સમરે કાળ કોઇ કરે દુર
લાલદાસ ગુર પુરણ મળીયા, તે રવી ભાંજી છે હજુર,
બાંધ ઝાલી લીધોરે, દાસ સીતળપર દયા કરી. ॥ ગુર ॥

